

۵۱ - تکمیل ضدآتش برای مواد پلی استر

پوشاک

- ۵۲ - جولان برندهای درجه دو و سه در بازار پوشاک
- ۵۴ - بازار ایران، زیر ذره بین بخش پوشاک ترکیه
- ۵۶ - پوشاک چینی در پوشش برندهای جهانی
- ۵۸ - نکاپو در صنعت پوشاک
- ۶۰ - تعطیلی واحدهای تولیدی یکی پس از دیگری
- ۶۲ - با افزایش نرخ ارز پوشاک گران نمی‌شود

تولید و تجارت پنبه

- ۶۳ - گزارش ماهانه کمیته مشورتی جهانی پنبه (اول دسامبر ۲۰۱۶)
- ۶۶ - افزایش تولید پنبه پاکستان در فصل زراعی جاری

نانو در نساجی

- ۶۷ - مروری بر فناوری نانو در تصفیه پساب صنعت نساجی

علمی تخصصی

- ۷۵ - بررسی روش های واکس گیری و شستشو و تأثیر آن در فام رنگ

تحلیل اقتصادی

- ۸۱ - افزایش نرخ ارز، انعکاس طبیعی اقتصاد ایران
- ۸۳ - رشد اقتصادی بوی نفت می‌دهد
- ۸۴ - ساختار نهادی ایران ضدتولید است
- ۸۶ - مالیات بر ارزش افزوده؛ چالش‌ها و موانع صنعت
- ۸۸ - بودجه خوب چه مشخصاتی دارد؟
- ۸۹ - نظام تامین اجتماعی، صنعت کشور را گرفتار کرده
- ۹۱ - قانون کار فعلی ناکارآمد است

مدیریت، بازاریابی

- ۹۲ - ۵ توصیه به مدیران پرمشغله!
- ۹۴ - ۶ سوالی که کارآفرینان موفق برای آنها پاسخ دارند

سرمقاله

- ۲ - معمای رشد اقتصادی
- ۴ - خبرنگار
- ۴ - دو انتصاب در وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش نساجی و پوشاک
- ۵ - برگزاری انتخابات هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک

گزارش

- ۱۳ - دیدار تروشلر سوییس با فعالان صنایع نساجی ایران

دیدگاه

- ۱۷ - مقایسه مراحل واردات ماشین آلات تولید در ایران و پاکستان
- ۱۹ - با شعار چیزی ساخته نمی‌شود/ دکتر علیمردان شیبانی
- ۲۱ - نقدی بر نمایشگاه تخصصی ایران در رم/ مهندس رضا حمیدی
- ۲۲ - زیر و بم صنعت پوشاک کشور/ گفتگو با مهندس مهدی یکتا

گزارش ویژه

- ۲۶ - رشد پایین اقتصادی، آیا همه ماجرا این است؟ (بخش دوم)

گزارش

- ۳۳ - صدای انتقادات بخش خصوصی از دولت بلندتر می‌شود
- ۳۷ - ۱۰ اقتصاد اول جهان در تسهیل تجارت
- ۳۸ - گزارشی از جایگاه کارآفرینی در ایران و جهان
- ۴۱ - وضعیت کسب و کارهای کوچک و متوسط در ایران و جهان
- ۴۲ - راه‌اندازی کسب و کار در ایران چه موانعی دارد؟

دنیای نساجی

- ۴۴ - برنامه‌های هند برای توسعه بخش نساجی و پوشاک
- ۴۶ - همکاری ایتالیا و پاکستان در حوزه نساجی افزایش می‌یابد
- ۴۷ - بازار پوشش‌های نساجی به ۶۸۱ میلیارد دلار می‌رسد
- ۴۸ - احداث بزرگ‌ترین کارخانه الیاف تنسل جهان در آمریکا
- ۴۹ - راهکارهای جدید برای چاپ دیجیتال روی منسوجات خانگی
- ۵۰ - طرح دولت مصر برای توسعه بخش نساجی

صاحب امتیاز و مدیر مسئول: مهندس جمشید بصیری

مسئول اجرایی تحریریه: مهندس علیرضا هاشمی

ویراستار مقالات فنی: مهندس محمد نیک پنجه

طراح و صفحه آرا: حمیدرضا قائمی

مسئول روابط عمومی: سعیده شکوری

هماهنگی و اجرا: مهندس حسین کیانی

توزیع: موسسه صمت

همکاران این شماره: مهندس نیما بصیری، مهندس احسان سلطانی، مهندس علی روشنی، اعظم فلاحی،

زینب عبدی، سیدحسین علوی لنگرودی، سیده محبوبه حسینی

امور چاپ: چاپخانه تهران بدر، خیابان دماوند - اول سی متری نیروی هوایی - خیابان شهید خوب - پلاک ۱۱، تلفن: ۷۷۶۹۱۸۵۳

آدرس دفتر مجله: تهران، خیابان سهروردی شمالی، خیابان توپچی، پلاک ۳، کدپستی: ۱۳۱۳۸۸۴۴۳، تلفن: ۸۸۵۱۶۷۹۹ (خط ۱۰) - فکس: ۸۸۵۲۵۸۷۲

جذب آگهی: گروه یاران

طرح سازگروه: www.tsgir.com

معمای رشد اقتصادی

جمشید بصیری

بانک مرکزی در مطلبی که روز یکشنبه ۲۸ آذرماه در وبسایت خود منتشر کرد، از دستیابی به رشد اقتصادی ۷,۴ درصدی در نیمه نخست امسال خبر داد. در خبر بانک مرکزی اینطور آمده بود: «بر اساس محاسبات مقدماتی انجام شده توسط اداره حساب‌های اقتصادی بانک مرکزی، بر پایه آمار و اطلاعات واصله از مراجع آماری ذیربط، تولید ناخالص داخلی به قیمت پایه و به قیمت‌های ثابت (۱۰۰=۱۳۸۳)، در شش ماهه اول سال جاری نسبت به مدت مشابه سال گذشته، معادل ۷,۴ درصد رشد داشته است. پس از کاهش شدید قیمت نفت در بازارهای جهانی و تاثیر منفی آن بر رشد اقتصادی سال ۹۴، خوشبختانه در سال جاری رشد اقتصادی از روند مطلوبی برخوردار بوده است؛ به نحوی که علاوه بر رشد بالای ارزش افزوده در گروه نفت، رشد ارزش افزوده سایر گروه‌های اقتصادی نیز در فصل دوم سال جاری در مقایسه با فصل اول نیز بهبود نشان می‌دهد.»

اعلام چنین رقمی برای رشد اقتصادی نیمه اول امسال خیلی زود واکنش فعالان و تحلیلگران اقتصادی را به دنبال داشت و اکثریت قریب به اتفاق آنها در گفتگو با خبرنگاری‌ها و نشریات مختلف نرخ ۷,۴ درصدی برای رشد اقتصادی را باورپذیر نمی‌دانستند. البته تعدادی معدودی از کارشناسان اقتصادی هم بودند که رقم اعلام شده را تایید کردند؛ با این حال نکته مشترک در میان اظهارنظرهای انجام گرفته، نقش چشمگیر و تعیین کننده افزایش فروش نفت در محاسبه رشد اقتصادی شش ماه اول امسال بوده است. این موضوع در جدیدترین گزارش صندوق بین‌المللی پول در مورد اقتصاد ایران نیز

تاکید شده است که افزایش تولید و صادرات نفت زمینه لازم برای جهش رشد اقتصادی و برون رفت از وضعیت رکودی سال ۹۴ را فراهم کرده است. به طوری که هیئت اعزامی این صندوق پس از بررسی‌های خود پیش‌بینی کرده است رشد تولید ناخالص داخلی در سال جاری (۱۳۹۵) به ۶,۶ درصد بالغ شود.

در ادامه و به منظور روشن شدن بهتر بحث، به برخی اظهارات مطرح شده از سوی فعالان و تحلیلگران اقتصادی کشور در مورد نرخ رشد اقتصادی اعلام شده اشاره می‌کنیم:

سیدحسین سلیمی عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران با بیان اینکه پیشران اصلی این رشد اقتصادی تنها فروش نفت بوده است، می‌گوید: «بعد از لغو تحریم‌ها ما با شیبی شاهد افزایش فروش نفت از سوی کشورمان بودیم که در سال جاری به اوج خود رسیده و به همین دلیل هم این موضوع تأثیر بسیار مستقیمی در رشد اقتصادی کشور داشته است.» این کارشناس اقتصادی با بیان اینکه رشد اقتصادی کشور باید به سمت تولید و صنعت پیش برود می‌گوید: «نکته مهم در رشد اقتصادی که می‌تواند اهمیت داشته باشد این است که دولت باید به سمت صنعت و تولید و جذب سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی حرکت کند و رشد واقعی اقتصاد زمانی تحقق پیدا می‌کند که ما بدون توجه به نفت شاهد رشد ۵ تا ۶ درصدی باشیم؛ توجه داشته باشید که با رشد اقتصادی که از فروش نفت به دست می‌آید اشتغال ایجاد نمی‌شود و ما شاهد توسعه اقتصادی نخواهیم بود بنابراین دولت باید توسعه صنعتی، خروج از رکود و افزایش تولید را هدف قرار دهد.»

محمد قلی یوسفی عضو هیئت علمی دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه نیز می‌گوید: «رشد اقتصادی اعلامی که از سوی دولت عنوان شده، نشانگر هیچ چیز در اقتصاد ایران نیست که در حقیقت دولتمردان بخواهند با بازی با اعداد و ارقام آن، به مردم وعده بدهند یا آن را دستاورد مثبتی قلمداد کنند؛ بلکه این رقم، صرفاً یک عددی از هزینه‌های دولت بوده و نشانگر رشد تولید، صنعت، کشاورزی، اشتغال‌زایی، کارایی و یا بهره‌وری نیست. این رشد اقتصادی نشانگر مشارکت مردم و با افزایش سرمایه‌گذاری‌ها نیست، بلکه تنها یک رقمی است که در نتیجه افزایش مصارف و هزینه‌های دولتی، واردات و واسطه‌گری مالی و یا حتی مجموعه‌ای از هزینه‌های نظامی و غیرنظامی است که در قالب یک شاخص ارایه می‌شود و به هیچ عنوان نمی‌تواند گویای آن باشد که مردم فکر کنند، اقتصاد ایران در حال شکوفا شدن است؛ آنچه که در رشد اقتصادی مهم است، کیفیت و نه کمیت است؛ چراکه کمیت رشد اقتصادی می‌تواند هر رقمی باشد که همیشه اتفاق می‌افتد و با توجه به شرایطی که اکنون از اقتصاد ایران سراغ داریم، عمیق شدن وضعیت رکود تورمی است که این را نمی‌توان عملکرد مثبت در نظر گرفت.»

اسدالله عسگراولادی عضو اتاق بازرگانی از دیگر منتقدان رشد اعلامی از سوی دولت است که می‌گوید: «بر اساس آمار بانک جهانی نرخ رشد اقتصادی ایران در نیمه نخست امسال ۴ درصد است اما دولت مدعی است که نرخ رشد به ۷,۴ رسیده است. در حال حاضر بخش صنعت متزلزل است و فقط ۳۰ تا ۴۰ درصد صنایع مشغول به

داشت که خالی مانده و دست‌نخورده بوده و اکنون از همان ظرفیت خالی استفاده شده و رشد اقتصادی ۷,۴ درصدی وصول شده است. در واقع به نوعی می‌توان این رشد را رشدی دانست که تاثیر چندانی در اقتصاد ندارد اما به هر حال در رفاه خانوار موثر خواهد بود. البته رشد عددی نیست که از یک سال به سال دیگری قابل انتقال باشد. بنابراین پس از این افزایش رشد اقتصادی، نیازمند سرمایه‌گذاری هستیم تا شاهد رندهای اقتصادی بالا در فصول دیگر نیز باشیم.»

به هر ترتیب، صرف نظر از باورپذیر بودن یا نبودن رشد اقتصادی اعلام‌شده از سوی بانک مرکزی، نکته مهمی که اکثریت کارشناسان و فعالان اقتصادی نیز بر آن تاکید دارند، لزوم انعکاس این رشد در وضعیت عمومی بخش‌های مختلف تولیدی صنعتی و همچنین زندگی عموم مردم است. یعنی رشد اقتصادی ۷,۴ درصدی زمانی باورپذیر می‌شود که ظرفیت‌های بلااستفاده کارخانجات که در حال حاضر تا ۶۰ درصد عنوان می‌شود، بار دیگر در مدار تولید قرار بگیرند؛ نرخ بیکاری جمعیت جوان و تحصیلکرده از حدود ۲۴ درصد فعلی به رقم کمتری کاهش پیدا کند؛ آمار صادرات غیرنفتی بدون احتساب میعانات گازی و مشتقات نفتی با رشد بالای ۱۰ درصدی مواجه شود؛ سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در کشور نسبت به گذشته افزایش پیدا کند؛ سطح زندگی عامه مردم و قدرت خرید آنها بهتر شود و خلاصه شاهد رونق در کل اقتصاد کشور باشیم. اما واقعیت این است که در مقطع فعلی که چنین دستاوردهایی به زعم اکثر فعالان اقتصادی و عامه مردم حاصل نشده، اعلام رقم‌های بالا برای رشد اقتصادی نمی‌تواند شادی‌آفرین باشد. به طور خاص این سوال مطرح است که آیا صنعتی مثل نساجی و پوشاک با ظرفیت بالای اشتغال‌زایی و ارزش افزوده، سهمی از رشد اقتصادی نیمه اول امسال داشته و اگر داشته، این سهم چقدر بوده است؟ پاسخ به این سوال با توجه به وضعیت عمومی این صنعت و آمار تولید و صادرات آن در مدت یادشده، به طور قطع منفی است و با قاطعیت می‌توان گفت نه صنعت نساجی و پوشاک و نه بسیاری از صنایع دیگر سهمی در این رشد نداشته‌اند.

البته در این میان، برخی از کارشناسان اقتصادی نیز نرخ رشد اقتصادی اعلام‌شده از سوی بانک مرکزی را تایید کرده‌اند. سعید لیلایز کارشناس مسائل اقتصادی در این باره می‌گوید: «دستیابی به نرخ رشد اقتصادی ۷,۴ درصدی برای ۶ ماه نخست سال ۹۵ و در مقایسه با مدت مشابه پارسال، به معنای آن است که آهنگ رشد اقتصادی در فصل تابستان ۲ برابر شده و به ۹,۲ درصد رسیده است. این بزرگ‌ترین رشد اقتصادی از سال ۱۳۸۱ به بعد محسوب می‌شود. گرچه می‌توان انتظار داشت این میزان نرخ رشد در ۶ ماهه دوم ۹۵ نیز تداوم داشته باشد اما بر مبنای همین ۷,۴ درصد در ۶ ماهه اول می‌توان نرخ رشد ۷ درصدی را برای کل ۹۵ محاسبه نمود که در ۱۵ سال اخیر کم‌سابقه است و یکی از بالاترین نرخ‌های اقتصادی در ۴ دهه اخیر محسوب می‌شود. این بدان معناست که می‌توان در پایان سال ۹۵ شاهد این بود که خرابی‌ها و عقب‌ماندگی‌های سال‌های ۹۱ و ۹۲ به نحوی جبران شود. پرسش اساسی در این خصوص این است که چرا چندان در زندگی مردم نمی‌توان این بهبود را احساس کرد؟ پاسخ این است که شدت سقوط اقتصاد ایران در سال‌های ۹۱ و ۹۲ به نحوی بود که با وجود همه دستاوردهای گسترده اقتصادی تنها می‌توان امیدوار بود که تا پایان امسال به سطح تولید سال ۹۰ برسیم. اگر از نظر سرانه درآمد هر ایرانی ارزیابی کنیم دست کم ۳ تا ۴ سال دیگر برای جبران قدرت خرید ملی زمان نیاز است. گرچه احیای قدرت خرید کارگران ۵ سال و احیای قدرت خرید کارمندان هم ۱۰ سال دیگر طول خواهد کشید.»

آلبرت بغزبان از اقتصاددانان کشور نیز در تایید نرخ اعلام‌شده اظهار می‌کند: «رشد اقتصادی اعلام‌شده برای شش ماه نخست سال جاری با استفاده از روش تولیدی محاسبه شده است به این صورت که چقدر تولید در بخش صنعت، کشاورزی و غیره صورت گرفته و کالا تولید شده است، چقدر کالا صادر شده و غیره و در نتیجه به نظر ما این رشد اقتصادی صحیح و قابل‌وصول است و با توجه به کاهش رشد اقتصادی در سال‌های قبل، رسیدن به این میزان رشد اقتصادی چندان دور از انتظار نیز نبود. در نظر داشته باشید که در سال‌های گذشته ظرفیتی وجود

فعالیت هستند. دولت مدعی است که نرخ تورم ۸ درصد است اما با توجه به گرانی‌ها من این نرخ را هم قبول ندارم و رقم بیشتر از این حرف‌ها است.» حسین پیرمؤمن عضو هیئت ریسه اتاق بازرگانی ایران نیز گفته: «در ماه‌های پایانی سال گذشته روند رو به رشد تولید و صادرات نفت آغاز شد و در سال ۹۵ میزان صادرات به حدود ۲ میلیون بشکه در روز رسید. با این تحول، تولید نفت خام از ۳,۵ میلیون بشکه در روز عبور کرد. بنابراین اصلی‌ترین سهم از افزایش تولید ناخالص داخلی در بخش نفت رخ داده که آثار آن برای بخش خصوصی و بدنه اقتصاد ناملموس است. رشد تولید در سایر صنایع ما نظیر صنعت خودروسازی را می‌توان عامل دیگر نرخ رشد ۷,۴ درصدی دانست. رشد بخش صنعت نیز به واسطه رشد صنایع بزرگ که نقش دولت در آن آشکار است، اتفاق افتاده و صنایع کوچک و متوسط در آن سهم اندکی داشته‌اند. صنایع کوچک و متوسط در دنیا به عنوان صنایع اشتغال‌زا شناخته می‌شوند چراکه رشد تولید در این بخش‌ها بلافاصله در رشد اشتغال تأثیر می‌گذارد. افزایش نرخ بیکاری در نیمه نخست امسال نیز گواه این نکته است که تولید در بنگاه‌های کوچک و متوسط با رشد قابل‌توجهی مواجه نشده است، در حالی که دقیقاً رشد در این بخش از اقتصاد است که در بدنه جامعه نمود پیدا می‌کند.»

محمدرضا جعفری رییس اتاق اراک یکی دیگر از افرادی است که معتقد است رشد ۷,۴ درصدی در بنگاه‌های کوچک و متوسط دیده نشده است. او در این باره می‌گوید: «تعدیل نیروی زیادی در بنگاه‌های کوچک و متوسط انجام شده است و ظرفیت‌های خالی تولید در شهرک‌های صنعتی وجود دارد. عمده شرکت‌ها با ظرفیت پایین تولید می‌کنند و خیلی از آن‌ها نیمه تعطیل هستند. با در نظر گرفتن این موارد نهایتاً به رقم رشد ۷ درصدی نمی‌رسیم. اما از سوی دیگر نفت رشد تولید داشته و در بنگاه‌های بزرگ مانند بخش خودرو رشد دیده می‌شود، چنانچه دولت تسهیلاتی به این بخش داد که به رشد تولید آن منجر شد. پس می‌توان گفت رشد ۷ درصدی بیشتر حاصل رشد بنگاه‌های بزرگ و نفت بوده است.»

دو انتصاب در وزارت صنعت، معدن و تجارت در بخش نساجی و پوشاک

شماره: ۴۰/۱۱۹۷۸۵
تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۱۳

وزیر
جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

سرکار خانم گلنار نصرالهی

با توجه به تعهد، تجربه و سوابق سرکار عالی به موجب این حکم به سمت «مشاور وزیر در امور صنایع نساجی، پوشاک و چرم» منصوب می‌شود.

انتظار دارم با هماهنگی معاون امور صنایع و مدیرکل صنایع نساجی و پوشاک و بهره‌گیری از توانایی‌های موجود در سطح وزارتخانه و تشکل‌های صنفی و صنعتی در راستای تحقق سیاست‌های دولت تدبیر و امید نقش کارآمد و موثری را در ارتباط با نوسازی، و گسترش سرمایه‌گذاری و توسعه صادرات در این زمینه دارم.

توفیق روز افزون شما را در انجام وظایف محوله، از درگاه ایزد متعال خواستارم.

محمد رضا نعمت زاده

شماره: ۴۰/۱۱۹۷۸۳
تاریخ: ۱۳۹۵/۹/۱۳

وزیر
جمهوری اسلامی ایران
وزارت صنعت، معدن و تجارت

سرکار خانم افسانه محرابی

نظر به تعهد و تجارب ارزشمند سرکار عالی و بنا به پیشنهاد معاون امور صنایع به موجب این حکم به سمت «مدیرکل دفتر صنایع نساجی و پوشاک» منصوب می‌شود.

انتظار می‌رود در چارچوب قوانین و مقررات و سیاست‌های وزارتخانه و شرح وظایف آن‌دختر، ضمن اتخاذ راهکارهای مناسب و استفاده حداکثری از توان تولیدی داخل کشور و ظرفیت‌های موجود به منظور دستیابی به افزایش کمی تولیدات با کیفیت که منجر به بازار ماندگار و اقبال عمومی به مصرف کالاهای تولید داخل و همچنین صادرات محصولات خواهد شد، گام‌های موثری در راستای بهبود فضای کسب و کار تولیدکنندگان، افزایش رقابت‌پذیری و افزایش بهره‌وری به‌صورت کارآ و اثربخش بردارید.

توفیق روز افزون شما را از درگاه ایزد متعال خواستارم.

محمد رضا نعمت زاده

سرکار خانم گلنار نصرالهی مشاور محترم وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور نساجی، پوشاک و چرم

انتصاب شایسته سرکار عالی را به سمت مشاور وزیر صنعت، معدن و تجارت در امور نساجی، پوشاک و چرم، صمیمانه تبریک گفته و امیدوارم همچون گذشته و دوران تصدی سرکار عالی در دفتر صنایع نساجی و پوشاک، در سمت جدید نیز شاهد توفیقات روزافزون تان در خدمت به صنایع نساجی و پوشاک کشور باشیم.

ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»

سرکار خانم مهندس افسانه محرابی مدیر کل محترم دفتر نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت

انتصاب شایسته سرکار عالی را به سمت مدیر کل دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت صمیمانه تبریک گفته و توفیقات روزافزون سرکار عالی را جهت اعتلای صنایع نساجی و پوشاک کشور از خداوند منان خواستارم.

ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»

اعضای هیئت مدیره جدید اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک انتخاب شدند

بازرس:

آقای مسعود شایختی (اصلی)
آقای بهنام رفیعی (علی‌البدل)

ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» ضمن عرضه خسته نباشید و تشکر از زحمات هیئت مدیره دوره گذشته، این انتخاب را به تمامی اعضای جدید هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران صمیمانه تبریک گفته و توفیقات روزافزون آنان را از خداوند منان خواستار است.

گفتنی است یک هفته قبل از برگزاری انتخابات هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک، طی حکمی از سوی محمود نبوی رییس وقت هیئت مدیره، مهندس سعید جلالی قدیری به عنوان دبیر جدید اتحادیه منصوب شد.

ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، این انتصاب را نیز به مهندس قدیری تبریک گرفته و برای ایشان در سمت جدید آرزوی توفیق و سربلندی دارد.

مجمع عمومی و انتخابات هیئت مدیره دوره جدید اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک روز چهارشنبه ۱۷ آذرماه ۹۵ در طبقه هشتم اتاق بازرگانی ایران برگزار شد. در این جلسه که ریاست آن را محمود نبوی رییس وقت هیئت مدیره اتحادیه بر عهده داشت، هر یک از کاندیداهای عضویت در هیئت مدیره دقایقی به معرفی سوابق تحصیلی و شغلی خود در صنعت نساجی و پوشاک و همچنین برنامه‌ها و اولویت‌های خود برای کمک به این صنعت پرداختند و بعد از پایان صحبت‌های کاندیداها، انتخابات برگزار گردید. با پایان یافتن رای‌گیری و شمارش آرا، ترکیب جدید هیئت مدیره اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران به ترتیب آرای ماخوذه به شرح زیر تعیین گردید:

اعضای اصلی:

آقایان مجید نامی، بهرام حوالی شهریاری، علی فرهی، شاهرخ جعفری، منصور الیاسی، امین مقدم، مهرداد زکی پور، احمد صادقی قهرودی، وحید حریری، علی انصاریان، محمود ضرابی

اعضای علی‌البدل:

آقایان حامد اسماعیل پور و سینا شایختی

تولید نخ نانویی توسط محققان ایرانی

شرکت واحدهای جدیدی برای تولید SSP Batch (پودر پریدیسپرس مشکی و رنگی) پلی استر و خطوط نخ و الیاف مدول بالا و شرینکیج پایین (HMLS)، نخهای مقاومت بالا با شرینکیج پایین (HTLS- HTSLS) با یکی از بهترین تجهیزات و تکنولوژیهای اروپایی جهت مصارف کابل، بافت دیپ تایر، تسمههای صنعتی، کمربند خودرو، کیسه هوا خودرو، کامپوزیتهای پلیمری مصارف ساختمانی، بتن و ... را راه اندازی کرده است. به گفته شایسته، ظرفیت تولید این شرکت که در سیرجان مستقر است برابر با ۱۸۰ هزار تن به صورت سالانه است. وی گفت: محصولات نانویی این شرکت با استفاده از ماشینآلات اروپایی، تکنولوژی و فرمولاسیون انحصاری (patent) به تولید می‌رسند. مدیر این شرکت دانش‌بنیان تاکید کرد: تمام محصولات این شرکت دارای پروانه ساخت هستند. ما این محصولات را به کشورهای از جمله ازبکستان، تاجیکستان، آذربایجان، قرقیزستان، ترکیه، ایتالیا و کشورهای حوزه خلیج فارس صادر می‌کنیم. وی ادامه داد: همچنین توسعه کشورهای مصرف‌کننده اروپایی و همچنین کشورهای آسیای شرقی و آفریقایی از برنامه‌های هدف صادراتی آینده است. شایسته گفت: تولیدات این مجتمع شامل کالاهایی با ارزش افزوده بالا، نسل ۴ و ۵ محصولات دانش‌بنیان، استفاده از تکنولوژیهای نوین زیرگروه‌های نانویی مورد مصرف در نخهای دارای استحکام بالا، با استفاده از تکنولوژیهای به‌روز برای مصارف تخصصی نساجی هستند.

نانوگرانول به عنوان تنها منتخب نانویی در بیستمین سالروز ملی صادرات شناخته شویم، عنوان کرد: با توجه به نوع فرمولاسیون خاص مواد هیبریدی و ترکیبی، تولیدکننده انحصاری در کشور هستیم. وی افزود: چنین محصولی نمونه‌های مشابه اروپایی دارد ولی با این سطح فناوری به تولید نمی‌رسند. شایسته با اشاره به موارد مصرفی از محصولات این شرکت در صنایع گفت: نساجی، پلیمر، پتروشیمی، پلاستیک و خودرو (نخ و الیاف فیلامنت، کشاورزی، کابل، لوله و درب بطری، ظروف، فیلم‌های بسته‌بندی، و نانو آنتی باکتریال و مواد مقاوم‌دهنده برابر U.V. پایه Cu و ZNO جهت مصارف نساجی و فیلم‌های بسته‌بندی، پارچه‌های اسپان باند) از جمله کاربردهای نخهای نانو به شمار می‌رود. وی افزود: همچنین این

محققان در یک شرکت دانش‌بنیان موفق به تولید نخهایی با فناوری نانو شدند که به کشورهای مختلف صادر می‌شود. این نخها در صنایع نساجی، پلیمر، پتروشیمی، پلاستیک و خودرو کاربردهای وسیعی دارد. مهندس بابک شایسته مدیرعامل شرکت دانش‌بنیان نانونخ و گرانول سیرجان تولیدکننده نخهای نانو در گفتگو با مهر گفت: در این شرکت کامپاندهای نانویی نسل چهارم و پنجم پلیمری پایه‌های PP/PE/PET، نخهای مدول و مقاومت بالا مسلح‌کننده بتن و آسفالت و قطعات پلیمری، نانو گرانول پلی پروپیلن و کامپاند گرانول پلی اتیلن، نانو کامپاند مستریج گرانولی، کامپاند گرانول پلی پروپیلن، کامپاند گرانول پلی اتیلن با فناوری بالا به تولید می‌رسد. وی با بیان اینکه موفق شدیم در زمینه صادرات

ادامه کاهش تعرفه واردات پوشاک

به جز مواردی که قانون مانع آن شده است. یکی از محدودیت‌های واردات کالا تعرفه است. در جاهایی که احساس کرده‌ایم تعرفه مانع ورود کالا بوده آن را تغییر داده‌ایم. وی درباره تعدیل تعرفه واردات پوشاک توضیح داد: برای تعدیل تعرفه واردات پوشاک اقداماتی انجام داده‌ایم. تعرفه واردات پوشاک در حال حاضر از ۷۵ درصد به ۵۵ درصد کاهش یافته است و اعتقاد داریم که این رقم باید بیش از این پایین آید.

نعمت‌زاده اضافه کرد: در حاکمیت باید تمامی شرایط را در نظر بگیریم. مواردی مانند تولید، توزیع، مصرف‌کننده، قاچاق، درآمد مالیاتی و ... باید در تصمیم‌گیری‌ها مدنظر قرار بگیرد. وزیر صنعت، معدن و تجارت در بخش دیگری از صحبت‌هایش از امضای توافق‌نامه با وزارت کشور برای جلوگیری از قاچاق کالا از طریق ته‌لنجی‌ها خبر داد. به گفته وی، این توافق‌نامه برای تصویب به دولت فرستاده شده است. وزیر صنعت، معدن و تجارت همچنین عنوان کرد: قانون جدید بانک مرکزی برای عضو شدن رییس اتاق اصناف در شورای پول و اعتبار به هیئت دولت فرستاده شده و این تصمیم در حال بررسی است.

وزیر صنعت، معدن و تجارت ضمن اعلام خبرهای جدید در بخش تجارت و اصناف، گفت: قیمت‌گذاری کالا اکنون در مراکز تولید انجام می‌شود که اشتباه است و این کار باید در بخش توزیع صورت گیرد. به گزارش ایسنا، محمدرضا نعمت‌زاده در هفتمین اجلاس سراسری نمایندگان اتاق اصناف ایران که با حضور معاون اول رییس جمهور و مسئولان اصناف برگزار شد، با اشاره به اینکه باید بتوانیم خودمان را با شرایط جدید تطبیق دهیم و به خواست جامعه توجه کنیم، گفت: فقط پنج درصد از بخش توزیع توسط فروشگاه‌های زنجیره‌ای انجام می‌شود، در حالی که این رقم در کشورهای صنعتی ۷۰ درصد است. وی ادامه داد: برای نصب صندوق‌های مکانیزه در فروشگاه‌ها باید ضرب‌العجل تعیین شود، چراکه این کار در جهت شفاف‌سازی لازم است و آن بخش از این صندوق‌ها را که امکان تولیدش در داخل وجود ندارد باید از طریق واردات تامین کند.

نعمت‌زاده اضافه کرد: امروز در تمام کشورها این صندوق‌ها در واحدهای صنعتی وجود دارد و باعث می‌شود که مالیات طبق درآمد واقعی گرفته شود. وزیر صنعت، معدن و تجارت ادامه داد: با تمرکز خرید، نگهداری و انبارداری در فروشگاه‌های زنجیره‌ای، هزینه‌ها پایین خواهد آمد. ما هیچ محدودیتی برای واردات کالا نداریم

صادراتی نداریم که رشد نرخ ارز به نفعمان باشد

نمی‌توانند به راحتی پول محصول صادرشده خود را به کشور منتقل کنند.

مروج ادامه داد: هم‌اکنون فقط چند بانک کوچک در آلمان و ترکیه که ارتباطات بین‌المللی ندارند، می‌توانند مبالغ کمی را برای تولیدکنندگان ایرانی جابه‌جا کنند. وی تصریح کرد: تولیدکنندگان نساجی باید بابت جابجایی پول حاصل از صادرات، هزینه اضافه ۷ درصدی را پرداخت کنند که هزینه صادرات را افزایش می‌دهد. مروج افزود: در عین حال، کشورهایمانند ترکیه و چین ارزش پول خود را کاهش داده‌اند تا صادرات بیشتری انجام دهند و این مسئله باعث تقویت حضور آنها در بازارهای جهانی شده است. وی افزود: ما نیز می‌توانیم با افزایش نرخ ارز، بر صادرات محصولات پتروشیمی مثبت بگذاریم، اما این در حالی است که به دلیل وجود تحریم‌ها نمی‌توانیم جابه‌جایی پول داشته باشیم.

وی با بیان اینکه افزایش نرخ رسمی ارز در بودجه باعث رشد نرخ ارز آزاد نیز می‌شود، گفت: این موضوع بر قیمت تمام‌شده تولید تأثیر می‌گذارد و باعث افزایش بهای تولید کالا خواهد شد.

وی تصریح کرد: در حال حاضر قیمت هر کیلو مواد اولیه تولید موکت در کشور ۴۰۰ هزار تومان افزایش یافته و این در حالی است که تولیدکنندگان محصول خود را با قیمت‌های سال گذشته می‌فروشند. رییس انجمن نساجی تأکید کرد: در حال حاضر پتروشیمی‌ها گران‌فروشی می‌کنند و در چنین وضعیتی تولیدکنندگان نساجی با تبدیل مواد پتروشیمی به محصول نهایی نمی‌توانند کالای خود را با قیمت بالا در بازار عرضه کنند، زیرا بازار با رکود مواجه است. وی در مورد تأثیر افزایش نرخ ارز در بودجه بر صادرات محصولات نساجی نیز گفت: در حال حاضر نقل و انتقال پول با مشکل روبه‌رو است و تولیدکنندگان

رییس انجمن صنایع نساجی ایران در گفت‌گو با فارس، با بیان اینکه جلسه تولیدکنندگان نساجی با وزیر صنعت بالاخره برگزار نشد، اظهار داشت: وعده‌های زیادی از طرف وزارت صنعت به تولیدکنندگان داده می‌شود، ولی این وعده‌ها عملی نمی‌شوند. وی ادامه داد: تولیدکنندگان نساجی درخواست برگزاری جلسه‌ای با حضور وزیر صنعت را داشتند که به نتیجه نرسید. رییس انجمن نساجی تأکید کرد: ما از برگزاری این جلسه ناامید شده‌ایم و دیگر این مسئله را دنبال نمی‌کنیم.

مروج همچنین در ارزیابی نرخ ۳۳۰۰ تومانی دلار در لایحه بودجه ۹۶ و تأثیر آن بر تولید و صادرات محصولات نساجی، اظهار داشت: در حال حاضر تولیدکنندگان نساجی تمام مواد اولیه مورد نیاز خود را با ارز آزاد خریداری می‌کنند و محصولات پتروشیمی نیز به عنوان یک ماده اولیه مهم بر مبنای نرخ ارز آزاد قیمت‌گذاری می‌شوند.

چرا فرار مالیاتی در کشور بالاست؟

است که حقوق عوارض دولت و مالیات را نپردازند و این افراد شناسایی نشوند، این درصدها به حدی فاصله ایجاد می‌کند که تولیدکننده داخلی به هیچ وجه توان رقابت ندارد.» وی متذکر شد: «ما از نظام جامع اطلاعاتی برخوردار نیستیم، این در حالی است که صلاحیت کار افراد باید در سیستم تعریف شود.»

عضو انجمن صنایع نساجی عنوان کرد: «اگر ما کاری کنیم و فضایی باز شود که افراد غیرمربوط در کاری وارد شوند، قابل کنترل نیست. ما باید شبکه کنترلی را که عملیات را سیستماتیک کنترل می‌کند، راه بیاندازیم که اطلاعات افراد مشخص باشد.» نیل فروشزاده خاطرنشان کرد: «برای مثال، کد کارت ملی تمام اطلاعات شخصی افراد را روی سیستم‌های کنترلی نشان می‌دهد.»

خودبه‌خود قضیه حل می‌شود. ما نباید دنبال این باشیم که حرف‌های گمراه‌کننده را گوش بدهیم. مثلاً بگوییم کالای داخلی کشور کیفیت ندارد یا قیمت تمام‌شده‌اش بالاست.» نیل فروشزاده عنوان کرد: «این شاخص‌ها اهمیت دارد، ولی غالب نیست. وقتی فضا برای افراد سودجو باز

عضو انجمن صنایع نساجی ایران اظهار داشت: «وقتی فضا برای افراد سودجو باز باشد که حقوق و عوارض دولت و مالیات را نپردازند و این افراد شناسایی نشوند، آن زمان تولیدکننده داخلی توان رقابت با دنیا را نخواهد داشت.» حسن نیل فروشزاده درباره وضعیت قاچاق در کشور اظهار داشت: «ما باید ببینیم به چه قاچاق می‌گوییم؛ هر چیزی که از شبکه پولی کشور پنهان بماند و حقوق و عوارض دولت و مالیات به درستی در مورد آن پرداخت نشود، قاچاق است.» وی افزود: «قاچاق این نیست که کالا را مرزنیسان وارد کنند. حجم کالای قاچاق که وارد کشور می‌شود و رقم فرار مالیاتی و فرار حقوق عوارض بسیار بالاست.»

عضو انجمن صنایع نساجی تصریح کرد: «ما اگر قاچاق را به درستی تعریف کنیم، آن زمان

آخرین وضعیت واردات پوشاک به کشور

تجارت نمایندگی‌های پوشاک خارجی در حال مذاکره با شرکت‌های ایرانی هستند و طرح مذکور در حال پیشرفت است. وی ادامه داد: تولیدکنندگان در ایران باید مورد حمایت قرار گیرند و با فضای ایجادشده پس از تحریم توسط دولت به آن‌ها کمک شود تا بتوانیم به تولید پوشاک به منظور مصرف و نیز صادرات حمایت‌های لازم را داشته باشیم. رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تهران در پاسخ به نحوه نظارت بر عرضه پوشاک بانوان در زمستان یادآور شد: خوشبختانه در زمستان با موارد حاشیه‌ای که تابستان و در مورد بانوان وجود دارد، مواجه نیستیم، هرچند در تابستان سال جاری نیز با توجه به نظارت‌های انجام‌شده و تغییر رویکرد مردم و کسبه، وضعیت نسبت به مدت مشابه سال قبل بهبود یافت.

با نمایندگی‌های خارجی وارد همکاری شوند تا دستورالعمل به مرحله اجرا درآید.

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تهران با تأکید بر اینکه باید همه استانداردهای جهانی در تولیدات پوشاک در ایران به عنوان اولویت مدنظر قرار گیرد، خاطرنشان کرد: بخشی از پوشاک که قرار است در ایران عرضه شود باید علاوه بر رعایت استانداردهای مربوط به بومی‌سازی و نیز هویت ایرانی اسلامی را کنار خود داشته باشد و طراحی‌ها بر این اساس انجام شود. بخش دیگر نیز که مربوط به صادرات است باید بر اساس استانداردهای جهانی و بر اساس حضور در بازارهای بین‌المللی مدنظر قرار گیرد.

به گفته شیرازی، پس از ابلاغ این دستورالعمل توسط وزارت صنعت، معدن و

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تهران آخرین وضعیت مربوط به واردات پوشاک توسط شرکت‌های خارجی و نحوه عرضه آن در ایران را تشریح کرد. به گزارش ایسنا، ابوالقاسم شیرازی با اشاره به ابلاغ دستورالعمل نحوه صدور گواهی فعالیت نمایندگان و شعب شرکت‌های خارجی عرضه‌کننده پوشاک در ایران عنوان کرد: این ابلاغیه به منظور ساماندهی واردات با حمایت از تولید داخلی انجام شد و قرار شد کلیه واحدهای پوشاک که به شکل تجاری وارد کشور می‌شوند گواهی واردات از مرکز امور اصناف ایران و نیز معاونت امور بازرگانی وزارت صنعت، معدن و تجارت دریافت کنند. وی ادامه داد: قرار بر این شده تمامی این نمایندگی‌ها شرکت‌های ایرانی را به منظور همکاری مشترک تعیین کنند و این شرکت‌ها نیز پس از استعلام

به سرمایه‌گذار و صادرکننده در کشور احترام نمی‌گذارند

برگزار شد، اظهار داشت: برای تغییر وضعیت اقتصادی نیازی جدی به ایجاد تغییرات ریشه‌ای در نظام اقتصادی وجود داشته و باید زمینه‌های کاری دولت و بخش خصوصی کاملاً مشخص شود. به گزارش تسنیم، وی بیان کرد: دولت باید در زمینه‌هایی مانند آموزش، سلامت و سایر مواردی از این دست ورود پیدا کند و اقتصاد را کاملاً به عهده بخش خصوصی بگذارد تا بتواند ورود بهتری در این حوزه داشته باشند.

صادرکننده نمونه ملی کشور با بیان اینکه احترام لازم به افراد سرمایه‌گذار و صادرکننده در کشور گذاشته نمی‌شود، خاطرنشان کرد: باید در نظر داشت فردی که تعداد زیادی اشتغال در کشور ایجاد کرده و سرمایه‌گذاری سنگینی داشته، مورد احترام بوده و نباید برخورد نامناسب با وی داشت. رخصت با اشاره به اهمیت صنعت در رسته‌های مختلف، اظهار داشت: اگر تنها به یک صنعت مانند نساجی به اندازه مورد نیاز اهمیت داده شود پس از ۱۰ سال اداره کشور هیچ نیازی به پول نفت نداشته اما متأسفانه شاهد این توجه از طرف دولت نیستیم.

غلامعلی رخصت عضو انجمن صنایع نساجی ایران در نشست خبری مراسم روز صادرات خراسان رضوی که در دفتر اتحادیه صادرکنندگان خراسان رضوی

قوانین تامین اجتماعی؛ مخل اشتغال‌زایی در صنعت پوشاک

بسیاری از کارگران خیاط ایرانی به دلیل توانایی بالا در حرفه خود، جذب کارگاه‌های ترکیه شده‌اند. حبیب طهماسبی نیک ادامه داد: مبادی ورودی کشور به روی محصولات خارجی نباید کاملاً بسته شود بلکه دولت باید با تقویت تولیدات داخلی زمینه افزایش قدرت آنها در رقابت‌پذیری با محصولات خارجی را افزایش دهد البته تولیدکننده‌ها نیز موظفند بر کیفیت و کمیت کالاهای تولیدی خود تمرکز کرده تا بتوانند با رقبای خارجی رقابت سالم داشته باشند.

طهماسبی نیک با اشاره به یکی از معضلات در جهت گسترش کسب‌وکار در واحدهای تولیدی پوشاک گفت: اگر کارگران یک کارگاه از ۵ نفر بیشتر بشوند حدود ۲۰ درصد حق بیمه کارگری برای کارفرما افزایش می‌یابد. این موضوع باعث شده کارفرمایان از جذب کارگر بیشتر از ۵ نفر خودداری کنند، در صورتی که اگر این قانون اصلاح شود در آینده شاهد افزایش اشتغال‌زایی در این حوزه خواهیم بود.

این کارشناس همچنین اذعان داشت: در کل کشور ۶۰۰ هزار واحد تولیدی لباس داریم که هر کدام اگر یک کارگر بیشتر استخدام کنند، ۶۰۰ هزار نفر در این چرخه جذب بازار کار خواهند شد که این امر می‌تواند در جهت رونق بازار اشتغال کمک شایانی کند. وی تصریح کرد: باید توجه داشت که ورود بی‌رویه اجناس خارجی موجب بیکار شدن بسیاری از جوانان شده و این امر تبعات اجتماعی و اقتصادی نامطلوبی را برای جامعه در پی خواهد داشت.

با وجود آنکه در حال حاضر فعالیت جدی برای مبارزه با قاچاق کالا آغاز شده است اما همچنان بیش از ۹۰ درصد پوشاک از مبادی غیررسمی وارد کشور می‌شود. ورود غیرقانونی پوشاک به کشور موجب شده تا حیات بسیاری از تولیدی‌های لباس در سطح کشور بیش از پیش به خطر بیفتد و این صنعت از این بابت روزبه‌روز آسیب‌پذیرتر شود. حبیب طهماسبی نیک کارشناس اقتصادی در گفتگو با باشگاه خبرنگاران جوان گفت: در بازار منسوجات، رکود مطلق حکم‌فرماست و علت اصلی این موضوع وجود محصولات خارجی ارزان قیمت و البته بی‌کیفیت است. وی در ادامه تأکید کرد: تولیدات داخل به دلیل نبود حمایت دولت، شرایط سخت تولید و... قیمت تمام‌شده بالاتری دارند و این امر اقبال به محصولات داخلی را با وجود کیفیت مطلوب کم می‌کند.

طهماسبی نیک با اشاره به اینکه تمایل مردم به خرید جنس خارجی موجب شده تا بسیاری از اجناس ایرانی با برندهای خارجی عرضه شوند، افزود: این موضوع ضرورت فرهنگ‌سازی صحیح در این حوزه را بیش از پیش مشخص می‌کند زیرا که بسیاری از جوانان به دنبال خرید مارک و برندهای خارجی هستند و مغازه‌داران مجبورند ویتترین مغازه‌های خود را با اجناس به ظاهر خارجی جلوه دهند.

این کارشناس اذعان داشت: کیفیت تولیدات داخلی ما نه تنها با نمونه‌های خارجی یکسان است بلکه حتی در مواردی برتری هم دارد تا جایی که

فقط کمی حمایت برای سرپاشدن صنعت نساجی

ابراهیم شایان که از سال ۵۹ تا ۸۴ در کارخانه ریسندگی و بافندگی در نجف آباد فعالیت داشته و بر اثر بسیاری از عوامل اقتصادی کارخانه را تعطیل کرده است، از مشکلات این شغل می‌گوید: «در این کارخانه یک هزار و ۸۵۰ نیروی کار وجود داشته که اکنون با رکود مواجه شده است.» به اعتقاد او صنعت نساجی صنعت بسیار خوبی است و در آن می‌شود به خوبی اشتغال‌زایی کرد، اما به شرطی که حمایت کافی و وافی از این صنعت بشود. شایان ادامه می‌دهد: «افرادی که در این صنعت کار می‌کنند اطلاعات کافی از کم و کیف این صنعت دارند و متخصصان بسیاری در این صنعت وارد عمل شدند که منابع اطلاعاتی قوی داشتند و حتی در سال‌های گذشته به نیروهای خارجی تعمیر ماشین‌آلات را آموزش می‌دادند و چرخه صنعت نساجی به خوبی می‌گشت تا اینکه بی‌مهری‌های دولت‌ها و عدم حمایت از تولید داخلی آن را به رکود کشاند و در حال حاضر بسیاری از کارخانه‌های ریسندگی در اصفهان

تعطیل شده است. کسی دلش نسوخته برای این صنعت وگرنه این صنعت را دوباره احیا می‌کردند.» این مدیر عامل کارخانه ریسندگی از سیاست‌های غلط دولت‌ها سخن می‌گوید؛ از اینکه متولیان این صنعت به دلیل ارزان بودن اجناس چینی مردم را به خرید آن ترغیب می‌کردند و نمی‌دانستند که با این کار روزی بازار ریسندگی را به نابودی می‌کشاند. او به بیان خودش این‌گونه این سیاست‌های غلط را تشریح می‌کند: دولت‌ها تصور می‌کردند که با این کار می‌توانند ارز خارجی خریداری کنند، غافل از اینکه به بیکاری جوانان دامن زدند و اقتصاد را به رکود کشاندند. فاجعه‌ای به نام بیکاری سال‌هاست گریبانگیر ایران شده، ولی اگر این کارخانه‌ها احیا شوند شاید بتوان باری از روی دوش کشور برداشت و جوانان بیکار را نجات داد.» شایان از مشکلات کار در این سال‌ها می‌گوید: «سال ۷۴ کارخانه ما تعطیل شد و فاجعه‌ای به بار آمد که شاید دیگر جبران‌پذیر

نباشد. در آن زمان مسئولان وقت بیان می‌کردند که ایران باید از صنعت نساجی خارج شود. این صنعت برای ایران فایده‌ای ندارد. همین شد که چندین کارخانه در اصفهان یکی پس از دیگری تعطیل شد و مهندسان و متخصصان آواره شدند. حالا شما فکر کنید ما دوباره بخواهیم این متخصصان و مهندسان را دورهم جمع کنیم، اگر دولت‌ها حمایت کنند شاید بتوانیم این صنعت را دوباره احیا کنیم، اما متأسفانه دولت‌ها به بعد اقتصادی نساجی اعتقادی ندارد.»

وی در پاسخ به این سوال که علاوه بر حمایت دولت‌ها برای احیای این صنعت چه کارهایی می‌توان کرد، گفت: «همه دستگاه‌های نساجی باید به‌روز و مدرن شوند تا بتوانند راندمان تولید را افزایش دهند. اگر دستگاه‌های کارخانه‌ها جدید شوند تولیدکننده رغبتی مضاعف برای تولید دارد. متأسفانه بسیاری از پارچه‌ها از پاکستان و چین وارد می‌شود، در صورتی که ما امکانات بسیاری داریم که بتوانیم با دیگر کشورها رقابت کنیم.»

جولان برندهای خارجی پوشاک در کرج

اصناف البرز با اشاره به اینکه با توجه به طرح ساماندهی برندهای خارجی در کشور، تاکنون هیچ تولید و ایجاد اشتغالی از سوی این برندها انجام نشده است، عنوان کرد: شعبات این فروشگاه در حال زیاد شدن است. رییس اتحادیه پوشاک کرج با بیان اینکه ما در حال حاضر تبدیل به مرکز فروش این کالاها شده‌ایم، ادامه داد: این امر با حمایت از تولید داخلی در تضاد است و این معضل در کل کشور وجود دارد. وی با تأکید بر اینکه این فروشگاه‌ها در بهترین نقاط شهر هستند، تصریح کرد: کسبه ما توانایی اجاره این واحدهای صنفی را ندارند و از طرفی تولیدات داخلی توان رقابت با این فروشگاه‌ها را ندارد. صدیق با بیان اینکه دولتمردان که در ارتباط با بحث مجوز دادن به این فروشگاه‌ها تصمیم می‌گیرند، باید فکری هم برای تولیدات داخلی می‌کردند، افزود: باید تولیدات داخلی با حمایت دولتمردان به خارج از کشور برای فروش اعزام می‌شد.

رییس اتحادیه پوشاک کرج با بیان اینکه برندهای خارجی در حال حاضر هیچ تولیدی به اتحادیه معرفی نکرده‌اند، گفت: این افراد کالاهای خارجی را می‌فروشند و تبدیل به دلار کرده و از کشور خارج می‌کنند. میراسماعیل صدیق در گفتگو با خبرنگار تسنیم در کرج، با اشاره به راه‌اندازی فروشگاه‌های بزرگ دارای برند در کرج اظهار داشت: باید این برندها تولیدات خود را در داخل استان و شهرستان ایجاد کنند. رییس اتحادیه پوشاک کرج با اشاره به اینکه با اینگونه فعالیت‌ها هیچ‌گونه اشتغالی در استان ایجاد نمی‌شود، بیان کرد: کسبه به سبب حضور این فروشگاه‌ها و از بین رفتن واحدهای صنفی کوچک در فشار هستند.

صدیق با بیان اینکه این فروشگاه‌ها بنیه مالی خوبی دارند و چند سال در کشور ترکیه فعالیت کرده‌اند، ادامه داد: این برندها مغازه‌های بزرگ اجاره کرده و به سبب تنوع اجناس به راحتی فروش دارند. نایب رییس دوم اتاق

کاهش تعرفه‌ها برای جلوگیری از قاچاق پوشاک کافی نیست

عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران ادامه داد: ترکیه در زمینه پوشاک حرف‌های زیادی برای گرفتن دارد و متأسفانه یا خوشبختانه در همسایگی کشوری فعالیت می‌کنیم که صادرکننده پوشاک به اتحادیه اروپا و کشورهای آسیای میانه است. برندهای ترکیه‌ای هر سال با تخفیف‌های خوب محصولاتشان را روانه بازارهای صادراتی می‌کنند و از این طریق مشتریان را راضی نگه می‌دارند. تولیدکنندگان ایران هم باید با در نظر گرفتن سلیقه و ذائقه مردم ایران محصولاتشان را روانه بازار کنند. نایب رییس کمیسیون تسهیل کسب‌وکار اتاق تهران ادامه داد: ماشین‌آلات و فناوری‌های مورد استفاده در صنعت پوشاک ایران قدیمی است و این مسئله قیمت تمام‌شده را افزایش داده است. یکی از مهم‌ترین اقدامات تولیدکنندگان در کاهش هزینه‌های تولید باید به ارتقای تجهیزات و ماشین‌آلات معطوف شود.

از مبادی غیررسمی وارد می‌شود تنها اصلاح نظام تعرفه‌ها کارساز نیست و باید با در پیش گرفتن روش‌های مکمل از ورود کالای قاچاق جلوگیری کرد.

این فعال صنعت پوشاک با اشاره به اینکه کاهش تعرفه‌ها از ۷۵ درصد به ۵۵ درصد کافی نیست گفت: این رقم باید بیش از این کاهش پیدا کند اما صرف اصلاح نظام تعرفه‌ها بدون برخورد قاطع با قاچاق بازدارنده نیست. قوانین و جریمه‌های در نظر گرفته‌شده برای مجازات قاچاقچی قدیمی است و بازدارندگی ندارد و از سوی دیگر نظارت‌ها باید بیشتر شود و هزینه‌های قاچاق افزایش پیدا کند. کیمیایی گفت: آمار واردات پوشاک به ایران از مبادی رسمی با صادرات پوشاک از کشورهای صادرکننده پوشاک به کشورمان تناسب ندارد و این اختلاف‌ها نشان می‌دهد حجم قاچاق پوشاک بسیار بالاست.

اصلاح نظام تعرفه‌ها یکی از راه‌های جلوگیری از قاچاق کالا است اما در مورد صنعت پوشاک تسهیل واردات رسمی کفایت نمی‌کند. وزیر صنعت در ماه گذشته از تلاش این وزارتخانه برای تعدیل تعرفه واردات پوشاک خبر داده است. تعرفه واردات پوشاک از ۷۵ درصد به ۵۵ درصد کاهش یافته است و نعمت‌زاده معتقد است که این رقم باید بیش از این پایین آید.

احمد کیمیایی اسدی عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران در گفتگو با سایت خبری اتاق تهران درباره کاهش تعرفه‌ها و اثرگذاری آن بر قاچاق پوشاک ایران گفت: یکی از راهکارهای همیشگی برای ممانعت از ورود قاچاق کالا اصلاح نظام تعرفه‌های واردات بوده است. کاهش تعرفه‌های واردات و تسهیل واردات رسمی به‌طور معمول به کاهش قاچاق منجر می‌شود. کیمیایی گفت: در شرایط فعلی که ۹۰ درصد از پوشاک خارجی موجود در بازار ایران

صادرات پوشاک ۷۰ میلیون دلار؛ ظرفیت ۱۲ میلیارد دلار!

بخش در نقطه بسیار بدی قرار دارد. صدق‌آمیز با بیان اینکه در حال حاضر ظرفیت پاسخ‌گویی به ۷۰ درصد از نیاز بازار داخل در بخش پوشاک وجود دارد، گفت: مسئله قابل بیان این است که یک کشور نمی‌تواند همه نیازهای خود را تامین کند و با توجه به ذائقه مردم باید مقوله برندهای خارجی نیز مدنظر قرار گیرد. مدیر مرکز پژوهش‌های اتحادیه صنف پوشاک تهران با بیان اینکه سرانه مصرف پوشاک ایرانی‌ها سالانه ۱۵ میلیارد دلار است، خاطر نشان کرد: امروزه از این رقم امکان تامین ۳۵ درصدی در خصوص نیاز پوشاک داخل وجود دارد اما از همه ظرفیت‌ها در این بخش استفاده نمی‌شود چرا که باید بتوانیم حداقل ۷۰ درصد سرانه مصرف ایرانی‌ها در بخش پوشاک را به خود اختصاص دهیم. به گفته وی، امکان ایجاد یک میلیون فرصت شغلی در زمینه صادرات و واردات پوشاک وجود دارد و باید بتوانیم از ۱۵ میلیارد دلار سرانه مصرف ایرانی‌ها در سال، سهم ۷۰ درصدی را به خود اختصاص دهیم تا بخش عمده‌ای از نیاز داخل تامین شود.

سرانه مصرف پوشاک در سال ۱۵ میلیارد دلار است که از این رقم تنها ۳۵ درصد توسط تولیدکنندگان داخلی تامین می‌شود. این در حالی است که ظرفیت صادرات پوشاک ایران در سال ۱۲ میلیارد دلار پیش‌بینی شده اما در این بخش تنها موفق به صادرات ۷۰ میلیون دلاری بوده‌ایم. محمد جواد صدق‌آمیز مدیر مرکز پژوهش‌های اتحادیه صنف پوشاک تهران در گفتگو با ایسنا با اشاره به اینکه چین، آمریکا، ژاپن و آلمان به ترتیب بزرگ‌ترین واردکنندگان و صادرکنندگان پوشاک در تهران هستند، اظهار کرد: نکته‌ای که در این رابطه باید به آن توجه داشت این است که با در نظر گرفتن الگوی جمعیتی آلمان فعال‌ترین واردکننده و صادرکننده پوشاک در دنیا است. وی با اشاره به اینکه باید سهم پوشاک ایران در بازارهای جهانی مشخص شود، اعلام کرد: بر اساس قیمت نیروی کار، منابع اولیه، انرژی و زیرساخت‌ها سالانه ظرفیت ۱۲ میلیارد دلار صادرات در بخش پوشاک وجود دارد در حالی که هم‌اکنون میزان کل صادرات نساجی و پوشاک ایران، ۷۰ میلیون دلار است که باید اذعان کرد وضعیت صادرات در این

سمینار تخصصی شرکت تروشلر به میزبانی شرکت ایران اشتریک برگزار شد

دیدار تروشلر سویس با فعالان صنایع نساجی ایران

روز سه‌شنبه ۱۶ آذرماه ۱۳۹۵ سمینار تخصصی BCF و IDY (نخ‌های صنعتی) و دیدار مدیران شرکت تروشلر سویس با فعالان صنایع نساجی ایران، توسط شرکت ایران اشتریک در هتل سیمیرغ تهران برگزار گردید. در این سمینار، بعد از مراسم آغازین و خیرمقدم‌گویی به حضار، ابتدا Dr. Angelo Sabateli مدیر فروش شرکت تروشلر به معرفی گروه صنعتی تروشلر و موقعیت تجاری آن در ایران و جهان پرداخت. سپس Dr. Lassad Nasri مدیر بخش تکنولوژی شرکت تروشلر در بخش اول سخنرانی خود به معرفی و تشریح راه‌حل‌های نوین تروشلر در تولید انواع نخ BCF پرداخت. بخش دوم سخنان ایشان نیز به معرفی تازه‌های تکنولوژی در تولید نخ صنعتی IDY اختصاص داشت. بعد از این سخنرانی، آقای Steve Meier مدیر فروش منطقه ای تروشلر، سیستم سرویس و خدمات پس از فروش تروشلر را برای مشتریان ایرانی تشریح نمود. در نهایت بعد پایان ارائه مدیران شرکت تروشلر و برگزاری ضیافت نهار، مذاکرات و جلسات خصوصی مدیران شرکت‌های ایران اشتریک و تروشلر سویس با فعالان صنعت نساجی کشورمان برگزار گردید.

به بهانه برگزاری این سمینار و به منظور اطلاع از اهداف برگزاری سمینار مذکور و همچنین آشنایی با جدیدترین فعالیت‌ها و خدمات شرکت ایران اشتریک، با مهندس افشین صلواتی مدیر فروش و مهندس امیرمسعود بزرگیان مدیر فنی و پروژه شرکت ایران اشتریک به گفتگو نشستیم که مشروح این گفتگوها به سمع و نظر خوانندگان گرامی می‌رسد:

* فرصتی برای تبادل دانش فنی روز دنیا
* گفتگو با مهندس افشین صلواتی
مدیر فروش شرکت ایران اشتریک

لطفا خودتان و شرکت ایران اشتریک را برای خوانندگانی که احیانا آشنا نیستند معرفی بفرمایید.

بنده افشین صلواتی مسئول فروش شرکت ایران اشتریک هستم. کارشناس ارشد نساجی از دانشکده نساجی پلی‌تکنیک تهران در گرایش تکنولوژی نساجی. بیش از ۱۰ سال است که در این شرکت مشغول به فعالیت هستم.

امسال چهل و یکمین سالی است که از تاسیس شرکت ایران اشتریک می‌گذرد و می‌توان گفت این شرکت یکی از باسابقه‌ترین شرکت‌ها در زمینه فعالیت خود است. یکی از ویژگی‌های

از ویژگی‌های مهم شرکت ایران اشتریک آن است که در صنعت نساجی تقریباً از صفر تا صد خدمات را ارائه می‌دهد. ماشین‌آلات ریسندگی، انواع بافندگی اعم از گردباف و تارپودی، رنگرزی، چاپ، تکمیل، منسوجات بی‌بافت، دوخت و دوز و پوشاک مجموعه کاملی هستند که این شرکت، ماشین‌آلات، خدمات و مشاوره‌های مربوط به آن را ارائه می‌دهد. سعی ما هم طی این سال‌ها این بوده که ماشین‌آلات و تکنولوژی‌های سطح بالا را به صنعتگران نساجی ارائه کنیم که از نظر تکنیک، دانش فنی و در نهایت کالای نهایی، ارزش افزوده بالایی ایجاد نماید. البته در این مدت بسیاری از شرکت‌های آسیایی خودشان به ما پیشنهاد همکاری و ارائه ماشین‌آلات و خدمات داده‌اند ولی ما در شرکت ایران اشتریک این موضوع را دنبال نکردیم چون احساس می‌کنیم

ایران اشتریک این است که همواره حرفه و زمینه فعالیت اصلی آن نساجی بوده است هرچند اخیراً در زمینه‌های مختلف دیگری هم فعالیت می‌کنیم ولی از ابتدا تاکنون اصلی‌ترین حوزه فعالیت ما در صنعت نساجی بوده است. طی سنوات گذشته، ارائه خدمات فنی و بازرگانی، پایه و اساس فعالیت ایران اشتریک بوده و این خدمات تحت عناوینی همچون ارائه ماشین‌آلات نساجی، ارائه مشاوره‌های تخصصی، ارائه طرح‌های توجیهی برای پروژه‌های مختلف انجام گرفته است. لذا شرکت ما یک شرکت چندوجهی است و مختص به ارائه ماشین‌آلات نیست. در همین سمینار هم سعی ما این بوده است که دانش فنی را وارد صنعت نساجی کشور کنیم تا خود صنعتگران بر مبنای همین دانش فنی مسیر را طی کرده و پیش بروند.

سعی کرده در تمام بخش‌های صنعت نساجی به شکل تخصصی و جامع به ارائه خدمات بپردازد. البته ممکن است برخی بخش‌های نساجی از نظر بازار با افت مواجه شوند که این موضوع به دلیل عرضه و تقاضای بازار بوده و موقتی است و ما با همان نگاهی که خدمتتان عرض کردم در تمام بخش‌ها به فعالیت خود ادامه می‌دهیم.

در مورد سمینار اخیر صحبت بفرمایید.

با توجه اینکه شرکت ایران اشتريک همواره به دنبال این است که در کنار فعالیت‌های تجاری، در زمینه انتقال و ارائه دانش فنی روز از شرکت‌های خارجی به تولیدکنندگان و صنعتگران داخلی نیز فعالیت کند، این سمینار در زمینه ماشین‌آلات تولید انواع نخ‌های BCF و نخ‌های صنعتی برگزار شده است. در واقع این سمینار برای فعالان داخلی یک تبادل اطلاعات و بده بستان بدون هزینه بوده که شرکت‌های داخلی بدون اینکه هزینه‌ای برای سفر به خارج و کسب این اطلاعات از شرکت تروشیر سویس متقبل شوند، از جدیدترین دانش فنی روز در این حوزه بهره‌مند شوند.

البته توقع این می‌رود که استقبال درخوری از این دسته سمینارها از سوی بخش صنعتی و دانشگاهی کشور به عمل بیاید. اما با وجود اطلاع‌رسانی و تبلیغاتی که در دانشگاه‌ها به عمل آمد جدای از بخش صنعت، بخش دانشگاهی استقبال چندانی از این سمینار نکردند. در حالی که اساتید و دانشجویان ما اگر بخواهند خودشان از دانش فنی شرکت تروشیر مطلع شوند باید هزینه ویزا، بلیت، اقامت و ... را تقبل کرده تا همین اطلاعاتی که در این سمینار ارائه شد را به دست می‌آوردند. متأسفانه این ایراد به ما وارد است که فقط از نبود شغل و امکانات، ورشکستگی صنعت نساجی، رکود و ... صحبت می‌کنیم ولی حاضر نیستیم از یک سمینار تخصصی در حوزه نساجی استقبال شایسته به عمل بیاوریم. البته قطعاً شرکت‌کنندگان این سمینار استفاده لازم را از مطالب ارائه‌شده برده‌اند و ما هم نتایج مدنظرمان را در بلندمدت خواهیم گرفت.

بخش‌هایی از صنعت نساجی رونق بیشتری داشته باشد و زمانی برعکس. این بدان معنا نیست که ما بخش‌هایی از صنعت نساجی را که در مقطعی با رونق همراه نیست به طور کلی رها کنیم چراکه این نیاز به نساجی و پوشاک همراه وجود دارد. ضمن اینکه در سال‌های اخیر گرایش به مد و پوشاک افزایش پیدا کرده و بخش‌های دیگری نظیر منسوجات فنی و پزشکی نیز به زنجیره صنعت نساجی اضافه شده‌اند. در واقع نه تنها حلقه‌های قبلی صنعت نساجی به قوت خود باقی هستند زمینه‌های فعالیت جدیدی هم در این صنعت ایجاد شده‌اند. بر همین اساس و با این رویکرد که نساجی یک زنجیره از مجموعه فعالیت‌هاست، شرکت ایران اشتريک همواره

صنعت نساجی ما باید در سطح بالایی قرار داشته باشد. به همین دلیل عمده ماشین‌آلات و خدمات فنی را از کشورهای اروپایی نظیر آلمان، بلژیک، ایتالیا، هلند، اتریش، فرانسه و ... ارائه کرده‌ایم.

در حال حاضر و با توجه به رکود و تعطیلی حاکم بر بخش‌هایی از صنعت نساجی، آیا همچنان به تمام زنجیره صنعت نساجی خدمات ارائه می‌دهید یا فعالیت شما معطوف به بخش‌های خاصی شده است؟

همانطور که مستحضرد صنعت نساجی یک زنجیره است و از بخش‌های مختلفی تشکیل شده است. بله به فراخور زمان ممکن است

از راست به چپ: مهندس صلواتی، مهندس یداله وند (موسس ایران اشتريک)، مهندس بزرگیان

از راست به چپ: Steve Meier، Dr. Lassad Nasri، Dr. Angelo Sabateli، مهندس بزرگیان

مهم‌ترین سرفصل‌هایی که سخنرانان سمینار مطرح کردند که می‌تواند برای صاحبان صنعت نساجی مفید باشد چه مواردی هستند؟

شرکت‌های صاحب تکنولوژی از جمله شرکت تروشلر نه تنها به خود ماشین‌آلات و تکنولوژی آنها توجه دارند بلکه به مسائل دیگری همچون ورودی مواد اولیه تا انتهای محصول و مسائل مربوطه توجه می‌کنند. عدم شناخت سازنده ماشین‌آلات از مواد اولیه و عدم شناخت بازار نهایی و کاربرد، باعث مشکلات بسیاری برای تولیدکنندگان و مصرف‌کنندگان می‌شود و اگر شرکتی می‌خواهد لیدر و پیشرو در صنعت خاصی باشد، الزاماً نمی‌تواند با ساخت ماشین‌آلات خوب به این هدف برسد و می‌بایست نگاهی به مواد اولیه هم داشته باشد و پروسه تولید کالا را به شکل یک زنجیره در نظر گرفته و تمام ابعاد را از ابتدا تا انتها لحاظ نماید. اگر به غیر از این باشد سازندگان ماشین‌آلات نمی‌توانند آنطور که باید و شاید موفق باشند و علی‌الخصوص مشکلات و معضلات زیادی را برای مصرف‌کنندگان و صنعتگران ایجاد خواهند کرد.

خرید ماشین‌آلات به دنبال دستگاه‌هایی باشند که هنر همه کارها را داشته باشند. یعنی ماشین‌آلات گرانی خریداری می‌شود که نهایتاً راندمان خوبی برای محصولات خاص نداشته و در بهترین شرایط در زمان تولید محصول نهایی، قیمت تمام‌شده آن بالا می‌رود. باور ما این است که داشتن دانش فنی ماشین‌آلات و ارتباط مستقیم با صاحبان تکنولوژی کمک می‌کند که اینگونه خطاها هم اتفاق نیفتند. و برگزاری سمینارهایی نظیر این سمینار باعث می‌شود این ارتباط با صاحبان تکنولوژی بهتر صورت گرفته و نهایتاً صنایع ما از آن منفعت بیشتری ببرند.

مخاطبان این سمینار چه گروه‌هایی هستند؟

دو دسته از افراد برای این سمینار دعوت شدند. یکی افرادی که در حوزه تولید نخ‌های BCF و همچنین فرش ماشینی به عنوان مصرف‌کننده این نوع نخ‌ها فعالیت می‌کنند و دیگری تولیدکنندگان نخ‌های صنعتی که البته تعداد آنها در کشور زیاد نیست. همچنین دانشگاهیان و اساتید دانشگاه نیز حضورشان در این سمینار نسبتاً پررنگ بود.

* نوآوری‌های جدید در تولید

نخ‌های صنعتی

* گفتگو با مهندس امیرمسعود بزرگیان مدیر فنی و پروژه شرکت ایران اشتربیک

به عنوان اولین سوال از سوابق تحصیلی و شغلی خود برای خوانندگان مجله صحبت بفرمایید.

من لیسانس تکنولوژی نساجی و فوق لیسانس مدیریت نساجی از دانشگاه پلی‌تکنیک تهران هستم. بیش از ۱۵ سال است که به عنوان مدیر فنی و پروژه شرکت ایران اشتربیک مشغول به کار هستم.

در مورد سمینار شرکت تروشلر، اهداف برگزاری و اطلاعات فنی آن توضیح بفرمایید.

باور ما این است که هرچقدر ارائه اطلاعات فنی به مشتریان و صنعت نساجی کشور از منبع اصلی آن سهل‌تر و راحت‌تر انجام گیرد، به مدیران و اهالی این صنعت کمک می‌کند که تصمیم‌سازی‌های بهتری را برای سرمایه‌گذاری‌های آتی یا حتی استفاده از امکانات موجودشان انجام دهند. به اعتقاد من، عدم توجه به مسائل فنی و تکنیکی در سال‌های گذشته و در نتیجه عدم انتخاب بهینه، صحیح و درست ماشین‌آلات، باعث شده ضرر و زیان‌های هنگفتی گریبان‌گیر صنایع کشور علی‌الخصوص در حوزه نساجی شود. این بدان معنا نیست که صرفاً ماشین‌آلات ارزان یا مثلاً چینی خریداری شده باشد بلکه خیلی از اوقات خرید ماشین‌آلات بسیار خوب از بهترین برندها و با بیشترین آپشن‌ها انجام گرفته ولی هیچ وقت از آنها استفاده نشده است چراکه تولیدکنندگان و صنعتگران ما بعضاً دانش فنی مربوطه و هنر استفاده از آن دستگاه‌ها را نداشته‌اند.

متأسفانه عدم اعتماد به بازارهای فعلی نساجی کشور و ایزوله بودن صنعت نساجی کشور از بازارهای جهانی باعث شده، سرمایه‌گذاران موقع

با استحکام بسیار بالا از پلی پروپیلن مطرح شد یا در مورد تولید نخ‌های پلی‌استر که با گرانول معمول تولید شده و استحکام فوق‌العاده خواهند داشت یا تولید نخ‌هایی با استحکام بسیار بالا (super high tenacity-SHT) و یا نخ‌هایی با شرینگ بسیار کم (super low shrinkage-SLS) می‌توانند برای تولید محصولات خاص به کار روند، حایز اهمیت هستند. شاید یکی از راهکارهای صنعت نساجی کشور در مقطع فعلی ورود به این حوزه‌ها باشد که می‌تواند ارزش افزوده به مراتب بالاتری را به همراه داشته باشد.

به خصوص در حوزه نخ‌های صنعتی و منسوجات فنی رشد قابل توجهی در سال‌های اخیر اتفاق افتاده است. نکته مهم اینکه امروزه در حوزه منسوجات معمول توجه سازندگان یا مصرف‌کنندگان، از الیاف مصنوعی به سمت الیاف طبیعی رفته و تقاضا برای پارچه‌های پنبه‌ای، ابریشمی یا پشمی رو به افزایش است. در مقابل، استفاده از منسوجات فنی و نخ‌های صنعتی از الیاف مصنوعی، با رشد قابل توجهی در جهان همراه است که تولیدکنندگان الیاف مصنوعی و منسوجات تولیدشده از این الیاف در آینده چاره‌ای نخواهند داشت جز اینکه به سمت صنایع منسوجات فنی و بی‌بافت و کاربردهای صنعتی حرکت کنند.

خیلی از همکاران ما در این سمینار حضور داشتند.

نکته پایانی شما را می‌شنویم؟

من فکر می‌کنم اطلاعات بسیاری خوبی به خصوص در حوزه نخ‌های BCF در این سمینار ارائه شد. آنچیزی که برای خود من بسیار جالب بود، نوآوری‌های ارائه‌شده مربوط به تولید نخ‌های صنعتی بود و معتقدم اگر صنعتگران و دانشگاهیان ما توجه بیشتری به این حوزه‌های جدید داشته باشند می‌تواند بسیار مفید باشد. موضوعی که در مورد تولید نخ‌هایی

آیا از میزان استقبال از سمینار راضی هستید؟

شرکت ایران‌اشتریک تلاش کرده همواره علاوه بر مباحث مربوط به فروش ماشین‌آلات که روال عادی تمام شرکت‌های بازرگانی است، به عنوان مشاور صنعت نساجی نیز عمل کرده و اطلاعات و دانش فنی مربوطه را هم در اختیار صاحبان صنعت نساجی قرار دهد. خیلی از اوقات دوستان اعتراض دارند که چراکه اطلاعات در اختیار ما قرار نمی‌گیرد که این سمینار می‌توانست یکی از بهترین راه‌ها برای دریافت اطلاعات فنی روز باشد. البته

IRANSTRICK

ماشین آلات آهار و ایندیگو

ماشین آلات تصفیه هوا

ماشین آلات ریسندگی الیاف کوتاه

ماشین آلات آزمایشگاهی
رنگرزی نخ، الیاف، پارچه، کوتینگ و

وارپینگ (ماشین آلات چله پیچی)

ماشین آلات بافندگی تار و پودی

ماشین آلات مرسریزه، سفیدگری و شستشو

ماشین آلات تکمیل پارچه

ماشین آلات چاپ دیجیتال پارچه

ماشین آلات تکمیل پارچه‌های پشمی و مخلوط
(wet finishing)

ماشین آلات بوبین پیچی، چند لاکنی
شل پیچی، اینترمنگل و کلاف پیچی

ماشین آلات رنگرزی پارچه، نخ و الیاف

ماشین آلات تکمیل پارچه‌های پشمی و مخلوط
(dry finishing)

ماشین آلات تکمیل
تیغ، خار و سمباده

ماشین آلات لمینت، چاپ ترنسفر
ترموپاندینگ و فیوزینگ انواع پارچه

ماشین آلات تکمیل و بسته‌بندی جوراب

ماشین آلات تکمیل فرش

ماشین آلات کوتینگ

ماشین آلات جوراب بافی

ماشین آلات گردباف

خط تکمیل (آبگیر بالونی، خشکن ریلکسی
برای پارچه های گردباف و کامپکت)

ماشین آلات رنگرزی استاتیک مناسب برای
تکه رنگ کنی، بخصوص جهت جوراب زنانه

ماشین آلات منسوجات بی بافت

BCF & Technical Yarns

تولید نخ بی سی اف

ماشین آلات برش و پهن کن پارچه
همراه با نرم افزار طراحی

ماشین آلات بک کوتینگ و لمینت
فرش و موکت

ارائه دهنده دانش فنی، سرویس های مهندسی،
ساخت ماشین آلات و اجرای پروژه های صنعتی

نامه رسیده از طرف مدیر یکی از شرکتهای نساجی کشور مقایسه مراحل واردات ماشین آلات تولید در ایران و پاکستان

- مراجعه به اداره ارشاد جهت گفتن گزارش و امضای رییس اداره ارشاد قزوین و گرفتن نامه اداره ارشاد قزوین جهت رساندن به اداره ارشاد تهران

- مراجعه به اداره ارشاد تهران جهت توضیحات، امضا و تاییده چندین نفر در اداره ارشاد تهران

- بررسی پرونده توسط کمیسیون مربوطه در اداره ارشاد تهران (که فقط یکشنبه‌ها تشکیل می‌گردد و گاهی هم تشکیل نمی‌گردد)

- مراجعه به اداره ارشاد جهت گرفتن کد ۱۴ رقمی از کارگزینی

- مراجعه به اداره صنایع قزوین به همراه مجوز وزارت ارشاد جهت بررسی و صدور مجوز صنایع

- پر کردن اینترنتی فرم مجوز واردات ماشین‌آلات در سایت بهینه‌یاب

- بررسی و تایید کارشناس مربوطه در اداره صنایع قزوین و گرفتن ۵ امضا به صورت حضوری (از جمله رییس محترم اداره صنایع قزوین)

- مراجعه مجدد به همان اشخاص در اداره صنایع قزوین (کارشناس و ۵ شخص دیگر) جهت تایید مجدد همان مورد ولی به صورت سیستمی!

- گرفتن کد ۱۴ رقمی از واحد مربوطه در اداره صنایع قزوین (که گاهی پیامک داده می‌شود و گاهی نمی‌شود که در آن صورت باید مجدداً به اداره صنایع قزوین حضوری مراجعه کرد

هرگونه اشتباه در صدور نامه‌ها و مکاتبات و یا تغییرات در پروفورما باعث می‌گردد که کلیه مراحل از ابتدا طی گردد. اصلاح یک مجوز آنقدر پیچیده است که حتی کارمندان نمی‌دانند چه کار باید انجام دهند.

در این مورد، به خصوص به خاطر اشتباه در تاریخ ساخت در مجوز ارشاد و کشور سازنده و همچنین چون پروفورما به خاطر معطلی‌های

اخیراً این شرکت اقدام به وارد کردن یک دستگاه چاپ اسکرین (از نوع دیجیتالی نمی‌باشد) با ارز آزاد نموده که شنیدن مراحل طی شده تنها به خاطر مجوز ورود آن خالی از لطف نیست. مراحل گمرکی، گواهی عدم ساخت از اداره صنایع تهران، معافیت گمرکی، مجوز وزارت ارشاد بعد از ورود کالا صورت خواهد گرفت و هیچ‌کدام از مراحل در زیر نیامده و تنها صحبت از انجام مراحل برای ثبت سفارش می‌باشد.

- مراجعه به ادارات که در این نامه تنها به صورت یک خط آمده ولی در عمل، هر بار رفتن از تهران به قزوین و آبیگ ساعت‌ها وقت می‌گیرد و بعضاً هنگام مراجعه، شخص مورد نظر در اداره نیست. بعضاً گرفتن یک امضا چندین روز وقت برد! ضمناً این شرکت مشکلی بابت کارت بازرگانی، جواز تاسیس، بدهی مالیاتی، تامین اجتماعی، بانکی و ... جهت مراجعه ندارد و هیچ مشکل قانونی، بدهی بانکی و مالیاتی برای هیچ امضایی وجود نداشته است.

- مراجعه به سازمان صنعت و معدن قزوین جهت دریافت معرفی‌نامه به اداره ارشاد

- مراجعه به وزارت ارشاد استان قزوین جهت تسلیم نامه اداره صنایع و تعیین کارشناس

- تعیین وقت برای بازدید کارشناس اداره ارشاد قزوین

- مراجعه مجدد برای بردن کارشناس مربوطه اداره ارشاد قزوین جهت بازدید از کارخانه

- مراجعه به سایت وزارت ارشاد جهت پر کردن اینترنتی فرم‌های مربوطه

- مراجعه به سایت وزارت ارشاد جهت پر کردن اینترنتی مربوط به وزارت اطلاعات

اعم از مرخصی، ماموریت، نبودن در اتاق تا پایان وقت اداری، شرکت در کنفرانس‌های مختلف از جمله در خصوص سیاست‌های اقتصاد مقاومتی، جلسه، افتتاح واحدها، بازدید از واحدها، حضور در نمایشگاه‌های خارجی، ارسال اشتباهی نامه‌های سیستمی به اشخاص اشتباه و برگرداندن مجدد نامه و ...

امیدوارم که خواندن این مراحل باعث ایجاد خستگی در خوانندگان نشده باشد. در بالای آخرین نامه دریافتی از وزارت صنعت، معدن و تجارت جمله اقتصاد مقاومتی اقدام و عمل در مقابل چشمان اینجانب و کارمندان این شرکت که برای گرفتن این مجوز درگیر بوده‌اند به چشم می‌خورد. مسلماً برپاکنندگان این سیستم تا به حال (پیچیدگی آن واقعا افتخار دارد و حتی از سیستم ناوبری مریخ نورد هم نبوغ بیشتری می‌طلبند) حتی یک بار هم برای گرفتن هیچ مجوزی به اداره‌جات مراجعه نکرده‌اند.

انصاف است هنگام دعوت از سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی، مراحل بالا که تنها فقط برای مجوز ورود یک دستگاه صورت گرفته اطلاع‌رسانی شود تا ایشان آگاهی لازم را داشته باشند. لازم به ذکر مجدد است که انجام مراحل معافیت گمرکی و گواهی عدم ساخت، مجوز ترخیص دستگاه توسط اداره ارشاد، مراحل ترخیص گمرکی، ... هیچکدام در بالا ذکر نشده.

در مقایسه مراحل واردات در ایران و سایر کشورها، اینجانب کشورهای اروپایی و حتی ترکیه را مدنظر قرار ندادم چون اکثر آنها از حمایت‌های مالی دولت‌های خود به عناوین مختلف بهره می‌برند و پاکستان را به عنوان یک کشور همسایه گزینه قابل‌قیاسی یافتیم. مراحل گرفتن مجوز واردات برای یک دستگاه تولیدی مشابه در پاکستان به ترتیب زیر می‌باشد:

- هیچ!

- تولیدکننده پاکستانی باید در بانک به نرخ دولتی (یک درصد تفاوت بین نرخ رسمی و آزاد وجود دارد) اعتبار باز کند. کالا به بندر وارد می‌شود و مراحل ترخیص انجام می‌گیرد.

سوال این است که اگر همه این مراحل برای ورود یک دستگاه تولیدی که از ارز دولتی نیز استفاده نمی‌کند حذف گردند چه اتفاقی می‌افتد؟

بسیار تنها ۲۸ روز از اعتبار آن باقی مانده بود (سایت ثبت سفارش، پروفورماهایی را که کمتر از ۳۰ روز به پایانشان مانده قبول نمی‌کند) ناچار به تغییر پروفورما شدیم. بعد از رایزنی با کارمندان محترم اداره ارشاد و اداره صنایع و مسئولان کارهای اینترنتی همگی متفق‌القول راهنمایی کردند که به جای اصلاح مجوزها، بهتر است که مجوزها مجدداً از ابتدا پیگیری و صادر گردد. غافل از آنکه ابتدا باید مجوزهای قبلی را باطل نمود تا بتوان مجوزهای جدید را صادر کرد!

نتیجتاً:

- مراجعه به وزارت ارشاد تهران جهت باطل نمودن مجوز قبلی
- مراجعه به اداره پشتیبانی ثبت سفارش در نمایشگاه بین‌المللی، قسمت ثبت سفارشات جهت باطل نمودن مجوز قبلی که در آنجا راهنمایی کردند که باید به گمرک بندرعباس مراجعه گردد
- مراجعه به اداره ارشاد تهران و پیگیری‌های متعدد جهت باطل نمودن و صدور مجوز
- مطرح شدن مجدد موضوع در اداره ارشاد تهران، در کمیسیون مربوطه که یکشنبه‌ها برگزار می‌شود
- امضای چندین نفر در اداره ارشاد تهران
- مراجعه به اداره ارشاد تهران جهت دریافت کد ۱۴ رقمی
- مراجعه به اداره صنایع قزوین جهت باطل نمودن مجوز قبلی. صادر کردن یک نامه به گمرک جهت باطل کردن مجوز قبلی
- امضا گرفتن از کارشناس مربوطه و ۵ نفر دیگر در اداره صنایع قزوین برای مجوز جدید
- امضای سیستمی از کارشناس و ۵ نفر دیگر در اداره صنایع قزوین برای مجوز جدید
- گرفتن مجدد کد ۱۴ رقمی مجوز از اداره صنایع قزوین

قابل ذکر آنکه تنها گرفتن مجوز برای تایید فروشنده کالا در سایت ثبت سفارش حدوداً یک هفته معطلی دارد و در نهایت ثبت سفارش انجام گرفت.

در تمام مراجعات، مسئولان مربوطه سعی به انجام کار داشتند و قصد ایشان هیچگاه سنگ‌اندازی و مانع‌تراشی نبود ولی مشکلاتی که باعث تاخیر می‌گردند عبارتند از:

- غیبت هرکدام از کارکنان به دلایل کاری و شخصی مختلف

با شعار چیزی ساخته نمی‌شود

دکتر علیمردان شیبانی نائب رییس هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران

دکتر علیمردان شیبانی نائب رییس انجمن صنایع نساجی ایران در گفتگو با جهان صنعت با اشاره به کلیات برنامه ششم توسعه در امر تولید گفت: واقعیت این است که برنامه ششم توسعه هنوز به صورت کامل منتشر نشده و در اختیار صاحب‌نظران و ذینفعان قرار نگرفته است. از سوی دیگر این برنامه فقط به کلیات پرداخته و راهکارهای عملیاتی و اجرایی را بیان نموده است. برای مثال در برنامه گفته می‌شود باید رشد اقتصادی به فلان عدد برسد، این تعداد اشتغال ایجاد کنیم یا تولید ناخالص داخلی به فلان عدد برسد.

اما روش‌های رسیدن به این اعداد و ارقام که لازمه یک برنامه واقعی است در برنامه ششم توسعه دیده نشده است. عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی و کمیسیون صنعت اتاق ایران با اشاره به این که اصولاً کلی‌گویی در هیچ موردی بخصوص موارد اقتصادی و صنعتی دردی را دوا نمی‌کند اضافه کرد: فرض کنید من فردا به شما بگویم باید به کره ماه برویم، تا وقتی که به صورت دقیق و مشخص نقشه عملیاتی و محاسبات دقیق این کار را مشخص نکنم هیچ ایده‌ای قابل پیاده شدن نخواهد بود. باید در برنامه‌ها به جنبه‌های عملیاتی بیشتر توجه شده و از کلی‌گویی پرهیز شود. وی با اشاره به اهمیت تولید در رشد اقتصادی اضافه کرد: تولید می‌تواند موجبات افزایش رشد ناخالص ملی، اشتغال، رشد اقتصادی و اجتماعی را فراهم کند، اما متأسفانه در کشور

واقعی داغ شد آن وقت متوجه می‌شوند که گرما و سوختن به چه معنا است و کسی که پایه کوره نشسته است چه رنجی می‌کشد. اینکه فقط حرف بزنیم که کوره داغ است، از کسی که لب کوره ایستاده و عرق جبین می‌ریزد، دردی دوا نمی‌کند.

نائب رییس انجمن صنایع نساجی ایران یکی از مشکلات اصلی صنعت نساجی کشور را علاوه بر سایر مسائل به خصوص مشکل تامین مواد اولیه، قاچاق دانست و ادامه داد: باید جلوی قاچاق کالای نساجی به طور جدی گرفته شود، با توجه به توان دولت که کارهای بسیار مهم‌تری را در اینگونه موارد انجام داده، پس می‌تواند از پس قاچاق هم بر

مخصوصاً در دوره ۸ ساله گذشته، توجه کافی به امر تولید صورت نگرفت و تولید مظلوم واقع شده است. وقتی تولید در بهترین حالت به اندازه انگلستان یک دست سودآوری ندارد، چگونه انتظار دارید با بهره‌گیری از تسهیلات بانکی با بهره‌های ۱۸ درصد، ۲۰ درصد که بعضاً تا ۲۸ درصد هم رسیده بود روی پای خود بایستد؟

شیبانی در ادامه به لزوم برخورد واقع‌گرایانه به امر تولید تاکید کرد و با اشاره به این که با شعار پیشرفت رخ نمی‌دهد گفت: برخورد شعارگونه کاری از پیش نمی‌برد و با شعار چیزی ساخته نمی‌شود. اگر مسئولان وارد میدان شدند و دستشان زیر کوره کار و تلاش

آید. البته منظور من مقیاس کوله‌بری و چمدان همراه مسافر نیست بلکه قاچاق سازمان‌یافته و گسترده‌ای است که از مرز و شاید هم با مجوز وارد کشور می‌شود. اگر بتواند جلوی این قاچاق را بگیرند که البته توانش را هم دارند، از نظر من صنعت نساجی به طور قطع جواب خواهد داد. چون این صنعت ارزش افزوده نسبتاً بالایی دارد و با سرمایه‌گذاری کم اشتغال زیادی ایجاد می‌کند.

وی در ادامه در مورد صنعت نساجی کشور اظهار کرد که از بخش آخر تولید در صنایع نساجی، یعنی دوخت و دوز و پوشاک در ایران، استقبال نشده است و این در حالی است که دوخت و دوز بیشترین ارزش افزوده را در بر دارد. وی دلایل این عدم استقبال را چنین برشمرد: اول اینکه دوزندگی «کارگربر» است و با قوانین کنونی کار، کارآفرین از بکارگیری تعداد زیادی کارگر در یک محدوده کوچک احتراز دارد چرا که روی هر چرخ خیاطی حداقل سه الی چهار نفر باید کار کنند و در این ارتباط قانون فعلی کار جوابگو نیست و باید با در نظر گرفتن شرایط و منافع کارگر و

کارآفرین اصلاح شود.

عضو هیئت نمایندگان اتاق بازرگانی و کمسیون صنعت اتاق ایران علت دوم را بی‌توجهی به طرح و رنگ و مد دانست و ادامه داد: نکته دومی که باید به آن توجه شود این است که در همه جای دنیا لباس تابعی از طرح و رنگ و مد است. متأسفانه در کشور، هنوز طرح و رنگ‌هایی به کار می‌روند که ۳۰ سال پیش استفاده می‌شده. امروز طرح و رنگ و مد هفتگی در دنیا تغییر می‌کند. اگر می‌خواهیم در صنعت کار صادراتی صورت بگیرد، که زمینه‌اش نیز به خوبی فراهم است، باید واقعیت‌ها را قبول کنیم و در این مورد کار فرهنگی را فراموش نکنیم. وی چشم‌پوشی از واقعیت‌ها را دارای اثر معکوس و منفی دانست. شیبانی در مورد مسئله پنبه و عدم حمایت دولت در قبال این ماده اصلی اولیه صنعت نساجی گفت: متأسفانه ما دچار کمبود شدید آن هستیم. این ظلم است که در باقی کشورها که پنبه ندارند، پنبه بدون تعرفه گمرکی وارد می‌شود. اما در ایران علاوه بر محدودیت ورود آن از بیشتر کشورهای پنبه‌خیز حداقل ۱۰

درصد تعرفه گمرکی و سود بازرگانی نیز به آن اضافه می‌شود. در این شرایط تولیدکننده داخلی قطعاً توان رقابت با کشورهای مثل ترکیه، هند، بنگلادش و ... را نخواهد داشت. طبعاً حل اینگونه مسائل دست‌بخش خصوصی نیست و تماماً از وظایف هیئت حاکمه است. شیبانی در پاسخ به این سوال که چرا دولت برای قاچاق کاری نمی‌کند گفت: این سوال را باید از دولتمردان بپرسید. چرا که دولت کارهایی بزرگ‌تر از این نیز انجام داده پس می‌تواند با قاچاق جدی‌تر مبارزه کند. وی در انتها اظهار داشت بقا و شکوفایی صنعتی باعث شکوفایی اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی می‌گردد و تأکید کرد: هیچ راهی بهتر از بهبود شرایط صنعت برای مبارزه با فرار مغزها و ایجاد نشاط اجتماعی و اشتغال وجود ندارد. جوانان خوب ما قادر خواهند بود در صورت فراهم شدن زمینه کار شرایط را به گونه‌ای رقم بزنند که نه تنها احساس عقب‌ماندگی از دیگر کشورها را نداشته باشیم بلکه یک سر و گردن نیز از آنان جلوتر باشیم. این انتظار دور از واقعیت نیست.

نقدی بر نمایشگاه تخصصی ایران در رم

مهندس رضا حمیدی عضو هیئت مدیره انجمن صنایع نساجی ایران

و سه صندلی برای هر میز تحویل دادند و غرفه‌هایی که باید دکوراسیون می‌داشتند یا نتوانستند کاری بکنند یا به فروشگاه‌هایی مخصوص مراجعه و با خریدن تخته و قفسه و... خودشان در حد توان چیزی به نام دکوراسیون ساختند.

۸- از همه این موارد جالب‌تر اختصاص محل خاص برای جلسات B2B بود که در هیچ کجای دنیا وقتی غرفه‌دار با نمونه‌های بسیار کالای خود حضور دارد و غرفه دارد و در غرفه‌اش میز و صندلی و امکانات پذیرایی دارد مشتری او را به جای دیگری جهت نشست و گفتگو کردن هدایت نمی‌کنند.

نمونه آن بزرگ‌ترین نمایشگاه کفپوش جهان در شهر هانوفر آلمان و نمایشگاه بزرگ هایمتکستیل در فرانکفورت است و برای همایش‌های به صورت B2B صنعتگر فقط با چند نسخه کاتالوگ حضور دارد بدون هزینه غرفه‌سازی و کرایه بار و سایر هزینه‌های مربوطه مانند سفر گروه صنایع آپیمیت (سازندگان ماشین آلات نساجی ایتالیا) در اوایل امسال به ایران که در چهار شهر تهران و اصفهان و مشهد و یزد همایش برگزار کردند که طبق برنامه پس از سخنرانی‌ها جلسات مذاکره تجاری بین خریدار و فروشنده در میزهای تجاری در جنب سالن سخنرانی برگزار شد که در نهایت ایتالیایی‌ها با صرف هزینه‌ای ناچیز موفق به فروش بالایی شدند و ما با حمل هزارها کیلو بار به رم با کمترین دستاوردی برگشتیم.

نکردند که غرفه‌هایشان یا خالی بود یا چند عکس و پوستر داشتند.

۴- بار برخی از غرفه‌ها با تاخیر، آخرین ساعات روز قبل از افتتاح رسید.

۵- با توجه به کمی مساحت غرفه‌ها می‌توانست این نمایشگاه در محل کوچک‌تری در شهر باشد که نزدیک‌تر به مردم بود.

۶- طرح سالن نمایشگاه و غرفه‌ها تا چهار روز به افتتاح چندین مرتبه عوض شد و غرفه‌داران مجبور شدند هر دفعه طراحی و چیدمان و دکوراسیون غرفه را با صرف هزینه عوض کنند.

۷- در ایران به غرفه‌داران گفتند در رم غرفه‌ساز داریم که طرح‌های دکوراسیون شما را در سه روز قبل از افتتاح برایتان می‌سازد ولی در رم مطلقاً خبری از غرفه‌ساز نبود و فقط غرفه‌ها را به صورت یک چهار دیواری با یکی دو میز

نمایشگاه تخصصی جمهوری اسلامی ایران در تاریخ دوم لغایت ششم آذر ماه در شهر رم ایتالیا برگزار شد. این نمایشگاه با تبلیغات مدیران و مسئولان دولتی و اصرار و ترغیب ایشان مبنی بر مشارکت صنعتگران ایرانی در این نمایشگاه همراه بود و نهایتاً گروهی از صنایع کشور را جهت شرکت در نمایشگاه تخصصی جمهوری اسلامی ایران در شهر رم راهی کردند که جمعی از این عزیزان با خواهش و درخواست و توصیه ترغیب به حضور در این برنامه شدند. حدود ۲۵۰ نفر صنعتگر با امیدواری بسیار به نمایشگاه و وعده‌های داده‌شده و با صرف هزینه‌ای بالغ بر سه میلیارد تومان راهی این سفر شدند و پس از یک هفته عذاب کشیدن با اعصابی خراب از عدم دستاوردی مناسب از این نمایشگاه به وطن برگشتند. اما چرا چنین شد؟

۱- انتخاب رم به جای میلان که مرکز اقتصاد و صنایع و نمایشگاهی ایتالیاست، بزرگ‌ترین اشتباه بود.

۲- عدم اطلاع‌رسانی و تبلیغات کافی، موجب خلوت بودن شدید نمایشگاه بود و تعطیلی نیمی از غرفه‌ها که سه - چهار ساعت زودتر از ساعت ۱۸ که ساعت پایانی کار نمایشگاه بود شاهدهی بر عدم استقبال از این نمایشگاه بود.

۳- حدود ۲۰ درصد از غرفه‌ها یا محصولات و محموله‌هایشان به موقع به نمایشگاه نرسیده بود یا به‌دلایلی از جمله همین مشکلات شرکت

زیر و بم صنعت پوشاک کشور

گفتگو با مهندس مهدی یکتا دبیر سابق اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک

هیچگاه سرمایه‌گذاری در بخش کارخانه‌ای برای این صنعت صورت نگرفته یا اگر بوده بسیار ناچیز و ناکارآمد صورت می‌گرفته است. صنعت پوشاک وابسته به صنعت مد و فشن است و یک صنعت تولیدی نیست بلکه صنعت خرده‌فروشی است، که همین یک عاملی بوده است که زیاد به این حوزه توجه نشده است.

ظرفیت‌های این صنعت در حوزه اشتغال‌زایی زیاد است، به چه علت توجهی به این صنعت نشده است؟

در کشور خودمان یک بازار ۱۰ الی ۱۱ میلیارد دلاری برای این صنعت وجود دارد که فقط ۳۰ درصد از این بازار را تولیدات داخل تامین می‌کند و مابقی به صورت قاچاق از کشورهای دیگر تامین می‌شود، یعنی نزدیک به ۷۰ درصد از نیاز پوشاک مردم به صورت قاچاق تامین می‌شود که خب رقم چشمگیری است. این موضوع نشان‌دهنده این است که صنعت پوشاک در داخل کشور یک صنعت ضعیفی است. ما شاید در کشور حدود ۲۰ هزار واحد کوچک و به اصطلاح کارگاهی در این حوزه داریم که بدون مجوز فعالیت می‌کنند و اتفاقاً خیلی هم در امر اشتغال‌زایی موفق عمل کرده‌اند و همین کارگاه‌ها هستند که بخش عمده آن ۳۰ درصد تولید داخل را پوشش می‌دهند، اما واحدهای صنفی که مجوز پروانه بهره‌برداری از وزارت صنعت را دارند بیشتر از ۱۰۰ واحد نیستند.

حدود ۵۰ الی ۶۰ شرکت فعال پوشاک در کشور که اسم و رسمی هم داشتند به مشتریان خدمات ارائه می‌کردند اما پس از انقلاب و با اتفاق‌هایی که افتاد این روند متوقف شد و تا قبل از دوران سازندگی کار خاصی در این عرصه صورت نگرفت و ما رشدی در سرمایه‌گذاری برای این صنعت نداشتیم. بعضی از شرکت‌های فعال هم یا از بین رفته بودند و یا مصادره شدند و چون سرمایه‌ای هم در اختیار دولت وجود نداشت عملاً تا آن زمان کار خاصی برای صنایع صورت نگرفته بود و در واقع از دهه ۷۰ نوسازی و سرمایه‌گذاری در صنعت شروع شد. و اگر بخواهم یک آنالیزی از ۲۰ سال اخیر به شما بدهم باید بگویم

در ابتدا توضیحی در مورد صنعت پوشاک کشور ارائه نمایید؟

صنعت پوشاک در ایران ریشه در تاریخ و سابقه طولانی دارد، کاوش‌هایی که در شوش باستان انجام شده و سوزن‌هایی که از استخوان ساخته شده‌اند این موضوع را نشان می‌دهد که حرفه دوزندگی بیش از سه هزار سال در ایران سابقه دارد، اما اگر بخواهیم دوران معاصر را در نظر بگیریم، اولین شرکت‌های پوشاک ایران از دهه ۳۰ و ۴۰ شروع به کار کردند و دلیل این موضوع هم این است که صنعت نساجی ما از این دهه شروع به تولید نخ و پارچه کرد و با راه افتادن صنعت نساجی، صنعت پوشاک هم کم‌کم شروع به کار کرد. قبل از انقلاب

شما به کارگاه‌های کوچک که مجوز ندارند اشاره کردید، همین کارگاه‌ها با صفحاتی که در فضای مجازی ایجاد کرده‌اند و اتفاقاً در امر طراحی هم موفق ظاهر شدند مشتریان خوبی برای خود پیدا کرده‌اند و کسب و کارشان سکه است، چرا دولت این برندهای بدون مجوز و زیرزمینی را حمایت و ساماندهی نمی‌کند؟

برای این موضوع چندین دلیل وجود دارد، اصلی‌ترین آن به خاطر این است که به دلیل شرایط خاص حاکم بر فضای کسب و کار در کشور ما کارآفرینان تمایلی به ثبت برند خود ندارند و از این موضوع شانه خالی می‌کنند.

دقیقا چه شرایطی را می‌فرماید؟

کارآفرینان ارگان‌ها و متولیان صنایع را نهادهایی مزاحم می‌دانند که فقط مجبورند به آنها هزینه بدهند، بدون اینکه نکته مثبتی برای آنها داشته باشد. اگر آنها کسب و کار خود را قانونی کنند فردا سروکله نهادهایی مانند شهرداری و دارایی و بیمه پیدا می‌شود و این کار را برای کارآفرین به جای اینکه راحت کند سخت می‌کند.

می‌توانید این موضوع را بیشتر شرح دهید که دقیقا مشکل برای ثبت برند و کسب و کار چیست؟

محیط و فضای کسب و کار در کشور ما به سمتی رفته است که کسانی اگر بخواهند شفاف و قانونی کار کنند در معرض ریسک بالایی قرار می‌گیرند و نکته دیگر خلل قانونی ساماندهی واحدهای کوچک است که اصلا وزارت صنعت برنامه‌ای برای این ساماندهی ندارد. در داخل شهرهای بزرگ اتحادیه‌های صنایع همان شهر جواز تولیدی می‌دهند، یا از وزارت صنایع مجوز می‌گیرند، اما شرایط به گونه‌ای است که خود من به شخصه می‌دانم

که در یکی از شهرک‌های صنعتی اطراف تهران بیش از ۱۰۰ واحد تولیدی با تعداد افراد شاغل بالای ۵۰ نفر وجود دارد که خیلی از آنها هیچ مجوزی ندارند و جایی هم ثبت نشده‌اند و دارند کار می‌کنند.

قطعا توجیه اقتصادی هم دارند و حجم بالایی از مردم هم به واسطه این تولیدی‌های سر کار هستند؟

صددرصد همین گونه است، ببینید تا سال‌های سال به این صنعت به دید تحقیر نگریسته می‌شده است و هیچ عمل جدی‌ای برای این صنعت اشتغال‌زا صورت نگرفته است، تصور بر این بود که چون یک شغل خانگی مبتنی بر عرضه خرد هست کاری به کارش نداشته باشیم، اما یکی دو سال است که وزارت صنعت کارهای خوبی برای این حوزه انجام داده است، اما در کل هنوز هم این صنعت متولی ندارد.

منظور شما از متولی چیست؟

یعنی نهادی که بتواند این صنعت را جمع و جور و قوانین و ضوابطش را تصریح کند و این صنعت را به یک حوزه جذاب برای سرمایه‌گذاری تبدیل کند.

پس وظیفه اتحادیه‌ها چیست؟

ببینید اتحادیه‌های صنفی به دو صورت است، یک سری که وابسته به دولت هستند و وظیفه و تکالیفشان در احکام دولتی مشخص است، اما سری دوم تشکل‌های بخش خصوصی هستند، یعنی یک سری از واحدهای تولیدی جمع شدند و یک اتحادیه درست کردند.

پوشاک جزو دسته دوم است؟

اتحادیه تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران که بنده مدتی دبیرش بودم یک تشکل صددرصد وابسته به بخش خصوصی است و

این تشکل‌ها هم می‌توانند تاثیرگذار باشند، اما تاثیرگذاری واقعی این تشکل‌ها آن وقتی مشخص می‌شود که ببینیم دولت چه میزان سهمی را برای این تشکل‌های خصوصی در فضای کسب و کار قائل است. بزرگ‌ترین نهاد خصوصی کشور اتاق بازرگانی است، باید ببینیم این اتاق بازرگانی واقعا در تصمیمات کلان اقتصادی نقشی دارد؟ در صنعت چه نقشی دارد؟ به نظر من صفر! هیچ نقشی در مناسبات کلان اقتصادی ندارد. سند اثبات حرفم این است که شما آمار و عملکرد چند سال گذشته اتاق بازرگانی را به صورت کلی در نظر بگیرید، ببینید کجا توانسته‌اند واقعا برای بخش خصوصی قدم مثبتی بردارند؟

این موضوع ربطی به ظرفیت‌های موجود در افراد حاضر در اتاق هم ندارد و اتفاقاً مدیران و افراد شایسته‌ای در اتاق هستند، اما دولت بهایی را برای بخش خصوصی در عمل قائل نیست. در تشکل‌ها هم به همین صورت است، یعنی هم باید خود تشکل از قدرت خوبی برخوردار و ارتباطات خوب و بنیه علمی قوی‌ای داشته باشد و هم دولت باید این تشکل‌ها را که مادر آنها اتاق بازرگانی است به حساب بیاورد.

طی این سال‌ها چه اهرم‌هایی باعث بی‌توجهی دولت به بخش خصوصی شده است؟

در کشور ما دولت همیشه نگاه حاکمیتی داشته است، در واقع دولت هیچگاه تمایل ندارد تصدی‌گری خود را واگذار کند، مگر اینکه خودش هم باز در آن واگذاری دخالت، هدایت و مدیریت کند، خب این که نشد واگذاری، همیشه و در تمام دولت‌ها چه قبل از انقلاب و چه بعد از انقلاب ما این موضوع را متاسفانه در کشورمان داشته‌ایم.

در کشور ترکیه که من اطلاع دقیقی از فرآیندهای تشکلی آنجا دارم باید بگویم که،

تمام امور و کارها دست شکل‌ها است، نه اینکه دولت وجود ندارد، خیر بلکه تعاملی مثبتی که بین دولت و بخش خصوصی وجود دارد امور را پیش می‌برد. یعنی نه شکل خودش را روبه‌روی دولت می‌بیند و نه دولت شکل را. و بخش دیگر از موضوع هم به فرهنگ حاکمیتی ما برمی‌گردد، که حاکمیت تا چه اندازه می‌تواند از یک نیروی کارشناسی و غنی و البته رایگان به نحو احسن استفاده بکند. من ۸ سال در عمق قضا یا بوده‌ام و از نزدیک امور را رصد کرده‌ام. خیلی از مواقع دولت با بخش خصوصی مشارکت و مشورت کرده و نتیجه مثبت آن را هم دیده، بسیاری از بخشنامه‌ها با فشارهای دلسوزانه بخش خصوصی به درستی لغو شده و نتیجه مثبت آن را هم همگان دیده‌اند، از این دست مثال‌ها کم نداریم و واقعا هر جا دولت به بخش خصوصی بها داده است نتایج مثبتی به بار آمده.

فعالین صنعت پوشاک اعم از طراحان،

عرضه‌کننده‌ها، مدیران برندها و ... همگی از سیستم توزیع معیوب در این حوزه گله‌مند هستند، شما در این مورد چه دیدگاهی دارید؟

پوشاک صنعتی است که در آن، بحث توزیع از تولید مهم‌تر است. پوشاک صنعتی مبتنی بر مد و فرهنگ خرده‌فروشی است و صنعت تولیدی صرفا نیست و ما تمام گرفتاری و نابسامانی‌هایی که در این حوزه داشتیم عمده آن به همین بحث توزیع مربوط بوده. ما به حساب تمام مغازه‌داران در سطح شهر واردکننده داریم! فروشنده‌ای که به صورت مسافری از کشورهای منطقه و بعضا چین جنس وارد کشور می‌کند و با انواع قیمت‌گذاری به فروش می‌رساند و بعضا کسب و کار خوبی هم دارند، در هیچ کجای دنیا شما با چنین پدیده‌ای مواجه نیستید.

چرا تلاشی برای ساماندهی فروشندگان پوشاک صورت نمی‌گیرد

تا شاهد واردات به این صورت نباشیم؟ تا چند سال پیش دولت اعتقادی به بحث قاچاق در حوزه پوشاک نداشت! در ستاد مرکزی مبارزه با قاچاق کالا کارهایی انجام می‌شده است اما به صورت جدی هیچگاه دولت برنامه‌ای برای این ساماندهی نداشته، اما از وقتی که مقامات عالی نظام بحث حمایت از کار و سرمایه ایرانی را مطرح کردند اقدام‌هایی از سوی مسئولین صورت گرفت. تا چندی پیش در این حوزه خلل قانونی وجود داشت و ما شاهد علنی فروش این کالاها در مغازه‌ها بودیم اما نمی‌دانستیم باید چگونه برخورد کنیم. من از سال ۸۸ تا ۹۵ در تمام جلسات ستاد قاچاق بودم، برای من خیلی جالب بود اعتقاد ستاد بر این بود که قاچاق تا درب مغازه قاچاق است و از آنجا به بعد معلوم نبود تکلیف با آن کالا و فرد چیست. ما می‌گفتیم مال دزدی دزدی است، هم مال خرس را باید بگیرند و هم دزد را، کسی هم که در حمل و نقل نقش داشته باید مورد

پیگیری قرار گیرد.

مغازه‌هایی که در مراکز خرید به فروشندگان اجاره داده می‌شود تکلیفشان چیست؟

شاید آنها تقصیری نداشته باشند اما ببینید ۹۰ درصد مال‌هایی که در تهران ساخته می‌شود به امید حضور برندهای تقلبی پوشاک راه‌اندازی می‌شوند که امتیازهای زیادی هم به این دست از برندها داده می‌شود که یک‌دهم از این امتیازها به برندهای داخلی داده نمی‌شود، چرا؟ چون فلان برند خارجی برای مرکز خرید به اصطلاح پاخور جذب می‌کند.

در این میان، سود زیادی هم به جیب دلالان ملک می‌رود؟

تعدد مال‌ها و مراکز خریدی که در سه سال گذشته در کشور ما مخصوصاً تهران و شهرهای بزرگ ساخته شده بیش از ظرفیت و استاندارد جهانی است و اکثر مغازه‌های این مراکز هم عرضه‌کننده پوشاک هستند، خوب این مغازه‌ها بالاخره باید یک جوری پر شوند و در نتیجه صاحبان این املاک می‌روند سراغ برندهای خارجی. نابسامانی در این حوزه زیاد است، شاید حرکت‌هایی در وزارت صنعت فعلی برای بهتر کردن اوضاع صورت گرفته باشد اما متأسفانه به دلیلی سوء مدیریت در دهه‌های گذشته مشکلات روی هم انباشت شده است و مسائل خیلی عمیق شده است.

اگر باز برگردیم سراغ بخش‌نامه‌ها شاید یک موردش جالب باشد، چندی پیش یک بخش‌نامه در مورد نحوه فعالیت نمایندگی برندهای خارجی صادر شد که خیلی خوب بود واقعا روی آن کار شده بود، اما دوتا شرط روی این بخش‌نامه بعدها اضافه کردند که کار را خراب کرد. به اعتقاد من افرادی بودند که نمی‌خواستند این بخش‌نامه‌ها اجرا شوند و دنبال این بودند که قاچاق ادامه داشته باشد

که خب موفق هم شدند. یکی از این شرط‌ها این بود که هر شرکت خارجی و برندی که می‌خواهد در ایران فعالیت کند باید ۲۰ درصد فروشش را در ایران تولید کند! این شرط بدی نیست اما چه برندی از روز اول این موضوع را می‌پذیرد. اگر بنا بر تولید بود که خب دارد در کشور خودش یا دیگر کشورهای با نیروی کار ارزان این کار را می‌کند. برند خارجی به دنبال بازار برای فروش محصولاتش می‌گردد نه کشور برای تولید. و شرط بعدی که خیلی عجیب‌تر بود باید نصف همان تولید را هم صادر کند!! شما تصور کنید برند آدیداس بیاید در ایران فروشگاه بزند، ۲۰ درصد فروشش را تولید کند در ایران و سپس ۱۰ درصد آن را هم صادر کند!! از خودمان پرسیده‌ایم آیا اصلاً زیرساخت و امکاناتی برای این کار داریم؟! . بنابراین واضح است افرادی نمی‌خواهند داستان قاچاق در حوزه پوشاک کنترل شود و چوب لای چرخ این موضوع می‌گذارند.

ظرفیت‌های صنعت پوشاک در اشتغال‌زایی به شکل است؟ آیا ما با یک صنعت اشتغال‌زا و زود بازده طرف هستیم؟

همین‌گونه است که می‌گویید. به عنوان مثال در حوزه پوشاک و در نگاه صنعتی اگر بخواهیم یک شغل ایجاد کنیم چیزی بین ۳۰ تا ۴۰ میلیون تومان سرمایه لازم داریم که تازه در نگاه کارگاهی با زیر ۲۰ میلیون تومان می‌توان یک فرصت شغلی ایجاد کرد، در صورتی که در صنعتی مثل پتروشیمی یا خودروسازی باید ۵۰۰ الی ۶۰۰ میلیون تومان سرمایه‌گذاری صورت گیرد که خب قابل مقایسه نیست. به اعتقاد من می‌توان بسیاری از مشکلات کشور در حوزه بیکاری را با همین صنعت پوشاک بر طرف کرد چه در بخش تولید و چه در بخش فروش. این مقدار ظرفیت در حالی است که ۱۰ الی ۱۵ سال پیش آقایان صنعت پوشاک را

با خیاطی در خانه یکی می‌دانستند. این نگاه سطحی به این صنعت باعث شد ما این ظرفیت عظیم را از دست بدهیم و دودستی تقدیم کشورهای رقیب کنیم. بی‌نظمی در حوزه توزیع همان‌طور که گفتم باعث شده با انبوهی از کالاهای تقلبی و قاچاق روبه‌رو باشیم که با انواع قیمت‌گذاری به فروش می‌رسد.

به عنوان موضوع آخر، شما به گفته خودتان سال‌ها در راس امور بوده‌اید و شاهد نابسامانی‌های این حوزه از نزدیک بوده‌اید، اگر بخواهید برای رفع این نابسامانی‌ها یک ایده عملیاتی بدهید پیشنهادتان چیست؟

به نظر من ما باید از انتهای کار شروع کنیم، اگر بتوانیم به حوزه توزیع سامان بدهیم، کسب و کار در این حوزه نظم و انضباط می‌گیرد، و سپس چرخه قبلی یعنی تولید هم اصلاح می‌شود و سپس اوضاع صنعت نساجی هم بهتر می‌شود و در انتها طراحان هم با دلگرمی و اطمینان بیشتر کار خواهند کرد. ما در حوزه توزیع ۵۰ سال از کشورهای پیشرو در این عرصه عقب هستیم.

یک مثالی را برایتان می‌زنم. فرضاً شما می‌روید در اداره ثبت نشان‌های تجاری وابسته به قوه قضاییه کشور یک اسم و برندی را ثبت می‌کنید، که خب می‌توانید از فردا کار کنید، تبلیغ کنید و ...، اما به محض اینکه تابلوی اولین مغازه را ببرید بالا آن وقت است که سرورکله ۵ یا ۶ نهاد پیدا می‌شود که با برند شما مشکل دارند و اصلاً این نهادها همدیگر را هم قبول ندارند، اماکن، شهرداری، ارشاد و ... هر روز یکی سراغ شما می‌آید و ادامه قضایا، شعبه بعدی دوباره همین مسئله تکرار می‌شود. حرف من این است که تمام مسائل مربوط به یک صنعت در وهله نخست باید دست یک نهاد باشد، عدم این موضوع باعث می‌شود که کسی دنبال کار شفاف نرود.

رشد پایین اقتصادی، آیا همه ماجرا این است؟ (بخش دوم)

احسان سلطانی پژوهشگر

که چگونه صادرات در حدود ۱۰ درصد از تقاضای کشور را تشکیل می دهد.

ب- فقط به کاهش سهم پول از نقدینگی در برابر سپرده های بلندمدت اشاره کوتاهی شده است، بی آن که درباره ابعاد و جوانب روند مخرب نظام پولی در سه سال اخیر و عواقب آتی آن بحث شود. یکی از بزرگترین چالش های پیش روی کشور که اغلب پارامترهای اقتصادی و به ویژه تورم را تحت شعاع تاثیرات مخرب خود قرار خواهد داد، رشد سهمگین حجم نقدینگی و ترکیب به شدت نامطلوب آن می باشد که به خصوص در سه سال اخیر تشدید شده است. در طی دوره ۹۴-۱۳۸۰ میزان افزایش حجم نقدینگی نسبت به مجموع رشد تولید ناخالص و تورم، بیش از دو برابر می باشد. در طی شهریور سال ۱۳۹۲ تا مرداد ماه سال جاری، در شرایطی که میزان سپرده های سرمایه گذاری ۲,۵ برابر گردید، حجم پول و سپرده های دیداری (در گردش) در حدود ۳۰ درصد افزایش یافته است. هم اکنون سهم پول از کل نقدینگی به کمتر از ۱۳ درصد سقوط کرده است که نشان دهنده وضعیت بسیار نامطلوب پول معاملاتی و گردش مالی اقتصاد می باشد. با وجود روند کاهش نرخ های سود بانکی جهان در سال های اخیر، افزایش دستوری نرخ های سود بانکی ایران را با اولین رتبه جهانی به بهشت رباخواران تبدیل کرد. ترکیبی از سیاست گذاری های

سپرده های سرمایه گذاری و نسبت ناچیز پول به نقدینگی

(۹) تداوم رانت خواری و فساد گسترده
(۱۰) کاهش نرخ تورم کالاها و خدمات قابل تجارت توأم با حفظ نرخ تورم کالاها و خدمات غیرقابل تجارت

افزایش شدید واردات کالاهای مصرفی ارزان قیمت از کشورهای چین، هند و ترکیه در سال ۱۳۹۳ (۲۰۱۴ میلادی) نسبت به سال ۱۳۹۰ (۲۰۱۱ میلادی) جهت تسویه مطالبات فروش نفت، شرایط دشواری را برای فعالیت صنایع کوچک رقم زد. نظر به قیمت (همراه با کیفیت) پایین کالاهای مصرفی آسیایی، برآورد می شود که در دهه اخیر حجم واردات کالاهای مصرفی بیش از ۲۰ برابر شده باشد.

در گزارش اخیر وضعیت رشد اقتصادی سال ۱۳۹۵ مشاور ارشد اقتصادی رییس جمهور، ضمن کلی گویی به نکاتی اشاره شد که لازم است جهت تبیین آنها موارد ذیل مطرح گردند:

الف- بیش از ۹۰ درصد صادرات کشور را اقلام منابع طبیعی و متکی به رانت تشکیل می دهد، یعنی این که صادرات چندان ارتباطی با بدنه اقتصاد کشور (تولید داخلی) ندارد. در اینجا روشن نیست

روندهای اقتصادی سه سال اخیر بطور کلی شامل ده موضوع مهم ذیل می باشد:

- (۱) تداوم تکیه به درآمدهای ارزی حاصل از صادرات مواد خام جهت اداره امور کشور به رغم تحریم ها و پس از آن کاهش بهای نفت
- (۲) پشتیبانی همه جانبه از بخش های دولتی و شبه دولتی
- (۳) عدم اتکا به نیروی کار مردم و تضعیف بنگاه های مولد کوچک و متوسط و در نتیجه کاهش توان و تقاضای مصرف موثر
- (۴) افزایش هزینه های کسب و کار مردم و فعالیت نیروهای مولد (افزایش نرخ بهره بانکی، مالیات ها و هزینه کالاها و خدمات دولتی)
- (۵) تعمیق رکود به خصوص در بخش خصوصی و فعالیت اقتصادی عامه مردم
- (۶) افزایش واردات کالاهای مصرفی از کشورهای چین، هند و ترکیه توأم با رشد صادرات مواد اولیه صنعتی
- (۷) تشدید بحران بانکی با حمایت از تداوم فعالیت بانک های خصوصی ورشکسته توأم با تضعیف کل نظام بانکی و تخریب شاخص های پولی
- (۸) حجم انبوه بدهکاری دولت به ویژه افزایش بدهکاری دولت به بانک ها و از سوی دیگر تنگنای مالی بخش خصوصی
- (۹) رشد بالای نقدینگی توأم با افزایش دستوری نرخ های سود بانکی و در نتیجه سهم بالای

نادرست و حفظ منافع و بقای بانک‌های خصوصی که نیمی از آنها ورشکسته‌اند، نظام مالی کشور را به ورطه هولناکی کشانیده است.

ج- با وجود کاهش تقاضای مصرف کل، به رشد تقاضای مصرفی خانوارها نظر به افزایش خرید خودرو و تحرک اندک در بخش مسکن اشاره شده است. به رغم تزریق منابع بانکی و رانت سود تسهیلات، این افزایش تقاضا چندان قابل اعتنا نیست. در بخش مسکن نظر به تخریب توان مصرف عامه مردم (رشد شدید نسبت قیمت به درآمد و رکود شدید اقتصادی)، بخش غالب طبقه مصرف کننده دارای استطاعت خرید مسکن، از بین رفته است، لذا با وجود اعمال سید متنوعی از تسهیلات یارانه‌ای، وضعیت موجود تغییر چندانی را تجربه نمی‌کند.

د- رشد شاخص فروش ۹,۱ درصدی «کل فعالیت‌های صنعتی و معدنی بورسی» در سال جاری بالاترین نرخ رشد از سال ۱۳۸۹ به عنوان نشانه‌ای مهم از بهبود اوضاع ارزیابی شده است. سه صنعت پتروشیمی، فلزات اساسی و نفتی نزدیک به ۶۰ درصد از ارزش بنگاه‌های صنعتی و معدنی بورسی را شامل می‌شوند. در مجموع بیش از ۹۰ درصد ارزش بنگاه‌های صنعتی و معدنی بورسی شامل صنایع بزرگ به شدت تحت حمایت دولت و مالکیت یا مدیریت مستقیم یا غیرمستقیم بخش‌های دولتی است و بیش از ۷۰ درصد ارزش این بنگاه‌ها به صنایع متکی به رانت منابع مربوط می‌گردد. مجموع اشتغال صنایع پتروشیمی، فلزات اساسی و نفتی (اعم از بورسی و غیربورسی) در حدود ۶ درصد از کل صنعت-ساخت کشور است. صنایع بورسی اصولاً متکی به رانت منابع (یا بازار انحصاری) هستند و ضمن سرمایه‌بر بودن، اشتغال‌زا نیستند. بر اساس سرشماری‌های مرکز آمار ایران، از ۳,۶ میلیون نفر شاغل بخش صنعت-ساخت، در حدود ۸۰۰ هزار نفر (۲۲ درصد از کل) در کارگاه‌های صنعتی بزرگ (با کارکن بالای ۱۰۰ نفر) مشغول به کار هستند. سهم ۸۰ درصدی صنایعی که در بورس فعال هستند (اعم از بورسی و غیربورسی) از کل اشتغال کشور در حدود ۱۰

درصد است.

در دوره ۹۰-۱۳۸۰ با وجود ۳,۵ برابر شدن تولید کارگاه‌های بزرگ (خودرو ۴,۴، پتروشیمی ۳,۴، سیمان ۲,۵ و فولاد ۲ برابر)، میزان شاغلین کل کارگاه‌های بزرگ بدون تغییر ماند. لازم به ذکر است که در کل دوره پس از جنگ تحمیلی (۹۰-۱۳۶۸) با وجود رشد بیش از ۱۰۰۰ درصدی تولید کارگاه‌های بزرگ، میزان اشتغال آنها فقط ۳۰ درصد افزایش داشت.

صنایع بزرگ (شامل بورسی) که عموماً بر مبنای صادرات مواد خام و اولیه یا مونتاژ و بسته‌بندی قطعات و مواد وارداتی فعالیت دارند، کاربر نیستند و از سوی دیگر ارتباط چندان مفید و موثری با صنایع پایین دستی ندارند. بنابراین رشد و رکود آنها چنانچه در سال‌های اخیر تجربه شده است، تأثیر به‌سزایی بر روی صنایع اشتغال‌زای کشور و به تبع آن رشد اقتصادی درون‌زا و ایجاد اشتغال و خروج از رکود ندارد. تمرکز افراطی کنونی به تولید و صادرات مواد اولیه در اصل صادرات فرصت‌های شغلی کشور محسوب می‌شود.

در اینجا با صنایع بزرگ (به اصطلاح مادر) و توسعه آنها مخالفتی نیست، معضل در پشتیبانی همه‌جانبه از این صنایع و عدم تناسب و توازن در تخصیص منابع بین همه حلقه‌های زنجیره‌های تامین صنعتی و اقتصادی است. بر خلاف آن چه معمولاً فرض می‌شود، صنایع بزرگ بالادستی معمولاً نه تنها در جهت پشتیبانی از صنایع کوچک و متوسط پایین دستی عمل نمی‌کنند که همواره حفظ منافع آنها ولو به بهای نابودی صنایع پایین دستی مقدم است. لذا تغییرات تولید آنها تأثیرات متناسب بر روی فعالیت صنایع کوچک و متوسط ندارد. در شش ماهه اول سال جاری، با وجود عدم تغییر قابل ملاحظه در تولیدات واحدهای پتروشیمی، صادرات آنها ۵۳ درصد نسبت به دوره مشابه در سال قبل افزایش یافته است که با توجه به تنزل واردات مواد اولیه، نشان‌دهنده کاهش مصرف واحدهای داخلی و تعمیق رکود در صنایع پایین دستی می‌باشد. در رویکرد مشابهی چگونگی ارتباط واحدهای بزرگ فلزات اساسی با صنایع فلزی پایین دستی نیز دچار معضلات زیادی است. در مجموع راهبرد تنوع سبد خام فروشی به جای متنوع‌سازی توان تولیدی

کشور در پیش گرفته شده است.

صنایع بزرگ و به خصوص بورسی دارای ۱۰ ویژگی عمومی ذیل هستند:

(۱) مالکیت/مدیریت دولتی یا شبه دولتی، (۲) برخورداری از حمایت همه‌جانبه دولت‌ها، (۳) سرمایه‌بر، (۴) متکی به فن‌آوری وارداتی، (۵) اشتغال‌زایی پایین، (۶) صنایع بالادستی، (۷) ارزش افزوده پایین، (۸) انرژی‌بر، (۹) متکی به رانت منابع و رانت‌های دیگر و (۱۰) مصرف آب بالا و آلوده‌کننده محیط زیست

در ربع قرن اخیر علت همت دولتمردان در گسترش صنایع بزرگ سرمایه‌بر و انرژی‌بر دولتی و شبه دولتی (متکی به رانت)، تشکیل زنجیره‌های تامین و حمایت از صنایع پایین دستی عنوان می‌شود. تحت لوای تولید ملی و توسعه اقتصادی فقط بر روی توسعه صنایع بزرگ تمرکز می‌شود و مشخص نیست این چه نوع روند توسعه‌ای به شمار می‌رود که با تمرکز بر بنگاه‌های دولتی و شبه دولتی و تحدید و تضعیف فعالیت بنگاه‌های کوچک و متوسط، ارتباط نامتناسب و نامتوازی را در جهت گسترش فعالیت‌های اقتصادی عامه مردم و بخش خصوصی واقعی دارد.

هر چند امید می‌رود که خودروسازی در سال جاری رشد مناسبی را تجربه کند، اما با توجه به کاهش توان خرید مردم، بازار مصرف آن کماکان شکننده است. همچنین نظر به سهم بسیار بالای قطعات وارداتی و کیفیت خروجی و همچنین تبعات اقتصادی عملکرد این صنعت، افزایش تولید احتمالی سال جاری اثر قابل ملاحظه‌ای بر روی رشد اقتصادی کشور نخواهد داشت. در مورد پتروشیمی با توجه به صادرات، مشکل بازار وجود ندارد، اما در سهم آن از تولید ناخالص ملی اغراق می‌شود. نظر به کاهش قابل ملاحظه فعالیت صنایع پایین دستی، در مجموع درآمد اقتصادی کل زنجیره تولید پایین آمده است. تولید و صادرات فولاد خام مقداری رشد خواهد داشت که آن هم با در نظر گرفتن درآمد اقتصادی واقعی تولید فلزات اساسی و کاهش فعالیت بخش ساختمان و واحدهای صنایع فلزی، چندان تأثیری بر روی رشد تولید ناخالص کشور نخواهد داشت. فعالیت صنایع دیگر از قبیل

سیمان، مواد غذایی و نساجی در سال جاری کاهش یافته است.

روند شاخص سالانه تولید کارگاه های بزرگ در سال ۱۳۹۳ رشد قابل ملاحظه ای را نسبت به سال قبل از آن تجربه کرد، اما این شاخص در سال ۱۳۹۴ کاهش یافت و دچار وضعیت نوسانی سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ شد. با توجه به رشد تولید منفی در بهار سال ۱۳۹۴، افزایش نسبی فعالیت واحدهای پتروشیمی، فولاد و خودرو در سال جاری می تواند مثبت تلقی شود، اما باید توجه داشت که همه اقتصاد و تولید کشور در این سه رشته که تراز مثبت نهایی فعالیت اقتصادی آنها جای تردید است، خلاصه نمی شود.

بدین ترتیب ملاحظه می شود تصور بر این است که در سال جاری به رغم کاهش درآمد عامه مردم و تنزل فعالیت صنایع کوچک و متوسط پایین دستی، با افزایش صادرات نفت و مواد اولیه صنعتی مقرر است رشد اقتصادی تا ۷ درصد هم بالا برود. هر چند که بر حسب اعداد و ارقام، رشد اقتصادی بالای ۶ درصد جهت سال جاری اعلام خواهد شد، اما واقعیت امر این است که این رشد فقط درآمدهای ارزی دولت و بخش های شبه دولتی را بهبود می دهد و فعالیت اقتصادی عامه مردم و بخش خصوصی واقعی کماکان در رکود بسر خواهد برد.

هـ- نظر به لزوم جدی به «سرمایه گذاری خارجی» و استفاده از منابع خارجی بایستی بر روی سه مفهوم برون گرایی اقتصاد، رقابت و فعالیت بخش خصوصی وفاق ایجاد شود.

همواره بر روی سه مفهوم برون گرایی اقتصاد، رقابت پذیری و فعالیت بخش خصوصی بحث های فراوانی شده است، بی آن که به راهکارهای موثر و نتایج عملی و عینی منتهی گردد. در اینجا مشخص نیست که صنایع بزرگ غیررقابتی متکی به رانت که بر اقتصاد سیطره یافته اند چگونه رقابت خواهند کرد و تا سلطه بخش های دولتی و شبه دولتی بر بخش خصوصی وجود دارد، چه فرصت هایی برابرقابت بخش خصوصی واقعی مهیا خواهد شد؟ بی تردید تا زمانی که بخش های رانته دولتی و

شبه دولتی اقتصاد را قبضه کرده اند، اصولاً بخش خصوصی و فضای رقابت موضوعیت ندارد، چه برسد به آن که درباره آنها صحبت شود. اولین قدم در پیوستن به اقتصاد جهانی، عضویت در سازمان تجارت جهانی است. با وجود ضوابط مبتنی بر رقابت عادلانه، شمار معدودی از بنگاه های بزرگ دولتی و شبه دولتی توان تحمل شرایط الحاق به سازمان تجارت جهانی را خواهند داشت. اقتصاد «برون گرا» بدون درون زایی به مترسکی از اقتصاد بازار آزاد تبدیل می شود که تحت لوای آن گروه های منتخب با صادرات منابع طبیعی و ایجاد انحصارها، منافع رانته حاصله را بین خود تقسیم کنند.

در سرمایه گذاری خارجی اغلب بحث از واگذار کردن منابع ملی یا بازارهای داخلی با بهترین شرایط به خارجیان است. تحت شرایط کنونی چه منفی از ارتباطات بین المللی آن هم تحت شرایط اعطاء رانت (عرضه منابع ملی با بهای پایین یا بازار انحصاری مانند خودرو) و واگذاری بازار مصرفی داخلی (به خصوص کالای لوکس) حاصل کشور و مردم خواهد شد؟ جذب بنگاه های خارجی با اعطاء رانت های گسترده توأم اعمال شرایط نابرابر به زیان بنگاه های داخلی، به نفع چه گروه هایی خواهد بود؟

بررسی روند نیم قرن اخیر اقتصاد کشور نشان می دهد که معضل اشتغال با سرمایه حل نشده است، چنان چه در دوره ۹۰-۱۳۸۴ با وجود منابع مالی کلان، اشتغال مولد کاهش یافت. روند کنونی که جهت جذب سرمایه خارجی در بخش هایی از قبیل نفت و گاز، معادن، پتروشیمی و خودرو تعقیب می شود، نظر به سرمایه بر بودن و اشتغال زا نبودن، در حالت ایده آل خود بیش از ۲۰۰ هزار شغل مستقیم ایجاد نخواهد کرد.

در مشارکت با طرف های خارجی به ظرفیت های اقتصاد و توان مصرف عامه مردم توجهی مبذول نمی شود. تولید سالانه سه میلیون خودرو در دستور کار قرار دارد، اما فقط دو دهک درآمدی استطاعت تهیه خودروهای مونتاژی با بهای متوسط ۵۰۰ میلیون ریال را دارند. رقابت بر سر سه خودروساز از یک کشور شکل گرفته است، آن هم تنها کشوری

که در بین بیست کشور اول جهان افت صادرات (توأم با تولید) داشته است، در پایین ترین رتبه خودروسازان بزرگ جهان قرار دارد و واردکننده مطلق خودرو به شمار می رود. در این میان سهم قطعات و اجزای داخلی از کل تولید خودرو به ۲۰ درصد تنزل می یابد که به مفهوم مونتاژ قطعات و اجزای وارداتی و پرس و رنگ بدنه خودرو است. جهت اقناع افکار عمومی سخن از صادرات ۳۰ درصدی می رود، اما چه بازاری با توجه سهم کمتر از نیم درصدی خودروهای فرانسوی (به ارزش ناچیز ۲۰۰ میلیون دلار) از کل بازار ۲۲ کشور منطقه، برای خودروهای (فرانسوی) مونتاژ ایران با کیفیت قطعا به مراتب کمتر وجود خواهد داشت؟ اعمال تعرفه ها و عوارض وارداتی بالا تحت عنوان دفاع از تولید داخلی و از سوی دیگر حمایت از مونتاژ تولیدات یک کشور خاص در این بازار انحصاری، مصداق بارز اعطاء رانت به صنایع یک کشور خاص و ذینفعان داخلی می باشد. این سفره به حدی رنگین است که دولت (سازمان گسترش و نوسازی) را هم مجدداً بر سر آن نشانده است. برنامه ها و اقداماتی که با واقعیت ها کمترین تناسبی ندارد، در اصل جهت توجیه تداوم روند فزاینده تزییق رانت و کسب منافع گروه های خاص ارائه می گردند.

اقتصاد ایران بیش از سرمایه خارجی به بازار نیاز دارد که آن هم در صورت رشد بخش خصوصی و تسهیل کسب و کار عامه مردم و افزایش درآمد و توان مصرف آنها حاصل خواهد شد. سیاست گذاری ها، برنامه ریزی ها و اقدامات در دست اجرا گواهی از این دارد که در بازار نیروی کار فقط ده درصد از شاغلین و در بازار مصرف فقط دهک بالایی مد نظر قرار گرفته است.

حلقه مفقوده اغلب سیاست گذاری ها و برنامه ریزی ها اشتغال، معیشت و آینده مردم است. این سطح از شکاف بین اهداف و منافع دولت با عامه مردم که طی چهار دهه اخیر بی سابقه است، در ذات خود بحران زا می باشد و با مصالح کشور و فرامین بزرگان نظام به شدت در تضاد است.

در کنار این همه علاقه به جذب سرمایه و فن آوری خارجی، به روند شتابان دفع دو سرمایه

داخلی (منابع طبیعی و منابع انسانی نخبه) هیچ توجهی مبذول نمی‌گردد. در دهه اخیر مهاجرت نخبگان شدت گرفته است در حدی که ایران پنجمین کشور صادرکننده مخترعین (از اقتصادهای جنوب به شمال و فقط با در نظر گرفتن آمریکا) به شمار می‌رود. برآورد می‌شود با خروج سالانه ۱۵۰ هزار نفر متخصص، هزینه فرار مغزها دو برابر درآمدهای نفتی است. با وجود این که در جهان امروز کلیدی ترین جنبه رقابت به (تخصص و خلاقیت) نیروی کار نخبه مربوط می‌شود که حتی از هزینه تولید هم اهمیت بیشتری دارد، این امر در ایران جنبه تزئینی و شعاری پیدا کرده است.

سه محور جذاب ایران برای بنگاه‌های خارجی نفت و گاز و معادن، بخش‌های صنعتی با رانت منابع و بازار مصرف (به خصوص کالاهای لوکس) هستند. محورهایی که بیش از ایجاد درآمد و اشتغال در داخل کشور، چرخ‌های اقتصاد کشورهای دیگر را به حرکت در می‌آورد. در هر صورت هیچگاه نباید فراموش کرد که خارجیان برای حل مشکلات خود در کشورهای دیگر حضور پیدا می‌کنند و نه برای حل مشکلات آن کشورها.

و-سال جاری از نقطه نظر میزان رشد، اشتغال و تورم سال مهمی است. سال ۱۳۹۵ به عنوان یک بزنگاه تاریخی تلقی می‌شود. «بیماری اقتصاد ایران رکود نیست، بلکه رشد پایین می‌باشد و نباید سیاست‌گذار را به سوی اقدامات کوتاه مدت جهت خروج از رکود سوق داد». بیماری رشد پایین می‌تواند عمیق‌تر از رکود باشد و سال‌ها اقتصاد را گرفتار کند.

آن چه بیماری رشد اقتصاد ایران است رشد رانتی و به تبع آن بی کیفیت می‌باشد که منجر رشد اقتصادی پایین (و در اصل کاذب) و در نهایت رکود اقتصادی شده است. منظور از این که نباید سیاست‌گذار را به سوی اقدامات کوتاه مدت سوق داد، چیست؟ مگر تیم اقتصادی دولت جز ارائه برنامه‌های سطحی و اقدامات کوتاه مدت بضاعت دیگری هم دارد؟ در این میان چه تحولات بنیادی و تغییرات ساختاری صورت گرفته است؟ به نظر می‌رسد مقصود از سوق ندادن سیاست‌گذار به

سمت اقدامات کوتاه مدت، محملی جهت حفظ ساز و کار توزیع رانت کنونی و عدم جوابگویی به مطالبات مردم و بخش خصوصی باشد.

هم اکنون که نزدیک به سه دهه از سپردن سکان اقتصاد و مقدرات کشور به دست اقتصاددانان نئولیبرال می‌گذرد، همواره شعار آنها که با دفاعیات، مدعیات و توجیحات خود اقتصاد کشور را در روندی مستمر رو به تخریب کشانیده‌اند، این است «صبر کنید، سال آینده درست می‌شود». پس از سه دهه زیان دهی کلی و بار سنگین صنایع رانتی، باز هم باید با اعطای رانت بیشتر موجبات تداوم و توسعه فعالیت آنها را فراهم کرد. اگر تا یک دهه قبل فقط رانت نفت بود، در حال حاضر رانت‌های دیگری در زمینه‌های پتروشیمی، فلزات اساسی، سیمان، خودرو، سفته‌بازی، سوداگری و رباخواری هم در ابعاد وسیع به آنها افزوده شده است.

ز- نسبت مخارج دولت به تولید ناخالص داخلی از سال ۱۳۸۶ به بعد همواره روند نزولی داشته است. «دولت باید سطح مخارج خود را افزایش دهد» چون دولت ضعیف نمی‌تواند بخش خصوصی قوی ایجاد کند.

هم اکنون میزان مخارج و نسبت بودجه دولت به تولید ناخالص در مقایسه با دولت هشتم و دولت‌های ماقبل آن هنوز بالاتر است. با وجود انتقادهای زیاد از عملکرد دولت پیشین در بی انضباطی و ریخت و پاش مالی و استخدام صدها هزار نفر نیروی انسانی بدون کارایی، اقدام خاصی در رفع آنها صورت نگرفته است و به رغم کمبود شدید منابع، میزان بودجه با تعدیل تورمی، فقط ۸ درصد کاهش در سال ۱۳۹۵ نسبت به سال ۱۳۹۲ دارد. در این رابطه موضوعات مهمی که فراموش می‌شود این است که (۱) بودجه دولت در دوره ۹۰-۱۳۸۰ با تعدیل تورم ۲٫۶ برابر شد که هم اکنون نیز ۸ درصد تنزل یافته است، (۲) سهم مخارج تصدی‌گری دولت افزایش و سهم مخارج حاکمیتی کاهش یافته است، (۳) دولت‌ها به تدریج از زیر بار هزینه‌های مهم بهداشتی و آموزشی‌شان خالی کرده‌اند و هزینه‌های تامین اجتماعی را به بخش خصوصی واقعی انتقال داده‌اند، (۴) با بدهی کلان بالغ بر

۵۰۰ هزار میلیارد تومانی دولت، اولویت در تسویه بدهی‌های دولت است و (۵) قدرت دولت در انجام درست و صحیح وظایف حکومتی است و نه در گسترش حوزه تصدی‌گری و بدتر از آن ورود به عرصه کسب و کار (مانند شراکت اخیر بخش دولتی با رنو فرانسه جهت تولید خودرو).

فرصت تحریم‌ها و پس از آن کاهش بهای نفت، توفیقی اجباری در اختیار اقتصاد ایران قرار داد که از وابستگی به درآمد نفت و واردات رهایی پیدا کند. متأسفانه با عدم درک و فهم شرایط زمانی و با تداوم روندهای پیشین، این فرصت استثنایی که پس از بزرگترین ضربه تاریخی اقتصاد کشور از وابستگی به خام‌فروشی، حاصل شده بود، از دست رفت. متأسفانه مسائلی که با بزرگ بینی افراطی نسبت به توان بدنه اجرایی و اغراق در خوش بینی نسبت به رابطه با جهان غرب و کسب درآمدهای حاصل از فروش منابع ملی، فراموش می‌شود این است که (۱) اقتصاد توان جبران تاوان زیان بخش‌های ورشکسته از قبیل بخشی از بانک‌های خصوصی و بنگاه‌های اقتصادی و صنعتی دولتی و شبه دولتی را ندارد، (۲) اقتصاد بیش از این امکان توزیع گسترده رانت به بخش‌های اقتصادی و صنعتی منتخب دولتی و شبه دولتی را ندارد و (۳) میزان افزایش درآمدهای نفتی از سرعت بلع منابع کشور توسط بخش‌های اقتصادی و صنعتی فاسد و رانتی کمتر است.

در روندی همسو، در اغلب گزارش‌های بانک جهانی، صندوق بین‌المللی پول و موسساتی از قبیل مک‌کینزی، سطوح سطحی‌نگری هدف‌دار مشابهی با گرایش‌ات تیم اقتصادی دولت ملاحظه می‌شود. در گزارش اخیر مک‌کینزی اعلام شد که با تحقق آرزوها اندازه بازار ایران به یک تریلیون دلار در سال ۲۰۳۵ خواهد رسید، اما در هیچ‌جا اشاره نمی‌گردد که برآورد می‌شود اندازه اقتصاد ایران از هیجدهمین اقتصاد جهان به بیستمین در سال ۲۰۳۵ و بیست و پنجمین در سال ۲۰۵۰ سقوط خواهد نمود و در کنار ترکیه و عربستان سعودی، پاکستان و مصر نیز از ایران پیشی خواهند گرفت. بزرگترین فاجعه در پیش رو، که مهم‌تر از نابودی

منابع طبیعی است، روند فرسایشی نابودی منابع انسانی می باشد. در طی دو تا سه دهه آینده کشور با چالش نابودکننده ترکیب جمعیتی سالمند روبرو خواهد شد که حیات جمعی را در معرض تهدیدات جدی قرار خواهد داد. جمعیت کشور که در دو دهه قبل از کل جمعیت کشورها و شیخ نشین های عربی حوزه خلیج فارس ۶۰ درصد بیشتر بود، در حال حاضر کمتر شده است و در دو دهه آینده جمعیت این کشورها دو برابر ایران خواهد بود.

با در نظر گرفتن آخرین حجم ذخایر اظهاری نفت خام ایران به میزان ۱۵۸ میلیارد بشکه و جمعیت کشور و همچنین وضعیت ذخایر نفتی و جمعیت کشورهای منطقه، سرانه ذخایر نفتی کشورهای نفتی قابل محاسبه است. کشورهای امارات متحده عربی و قطر با سرانه بالای ۱۰۰ هزار بشکه نفت و کویت با سرانه ۸۰ هزار بشکه نفت در موقعیت برتری قرار دارند. عربستان سعودی با ۱۲۶۰۰ و عراق با ۴۰۰۰ بشکه نفت کشورهای بعدی هستند. ایران، قزاقستان و روسیه با سرانه ذخایر نفتی با به ترتیب ۲۰۰، ۱۸۰۰ و ۷۰۰ بشکه در رتبه های پایین کشورهای منطقه قرار دارند. اگر ارزش ذخایر نفتی بر حسب درآمد سرانه سنجیده شود، ارزش سرانه ذخایر نفتی ایران معادل با حدود ۱۵ سال درآمد اقتصادی متوسط هر ایرانی است. با وجود این که در بهترین شرایط قیمت و صادرات نفت خام، درآمد سرانه سالانه هر ایرانی از ۱۲۰۰ دلار فراتر نرفته است، درآمد سرانه هر تبعه عربستان سعودی به ۱۷۰۰۰ دلار بالغ می گردد. بنابراین حتی اگر کشورهای قطر، امارات متحده عربی و کویت هم در نظر گرفته نشوند، برای کسب درآمد سرانه نفتی معادل با عربستان سعودی، ایران باید در حدود ۱۴ برابر حجم کنونی اقدام به صادرات نفت کند که امری محال و ممتنع است. همچنین هرگز قدرت های بزرگ جهانی و همراه با آنها رقبای منطقه ای نخواهند گذاشت تا ایران به یک قدرت برتر در عرصه عرضه نفت و گاز تبدیل شود و حتی در صورت تحقق این امر، کشور بزرگی مانند ایران با جمعیت ۸۰ میلیونی به هیچ وجه نخواهد توانست تا به صرف فروش منابع طبیعی خود به جایگاه ممتاز و رفاه پایدار و در جهان امروز برسد. متأسفانه لابی بسیار قدرتمند اقتصادی

رانتی با توجیه تسریع در توسعه و موضوعاتی از قبیل امنیت اقتصادی، مسیر آینده کشور را در جهت تنوع بخشی افزایش صادرات مواد خام و اولیه ترسیم کرده است.

بحران مزمن و ریشه دار اقتصادی ایران که با عمیق تر شدن رکود، هر روز خود را بیشتر عیان می سازد، ریشه در سیاست گذاری ها و ساز و کارهایی دارد که کم رنگ شدن نقش مردم در اقتصاد و بسته شدن فضای فعالیت مولد و سازنده آنها را در پی داشته است. آن چه در عمل مستمرا به وقوع می پیوندد افزایش هزینه های کار و تلاش و کاهش هزینه های رانت خوری و سوداگری آلوده به فساد بوده است. عامه مردم از یک سو امکان فعالیت اقتصادی مولد را از دست داده و از سوی دیگر با نبود درآمد لازم و کافی توان مصرف را ندارند. بنابراین فهم و درک تداوم و تشدید رکود اقتصادی کنونی چندان دشوار و پیچیده نیست، مگر آن که برخی بنا به منافع یا مطامعی خود را به تهازل بزنند و کماکان به سنت مالوف نیم قرن اخیر بر استمرار دور تسلسل باطل روندها و کارکردهای پراشتباه اصرار بورزند. راهکار نجات اقتصاد ایران نه در تکیه به روابط مبتنی بر فروش منابع ملی و نه در جدال بی فرجام و قطع روابط با جهان، بلکه در اتکا به نیروهای مولد داخلی است. مسئولیت نتایج کژکارکردی های اقتصادی ربع قرن اخیر و عواقب آتی آن به عهده عالمان و عاملان اقتصادی است که با دفاع از انحصارها به نام اقتصاد آزاد، تحریف اقتصاد رقابتی در قالب توزیع رانتی، توزیع ناعادلانه فرصت ها به نام توسعه و ساز و کارهای متنوعی که در اصل جهت کسب منفعت هر چه بیشتر گروه های منتخب طراحی و اجرا می شود، اقتصاد کشور را به روزگار نابسامان امروز کشانده اند.

در بزنگاه تاریخی کنونی هراس از این وجود دارد که با اتخاذ سیاست گذاری ها و برنامه های عوام فریبانه که در اساس جهت تامین گروه های رانتی تبیین و توجیه می شود، همه زحمات و تلاش های دولت یازدهم و به خصوص در جهت بازسازی روابط و ارتقاء وجهه جهانی، منجر به استمرار روندهای مخرب و مهلک پیشین در جهت

وابستگی اقتصادی و فروش منابع خام و اولیه کشور شود. موضوع بسیار مهم و حساس پس از ایجاد رابطه منطقی سیاسی، مدیریت روابط اقتصادی و تجاری است.

در پایان شایسته است مسئولین اقتصادی و اقتصاددانان دولتی به جای ارائه تحلیل ها و راهکارهای سطحی و نسخه های تکراری و تمرکز صرف بر تولید و توزیع رانت، راهکارهای اجرایی برای ۵ چالش بزرگ کشور به شرح ذیل که حیات جمعی و بقای ملت ایران را در معرض تهدیدات جدی و فزاینده قرار داده است، ارائه کنند و اقدامات ساختاری و بنیادی را در در این راستا آغاز نمایند:

- (۱) التزام و تعهد به توسعه اقتصاد غیرنفتی
- انجام اصلاحات ساختاری و نهادی در همه ابعاد اقتصاد
- پشتیبانی از فعالیت های مولد اقتصادی مردم و بنگاه های کوچک و متوسط
- (۲) مبارزه جدی و همه جانبه با فساد و رانت
- اجرای برنامه عمومی مبارزه با فساد
- حذف رانت انرژی و در صورت لزوم توزیع متناسب و متوازن یارانه های انرژی در طی کلیه مراحل زنجیره های ارزش اقتصادی
- بازسازی بنیادی و اساسی نظام بانکی و تعیین تکلیف بانک ها و موسسات مالی ورشکسته
- اصلاح نظام مالیاتی و ترکیب مالیات ستانی
- مدیریت مبادلات و تبادلات خارجی جهت اجتناب از فساد و تخلفات تجاری، بانکی، ارزی و قاچاق
- کاهش فعالیت های تصدی گری دولت و افزایش و ارتقای وظایف حاکمیتی (به خصوصی در سه حوزه بسیار مهم بهداشت، آموزش و حمایت های اجتماعی)
- توزیع برابر و عادلانه فرصت های رشد
- (۳) توسعه پایدار به سمت اقتصاد آرمانی
- دانش بنیان (نخبه محور به جای رانت محور)
- (۴) ایجاد اشتغال (جوانان، زنان و فارغ التحصیلان دانشگاه)
- (۵) تامین معیشت حال و آینده مردم و کاهش شکاف های طبقاتی و فقر.

شاخص‌های اقتصاد ایران در دهه گذشته و وضعیت کنونی

ردیف	موضوع	سال ۱۳۸۰	سال ۱۳۹۰	وضعیت کنونی
۱	رشد متوسط سالانه تولید ناخالص داخلی	۵,۴ درصد		رشد ناچیز نسبت به سال ۱۳۹۰
۲	رشد متوسط سالانه تولید سرانه ناخالص داخلی	۳,۹ درصد		رشد منفی نسبت به سال ۱۳۹۰
۳	سهم نفت از تولید ناخالص داخلی (اسمی)	۱۴ درصد	۲۵ درصد	تداوم روند دهه هشتاد
۴	درآمد صادرات نفت	۶ برابر		تلاش در جهت برگشت به وضعیت سال ۱۳۹۰
۵	درآمد کل اقتصاد کشور (اسمی)	۸,۵ برابر		رشد فروش منابع طبیعی و صنایع متکی به رانت منابع
۶	درآمد اقتصادی بخش کشاورزی (اسمی)	۶ برابر		بهبود نسبی
۷	درآمد اقتصادی بخش صنعت (اسمی)	۵,۴ برابر		حفظ وضعیت صنایع بزرگ و تعمیق رکود صنایع کوچک و متوسط
۸	درآمد اقتصادی ساختمان (اسمی)	۹,۳ برابر		رکود به علت کاهش توان مصرف
۹	درآمد اقتصادی اجاره مسکن شهری (اسمی)	۱۲,۳ برابر		تداوم روند دهه هشتاد
۱۰	درآمد اقتصادی خدمات دلالتان مستغلات (اسمی)	۱۷,۲ برابر		رکود به علت کاهش توان مصرف
۱۱	درآمد اقتصادی بانک‌ها و موسسات مالی (اسمی)	۱۶,۸ برابر		تداوم روند دهه هشتاد
۱۲	بودجه کل کشور	۱۱ برابر		۳۱ درصد افزایش (۹۵-۱۳۹۲)
۱۳	مخارج بهداشتی و آموزشی دولت	۵,۶ برابر		تداوم روند دهه هشتاد
۱۴	بودجه کل کشور (با تعدیل تورم)	۲,۶ برابر		۸ درصد کاهش (۹۵-۱۳۹۲)
۱۵	نسبت بودجه به تولید ناخالص داخلی	۶۲ درصد	۸۱ درصد	کاهش
۱۶	نسبت بودجه شرکت‌های دولتی به بودجه عمومی دولت	۱,۷۸	۲	تداوم روند دهه هشتاد
۱۷	نسبت مالیات به بودجه عمومی دولت	۲۵ درصد	۲۱ درصد	۳۳ درصد
۱۸	نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی	۵,۷ درصد	۵,۸ درصد	در حدود ۸ درصد
۱۹	میزان رشد مصرف نهایی خانوار	۷۴ درصد		کاهش قابل
۲۰	میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ساختمان	۹,۳ برابر		تنزل نسبت به سال ۱۳۹۰
۲۱	میزان تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در ماشین‌آلات	۳,۸ برابر		تنزل نسبت به سال ۱۳۹۰
۲۲	رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در صنعت و معدن	۴۷ درصد		کاهش
۲۳	رشد تشکیل سرمایه ثابت ناخالص در مستغلات	۸۱ درصد		کاهش
۲۴	میزان صادرات	بیش از ۵ برابر		کاهش به علت تنزل بهای جهانی مواد خام و اولیه
۲۵	میزان صادرات مواد معدنی خام	۹,۶ برابر		تشدید روند دهه هشتاد
۲۶	میزان صادرات سنگ و کنسنتره آهن	۱۲ میلیون دلار	۲,۴ میلیارد دلار	کاهش به علت تنزل قیمت‌های جهانی
۲۷	میزان صادرات مواد اولیه صنعتی (پتروشیمی و فلزات)	۱۰ برابر		تشدید روند دهه هشتاد
۲۸	سهم مواد اولیه از کل صادرات صنعتی	۶۰ درصد	۹۰ درصد	تشدید روند دهه هشتاد
۲۹	میزان واردات (شامل غیررسمی)	بیش از ۵ برابر		کاهش به علت تنزل درآمدهای ارزی و رکود

شاخص‌های اقتصاد ایران در دهه گذشته و وضعیت کنونی

ردیف	موضوع	سال ۱۳۸۰	سال ۱۳۹۰	وضعیت کنونی
۳۰	واردات کالاهای مصرفی	حداقل ۷ برابر		کاهش به علت تنزل درآمدهای ارزی و رکود
۳۱	واردات کالاهای نیمه‌ساخته و قطعات	۴,۵ برابر		کاهش به علت تنزل درآمدهای ارزی و رکود
۳۲	میزان صادرات اتحادیه اروپا، ژاپن و کره جنوبی به ایران	۲,۹ برابر		۴۲ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۰
۳۳	میزان صادرات چین، هند و ترکیه به ایران	۱۳,۹ برابر		۵۷ درصد افزایش نسبت به سال ۱۳۹۰
۳۴	نرخ سالانه تورم عمومی کالاها و خدمات	۱۵,۶ درصد		۱۱ درصد (دوره سه ساله منتهی به مرداد ۱۳۹۵)
۳۵	نرخ سالانه تورم کالاها و خدمات قابل تجارت	-		۸ درصد (دوره سه ساله منتهی به مرداد ۱۳۹۵)
۳۶	نرخ سالانه تورم کالاها و خدمات غیرقابل تجارت	-		۱۵ درصد (دوره سه ساله منتهی به مرداد ۱۳۹۵)
۳۷	نرخ رشد سالانه شاخص بهای تولیدکننده	۱۶,۳ درصد		۳ درصد (دوره سه ساله منتهی به مرداد ۱۳۹۵)
۳۸	بهای زمین/مسکن	۶,۶ برابر		رکود به علت کاهش توان مصرف
۳۹	بهای زمین/مسکن (۹۲-۱۳۸۰)	۱۲,۶/۱۶,۵ برابر		رکود به علت کاهش توان مصرف
۴۰	نسبت نقدینگی به تولید ناخالص داخلی	۴۴ درصد	۵۷ درصد	۸۰ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۱	سهم پول از نقدینگی	۴۵ درصد	۲۵ درصد	۱۲,۹ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۲	نسبت سپرده‌های سرمایه‌گذاری بلندمدت به کل نقدینگی	۴۴ درصد	۶۵ درصد	۸۱ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۳	نسبت بدهی بانکی دولت به بودجه عمومی	۸۴ درصد	۳۸ درصد	۶۴ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۴	نسبت بدهی به سپرده بخش غیردولتی	۷۱ درصد	۹۷ درصد	۶۷ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۵	نسبت تسهیلات بانکی بخش خصوصی به نقدینگی	۶۴ درصد	۹۰ درصد	۶۵ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۶	نسبت تسهیلات بانکی بخش خصوصی به تولید ناخالص	۳۳ درصد	۵۶ درصد	۵۲ درصد (تیر ماه ۱۳۹۵)
۴۷	سهم صنعت و کشاورزی از کل تسهیلات بانکی	۴۹,۶ درصد	۳۳,۷ درصد	۳۴,۷ درصد (پنج ماهه اول ۱۳۹۵)
۴۸	سهم صنعت از تولید ناخالص داخلی (اسمی)	۱۷,۳ درصد	۱۱ درصد	بدون بهبود کلی
۴۹	سهم بخش‌های متکی به رانت انرژی از کل صنعت	۴۶ درصد	۵۸ درصد	تشدید روند دهه هشتاد
۵۰	نسبت ارزش افزوده به ارزش تولیدات صنعتی	۴۲ درصد	۳۳ درصد	تشدید روند دهه هشتاد
۵۱	رشد مصرف انرژی بخش‌های خانگی، تجاری، حمل و نقل و کشاورزی	بین ۵۱ تا ۵۶ درصد		ثابت یا کاهش
۵۲	رشد مصرف انرژی در بخش صنعت (بلون خوراک پتروشیمی)	۱۱۷ درصد		افزایش
۵۳	تولید کارگاه‌های صنعتی بزرگ	۳,۵ برابر		حدود ۵ درصد کاهش نسبت به سال ۱۳۹۰
۵۴	اشتغال کارگاه‌های صنعتی بزرگ	بدون تغییر		کاهش
۵۵	میزان اشتغال	بدون تغییر (۹۲-۱۳۸۴)		کاهش
۵۶	رشد اشتغال صنعت-ساخت	۳ درصد		تداوم روند دهه هشتاد
۵۷	رشد اشتغال بازرگانی و اصناف	۲۸ درصد		تداوم روند دهه هشتاد

صدای انتقادات بخش خصوصی از دولت بلندتر می شود

نشست هیئت نمایندگان اتاق تهران با حضور معاون اجرایی رییس جمهور برگزار شد

شده‌اند. در ابتدای این جلسه مسعود خوانساری رییس اتاق تهران به مهم‌ترین موضوعات اقتصادی یک ماه گذشته اشاره کرد و گفت: اولین نکته‌ای که باید به آن بپردازم بحث جهش ناگهانی قیمتی است که ناگهان افزایش پیدا کرد و به رقم چهار هزار تومان نزدیک شد. برای این جهش قیمتی، تحلیل‌های مختلفی ارائه شد از جمله سفرهای اربعین، انتخابات

با شنیدن انتقادات نمایندگان بخش خصوصی از تلاش دولت برای تعامل با فعالان کسب و کار در جهت بهبود اقتصاد کشور گفت. محمد شریعتمداری با تایید مشکلات پیش روی بخش خصوصی، از نهادهایی چون اتاق تهران خواست که در مجامع تصمیم‌گیر محکم‌تر حاضر شوند و مطالبات خود را جدی‌تر پیگیری کنند. سخنی که فعالان اقتصادی معتقدند به آن عمل کرده اما با بی‌توجهی دولت مواجه

بیست‌ویکمین نشست هیئت نمایندگان اتاق تهران با حضور معاون اجرایی رییس‌جمهور برگزار شد. محمد شریعتمداری در حالی که به جمع نمایندگان بخش خصوصی آمد که رویکرد دولت در قبال مسایلی چون نرخ ارز، مقررات‌زدایی و رفتار نهادهای دولتی با کسب‌وکار باعث تیزتر شدن نقد بخش خصوصی شده بود. در این نشست معاون اجرایی رییس‌جمهور

آمریکا، افزایش تقاضا، رونق اقتصادی و پارامترهای دیگر... البته متاسفانه از مسئولین دولتی تاکنون هیچ کسی صحبتی در این ارتباط نکرده است و بیشتر گمانه‌زنی کارشناسان و تحلیلگران اقتصادی در رسانه‌ها منتشر شد. از دید فعالان بخش خصوصی این جهش کاملا طبیعی و قابل پیش‌بینی بود؛ ما در طول سه سال گذشته شاهد حدود ۶۰ درصد تورم داخلی و تورم ریالی بوده‌ایم که اثر آن روی نرخ ارز اعمال نشده بود. زمانی که دولت یازدهم روی کار آمد قیمت دلار ۳۶۵۰ بود اما کمی بعد قیمت روی ۳۵۰۰ تومان تثبیت شد. تثبیت قیمت ارز عمدتا ناشی از تزریق ارز مبادله‌ای توسط دولت بوده است اما در نهایت دولت هم تا یک سقف مشخص توان تزریق دارد و باید منتظر جهش قیمتی در بازار می‌بودیم که در هفته گذشته رخ داد؛ این جهش توانست قسمتی از تورم اعمال نشده روی نرخ ارز را که طی سال‌های گذشته انباشت شده بود، پوشش دهد.

او در ادامه با اشاره به اینکه باید همگی از این تحولات درس بگیریم، گفت: بار اول نیست که این اتفاق رخ داده است و در طول سه دهه گذشته و در تمام دولت‌های قبل هم شاهد وقوع همین اتفاق بوده‌ایم. دولت‌ها فکر می‌کنند قیمت واقعی ارز باعث تضعیف ریال می‌شود و برای دولت ضرر دارد بنابراین سعی می‌کنند به صورت مصنوعی قیمت ارز را پایین نگهدارند اما زمانی که توان‌شان فروکش می‌کند، فنر قیمت ارز رها می‌شود و جهش می‌کند. در تمام دولت‌های قبلی این اتفاق رخ داده است اما متاسفانه از تجربه‌ها درس گرفته نمی‌شود و مجدداً همان کار غلط تکرار می‌شود.

دولت واقعیت قیمت ارز را بپذیرد

مسعود خوانساری در بخش دیگری از صحبت‌هایش گفت: نگرانی بعدی این است

که باز هم دولت بخواهد روی کاهش قیمت ارز پافشاری و اقدام به پمپاژ و تزریق دلار ارزان در بازار کند، همان کاری که دولت قبلی هم انجام داد و میلیاردها دلار ارز در بازار تزریق کرد تا بتواند قیمت را پایین نگهدارد ولی در نهایت نتوانست سرکوب را ادامه دهد و جهش بلندی در قیمت ارز در بازار رخ داد. انتظار بخش خصوصی از دولت این است که واقعیت قیمت ارز را بپذیرد و بدون اینکه بخواهد قیمت را سرکوب کند، اجازه دهد که قیمت ارز روند طبیعی خود را طی کند زیرا این جهش‌ها ضربه‌های بسیاری به اقتصاد کشور و بخش‌های صنعت و تجارت وارد می‌کند.

نشانه‌ای از تمایل دولت به

کوچک‌سازی خود نمی‌بینیم

او در ادامه به قیمت دلار در لایحه بودجه هم اشاره کرد و گفت: در لایحه بودجه سال ۹۶ که توسط دولت ارائه شده قیمت دلار ۳۳۰۰ تومان در نظر گرفته شده است که با قیمت دلار ۳۹۷۰ تومان در بازار آزاد ۶۷۰ تومان اختلاف زیادی دارد. از دولت محترم انتظار داریم در این مسئله اقتصادی، واقعیت‌ها را ببیند و بر اساس واقعیت عمل کند.

رییس اتاق تهران در بخش دیگری از صحبت‌هایش به لایحه بودجه سال ۱۳۹۶ اشاره کرد و گفت: شاهد بودیم که کلیات بودجه در مجلس شورای اسلامی تصویب شد. بودجه امسال با ۳۲۰ هزار میلیارد تومان بسته و به مجلس ارائه شده است که ۸ درصد نسبت به سال قبل رشد دارد. ارقام اساسی بودجه نشان می‌دهد که درآمد دولت از مالیات ۱۱۳ هزار میلیارد تومان و از فروش نفت ۱۱۰ میلیارد تومان است. در قسمت هزینه‌ها هم ۴۸ هزار میلیارد تومان به پرداخت یارانه اختصاص داده شده و ۶۳ هزار میلیارد تومان هم برای بودجه عمرانی در نظر گرفته شده

است. همچنین بودجه هزینه‌های جاری ۲۳۶ هزار میلیارد تومان است که نسبت به سال قبل ۱۱ درصد افزایش داشته و این بیانگر آن است که در لایحه هیچ نشانی از کوچک‌تر شدن دولت دیده نمی‌شود.

او همچنین در بخش دیگری از صحبت‌هایش به همایش مبارزه با فساد که در اتاق تهران و با حضور حجت‌الاسلام و المسلمین ناطق نوری برگزار شد، اشاره کرد و گفت: این همایش به مناسب روز مبارزه با فساد و برای دومین سال پیاپی از سوی اتاق تهران برگزار شد. تلاش ما در اتاق تهران این است که این باور را ایجاد کنیم که مبارزه با فساد صرفا دستگیری دو نفر و احیانا اعدام نیست بلکه این مبارزه با معلول است درحالی‌که ما باید علت‌ها را باید شناسایی کنیم. سخنرانانی هم در همایش مبارزه با فساد حاضر بودند روی این محور تاکید کردند که رقابت‌پذیر کردن اقتصاد از شکل‌گیری فساد جلوگیری می‌کند.

خوانساری در ادامه خلاصه‌ای از نکات مهم مطرح‌شده در همایش مبارزه با فساد را بیان کرد و گفت: اگر قصد داریم که فساد را کاهش دهیم و کنترل کنیم اولین اقدام ایجاد یک نظام اقتصاد آزاد و رقابتی است. در یک اقتصاد بسته و کوپنی قطعاً نمی‌توان انتظار شفافیت داشت. آقای ناطق نوری به درستی اشاره کردند که در طول سال‌های بعد از انقلاب دولت‌هایی که سر کار آمده‌اند همگی چپ‌گرا بوده‌اند و این شاید یکی از دلایل رشد فساد بوده است. موضوعات دیگری که در جلسه مطرح شد ضرورت وجود رسانه‌های آزاد، کوچک شدن دولت و شفافیت در همه امور و کاهش و به حداقل رسیدن دخالت دولت در اقتصاد بود. اتاق تهران در طول یک سال گذشته کارهای موثری انجام داده است؛ ما یک آگهی را در روزنامه‌ها منتشر کرده و از شرکت‌هایی که در زمینه مبارزه با فساد فعالیت علمی دارند خواسته‌ایم که تجربه‌هایشان را در اختیار ما

قرار دهند تا راه‌های مقابله با فساد را مدون کنیم.

رییس اتاق تهران در ادامه سخنانش گزارشی هم از سفر هیئت اعزامی ۳۵ نفره اتاق تهران به کشورهای اتریش و آلمان به اعضای هیئت نمایندگان ارائه داد و گفت: سفر به این دو کشور به اعتقاد من موفقیت‌آمیز بود. در اتریش آمادگی بسیار خوبی برای سرمایه‌گذاری در ایران وجود دارد؛ چند بانک اتریشی آمادگی‌هایی برای شروع به کار با ایران دارند؛ به صورت کلی اتریش نسبت به کشورهای دیگر در شکل‌گیری روابط و گسترش آن با ایران جلوتر است. اتریش یک میلیارد یورو برای ضمانت همکاری شرکت‌هایش با ایران در نظر گرفته است و این عدد محدود نیست و اگر لازم باشد اضافه خواهد شد. ما باید شرکت‌های داخلی که نیاز به سرمایه‌گذاری دارند یا طرح‌های جدیدی که سرمایه‌گذاری خارجی نیاز دارد را شناسایی کنیم. وی با اشاره به استقبال خوب آلمانی‌ها از هیئت اتاق تهران افزود: اتحادیه صنایع ایالت باواریا به اتاق تهران یک دفتر اهدا کرد که برای ارتباط بیشتر و قوی‌تر، اتاق آنجا نماینده داشته باشد. هم‌چنین هفته‌گذشته به همراه وزیر امور خارجه، سفری به چین و ژاپن داشتم و شاهد بودم که ژاپنی‌ها هم استقبال خوبی از گسترش روابط خود با ایران داشتند، ژاپن یکی از بزرگ‌ترین خریداران نفت ایران است و تمایل دارد که روابط اقتصادی خود با ایران را افزایش دهد. من فکر می‌کنم این وظیفه ماست که با معرفی جاذبه‌های اقتصادی که بتوانیم سرمایه‌های بیشتری را جذب کنیم.

دولت در مقررات‌زدایی ناموفق عمل کرده است

در ادامه این نشست رییس اتاق تهران به برخی از گزارش‌های منتشرشده مراکز مهم اقتصادی خارجی و داخلی هم اشاره کرد و

گفت: مجمع جهانی اقتصاد در گزارشی که اخیراً منتشر کرده است به شرایط کشور از نظر سیاست‌ها و زیرساخت‌های خدماتی که امکان جریان مبادله آزاد کالا را فراهم می‌کند، پرداخته و وضعیت کشورمان را مناسب ندانسته است. در این شاخص که توانمندسازی تجاری نام دارد از بین ۱۳۶ کشور رتبه ایران ۱۳۲ است و بعد از ما تنها کشورهای کنگو، چاد، یمن و ونزوئلا قرار دارند.

خوانساری با اشاره به این که در دو سال گذشته دولت بر مقررات‌زدایی تاکید داشته است گفت: متأسفانه بررسی‌ها نشان می‌دهد که دولت نتوانسته است در این زمینه گامی بردارد و مسائلی که بخش خصوصی با آن دست‌به‌گریبان است، مویدهمین عدم توفیق است. برای نمونه ماه گذشته در جلسه هیئت نمایندگان به موضوع تأمین اجتماعی و چالش‌های فعالان اقتصادی در این زمینه اشاره کردم ولی متأسفانه هیچ بازخوردی از دستگاه مربوطه نداشت و کماکان مشکلات وجود دارد.

مسعود خوانساری در ادامه به گزارش مرکز آمار اشاره کرد و گفت: گزارش فصل دوم سال که از سوی مرکز آمار منتشر شده است نشان می‌دهد که ما با نرخ بیکاری ۲۶٫۷ درصدی جوانان (۱۵ تا ۲۹ سال) رو به رو هستیم که عدد بسیار بالایی است و امیدوارم اقتصاد هرچه زودتر به سمتی حرکت کند که شاهد ایجاد شغل‌های بیشتری در کشور باشیم.

بخش خصوصی فعال‌تر شود

معاون اجرایی رییس‌جمهور نیز پس از استماع نظرات و سخنان نمایندگان بخش خصوصی در اتاق تهران، ابتدا به انتقاد از آنچه حضور کمرنگ بخش خصوصی و اتاق بازرگانی در محافل تصمیم‌گیری عنوان کرد، پرداخت و گفت: اگرچه اتاق بازرگانی به عنوان نماینده بخش خصوصی کشور، در برخی مراجع

تصمیم‌گیری از جمله شورای پول و اعتبار و نیز ستاد اقتصادی حضور دارد اما شاهد آن هستیم که مداخله اتاق در تبیین سیاست‌های اقتصادی محدود است.

محمد شریعتمداری افزود: این در حالی است که فشار اتاق بازرگانی به دولت در خصوص اتخاذ تصمیم‌های عاقلانه باید به مراتب بیشتر و محکم‌تر باشد. معاون اجرایی رییس‌جمهور با بیان اینکه برای نجات اقتصاد کشور، دولت به تنهایی توانایی و قدرت لازم را ندارد، افزود: بخش خصوصی باید به کمک دولت بیاید و در گام نخست، باید حضور خود را در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های دولت پررنگ‌تر کند.

تفکیک قوا در مورد دولت اعمال نمی‌شود

شریعتمداری در ادامه گفت: از ساز و کار تصمیمات دولتی، راضی نیستیم اما من هم یک فرد هستم. او با بیان این مسئله که اصل تفکیک قوا به فراموشی سپرده شده است، افزود: خوب یا بد، یک تصمیم در دولت اتخاذ نمی‌شود، مگر آنکه کنترل قبل و بعد بر روی آن اعمال شود. به بیان دیگر، دولت امور را با مشارکت سایر قوا به پیش می‌راند. چنانکه گاهی پیش از تصمیم‌گیری می‌گویند اگر این تصمیم را بگیریم، چنان می‌کنیم. در واقع نظارت را در مرحله قبل از تصمیم‌گیری اعمال کرده و نیت‌خوانی می‌کنند. این رویه امور کشور را قفل می‌کند. معاون اجرایی رییس‌جمهور ادامه داد: می‌خواهم بگویم مسئولیت اجتماعی بخش خصوصی فراتر از مصادیقی است که تاکنون مشاهده شده است و اتاق باید پایان یافتن این رویه‌ها را مطالبه کند.

او با اشاره به گفته‌های اخیر یکی از مقامات قرارگاه سازندگی خاتم‌الانبیا در خصوص توانایی این قرارگاه برای حضور در پروژه‌های اقتصادی

کشور با رقمی معادل ۱۲۰ هزار میلیارد تومان، گفت: آیا بخش خصوصی زنده است؟ بخش خصوصی اگر خود را قدرتمند می‌کند و طی سال‌های اخیر با اجتناب از تکروری در میدان اقتصاد، اقدام به تشکیل بنگاه‌های بزرگ می‌کند، امروز باید شاهد عرض اندام بخش خصوصی در حوزه‌های مختلف تولیدی و ساخت در کشور می‌بودیم. معاون اجرایی رییس‌جمهور با اشاره به ارتباطاتی که فعالان اقتصادی با شرکای خارجی خود دارند، افزود: تاسیس شرکت‌های مشترک با این شرکا اگر چه سخت اما شدنی است.

او با اشاره به فرآیندی که دولت در سفرهای استانی و برای احصای مشکلات استان‌ها طی می‌کند، گفت: در این سفرها به این نتیجه می‌رسیم که اگر بخش خصوصی قدرتمندی داشتیم چه تحولی در رفع مشکلات استان‌ها به وقوع می‌پیوست. فعالان اقتصادی، صرفاً مشکلات بنگاهی خود را در نظر می‌گیرند. در حالی که دولت بدون مداخله شما نمی‌تواند تحول ایجاد کند. او خطاب به فعالان اقتصادی حاضر در این نشست گفت: شما شرکای خوبی دارید، می‌توانید تاسیسات خود را در خارج از کشور ایجاد کنید؛ اما برای ایران فعالیت کنید. شریعتمداری با بیان اینکه بهره‌وری هم در دولت و هم در بخش خصوصی و بنگاه‌ها در وضعیت اسفناکی قرار دارد، افزود: یکی دیگر از معضلاتی که کشور با آن دست به‌گریبان است، روند خصوصی‌سازی‌هاست چرا که آنچه اتفاق افتاده است هیچ تناسبی با خصوصی‌سازی ندارد. محمد شریعتمداری عنوان کرد که یکی از دلایلی که اتفاقات نامطلوب اقتصادی که در کشور رخ داده و امروز باعث ناکامی شده، این است که بخش خصوصی و اتاق بازرگانی، دولت را برای اتخاذ تصمیمات اشتباه تحت فشار قرار نداده است.

دولت به صورت ملوک‌الطوایفی

اداره می‌شود

سخنان محمد شریعتمداری، معاون اجرایی

رییس‌جمهور در نقد فعال نبودن بخش خصوصی، واکنش خوانساری را در پی داشت و رییس اتاق تهران را به دفاع تمام‌قد از بخش خصوصی واداشت. مسعود خوانساری گفت: مسئولیت خودمان را به گردن دیگران نیندازیم. در طول یک سال گذشته، جلسات متعددی را با وزیر اقتصاد و رییس کل بانک مرکزی داشته و این درخواست را مطرح کرده‌ایم که قیمت ارز را سرکوب نکنند. در حالی که اکنون به کاغذ دیواری و ماکارونی نیز ارز مبادله‌ای اختصاص می‌یابد. ارز در روزهای گذشته به بیش از ۳۹۰۰ تومان رسیده اما دولت در لایحه بودجه ۱۳۹۶، قیمت ارز را ۳۳۰۰ تومان در نظر گرفته است. این همان اشتباه دولت‌های نهم و دهم است که این دولت نیز مرتکب می‌شود. آیا مجلس یا قوه قضاییه در این تصمیم‌گیری دخیل است؟

خوانساری افزود: سه سال است که همه فریاد می‌زنند، سازمان تامین اجتماعی صنعت را به سوی تعطیلی سوق می‌دهد. معاون اول محترم رییس‌جمهور، وزیر مربوطه، مشاوران دولت و رییس سازمان تامین اجتماعی پذیرفته‌اند که بازرسی‌های ۱۰ ساله دفاتر را حداکثر تا شش ماه کاهش دهند اما تصمیمی قاطع و اجرایی در این باره اتخاذ نمی‌شود و فساد بیداد می‌کند. یا در بخش مالیات، این درخواست را مطرح کردیم که با توجه به رشد منفی سال ۱۳۹۴، اظهارنامه مالیاتی مودیان در بخش صنعت، پذیرفته شود و فعالان اقتصادی دیگر با ممیزان طرف نشوند، رییس امور سازمان مالیاتی و وزیر اقتصاد و دارایی این پیشنهاد را پذیرفتند اما باز هم تصمیم قاطعی در این باره اتخاذ نشده است.

او با بیان اینکه دولت به صورت ملوک‌الطوایفی اداره می‌شود، گفت: فروردین ماه نسبت به اصلاح صدور کارت بازرگانی اقدام کردیم؛ ۸ ماه به طول انجامید تا این درخواست در دستور کار دولت قرار گیرد.

اکنون دولت این‌گونه تصمیم گرفته است که در کمیته صدور کارت بازرگانی دو نفر نماینده دولت در بخش صنعت و یک نفر از بخش بازرگانی در تصمیم‌گیری صدور کارت‌ها حضور داشته باشند.

خوانساری گفت: شما از توجه ماهاتیر محمد به بخش خصوصی سخن گفتید اما مسئولان دولت حاضر نیستند با بخش خصوصی هم‌نشین شوند. مسئولان دولت حتی می‌ترسند با فعالان اقتصادی عکس بگیرند. در سفرهای خارجی دولتی‌ها و فعالان اقتصادی در دو هواپیمای جداگانه عازم مقصد می‌شوند. او با اشاره به تغییرات پی در پی تعرفه‌ای توسط دولت افزود: دولت هر روز در تعرفه‌ها دست می‌برد؛ در حالی که این نوسان‌ها می‌تواند فعالان اقتصادی را از هست و نیست ساقط کند. دولت از بزرگ شدن بخش خصوصی می‌ترسد و حداکثر بخش خصوصی را به مثابه یک سوپر مارکت دو نبش می‌پندارند. او همچنین گفت: دولت باید فکری به حال سازمان برنامه و بودجه کرده و آن را از انفعال خارج کند.

بخش خصوصی به نرخ ارز

اعتراض کند

در ادامه معاون اجرایی رییس‌جمهوری افزود: نرخ ارز در بودجه سال آینده، معادل ۳۳۰۰ تومان در نظر گرفته شده است و اگر بخش خصوصی و اتاق بازرگانی با این نرخ مخالف است باید اعتراض کرده و در قالب یک صدای واحد نظر کارشناسی خود را ارائه دهد. شریعتمداری همچنین با بیان اینکه وی یکی از مخالفان سرسخت دولتی کردن صدور کارت بازرگانی است، افزود: با این وجود، ایراداتی در زمینه صدور کارت بازرگانی برای اشخاص هست که باید اتاق بازرگانی آن را مرتفع سازد.

مجمع جهانی اقتصاد معرفی کرد

۱۰ اقتصاد اول جهان در تسهیل تجارت

فهرست بدترین وضعیت را به خود اختصاص داده است.

وضعیت ایران در شاخص توانمندسازی تجاری ۲۰۱۶

ایران در شاخص توانمندسازی تجاری ۲۰۱۶ از میان ۱۳۶ کشور رتبه ۱۳۲ و نمره ۳،۱۶ را به دست آورده است. این در شرایطی است که در گزارش پیشین که دو سال قبل منتشر شد، ایران رتبه ۱۳۰ را به خود اختصاص داده بود. شاخص توانمندسازی تجاری از زیرشاخص‌هایی تشکیل شده است که رتبه و نمره ایران در این زیرشاخص‌ها به این شرح است:

رتبه ایران در میزان دسترسی به بازارهای داخلی ۱۳۶ و نمره آن ۲،۳۹ است. از نظر میزان دسترسی به بازارهای خارجی، باز هم رتبه ایران ۱۳۶ و نمره آن ۱،۷۷ است. در زمینه کارآیی و شفافیت مدیریت مرزی رتبه ایران ۱۲۳ و نمره آن ۳،۲۲ است. در زمینه دسترسی بودن و کیفیت زیرساخت‌های حمل و نقل رتبه کشورمان ۶۹ و نمره آن ۳،۴۹ است. در زمینه دسترسی بودن و کیفیت خدمات حمل و نقل، ایران رتبه ۸۶ و نمره ۳،۷۱ را به خود اختصاص داده است. در زمینه دسترسی بودن و استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، ایران رتبه ۱۰۰ و نمره ۳،۴۶ را کسب کرده است. در زمینه فضای عملیاتی ایران رتبه ۱۱۶ و نمره ۳،۷۷ را به دست آورده است.

خود اختصاص داده‌اند. بر این اساس، سنگاپور برای پنجمین بار در جایگاه نخست شاخص توانمندسازی تجاری قرار گرفته و نمره ۶ از ۷ را به خود اختصاص داده است. در این بررسی بازار داخلی سنگاپور به‌عنوان یکی از بازرترین بازارهای جهان شناخته شده است که ۹۹،۷ درصد کالاها بدون عوارض گمرکی به آن وارد می‌شوند. در این گزارش، فرآیندهای مرزی سنگاپور به‌عنوان بهترین نمونه در جهان شناسایی شده است و این در شرایطی است که تشریفات و فرآیندهای اداری در مرز کشورها موجب توقف جریان کالاها می‌شود.

بر این اساس، هلند و هنگ‌کنگ با نمره ۵،۷ در جایگاه دومین و سومین اقتصاد برتر در حوزه تجارت معرفی شده‌اند. لوکزامبورگ، سوئد و فنلاند هر سه با نمره ۵،۶ در جایگاه‌های چهارم تا ششم این فهرست قرار دارند و اتریش، انگلستان، آلمان و بلژیک هریک با نمره ۵،۵ جایگاه‌های هفتم تا دهم این فهرست را از آن خود کرده‌اند. در این گزارش آمده است که موانع سخت برای ورود و هزینه‌های تجاری ممانعت‌کننده هنوز باعث می‌شوند که میلیون‌ها نفر در سراسر جهان از مزایای تجارت جهانی محروم بمانند. این موضوع به‌ویژه در مورد جوامع روستایی، جوانان و زنان و بازارهای بزرگ‌تر نوظهور مصداق دارد. این ۱۰ کشور در مجموع تنها ۳ درصد از جمعیت جهان را در خود جای داده‌اند و چین به‌عنوان یکی از پرجمعیت‌ترین کشورهای جهان در جایگاه ۶۱ این فهرست جای گرفته است. ونزوئلا در جایگاه ۱۳۶ این

سهولت در تجارت یکی از معیارهای مهم در بررسی وضعیت اقتصاد کشورها است. مجمع جهانی اقتصاد هر ساله فهرستی از رتبه بندی کشورهایی که آسان‌ترین شرایط را برای تجارت دارند منتشر می‌کند. جدیدترین فهرست رتبه‌بندی بین‌المللی تجارت نشان می‌دهد که اقتصادهای آسیایی در حال پیشی گرفتن از دیگر کشورها در زمینه تسهیل تجارت هستند.

به گزارش اقتصاد نیوز در فهرست امسال که با همکاری موسسه گلوبال‌الاینس تهیه شده است وضعیت تجارت در ۱۳۶ کشور که داده‌های آماری آنها در دسترس بوده بررسی شده است. برای این رتبه‌بندی تجاری شاخص‌هایی مانند تعداد موسسات تجاری، سیاست‌های تجاری دولت، زیرساخت‌ها و خدماتی که کشورها برای تسهیل جریان آزاد کالاها به کار می‌گیرند مورد بررسی و مقایسه قرار گرفته است. نکته جالب توجه این گزارش این است که در شرایطی که اتحادیه اروپا و آمریکا شاهد کاهش باز بودن و انعطاف اقتصاد خود در برابر تجارت هستند، حوزه آسه‌آن، شامل کشورهایی همچون سنگاپور، اندونزی و فیلیپین، اقتصاد خود را به فضای بهتری برای تجارت بین‌المللی تبدیل کرده‌اند.

مجمع بر این باور است که این خیز حوزه آسه‌آن به‌عنوان یک قدرت اقتصادی در منطقه، منجر به یکپارچگی بیشتر آن با اقتصاد جهانی شده است. با وجود همه اینها اما بخش اعظم فهرست ۱۰ کشور برتر جهان در تسهیل تجارت را کشورهای اروپایی به

گزارشی از جایگاه کارآفرینی در ایران و جهان

رتبه ۱۴ ایران در میان ۱۵ کشور خاورمیانه و شمال آفریقا

بخش اول: درآمدی بر اکوسیستم کارآفرینی

ایران در شاخص رقابت‌پذیری جهانی (۲۰۱۵-۲۰۱۶) رتبه ۷۴، در شاخص سهولت فضای کسب‌وکار (۲۰۱۷) رتبه ۱۲۰، در شاخص نوآوری جهانی (۲۰۱۶) رتبه ۷۸ و در شاخص جهانی کارآفرینی (۲۰۱۶) رتبه ۸۰ را در بین ۱۳۰ کشور جهان کسب کرده است. عدم موفقیت در رقابت‌پذیری و کارآفرینی همراه با این واقعیت است که ایران از لحاظ تعداد فارغ‌التحصیلان رشته‌های مهندسی، که کارآفرینان بالقوه کشور محسوب می‌شوند رتبه ۵ جهان (پس از هند، چین، روسیه و آمریکا) را دارا است. برای استفاده مناسب از این دارایی پرارزش لازم است تا دولت در کنار توجه به سیاست‌های مساعد و تسهیل‌کننده کسب‌وکار، عنایت ویژه‌ای به کارآفرینی و ایجاد کسب‌وکارهای نوآورانه و پررشد که قادر به رقابت در سطح جهانی باشند، داشته باشد.

مطالعات تجربی کشورهای توسعه‌یافته نشان می‌دهد که کسب‌وکارهای کارآفرینانه و پررشد علاوه بر سهم بالا در تولید ثروت، عامل ایجاد بیشترین میزان مشاغل جدید در این کشورها نیز بوده‌اند. لذا آنجاکه در حال حاضر ایران با معضل بیکاری به‌ویژه در میان جوانان روبه‌رو است، توجه به توسعه کارآفرینی اهمیتی دوچندان می‌یابد به‌نحوی که لازم است تا در اولویت سیاستی دولتمردان قرار گیرد.

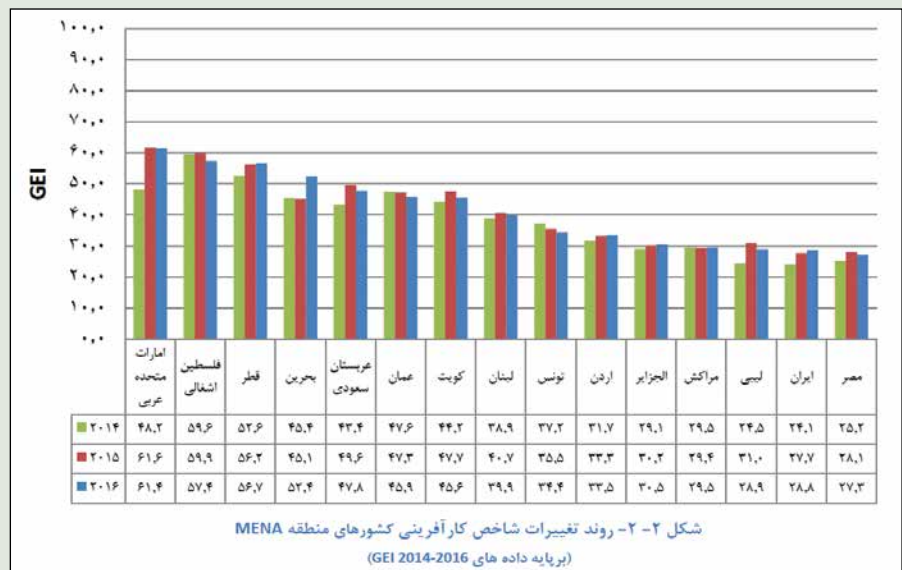
بخش دوم: عملکرد اکوسیستم کارآفرینی ایران و مقایسه آن در سطح جهانی
امتیاز شاخص جهانی، شاخص‌های فرعی

در واردات و یا تأمین مالی بنگاه‌های راکد و نیمه‌فعال امکان‌پذیر خواهد بود، به‌ویژه آن که ماهیت متلاطم و نوآورانه اقتصاد جهانی اثربخشی راه‌حل‌های اخیر را مورد تردید قرار می‌دهد.

در بخشی از این گزارش اشاره شده که توجه سیاست‌گذاران به مقوله کارآفرینی در ایران، عمری کوتاه (کمی بیش از یک دهه) دارد. بدیهی است در این مدت کوتاه، ابزارها و سیاست‌های توسعه کارآفرینی آن‌گونه که شایسته است فرصت بروز نیافته‌اند و محدود هستند. این در حالی است که مطابق با گزارش ۲۰۱۶ شاخص جهانی کارآفرینی (GEI) اکوسیستم کارآفرینی ایران ضعیف است. امتیاز کلی کارآفرینی ایران در این شاخص تنها ۲۸.۸ درصد است و در میان ۱۵ کشور منطقه خاورمیانه و شمال آفریقا که در گزارش یادشده بررسی شده‌اند، ایران رتبه ۱۴ را دارا است.

نخستین گزارش «پایش و بهبود نظام کارآفرینی» با موضوع شناخت وضع موجود و مقایسه تطبیقی با کشورهای خاورمیانه و شمال آفریقا (MENA) از سوی معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت کار در سه بخش «درآمدی بر اکوسیستم کارآفرینی»، «عملکرد اکوسیستم کارآفرینی در ایران و مقایسه آن در سطح جهان» و «سیاست کارآفرینی» تدوین شده است.

در این گزارش به پیش‌بینی ایجاد ۹۵۵ هزار شغل جدید در برنامه ششم توسعه اشاره شده است: مطابق با پیش‌بینی‌های انجام‌شده سازمان برنامه‌بودجه، تا سال ۱۳۹۹ لازم است سالانه ۹۵۵ هزار شغل جدید در کشور ایجاد شود. ایجاد چنین حجمی از مشاغل در چنین بازه کوتاه زمانی تنها از طریق راه‌حلی نظیر جذب سرمایه‌گذاری خارجی، ایجاد محدودیت

بر شکل‌گیری و ارتقای جامعه کارآفرینانه است. (ب) سیاست‌های ملی: سیاست‌های آموزشی، سیاست‌های علم و فناوری، سیاست‌های تحقیق و توسعه، سیاست‌های مرتبط با دعاوی حقوقی و مقررات‌گذاری از جمله سیاست‌هایی هستند که در سطح ملی در ارتقای جامعه کارآفرینانه تأثیرگذار هستند. نظام آموزشی و فضای حقوقی کشور باید متناسب با نیازهای جامعه کارآفرین تغییر یابند.

(ج) سیاست‌های منطقه‌ای: کارآفرینی ضمن اینکه از سیاست‌های ملی تأثیر می‌پذیرد به دلیل وابستگی شدید اکوسیستم به زمینه بی‌نیاز از سیاست‌های منطقه‌ای نیست.

(د) سیاست‌های مؤثر بر کارآفرینان: نظام حقوقی کارآمد، سهولت در راه اندازی کسب‌وکار، تسهیل دسترسی به منابع مالی، حمایت مناسب از مالکیت فکری، مشوق‌ها از جمله محورهای اساسی تأثیرگذار بر سطح کارآفرینی هستند.

(ه) سیاست‌های تأثیرگذار بر جامعه: فرهنگ، ارزش‌ها، باورها عوامل رفتارساز هستند و نه تنها بر ورود افراد به کارآفرینی مؤثرند بلکه تعیین‌کننده نحوه و کیفیت تعاملات درون اکوسیستم هستند.

نیروی کاردانشی و ماهر بستگی دارد. کارآفرینی طی ۳ سال اخیر در ایران به‌واسطه بهبود در مهارت کسب‌وکارهای نوپا و شبکه‌سازی و تا حدودی پذیرش ریسک صورت گرفته است. هرچند درک فرصت و پشتیبانی فرهنگی از کارآفرینی روند کاهشی داشته است. این امر شاید به واسطه مشکلات اقتصادی که کشور طی سال‌های ۹۰ تا ۹۲ با آن مواجه بوده است دور از انتظار نباشد.

بخش سوم: سیاست کارآفرینی

اما در بخش سوم و پایانی گزارش معاونت توسعه کارآفرینی و اشتغال وزارت کار، «سیاست‌های کارآفرینی» بر اساس وضع موجود در قالب پنج بخش سیاست‌های مرتبط با اقتصاد جهانی، سیاست‌های ملی، سیاست‌های منطقه‌ای، سیاست‌های مؤثر بر کارآفرینان و در نهایت سیاست‌های تأثیرگذار بر جامعه بررسی شده است.

(الف) سیاست‌های مرتبط با اقتصاد جهانی: سیاست‌های تجاری، ارتباطات جهانی و دسترسی به فناوری خارجی از جمله عوامل مؤثر

و همچنین رتبه ایران در مقایسه با جهان و منطقه طی سال اخیر نشان می‌دهد به‌رغم بهبود نسبی امتیازها، کماکان تا وضعیت مناسب فاصله زیادی وجود دارد. در واقع تنها کشور منطقه که شاخصی ضعیف‌تر از ایران از خود نشان داده، مصر است. کشوری که از نظر سیاسی، امنیتی و اقتصادی درگیر مسائل و بحران‌های اساسی است.

در بخش مرحله توسعه‌یافتگی کشورهای منطقه، ایران و برخی دیگر از کشورهای تولیدکننده نفت و گاز نظیر عربستان و کویت دارای اقتصادهای نهاده محور هستند. شاکله اصلی این دسته از اقتصادها کارآفرینی غیر مولد و به‌کارگیری منابع خدادادی‌شان که عمدتاً نیروی کار غیرماهر و منابع طبیعی است، هست. بیشتر کسب‌وکارها خرد و خوداشتغالی است و نوآوری به‌ندرت در کسب‌وکارها رخ می‌دهد و هرچند تعداد کسب‌وکارهای جدید و کوچک بالا است اما کیفیت لازم برای نقش‌آفرینی در توسعه اقتصادی را ندارند. به عبارتی فعالیت‌های کارآفرینانه اندک هستند. توسعه کارآفرینی مولد در این دسته از اقتصادها عموماً به عملکرد مناسب نهادی، زیرساخت‌های توسعه‌یافته و

کدام کشورها بهترین فرصت‌ها را در اختیار کارآفرینان می‌گذارند؟

اما رسم است که هر ساله مراکز خبری و دانشگاه‌ها و موسسات بزرگ بین‌المللی در کنار هم و با به اشتراک گذاشتن اطلاعات، داده‌ها و روش‌های پژوهشی فهرستی از برترین‌ها و گاه بدترین‌ها تهیه می‌کنند، بهترین و بدترین کشورهای دنیا در هر حوزه‌ای؛ از تخمین زدن میزان احساس رضایت و ثروت در کشورها گرفته تا آزادی مطبوعات، خشونت، فقر و... این فهرست‌ها در هر زمینه‌ای که باشند مانند کارنامه آخر سال تحصیلی هستند، شاید همه حقیقت و همه عوامل را روشن نکنند اما کلیات و میانگین قابل قبولی از اوضاع و احوال جهان به دست می‌دهند. امسال مرکز خبر و گزارش آمریکا (US News) با همکاری محققان دانشگاه پنسیلوانیا و موسسه BAV بیست کشور برتر جهان را برگزیده‌اند. عوامل مختلفی در این پژوهش مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند و وضعیت کشورها در حوزه‌های مختلفی سنجیده شده تا تصویری کلی از جایگاه آنها در جهان ارائه شود. یکی از حوزه‌هایی مورد سنجش، حوزه کارآفرینی بوده است. دانشگاه پنسیلوانیا در مقدمه گزارش خود از یافته‌های این پژوهش تلاش کرده است بگوید که آنچه یافته‌ها نشان می‌دهند با تصویری که مردم آمریکا از فرصت‌های طلایی کشورشان دارند تفاوت بسیار دارد. این گزارش خلاصه‌ای است از مطالب منتشرشده از سوی دانشگاه پنسیلوانیا و سایت مرکز خبر و گزارش آمریکا.

آمریکایی‌ها خودشان را ملتی بسیار کارآفرین تصور می‌کنند. هرچه باشد آمریکا همان‌جایی است که سیلیکون ولی دارد، خاستگاه شرکت‌های گوگل و فیس‌بوک و اپل و محل ظهور اسطوره‌های کارآفرینی مانند استیو جابز، بیل گیتس و مارک زوکربرگ است. جمعیت قابل توجهی از شهروندان این کشور می‌خواهند به آمار کارآفرینان اضافه شوند؛ بر طبق مطالعات

دانشگاه بنتلی، ۶۶ درصد از نسل هزاره (کسانی که بین سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۰۰ به دنیا آمده‌اند) می‌خواهند کسب‌وکار خودشان را داشته باشند. کارآفرینی یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های برند آمریکا است، آمریکا به مردم جهان وعده فرصت می‌دهد، وعده‌ای که آزادی فردی واقعی یکی از زیرمجموعه‌های آن است.

اما آیا باقی دنیا هم آمریکا را در صدر فهرست نوآوری، فعالیت‌های استارت‌آپی و کارآفرینی قرار می‌دهند؟ گزارشی که امسال از سوی پروفیسور دیوید ریشتاین منتشر شد نشان می‌دهد که مردم جهان به ۶۰ کشور از جمله آمریکا چه نگاهی دارند، از جمله در حوزه آمادگی این کشورها برای کارآفرینی. در این پژوهش بیش از ۱۶ هزار نفر از شهروندان کشورهای مختلف یعنی ترکیبی از جمعیت عادی، شاغلان حوزه تجارت و چهره‌های آکادمیک از ۶۵ ملت مختلف شرکت داشته‌اند تا دسته‌بندی کشورها در ۹ حوزه مختلف انجام شود:

کارآفرینی، ماجراجویی، شهروندی، تاثیرگذاری فرهنگی، میراث فرهنگی، میزان رشد، آمادگی برای تجارت، قدرت و کیفیت زندگی.

چرا کشورها باید به آنچه افراد در مورد آنها فکر می‌کنند توجهی نشان دهند؟ چون بخشی از اقتصاد ملی آنها وابسته به همین نظرات است. این موضوع مثل تلاش برای جا انداختن برند یک شرکت تجاری است؛ باید اطمینان حاصل کرد تجربه آدم‌ها از محصول عرضه‌شده، تجربه خوبی بوده است. پس از همه تحقیقات انجام‌شده مشخص شد آمریکا بهترین کشور برای کارآفرینان نیست، رتبه اول به آلمان اختصاص دارد. رتبه دوم از آن ژاپن است و بعد از آن آمریکا.

در امتیازدهی به کارآفرینی کشورها این عوامل لحاظ شدند: میزان ارتباط با سایر کشورهای جهان، دسترسی آسان به پایتخت، میزان تحصیلات جمعیت کشور، نوآوری در کارآفرینی، نیروی انسانی ماهر، تخصص در تکنولوژی،

شفافیت عملکرد اقتصادی، زیربنای توسعه‌یافته و چارچوب‌های قانونی پیشرفته.

آلمان

رتبه: اول

جمعیت: ۸۰,۸۸۹,۵۰۵

تولید ناخالص ملی: ۳,۷ تریلیون دلار

بر اساس گزارش بانک جهانی، آلمان ۲,۹۲ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را صرف تحقیقات و توسعه می‌کند.

ژاپن

رتبه: دوم

جمعیت: ۱۲۷,۱۳۱,۸۰۰

تولید ناخالص داخلی: ۴,۹ تریلیون دلار

ژاپن ۳,۳۹ درصد از تولید ناخالص داخلی‌اش را صرف تحقیق و توسعه می‌کند.

آمریکا

رتبه: سوم

جمعیت: ۳۱۸,۸۵۷,۰۵۶

تولید ناخالص داخلی: ۱۶,۸ تریلیون دلار

آمریکا ۲,۷۹ درصد از تولید ناخالص داخلی‌اش را صرف تحقیق و توسعه می‌کند.

انگلستان

رتبه: چهارم

جمعیت: ۶۴,۵۱۰,۳۷۶

تولید ناخالص داخلی: ۲,۷ تریلیون دلار

انگلستان ۱,۷۲ درصد از تولید ناخالص داخلی‌اش را صرف تحقیق و توسعه می‌کند.

کانادا

رتبه: پنجم

جمعیت: ۳۵,۵۴۰,۴۱۹

تولید ناخالص داخلی: ۱,۸ تریلیون دلار

کانادا ۱,۷۳ درصد از تولید ناخالص داخلی‌اش را صرف تحقیق و توسعه می‌کند.

پایگاه خبری اتاق ایران گزارش داد

وضعیت کسب و کارهای کوچک و متوسط در ایران و جهان

صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی تا پایان اردیبهشت سال ۱۳۹۵، در کل کشور ۸۷ هزار و ۱۷ واحد صنعتی پروانه بهره‌برداری صنعتی دریافت کرده‌اند. از این تعداد ۸۰ هزار و ۸۱ واحد با اشتغال زیر ۵۰ نفر شامل صنایع کوچک، ۳۴۵۶ واحد با اشتغال بین ۵۰ تا ۱۰۰ نفر شامل صنایع متوسط و ۳۴۸۰ واحد با اشتغال بالای ۱۰۰ نفر در زمره صنایع بزرگ قرار می‌گیرند. البته از مجموع واحدهای صنعتی فعال مستقر در شهرک‌ها، ۳۱ درصد با ظرفیت بالای ۷۰ درصد، ۳۴ درصد با ظرفیت بین ۵۰ تا ۷۰ درصد و ۳۵ درصد با ظرفیت کمتر از ۵۰ درصد فعالیت دارند. از بیش از ۷ هزار واحد متوقف شده، بیش از ۴۵۰۰ واحد به علت کمبود نقدینگی به تعطیلی کشیده شده‌اند.

میزان در آفریقا و آسیا بیشتر از تمام جهان است.

مسئله اعتبار و تسهیلات، در ایران نیز چالشی اساسی برای کسب و کارهاست. شکاف اعتباری برای SMEهای رسمی در سطح جهان، حدود ۱.۲ تریلیون دلار تخمین زده شده است. این رقم با در نظر گرفتن SMEهای غیررسمی به ۲.۶ تریلیون دلار می‌رسد. مطالعه بانک جهانی نشان می‌دهد حدود ۳۶۵-۴۴۵ میلیون کسب و کار خرد، کوچک و متوسط در بازارهای نوظهور فعالیت می‌کنند. ۲۵-۳۰ میلیون از آن‌ها در SMEهای رسمی، ۵۵-۷۰ میلیون در کسب و کارهای خرد و ۲۸۵-۳۴۵ میلیون مورد در کسب و کارهای غیررسمی فعالیت می‌کنند. در ایران نیز بر اساس آخرین داده‌های سازمان

کسب و کارهای کوچک و متوسط (SME) به خصوص در کشورهای در حال توسعه نقشی اصلی در بیشتر اقتصادها ایفا می‌کنند. بر اساس گزارش بانک جهانی، SMEهای رسمی ۴۵ درصد از کل استخدام‌ها و ۳۳ درصد از کل GDP (تولید ناخالص داخلی) را به خود اختصاص داده‌اند. زمانی که SMEهای غیررسمی نیز به حساب بیایند، این رقم بسیار بالاتر خواهد رفت. تا ۱۵ سال آینده ۶۰۰ میلیون شغل مورد نیاز است که بیشتر آن نیز به مناطق آسیا و جنوب صحرای آفریقا مربوط می‌شود. اکثر مشاغل رسمی در بازارهای نوظهور از طریق فعالیت در کسب و کارهای کوچک و متوسط جریان دارد. تقریباً ۴ شغل از هر ۵ موقعیت جدید، در این بخش شکل می‌گیرد.

بانک جهانی در گزارشی درباره مشکلات کسب و کارهای کوچک و متوسط می‌نویسد: «دسترسی به فینانس، یک کلید اصلی برای رشد SMEهاست، اما بیشتر آن‌ها با مشکل اساسی در این حوزه روبه‌رو هستند. SMEها سخت‌تر از شرکت‌های بزرگ می‌توانند تسهیلات بانکی دریافت کنند. بیشتر آن‌ها برای پیش بردن کسب و کارهایشان به سرمایه‌های شخصی و یا اینترنت متکی هستند.» ۵۰ درصد از SMEهای رسمی به اعتبارات رسمی دسترسی ندارند و اگر SMEهای خرد و غیررسمی هم به حساب بیایند، این رقم بیشتر می‌شود. می‌توان گفت حدود ۷۰ درصد از SMEها در بازارهای نوظهور با مشکل فینانس روبه‌رو هستند. این

راه اندازی کسب و کار در ایران چه موانعی دارد؟

محمود کریمی عضو انجمن کارفرمایی صندوق ها و نهادهای سرمایه گذاری خطرپذیر ایران

اولین مسئله در آغاز کسب و کار: نداشتن آمار دقیق

قابل استناد ترین اعداد در داده های آماری کشور اطلاعات دموگرافیک است که در بازه های ۵ ساله با کمک سرشماری عمومی به دست می آید. برای بقیه اطلاعاتی که برای شروع یک کسب و کار نیاز دارید، حتی اطلاعاتی از جنس درآمد متوسط خانوار (که بر اساس همان سرشماری عمومی به دست آمده) عدد واقعی وجود ندارد که شما بتوانید بر مبنایش طراحی کسب و کار بکنید. راه اندازی کسب و کار با کشف یک نیاز و شناسایی یک فرصت صورت می گیرد. مثال می زنم: تعداد توریستی که سالیانه به ایران می آید چند نفر است؟ این عدد را چه کسی باید اعلام کند؟

اتحادیه تورگردانان، سازمان میراث فرهنگی، جامعه هتل داران، ایرلاین ها؟ به عدد و رقم های هر کدام از این گروه ها که استناد کنید، یک خروجی متفاوت در محاسباتان به شما می دهد. این باعث می شود که شما همیشه ولو با زحمت زیاد بتوانید به منابع اطلاعاتی درستی دسترسی داشته باشید که به طراحی کسب و کار شما کمک کند.

دردسره های دریافت مجوز

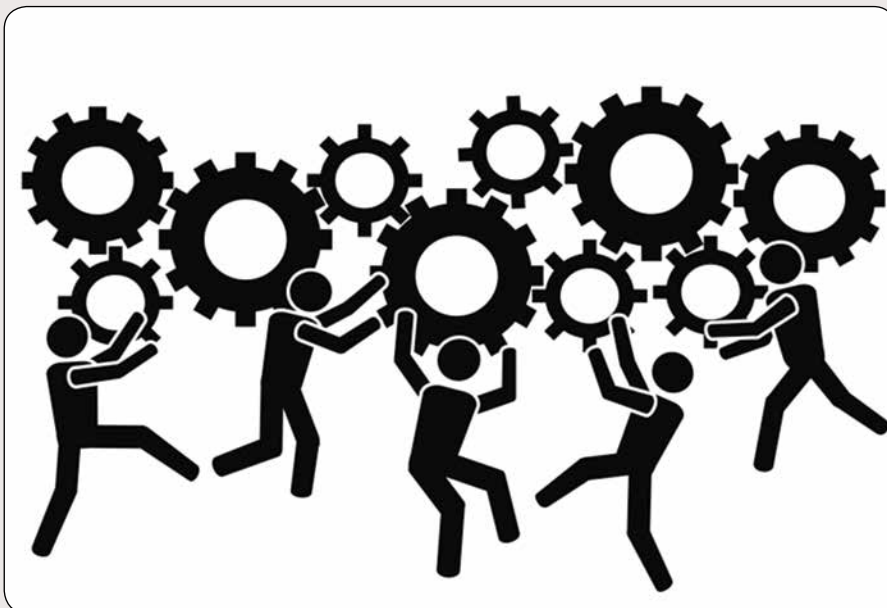
تنوع نهادهایی که مجوز فعالیت صادر می کنند در ایران زیاد است. ضمن اینکه ضوابطی که امروز شما بر اساس آن ها مجوز فعالیت می گیرید ممکن است از زمان درخواست تا زمان اخذ مجوز، در یک بازه ۶ ماهه تا یک

ساله تغییر کنند. به این ترتیب صاحب یک ایده اختیاری برای تصمیم گیری درباره زمان ورودش به بازار ندارد. این به خصوص در کسب و کارهای کوچک خیلی ایجاد مشکل می کند.

ثبات دارایی ها، همچنان سردرگم

نسل آماده به کار جامعه ما پذیرفته است که جایی برای استخدام شدن در دستگاه های دولتی وجود ندارد. کم علاقه ای این قشر به همراه نبودن ظرفیت در دستگاه های دولتی سینرژی تولید می کند که نتیجه اش می شود افزایش فرصت مستقل کار کردن. در بستر اینترنت و خدمات آنلاین دو فاکتور علاقه نیروی کار جوان و بازتر بودن فضا برای اخذ مجوزهای لازم، باعث شده استقبال برای راه اندازی کسب و کار زیادتر باشد. در بخش تولید اما شما برای اخذ مجوز حداقل باید به دو الی سه وزارتخانه و نهاد مختلف مراجعه کنید. کند بودن روند اداری در این نهادها و عقب بودن قانون از شرایط روز، یک مانع همیشگی در محیط کسب و کار ما است. در جایی مثل سنگاپور، دولت به عنوان یک نیروی فعال همیشه آینده کسب و کارهای های کوچک را پیش بینی می کند و متناسب با آن قوانین را به نفع کارآفرین ها تغییر می دهد. در سنگاپور تیم هایی از طرف دولت ماموریت دارند مدام فرصت های کسب و کارهای نوین را رصد کنند تا قبل از اینکه شرکت های کوچک به

مسئله‌ای برخورد کنند بتوانند مسیر قانونی را هموار کنند.

در کشور ما دانش‌بنیانی و قوانین مرتبط با آن اگر چه هنوز در بخش‌هایی مثل صادرات و گمرک و تسهیلات و خدمات جاری نیست اما حرکت رو به جلویی در کشور ایجاد کرده است که تأثیرش در بازه ۵ سال آینده دیده خواهد شد. شرکت‌های دانش بنیان را می‌شود به عنوان یک عامل مثبت شتاب‌دهنده به کسب و کارهای جدید به خصوص در حوزه نوآوری و تکنولوژی برشمرد.

ما اما در بخش مالکیت فکری هنوز مسئله جدی داریم. ایران جزو ۳ کشوری است که ثبت بخش قانونی و حقوقی مالکیت فکری در نهاد قضایی اتفاق می‌افتد، نه در نهاد مرتبط با خودش در حوزه کسب و کار! نهاد قضایی صرفاً ثبت را انجام می‌دهد و به ماهیت کسب و کار کاری ندارد. در دنیا عمدتاً ثبت مالکیت فکری در جایی مثل وزارت صنایع اتفاق می‌افتد چون تجاری‌سازی ایده‌ها هم باید در همان نهاد اتفاق بیفتد. بعضی کشورها هم هستند که ثبت مالکیت فکری را در وزارت دادگستری انجام می‌دهند. آن جا هم این اتفاق باز در بدنه دولت می‌افتد نه در سیستم قضایی. در کشور ما سازمان ثبت اسناد و املاک اگر چه فرایند ثبت را آنلاین کرده اما شما هنوز هم برای ثبت برند باید در یک صف طولانی بایستید. در حال حاضر ثبت برند از این سیستم اگر خوشبین باشیم زودتر از ۶ ماه اتفاق نمی‌افتد. ضمن اینکه ثبت به زمینه‌های مشخصی محدود شده. به این معنی که مثلاً اگر شما در یک زمینه خاص با برند خودتان موفق عمل کنید و اسمتان سر زبان‌ها بیفتد، وقتی می‌خواهید با همین برند وارد تجارت در زمینه دیگری شوید، می‌بینید که این برند توسط شخص دیگری قبلاً گرفته شده.

دریافت وام، گرهی که باز نشده

کسب اعتبار یا دریافت وام، گره بزرگ

رفتارهای حاکمیتی در راستای رونق‌دهی به محیط کسب و کار بوده، جوری که شرکت‌ها چه با یکدیگر و چه با همکار خارجی‌شان بتوانند به راحتی کار کنند و در عین حال از مزایای بیمه و مالیات بهره بگیرند. در جایی مثل ژاپن نگاه حاکمیتی در بخش اقتصاد اینگونه است که دولت مدام تصدی‌گری‌اش را کمتر کند، سرعت ورود کارآفرین‌ها به محیط کسب و کار را بالا ببرد و کمک کند جریان مالی شرکت‌های نوپا گردش بهتری داشته باشد. این هم باعث اشتغال‌زایی می‌شود و هم گردش درست مالی کمک می‌کند همه به موقع مالیاتشان را بپردازند. در عین حال امتیازاتی هم برای شهروندان خودشان قائل شده‌اند. مثلاً من به عنوان یک ایرانی اگر بخواهم در کشوری مثل پرتغال شرکت بزنم باید حتماً یک شریک پرتغالی داشته باشم. شما الان اگر بخواهید در پرتغال کسب و کار نوآورانه راه بیندازید، به فاصله یک روز می‌توانید شرکت ثبت کنید و بعد از یک هفته هم در مرکز رشد دانشگاهی که انتخاب کرده‌اید به شما دفتر کار می‌دهند. در هر زمینه‌ای که خودتان انتخاب کرده باشید.

سیستم بانکی در کشور ما است. سیستم بانکی که خودش بنگاه‌داری می‌کند و خودش مستقیماً درگیر کار اقتصادی است طبیعتاً منابع مالی‌اش را به بنگاه‌های زیر نظر خودش می‌دهد. اگر هم این پول را در اختیار غریبه بگذارد در یک پروسه بسیار سختگیرانه این کار را انجام می‌دهد و با سود خیلی بالا. اگر بخش خصوصی مجبور به استفاده از این سیستم شود، با فاصله خیلی کمی زمینگیر خواهد شد. مثل اینکه شما بچه‌ای را مجبور کنی قبل از اینکه بتواند درست غذا خوردن را یاد بگیرد، برای بقیه غذا درست کند!

این در حالی است که در حال حاضر کمی نگاه‌های حمایتی از سرمایه‌گذارهای خصوصی بیشتر شده اما قوانین دولتی مجموعه‌های مرتبط با کسب و کار همچنان حامی سرمایه‌گذار نیستند، برای همین سرمایه‌گذارها خیلی با احتیاط تصمیم به سرمایه‌گذاری می‌گیرند.

مقایسه عملکرد ایران و کشورهای پیشرفته

کشورهایی که رونق محیط کسب و کار دارند، جاهایی مثل آلمان، سوئد، سوییس و تایوان،

سهم ۱۵ درصدی منسوجات و پوشاک از صادرات هند برنامه‌های هند برای توسعه بخش نساجی و پوشاک

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» و بر اساس گزارشی که توسط وزارت نساجی هند منتشر شده، سهم بخش منسوجات و پوشاک از کل صادرات هند در سال مالی ۲۰۱۵-۱۶ به ۱۵ درصد افزایش پیدا کرده در حالی که این سهم در سال ۲۰۱۳-۱۴ معادل ۱۳ درصد بوده است.

رشد سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در این صنعت نیز در قیاس با سال مالی گذشته رقم ۱۶ درصد اعلام شده و دولت هند بسته حمایتی ویژه‌ای به ارزش ۶۰ میلیارد روپیه (۸۸۲ میلیون دلار) برای بخش نساجی و پوشاک در نظر گرفته است. گزارش «دستاوردهای تولید ملی هند در

بخش نساجی و پوشاک» که توسط وزارت نساجی و دپارتمان سیاست‌گذاری و ترویج صنعتی این کشور منتشر شده اشاره می‌کند که این بسته حمایتی ویژه با هدف ایجاد ۱۰ میلیون فرصت شغلی ظرف سه سال آینده در نظر گرفته شده است. مبلغ در نظر گرفته شده همچنین برای جذب ۱۱ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری و ایجاد ۳۰ میلیارد دلار در بخش صادرات، مورد استفاده قرار خواهد گرفت.

اقلامی همچون پوشاک آماده، پشم و منسوجات پشمی، ابریشم، فرش، صنایع دستی و لیف نارگیل و محصولات تولیدشده از آن، بالاترین نرخ رشد صادرات را به ثبت رسانده‌اند. پیش‌بینی شده که صادرات نساجی و پوشاک هند از ۴۳٫۸ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۶ به ۶۲ میلیارد دلار تا سال ۲۰۲۱ افزایش پیدا کند. در حالی که اروپا و آمریکا بازارهای کلیدی برای هند هستند، بازارهای جدیدی نظیر ایران، روسیه و آمریکای جنوبی نیز فرصت‌های جدیدی برای بخش نساجی و پوشاک هند به دنبال

دارند.

در قالب بسته حمایتی دولت هند برای به‌روزرسانی تکنولوژی و تجهیزات، یارانه یک‌نوبته برای خرید ماشین‌آلات مناسب برای یک دوره هفت ساله در نظر گرفته خواهد شد. این طرح با بودجه‌ای معادل ۱۷۰٫۸ میلیارد روپیه (۲٫۵ میلیارد دلار) برای مدت هفت سال، معرفی شده تا به کمک آن بیش از ۱۰۰۰ میلیارد روپیه (۱۴٫۷ میلیارد دلار) سرمایه‌گذاری و ۳٫۵ میلیون فرصت شغلی در این دوره ایجاد گردد. علاوه بر این، یارانه ۱۰ درصدی نیز برای واحدهای تولید پوشاک در نظر گرفته خواهد شد.

طبق این گزارش، طی دو سال گذشته انواع مختلفی از اصلاحات و معافیت‌های مالیاتی به منظور توسعه و ترویج بخش

نساجی و پوشاک و بهبود زیرساخت‌ها معرفی شده است. وزارت نساجی هند همچنین طرح توسعه نساجی در منطقه شمالی شرقی را با مجموع سرمایه‌گذاری ۱۰٫۴ میلیارد روپیه (۱۵۳ میلیون دلار) به اجرا گذاشته تا از طریق آن ضمن افزایش اشتغال، موضوع کارآفرینی به خصوص در بین زنان با استقبال بیشتری مواجه شود. علاوه بر این، طرح توسعه منسوجات فنی-عمرانی در منطقه شمال شرقی هند با بودجه‌ای بالغ بر ۴٫۳ میلیارد روپیه (۶۳٫۲ میلیون دلار) به منظور ترویج و استفاده از ژئوتکستایل‌ها در توسعه زیرساخت‌های این منطقه راه اندازی شده است.

به منظور کمک برای ورود کارآفرینان به تولید منسوجات فنی نوآورانه ۶ مرکز متمرکز در زمینه منسوجات فنی با هزینه‌ای بالغ بر

۱۷۰٫۴ میلیون روپیه (۲٫۵ میلیون دلار) تاسیس شده است. همچنین تلاش‌هایی به منظور توسعه بخش بافندگی دستی انجام گرفته تا حدود ۴٫۳ میلیون فرصت شغلی و حدود ۲٫۳۷ میلیون تکه محصول دستباف تولید گردد.

در قالب مشوق‌های تسهیل کسب و کار، دولت هند منسوجات و اقلام نساجی وارداتی از برخی کشورها نظیر اتحادیه اروپا، صربستان، لهستان، دانمارک و چین را از آزمایشات مربوط به تشخیص رنگ‌های آزو مستثنی کرده است. این گزارش همچنین تاکید می‌کند که در قالب طرح یکپارچه توسعه مهارت‌ها در هند، وزارت نساجی این کشور بیش از ۵۳۰ هزار نفر از جوانان را در زمینه تجارت نساجی آموزش داده است.

امضای تفاهم‌نامه همکاری بین آچیمیت و تشکل‌های نساجی پاکستان

همکاری ایتالیا و پاکستان در حوزه نساجی افزایش می‌یابد

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، در راستای تقویت تجارت منسوجات و پوشاک بین پاکستان و ایتالیا، انجمن تولیدکنندگان ماشین‌آلات نساجی ایتالیا (آچیمیت) به تازگی یک تفاهم‌نامه همکاری مجزا با انجمن کارخانجات نساجی پاکستان (APTMA) و همچنین انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان پوشاک آماده این کشور (PRGMEA) به امضا رسانده است.

آنطور که در این تفاهم‌نامه آمده، تشکل‌های تجاری ذکر شده، تجارت دوجانبه، سرمایه‌گذاری و همکاری‌های اقتصادی بین دو کشور را ترویج خواهند کرد. این برای اولین بار است که تشکل‌های بخش ریسندگی و پوشاک پاکستان چنین توافق‌نامه‌ای را با بخش تجاری ایتالیا جهت تقویت تجارت پوشاک و منسوجات امضا کرده‌اند. این تفاهم‌نامه به هر دو کشور کمک خواهد کرد که کسب و کارهای کوچک و متوسط بخش نساجی را توسعه دهند و در عین حال، فرصت‌های جدیدی برای تجارت و سرمایه‌گذاری مشترک پیدا کنند.

طبق اعلام رییس APTMA صنعت نساجی پاکستان قصد دارد رقم ۵ میلیارد دلار را به منظور متعادل‌سازی، مدرن کردن و نوسازی این صنعت سرمایه‌گذاری کند تا از طریق به‌روزرسانی تجهیزات و تاسیسات نساجی و احتمالاً دوبرابر کردن صادرات سنت نساجی، ارزش این صادرات را به ۲۵ میلیارد دلار برساند. این کشور همچنین به دنبال آن است

انجمن تولیدکنندگان پوشاک پاکستان و شرکت‌های عضو آن کمک خواهد کرد که در حوزه‌هایی همچون انطباق با تکنولوژی‌های مناسب و تامین بهترین ماشین‌آلات و متعلقات نساجی، تصمیم‌گیری صحیحی داشته باشند. به طور مشابه، شرکت‌های ایتالیایی که وارد پاکستان می‌شوند نیز حمایت‌هایی را از جانب انجمن کارخانجات نساجی و انجمن تولیدکنندگان و صادرکنندگان پوشاک آماده این کشور دریافت خواهند کرد که از آنجمله می‌توان به تسهیل دریافت ویزا، بازدید از کارخانجات و برگزاری نشست‌های B2B بین طرفین اشاره کرد.

که از سیستم ترجیحات تعرفه‌ای اتحادیه اروپا یا GSP و همچنین کوریدور اقتصادی چین-پاکستان بهره‌مند شود. بر اساس تفاهم‌نامه مذکور، سه تشکلی که در ابتدا به آنها اشاره شد توافق کرده‌اند که روابط تجاری خوب خود را حفظ کرده و فرصت‌های صادراتی جدیدی را از طریق مشارکت در سمینارها، نشست‌های دو و چندجانبه، سخنرانی‌ها و برگزاری نمایشگاه جستجو نمایند.

گفتنی است کشور ایتالیا یک بازار سنتی بسیار وسیع است که می‌تواند میدان وسیعی برای کالاهای ساخت پاکستان باشد. انجمن تولیدکنندگان ماشین‌آلات نساجی ایتالیا به

تا سال ۲۰۲۱

بازار پوشش‌های نساجی به ۶,۸۱ میلیارد دلار می‌رسد

است. تقاضا برای این پوشش‌ها به واسطه بازارهای صنعتی متنوع نظیر ساخت و ساز، خودروسازی، صنایع، البسه حفاظتی، و غیره رو به افزایش است. پیش‌بینی شده که افزایش سرمایه‌گذاری و رشد تعداد تاسیسات تولیدی جدید منجر به ظهور منطقه آسیا پاسیفیک به عنوان منطقه پیشرو در استفاده از پوشش‌های نساجی شده است.

بر اساس این گزارش، بخش‌های صنعتی برای پوشش‌های نساجی شامل صناعی همچون نفت و گاز و تولید صنعتی هستند. رشد بخش نفت و گاز و صنایع تولیدی محرک برای بازار پوشش‌های نساجی خواهد بود. پیش‌بینی شده که منطقه آمریکای شمالی به دلیل اکتشافات اخیر که در حوزه نفت و گاز در این منطقه انجام شده، و همچنین وجود پایگاه‌ها تولید قدرتمند در ایالات متحد آمریکا، با رشد خوبی در این عرصه مواجه باشد و مصرف پوشش‌های نساجی در این منطقه نیز با افزایش همراه شود. انتظار می‌رود دیگر کشورها نظیر آرژانتین، هند، امارات، آفریقای جنوبی، استرالیا، مالزی و شیلی نیز رشد سریع و چشمگیری در صنایع تولیدی و متعاقباً استفاده از پوشش‌های نساجی تجربه نمایند.

بر اساس گزارشی که اخیراً توسط موسسه تحقیقاتی Markets and Markets منتشر شده، بازار پوشش‌های نساجی بر حسب نوع (PVC, PU, Acrylics, SBR, Natural Rubber)، صنعت مصرف‌کننده (حمل و نقل، ساخت و ساز، پوشاک حفاظتی، صنایع، پزشکی، ورزش، کشاورزی و بسته‌بندی) تا سال ۲۰۲۱ مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است. طبق این گزارش، ارزش بازار جهانی پوشش‌های نساجی در سال ۲۰۱۵ رقم ۵,۵۱ میلیارد دلار اعلام شده و پیش‌بینی شده که این میزان تا سال ۲۰۲۱ به ۶,۸۱ میلیارد دلار برسد که مبین رشد سالانه ۳,۵ درصدی در این بازه زمانی است. در این گزارش آمده، رشد صنایع مختلف، حمل و نقل و ساخت و ساز، محرک بازار پوشش‌های نساجی خواهد بود. در کنار این موارد، افزایش کیفیت و استانداردهای عملکردی در پارچه‌های مورد استفاده به عنوان پوشش نساجی نیز از دیگر عوامل محرک این بازار محسوب می‌شود.

در سال ۲۰۱۵ منطقه آسیا پاسیفیک این بازار را تحت سیطره خود داشته است و چین بزرگ‌ترین مصرف‌کننده پوشش‌های نساجی در جهان بوده

سرمایه‌گذاری لنزینگ در ساخت کارخانه جدید الیاف تنسل

احداث بزرگ‌ترین کارخانه الیاف تنسل جهان در آمریکا

شرکت و قیمت‌های جذاب انرژی در این منطقه، از توجیه اقتصادی خوبی برخوردار است. لازم به ذکر است اجرای منظم برنامه‌های توسعه‌ای شرکت لنزینگ برای تداوم و تسریع رشد عملکرد این شرکت ضروری است. سرمایه‌گذاری جدید هم نقطه عطف مهمی در اجرای استراتژی‌های بلندمدت این شرکت است. پروژه اخیر مهر تاییدی است بر تعهد گروه لنزینگ به تمام مشتریان الیاف تنسل که می‌خواهند محصولات خود را هرچه بیشتر با استفاده از این نوع الیاف به عنوان سازگارترین الیاف گیاهی در جهان، زیست سازگار کرده و با معیارهای محیط زیستی منطبق نمایند.

سیار خود در منطقه آلاباما احداث کند. کارخانه جدید بزرگ‌ترین کارخانه تولید الیاف تنسل در جهان خواهد بود و فصل جدیدی را در تاریخ الیاف لایوسل خواهد گشود. حجم سرمایه‌گذاری این پروژه مجموعاً ۲۹۳ میلیون دلار خواهد بود و در آن، جدیدترین استانداردهای فنی و تکنولوژیکی به خدمت گرفته خواهد شد. طبق اعلام مسئولان لنزینگ طبق جدول زمانی قرار است این کارخانه از سه ماهه اول ۲۰۱۹ آغاز به کار کند. ظرفیت تولیدی گروه لنزینگ در سراسر جهان در حال حاضر ۲۲۲ هزار تن الیاف تنسل در سال است. تصمیم برای ساخت این کارخانه در ایالات متحد به واسطه زیرساخت‌های مناسب در سایت سیار

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» گروه لنزینگ (Lenzing) پیشرو در ارائه الیاف سلولزی گیاهی با کیفیت بالا و همچنین پالپ انحلال برای الیاف سلولزی استاندارد و ویژه، اعلام کرده که هیئت نظارتی این شرکت سرمایه‌گذاری برای تاسیس یک کارخانه جدید الیاف تنسل (Tencel) را در ایالات متحد آمریکا تصویب کرده است. هدف از تاسیس این کارخانه آن است که تا سال ۲۰۲۰ سهم الیاف ویژه از درآمدهای شرکت لنزینگ به ۵۰ درصد افزایش پیدا کند. لنزینگ قصد دارد یک کارخانه پیشرفته و مدرن با ظرفیت تولید ۹۰ هزار تن در سال را در سایت

WICKS AWAY moisture

SOFTER THAN silk

COLLER THAN linen

for an optimal night's sleep...

TENCEL®

از سوی شرکت SPGPrints معرفی می شود

راهکارهای جدید برای چاپ دیجیتال روی منسوجات خانگی

به صورت زنده در غرفه شرکت در سالن ۶ نمایشگاه به نمایش خواهد گذاشت و در سالن ۳ نیز عملکرد پرینتر Pike که برای کاربردهای دکور منازل استفاده می شود، در معرض دید عموم قرار خواهد گرفت.

پرینتر Javelin که فعالیت جهانی خود را اولین بار در این نمایشگاه آغاز می کند، با حداکثر عرض ۳۲۰۰ میلی متر، امکان انجام چاپ روی انواع منسوجات خانگی نظیر پارچه های روتختی، انواع پرده و کاغذ دیواری را فراهم می کند. به کمک این پرینتر زمان چاپ کوتاه خواهد بود، امکان چاپ محدود روی منسوج فراهم است و هر نوع طرح انتخابی و سلیقه ای را می توان برای استفاده های خانگی و همچنین برای هتل ها و

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک»، شرکت SPGPrints پیشرو در ارائه سیستم ها و دانش فنی کاربردی در زمینه چاپ منسوجات، دو دستگاه پرینتر جدید با نام های Javelin و Pike و با عرض ۳۲۰۰ میلی متر را در نمایشگاه هایم تکستیل ۲۰۱۷ رونمایی خواهد کرد. این نمایشگاه روزهای ۱۰ تا ۱۳ ژانویه در فرانکفورت آلمان برگزار می شود. این پرینترها به نوعی نمایانگر تکنولوژی منحصربه فرد شرکت مذکور هستند و برای بازار منسوجات خانگی و دکوراسیون داخلی کاربرد دارند.

این شرکت نحوه کارکرد پرینتر اینکجت دیجیتال عریض خود با نام Javelin را که برای محصولات نساجی زینتی استفاده می شود،

اطلاعات مربوط به طیف وسیع اسکرین ها و سیستم های حکاکی لیزری شرکت SPGPrints برای کاربردهای نساجی در استندهای شرکت در محل نمایشگاه قابل دسترس است و به بازدیدکنندگان امکان می دهد که گزینه ها و قابلیت های پرینترهای مذکور را مقایسه کرده و راهنمایی های لازم را برای انتخاب بهترین راهکار برای تامین نیازهای خاص خودشان دریافت نمایند.

وزیر تجارت و صنعت مصر اعلام کرد:

طرح دولت مصر برای توسعه بخش نساجی

صنعت نساجی نیاز ۷۰ میلیون نفر از مردم مصر را به انواع منسوجات و پوشاک تامین می‌کند. در ماه سپتامبر ۲۰۱۶ نیز توافق‌نامه‌ای بین شورای عالی منسوجات و نخست‌وزیری مصر امضا شده که وزارت تجارت و صنعت مجدانه به دنبال اجرای آن است.

وزیر تجارت و صنعت مصر تاکید کرده که صنعت نساجی یکی از چهار بخش اصلی صنعتی در این کشور است و این وزارتخانه تصمیم گرفته این صنعت را از طریق برنامه راهبردی تعیین شده در ماه نوامبر ۲۰۱۶ توسعه دهد. همچنین رییس انجمن سرمایه‌گذاران شهر بدر نیز از تلاش دولت مصر برای توسعه صنعت نساجی از مرحله کاشت پنبه تا تولید محصول نهایی خبر داده است.

نیز به دنبال افزایش قابلیت‌های رقابتی در این صنایع می‌باشد. دولت مصر قصد دارد ارزش صادرات نساجی و پوشاک کشور را به ۶ میلیارد دلار رسانده و یک میلیون شغل نیز از طریق این صنعت ایجاد کند. به ویژه که نساجی و پوشاک هم‌اکنون دومین صنعت بزرگ در مصر به حساب می‌آید.

بر اساس آمار موجود، صنعت نساجی و پوشاک ۳۰ درصد از کل تولید صنعتی؛ ۱۶ درصد از کل صادرات صنعتی؛ و ۳۰ درصد از اشتغال صنعتی مصر را به خود اختصاص می‌دهد به طوری که در حال حاضر نزدیک به ۱,۲ میلیون نفر از مردم مصر در حدود ۷ هزار شرکت نساجی با مجموع سرمایه‌گذاری ۵ میلیارد دلار مشغول به کار هستند. همچنین

به گزارش ماهنامه «صنعت نساجی و پوشاک» وزیر تجارت و صنعت مصر اخیراً در قالب یک بیانیه اعلام کرده که قرار است در قالب سیاست جدید دولت این کشور، ۱۰ منطقه صنعتی مختص به تولید منسوجات و پوشاک در نظر گرفته شده و توسعه پیدا کنند. بر اساس این بیانیه، به عنوان بخشی از طرح دولت مصر، وزارت تجارت و صنعت در ماه دسامبر ۲۰۱۶ یک میلیون مترمربع زمین را در شهر بدر برای صنایع نساجی و پوشاک فراهم کرده است. توسعه این مناطق صنعتی یک دوره ۵ ساله به طول خواهد انجامید.

طبق اعلام وزیر تجارت و صنعت، کشور مصر در زمینه نساجی و پوشاک از مزیت رقابتی برخوردار است و بر همین اساس دولت

تکمیل ضد آتش برای مواد پلی استر

سه روش ممکن برای ضد آتش کردن پلی استر شامل استفاده از مواد افزودنی همراه با مذاب پلیمری، کوپلیمرهای ضد آتش و تکمیل‌های موضعی همگی به صورت تجاری برای تولید منسوجات ضد آتش پلی استری به کار رفته‌اند. در همه این روش‌ها از ترکیبات فسفر یا برم به عنوان مواد ضد آتش فعال استفاده می‌شود. یکی از مفیدترین مواد ضد آتش برای پلی استر شامل یک استر فسفات حاوی برم، یعنی تریس دی بروم پروپیل فسفات، معروف به تریس می‌باشد.

برای بسیاری از تری استرهای فسفات ساده نیز می‌توان نام تریس را به کار برد، اما ماده دی بروم پروپیل مشهورترین است. تریس یک ماده چندکاره و بسیار موثر بود که به هر دو روش پد کردن و رمق‌کشی (حتی با وجود میل جذبی و رمق‌کشی کم) استفاده می‌گردید. این ماده با مقدار افزودنی متعارف، اثر ضد آتش عالی ایجاد می‌نمود. با این حال به علت سرطان‌زا بودن، سرانجام به وسیله قوانین تصویب شده، از بازار فروش حذف گردید. در آن زمان، در ذهن عموم مردم، هر چیزی که می‌توانست نام تریس داشته باشد به عنوان ماده سرطان‌زای خطرناک در نظر گرفته می‌شد.

یکی از مواد تجاری ضد آتش رایج برای پلی استر، مخلوط فسفات/فسفونات‌های حلقوی به کار رفته در فرآیند پد-خشک-

درصد از دیسپرسیون این ماده نامحلول در آب، باید در دمای حدود ۱۹۰ درجه حرارت داده شود تا لایه ای از ماده ضد آتش بر سطح لیف تشکیل گردد.

پارچه‌های پلی استری در هنگام سوختن، به صورت قطره‌های مذاب می‌چکند. از آنجا که پارچه دور از شعله ذوب می‌شود، برخی از ساختارهای پارچه‌ای پلی استر می‌توانند بدون تکمیل ضد آتش عملاً مورد آزمایش عمودی شعله قرار گیرند.

منبع: textiledb.com

تثبیت حرارتی می‌باشد. دمای ۲۱۰-۱۹۰ درجه سانتی گراد و مدت زمان ۲-۰.۵ دقیقه به عنوان شرایط تثبیت حرارتی مناسب در نظر گرفته می‌شوند. با به کار بردن ۳-۴ درصد از این مواد می‌توان اثر ضد آتش پایدار در منسوجات پلی استری مختلف ایجاد نمود. روش دیگر تکمیل ضد آتش پایدار برای پلی استر، استفاده از مواد شیمیایی حاوی مقدار زیاد برم در تکمیل‌های موضعی است. یک ماده بسیار سودمند، هگزا برموسیکلوهودکان (HBCD) می‌باشد. برای دستیابی به اثر ضد آتش پایدار پارچه پد شده، با تقریباً ۸

تکاپوی تولیدکنندگان داخلی پوشاک برای بقا جولان برندهای درجه دو و سه در بازار پوشاک

اگرچه بخشی از پوشاک مورد نیاز نسل جوان ایرانی توسط کارگاه‌های کوچک و تعدادی از کارخانه صنعتی تهیه می‌شود اما تولید در قیاس با واردات هنوز نتوانسته جوابگوی مصرف موجود باشد. به گفته کارشناسان بازار، حلقه مفقوده در صنعت پوشاک ایران برندسازی است. اگر تولیدکننده ایرانی با توجه به تعرفه‌های بالای واردات پارچه

بتواند محصولی را در حد استاندارد تولید کنند جای تقدیر دارد اما برای برندسازی نیاز به حمایت دولت است. دولت باید تولیدکنندگان برتر را شناسایی کند و به آنها تسهیلاتی جهت برندسازی ارائه دهد. لازم هم نیست که دولت پولی خرج کند. در حال حاضر سرمایه‌های سرگردانی در بخش خصوصی وجود دارد که دولت می‌تواند آنها

را به سمت برندسازی سوق دهد. در حال حاضر تولیدکننده ایرانی با سهم ۳۵ درصدی در تامین پوشاک جامعه و با مشکلات بسیاری که دارد، برای بقا و ماندن در عرصه تولید تکاپو می‌کند اما اگر بتوان به تولیدکنندگان کمک کرد که محصولات خود را راحت‌تر و با هزینه کمتری به دست مصرف‌کننده برسانند، فضا را برای عرضه کالای خارجی تنگ کرده‌ایم. کارشناسان معتقدند فروش صحیح در بازارهای داخلی نوعی صادرات است چراکه برطرف کردن نیازهای داخلی با محصولات تولید داخل، مانع از خروج ارز برای واردات کالاهای خارجی می‌شود.

لزوم رعایت استانداردهای تولید
ابوالقاسم شیرازی، رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تهران معتقد است: «تولیدکنندگان پوشاک در کشور باید مورد حمایت قرار گیرند و با فضای ایجاد شده پس از تحریم‌ها، توسط دولت به آنها کمک شود تا بتوانیم به تولید پوشاک برای مصرف و نیز صادرات حمایت‌های لازم را داشته باشیم.»

بتوانند از این ظرفیت مناسب بازار بهره برده و سهم خود را از تامین نیاز بازار بالاتر ببرند. بهتر است شرایطی فراهم شود تا به جای واردات پوشاک تولیدشده این برندها با کارخانه‌های داخلی وارد مذاکره شوند و تولید خود برای بازار ایران را به داخل کشور منتقل کنند.

همچنین رکود دامن بازار پوشاک را فرا گرفته و تنها در زمانی تولید بهتر می‌شود که اعیادی در پیش‌رو داشته باشیم اما در زمان‌های عادی تولید حتی به نسبت سال قبل کاهش هم داشته است. گاهی می‌شود که یک مغازه سه روز فروشی نداشته و به اصطلاح دشت نمی‌کند، در حالی فروش کاهش یافته که هزینه‌های تولید به نسبت بالاتر رفته است و ما نمی‌توانیم حتی یک درصد روی قیمت اجناس خود بیفزاییم؛ دلیلش هم این است که مردم پول و توان خرید ندارند.»

بازار بزرگ‌ترین مشکل تولید پوشاک است و حضور برندهای درجه سوم و تقلبی نه‌تنها از قبل کمتر نشده بلکه بیشتر هم شده و این حرکت بازار داخلی را به هم می‌ریزد.

مخالف واردات و رقابت با برندهای خارجی نیستیم اما به شرطی که برندهای خوب وارد بازار شود، برندهای درجه سوم مانند اجناس خود را با هزینه پائینی تولید می‌کنند و بعد آن را در بازار ایران به فروش می‌رسانند. بنابراین تولیدکننده داخلی نمی‌تواند به دلیل گران تمام شدن هزینه تولیدش با چنین برندهایی رقابت کرده و برای بقا در بازار دست‌وپا نزند.

این در حالیکه که تولید و عرضه پوشاک با کیفیت بیش از گذشته رونق گرفته و مردم تولیدکنندگان بنام ایران را بر پوشاک خارجی ترجیح می‌دهند. سرانه مصرف پوشاک در ایران بالاست و با توجه به این ظرفیت باید تلاش و حمایت کرد تا تولیدکنندگان داخلی

برای رقابت با تولیدکنندگان خارجی و برای اینکه بتوان در کشور و جهان حرفی برای گفتن داشت و از همه مهم‌تر برای پاسخگویی به نیاز بازار ضرورت دارد که تمام استانداردهای جهانی در تولیدات پوشاک در ایران به عنوان اولویت مدنظر قرار گیرد. از سوی دیگر برای اینکه شرایط برای حضور بیشتر تولیدکننده داخلی مهیا شود، بخشی از پوشاک که قرار است در ایران عرضه شود، باید علاوه بر رعایت استانداردهای مربوط به بومی‌سازی، هویت ایرانی اسلامی را کنار خود داشته باشد و طراحی‌ها بر این اساس انجام شود. بخش دیگر نیز که مربوط به صادرات است، باید براساس استانداردهای جهانی و براساس حضور در بازارهای بین‌المللی مدنظر قرار گیرد.»

کامبیز مروت‌جو، نایب‌رییس اتحادیه تولیدکنندگان پوشاک نیز می‌گوید: «در حال حاضر حضور برندهای درجه سوم ترکیه‌ای در

نشست تجار ایرانی و ترک در زمینه پوشاک و نساجی در استانبول برگزار شد

بازار ایران، زیر ذره‌بین بخش پوشاک ترکیه

راه‌های توسعه همکاری‌های ایران و ترکیه در زمینه پوشاک و نساجی، توسعه تجارت و سرمایه‌گذاری مشترک در ایران طی نشستی در استانبول با حضور نمایندگان از ایران و ترکیه بررسی شد. به گزارش ایرنا، نشست تجارت و سرمایه‌گذاری پوشاک و نساجی در ایران با حضور بیش از ۴۰ شرکت تولید و توزیع‌کننده پوشاک و نساجی ترکیه در محل ساختمان شورای روابط اقتصاد خارجی ترکیه (DEIK) در استانبول برگزار شد.

ریاست جلسه را بیلگین آیگول رییس شورای مشترک بازرگانان ایران و ترکیه به عهده داشت و حمید زادبوم رایزن بازرگانی ایران در ترکیه، مهدی یکتا دبیر سابق اتحادیه تولید کنندگان و صادرکنندگان پوشاک ایران، ارکان هاردال عضو هیئت مدیره انجمن صادرکنندگان پوشاک استانبول (IHKIB) و رییس کمیته مرکز تجاری ترکیه در تهران، در خصوص ظرفیت‌های همکاری، مشکلات در توسعه صادرات نساجی و پوشاک ترکیه به ایران، گزینه‌های همکاری از جمله سرمایه‌گذاری مشترک دو کشور در صنعت پوشاک و نساجی ایران و یا سرمایه‌گذاری مستقل ترک‌ها در ایران، قوانین و مقررات جذب سرمایه خارجی ایران در این زمینه، بحث و بررسی شد. بیلگین آیگول با اشاره به فضای مناسب کسب و کار در ایران، امنیت بالا در ایران،

شروع فعالیت بانک‌های آلمانی در ایران، امتیاز بالای ایران در نداشتن بدهی خارجی، گفت: بازار ایران فقط ایران نیست بلکه ایران مسیری برای دسترسی به بازارهای کشورهای فارسی‌زبان است. با توجه به حضور اروپایی‌ها و هندی‌ها در بازار ایران برای سرمایه‌گذاری، ترکیه اگر اقدام نکند از قافله عقب خواهد ماند. هدف ۳۰ میلیارد دلار تجارت ایران و ترکیه بدون سرمایه‌گذاری مشترک امکان‌پذیر نیست. او با تأکید بر اینکه دو کشور افزون بر چهار قرن است مشکل مرزی ندارند، گفت: به ایران سفر کنید زیرا راحت هستید و مشکل غذا در ایران برای ما نیست و بسیاری از ایرانیان ترکی هم صحبت می‌کنند، ایران در بخش توریسم هم سرمایه‌گذاری نیاز دارد، بعد از ۱۹۸۰ فقط در تهران ۱۳ هتل ساخته شده که اغلب پر است، او در خصوص موانع و سیاست‌های حمایتی از تولیدات داخلی در ایران گفت: همه کشورها برای حمایت از صنعت خود حمایت‌هایی انجام می‌دهند، طبیعی است که ایران هم در شرایط پس از تحریم با احتیاط رفتار کند.

حمید زادبوم نیز با اشاره به سابقه صنعت نساجی ایران، لزوم همکاری‌های مشترک در صنعت نساجی دو کشور، حساسیت این صنعت برای جمهوری اسلامی ایران را تشریح کرد و وجود قاچاق کالا بین دو کشور را معضلی بر سر راه توسعه تجارت ارزیابی کرد و گفت:

هر دو کشور از این وضع متضرر می‌شوند. زادبوم، دستور العمل جدید وزارت صمت برای فعالیت نمایندگی‌های پوشاک خارجی در ایران را تشریح کرد و گفت: موافقتنامه تجارت ترجیحی بین دو کشور از ابتدای سال ۲۰۱۵ اجرایی شده و حدود ۳۰ ردیف از ۱۲۵ قلم تخفیف داده شده به ترکیه را کالاهای نساجی و پوشاک شامل می‌شود و این اقدام باعث شده بخشی از قاچاق نساجی و پوشاک از ترکیه به ایران در چارچوب رسمی وارد ایران شود. برای ورود به بازار ایران لازم است رسمی وارد ایران شوید و دست واسطه‌ها را قطع کنید و در چارچوب مقررات وارد ایران شوید.

او به آمار هشت ماهه تجارت دو کشور و آمار اقلام صادرات ترکیه از موافقتنامه تجارت ترجیحی اشاره داشت و بر لزوم استقبال از سرمایه‌گذاری مشترک در بخش پوشاک و نساجی بین ایران و ترکیه و آمادگی برای شنیدن مشکلات این بخش تأکید کرد. رایزن بازرگانی ایران با اشاره به توانمندی‌های ایران و لزوم سفر به ایران برای ارزیابی بازار ایران، گفت: اغلب کارآفرینان ترک با ایران آشنا نیستند و فقط اجناس خود را به واسطه‌ها می‌فروشند و این روش با ثبات نیست. لذا تنها راه ماندگاری در بازار حضور و سرمایه‌گذاری است. زادبوم با معرفی اداره کل نساجی و پوشاک وزارت صنعت کشورمان گفت: کسب

مشورت از این اداره برای حضور در بازار ایران برای بازرگانان ترکیه‌ای مفید خواهد بود. مهدی یکتا نیز اشاره تفصیلی به آمارهای تولید و صادرات نساجی و پوشاک ایران کرد و مشکلات قاچاق نساجی و پوشاک را توضیح داد و بر لزوم سرمایه‌گذاری در ایران برای مقابله با این معضل تاکید کرد و افزود: ایران توانمندی‌های خوبی در این بخش دارد که با هم‌افزایی دو طرف می‌توان کارهای بزرگی را در منطقه کرد. او با تشریح دستورالعمل جدید وزارت صنعت گفت: برای حضور در بازار ایران باید بتوانید حداقل در دو سال اول ۲۰ درصد را از داخل ایران تامین یا تولید نمایید که ۱۰ درصد آن را باید صادرات کرد.

ارجان هاردال دیگر سخنران این نشست نیز گفت: بررسی بازار ایران نشان می‌دهد از پتانسیل بالایی برخوردار است و باید در این بازار سرمایه‌گذاری کرد. او با اشاره به اعتراض ایرانی‌ها به حضور بخش پوشاک و نساجی ترکیه در نمایشگاه پوشاک تهران، علیرغم استقبال مردم از نمایشگاه، ظرفیت همکاری در بازار نساجی و پوشاک ایران را بسیار بالا دانست.

وی گفت: در مرکز تجارت ترکیه در تهران که از سوی مجمع صادرکنندگان ترکیه (TIM) اجاره شده، طبقه‌ای را در اختیار گرفته و برای بازاریابی اقدام می‌شود. وی از شرکت‌های ترک برای حضور در این مرکز تجارت، دعوت کرد و گفت: در سال جاری از ۲۰ میلیارد دلار صادرات نساجی و پوشاک ترکیه تقریباً ۹۶۶ میلیون دلار آن به ایران صادر شده (رسمی) است. وی با اشاره به ظرفیت‌های بزرگ کاری در بخش پوشاک در ایران گفت: ما نسبت به اروپایی‌ها عقب مانده‌ایم، به نفع ماست که با ایران بیشتر کار کنیم. بازار ایران سخت است ولی باید ماند و تحمل کرد تا موفق شد. روسیه هم بازار سختی بود ولی بالاخره ماندیم و

می‌شود. وی توصیه کرد که برای ثبت برند در

ایران به زبان فارسی فوری اقدام کنند. این سرمایه‌گذار ترک با یادآوری اینکه بین دو کشور مشکل ویزا وجود ندارد، گفت: تا ۹۰ روز می‌توان بدون روادید در ایران اقامت داشت. شرکت‌های پوشاک می‌توانند در ایران فروشگاه‌های زنجیره‌ای داشته باشند. از شرکت‌های ترک در ایران استقبال می‌شود. آکسوی از برخی مشکلات گمرکی در ایران گلایه داشت و گفت: ارزش‌گذاری ناصحیح در گمرکات ایران هر از گاهی مشکل‌آفرین می‌شود. مثلاً وقتی کالایی در همه دنیا ۲ دلار است، ۴ دلار ارزش‌گذاری می‌کنند که باید مورد توجه مقامات گمرکی ایران قرار گیرد.

در ادامه جلسه به سؤالات مدعوین در باره قوانین گمرکی، نمایندگی خارجی، ثبت شرکت، شو لباس، تعرفه‌های گمرکی، سفر به ایران، امنیت سرمایه‌گذاری، مشکلات روابط بانکی، قوانین چک، و ... پاسخ داده شد. در این نشست تاکید شد، مشکل روابط بانکی بزرگ‌ترین مشکل برای تجارت ایران است.

نتیجه گرفتیم.

عثمان آکسوی دبیرکل مجموعه شرکت‌های پارس حیات، به عنوان سرمایه‌گذاری که بیش از سه سال است در ایران فعالیت دارد، گفت: گمرک مواد خام در ایران پایین ولی پوشاک بالاست و در هر صورت ایران برای حمایت از صنعت این تعرفه را گذاشته است. ایران کشوری با سنت کشورداری بسیار کهن قوانین و مقررات منسجمی دارد و به نحوی است که کسی نمی‌تواند سرخود تصمیم بگیرد و بروکراسی ایرانی به ترکیه نزدیک است. ایرانی‌ها علاقمند هستند با افزایش تجارت، سرمایه‌گذاری هم افزایش یابد، اگر ما تولید و صادرات را به ایران ببریم، قطعاً به نفع ماست زیرا اگر الان ۹۶۶ میلیون دلار صادرات داریم پس از ورود و تولید در ایران بیش از ۴ میلیارد دلار تولید را می‌توانیم در بازار ایران به فروش برسانیم و صادرات هم از ایران به بازارهای نزدیک ایران انجام دهیم. او گفت: برندهای ترک در بازار ایران فروش خوبی دارند و با سرمایه‌گذاری در ایران، مشکلات گمرک کم

گزارش میدانی از چند فروشگاه پوشاک تهران

پوشاک چینی در پوشش برندهای جهانی

شرکت‌هایی که می‌دانند بازارشان در ایران داغ‌تر از هر جای دیگری است. در این میان هر از گاه فروشگاه‌های جدیدی با برندهای ترک و اروپایی در کلانشهرها بویژه تهران باز می‌شود. اگر سری به این فروشگاه‌ها بزنید، می‌بینید که سرشان حسابی شلوغ است مخصوصاً زمانی که حراج خورده باشند.

سری می‌زنیم به یکی از همین فروشگاه‌ها در مرکز شهر که به تازگی فعالیت‌اش را آغاز کرده است. آخر هفته است و از میدان حر تا چهارراه لشگر ترافیک زیادی به راه افتاده است. ماشین‌ها توی صف هستند تا وارد پارکینگ مجتمع تازه تأسیس شوند. داخل مجتمع تجاری فرقی با بیرون ندارد، شلوغ شلوغ است. خبری از تخفیف و حراج نیست ولی کلی آدم برای بازدید و خرید آمده‌اند.

فروشگاه‌های بزرگ و شیک با دکوراسیون‌های جدید که لنگه‌شان را در پاساژهای بالای شهر می‌شود پیدا کرد پر است از مشتری. در این شلوغی و ازدحام جمعیت وارد یکی از فروشگاه‌هایی می‌شوم که متعلق به یکی از برندهای ترکیه‌ای است. قیمت‌های مناسبی دارند ولی جنس لباس‌ها آنقدر بی‌کیفیت هستند که آدم از لمس کردن‌شان پشیمان می‌شود. خیلی زود می‌فهمم که هیچ‌کدام متعلق به این برند ترکیه‌ای نیستند و درواقع چینی هستند. لباس‌های درجه سه و چهاری که به اسم لباس برند فروخته می‌شوند؛ نکته‌ای که خیلی از مشتری‌ها به آن توجه نمی‌کنند، مارک چینی پشت یقه است. خیلی‌ها فکر می‌کنند پوشاک خارجی درجه یک می‌خرند!

برخی از فروشگاه‌های دیگر که به نام برند شرکت‌های ترکیه و ایتالیا و... مشغول فعالیت هستند یا جنس‌هایشان درجه ۲ و ۳ است یا اینکه پوشاک و کیف و کفشی که عرضه می‌کنند سفارش از چین است و کیفیت بسیار پایینی دارند. از کیفیت پوشاک این مجتمع می‌گذریم و سری می‌زنیم به فروشنده‌ای با برندی از اسپانیا در بلوار میرداماد. فروشنده‌ای که بیشتر مواقع سال تخفیف و سوسه‌کننده‌ای دارد. لایه لای محصولاتش جنس‌های چینی هم می‌فروشد. خبری هم از پوشاک اسپانیایی نیست ولی همیشه خدا سرشان شلوغ است. انگار مردم همان

سالانه بیش از ۵ میلیارد دلار پوشاک قاچاق وارد بازار ایران می‌شود. در مقابل این حجم کالای قاچاق، تنها حدود ۳ میلیون دلار واردات رسمی از سوی نمایندگی‌های رسمی برخی برندهای خارجی صورت می‌گیرد. به گفته مسئولان اتحادیه حوزه نساجی و پوشاک، این صنعت در ایران رو به ورشکستگی می‌رود که مهم‌ترین عامل آن قاچاق پوشاک است.

چندی پیش وزارت صنعت، معدن و تجارت طرح جدیدی ارائه کرد که به موجب آن قرار شد از عرضه کالای قاچاق در سطح واحدهای صنفی جلوگیری شود. بدین ترتیب پوشاکی که به صورت قاچاق در سطح بازار و بخصوص برندهای بنام وجود دارد، جمع‌آوری و با فروشندگان برخورد شود. طرحی که به گفته بسیاری از فعالان اقتصادی در حوزه پوشاک چندان موفق نبوده و با متخلفان و کسانی که پوشاک قاچاق را وارد بازار می‌کنند، برخورد جدی و قاطعی صورت نگرفته است. گذشته از این کارشناسان این حوزه عنوان می‌کنند تحریم‌های چند سال گذشته ضربه مهلکی بر پیکره صنعت نساجی و پوشاک وارد کرده است و این صنعت چند سال زمان نیاز دارد تا با کمک دولت و بخش‌های خصوصی، بتواند روی پای خودش بایستد.

بر اساس آمارها، کشورمان یکی از مهم‌ترین بازارهای مصرفی جهان به شمار می‌رود. ارزش بازار نساجی، پوشاک و کفش ایران از تولید ناخالص داخلی ۹۰ کشور دنیا بیشتر است. به گفته محمدمهدی رییس‌زاده، دبیرکل انجمن صنایع نساجی کشور، میزان واردات پوشاک به ایران یک و نیم برابر متوسط جهانی است و با رشد قاچاق پوشاک در دهه ۸۰ و رسیدن آن به رقم بیش از ۵ میلیارد دلار، حدود نیم تا یک میلیون شغل در کشورمان از بین رفته است. در حال حاضر ۷۵ درصد از کل کشیات پوشاک قاچاق در کشور متعلق به چین و ۹ درصد متعلق به امارات است که این کشورها در صدر صادرکننده‌های پوشاک با برند جعلی هستند. با پایان تحریم‌ها مدتی است شرکت‌های چینی و ترکیه‌ای و حتی اروپایی برای گرفتن مجوز و راه‌اندازی فروشگاه‌های پوشاک و کیف و کفش در ایران، پشت در وزارت صنعت و معدن و تجارت صف بسته‌اند.

این رقم در کشورهای دیگر ۱۰ تا ۱۰۰ برابر این میزان است. نمونه‌اش ترکیه که گوی رقابت را از همه ربوده است.

بعد از تحریم، قاچاق ضربه دیگری به صنعت پوشاک کشور زد. نزدیک به ۹۰ درصد از منسوجاتی که وارد کشور می‌شود قاچاق است. وقتی لباسی با قیمت بسیار پایین وارد و با مقبولیت خریداران روبه‌رو می‌شود خب معلوم است که صنعت پوشاک به مرز ورشکستگی می‌رسد. اما چرا مردم به دنبال پوشاک خارجی حتی چینی می‌روند و به کالای ایرانی روی خوش نشان نمی‌دهند؟ شاید جواب آن را خیلی‌ها بدانند. ما برند معروف داخلی نداریم و به‌روز نیستیم. پوشاکی که تولید می‌کنیم با سلیقه مشتریان هماهنگ نیست و نمی‌تواند آنها را جذب کند. ترکیه با استفاده از تکنولوژی‌های جدید نساجی و طراحی‌های متفاوت موفق شده بازار ایران و خیلی از کشورهای دیگر را تصاحب کند و با استفاده از همین صنعت سطح اشتغال را افزایش داده ولی این روند در ایران معکوس است.

ما در طراحی مشکل داریم. طراحان ایرانی باید مد را مطابق با سلیقه فرهنگی مردم کشورمان طراحی و برندسازی کنند که این کار جز با حمایت نهادهای دولتی و خصوصی امکان‌پذیر نیست. پوشاک چینی و قاچاق آنها به کشور چماقی شده بر سر صنعت نساجی و پوشاک ایرانی تا جایی که خیلی از کارگاه‌های تولیدی را به ورطه ورشکستگی کشانده است. تحریم و قاچاق دست به دست هم دادند و ضربات سختی بر پیکره صنایع مختلف وارد کردند و عراق نیست اگر بگوییم پس از صنعت نفت، پوشاک بیشترین صدمه را دید. حالا خیلی از مردم، دیگر لباس ایرانی نمی‌خرند. آنها دوست دارند پیراهن و شلوار و کفش و کاپشن برندنامی ارزان قیمت چینی بپوشند.

اسم فروشگاه برند برای‌شان کفایت می‌کند!

جواد محمدیان، یکی از کسانی است که سال‌هاست در صنف پوشاک فعالیت دارد. او درباره فروش پوشاک چینی در بازار ایران می‌گوید: «خیلی وقت است که چینی‌ها بازار کشورمان را قبضه کرده‌اند. از زمانی که تحریم شدید خیلی از کالاها از جمله پوشاک و کیف و کفش چینی به‌صورت قاچاق وارد شد و نزدیک به ۷۰-۸۰ درصد بازار داخلی را از چنگ ما درآورد. خب منسوجات چینی به خاطر طراحی‌های جذاب و از سویی ارزان‌تر بودن نسبت به منسوجات سایر کشورها از جمله کشورمان با استقبال روبه‌رو شد. این اجناس برای مغازه‌داران و فروشگاه‌داران سود بالایی دارد و مشتری‌ها هم پول کمتری نسبت به جنس اروپایی و ترکیه‌ای می‌پردازند.»

داود محبی، یکی دیگر از فعالان این حوزه که دل پُری از قاچاق پوشاک دارد در این باره می‌گوید: «ضربه‌ای را که کالای چینی قاچاق به اقتصادمان زده است نمی‌شود به این راحتی جبران کرد. خیلی از اصناف یا ورشکسته شده‌اند یا در معرض ورشستگی قرار گرفته‌اند، نمونه‌اش صنعت پوشاک. البته در این مسیر برخی از سودجویان از این آب گل‌آلود ماهی می‌گیرند. یادم می‌آید ۴ سال پیش یکی ۱۰ هزار کت و شلوار دستی ۳۰ هزار تومان از چین وارد کرد آن هم به‌طور قانونی، بعد همه لباس‌ها را به یکی از مرزهای شمال‌غربی کشور فرستاد و چند خیاط هم برای چند روز استخدام کرد تا مارک فلان برند ترکیه‌ای را توی آستر کت و شلوارها چرخ کنند. بعد دوباره کت و شلوارها را وارد بازار کرد و دستی ۳۰۰ هزار تومان فروخت. مردم که نمی‌توانند حدس بزنند این کت شلوار قلابی است و به مارک اعتماد می‌کنند. متأسفانه درد یکی دوتا نیست که برایش نسخه‌ای بیچید.»

ضربه سخت تحریم به صنعت پوشاک

اما سؤال اینجاست که چرا منسوجات ایرانی در بازار داخلی آنچنان که باید و شاید با استقبال روبه‌رو نمی‌شود؟ بررسی‌ها گویای این است که یک برابر و نیم متوسط مردم جهان کیف و کفش و لباس می‌خریم پس چرا کارخانه‌های نساجی و طراحان و تولیدکنندگان منسوجات نمی‌توانند دست کم نیمی از این بازار پرسود داخلی را از آن خود کنند؟

مهندس احمد کیمیایی اسدی از فعالان صنعت نساجی با اشاره به مشکلات بسیار در صنعت نساجی و طراحی لباس در زمان تحریم به ما می‌گوید: «صنعت پوشاک و نساجی سال‌هاست توان رقابت با کشورهای دیگر را از دست داده است چرا که قیمت تمام شده در کشورمان خیلی بالاتر از کشورهای دیگر است و دلیل اصلی آن تحریم و در ادامه نبود تکنولوژی‌های روز دنیا است. کارخانه‌های نساجی کشورمان ماشین‌آلات جدیدی ندارند و اگر در یک واحد تولیدی هزار واحد پارچه تولید شود

تکاپو در صنعت پوشاک

زینب عبدی

در هدف‌گذاری اجرای طرح تکاپو در صنعت پوشاک از سوی وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، ایجاد بیش از ۲۰۰ هزار نفر فرصت شغلی در گام نخست و یک میلیون شغل در ادامه آن برنامه‌ریزی شده است. اما کارشناسان معتقدند تحقق این هدف‌گذاری در ایجاد شهرک صنعتی تخصصی پوشاک عملی خواهد شد چرا که این طرح بر بنگاه‌های کوچک و متوسط تاکید دارد به طوری که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی درصدد است بنگاه‌های موجود در صنعت پوشاک کشور را که با ظرفیت پائینی تولید می‌کنند ارتقا بخشیده و بتواند واحدهای کوچک را برای هم‌افزایی به واحدهای بزرگ متصل کند. اکنون میزان اشتغال صنعت پوشاک کشور حدود ۵۵۰ هزار نفر تخمین زده شده است که تا یک و نیم میلیون نفر امکان افزایش دارد. علی‌رغم، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی با اشاره به تصویب سند توسعه بخش پوشاک در شورای عالی اشتغال گفت: در گام نخست می‌توانیم ۲۰۰ تا ۳۰۰ هزار شغل در صنعت پوشاک ایجاد کنیم؛ اما در مجموع این صنعت ظرفیت ایجاد اشتغال برای یک و نیم میلیون نفر را دارد. این در حالی است که شهرک پوشاک، موتور محرک توسعه صنعت نساجی است و صنایع پوشاک با تجمیع در یک محل می‌توانند از

خدمات یکدیگر استفاده کرده و در فضای رقابتی محصولات باکیفیت ارائه دهند. ایجاد این شهرک مانعی برای هیچ‌یک از تولیدکنندگان ایجاد نمی‌کند و به طور کلی ایده‌ای است که واحدهای تولیدکننده پوشاک را در کنار سایر صنایع خدمات‌دهنده به این واحدها قرار می‌دهد تا از امکانات یکدیگر استفاده کنند. بنابراین مجوز احداث ۳ شهرک صنعتی-تخصصی پوشاک در استان‌های تهران، خراسان رضوی و قزوین با پیگیری‌های وزارت صنعت، معدن و تجارت صادر شده است. به گفته مسئولان، اهداف اصلی در ایجاد این شهرک تخصصی در تکمیل زنجیره پوشاک است تا سبب تقویت بخش‌های پایین‌دستی از جمله رنگرزی، ریسندگی و تولید منسوجات باکیفیت و قیمت تمام‌شده کمتر شود. هم‌افزایی و تامین مواد اولیه به صورت مشترک در ناحیه‌بندی‌های موجود انجام می‌شود اما در برخی شاخه‌ها که زیرساخت‌های تخصصی مورد نیاز است، مانند چرم‌شهر، ترجیح به تجمیع است که فعالیت پراکنده آنها هزینه تمام‌شده تولید و تامین زیرساخت را افزایش می‌دهد.

شهرک پوشاک، سوغات مشهد

سالانه ۲۵ میلیون زائر داخلی و ۵,۱ میلیون

زائر خارجی به شهر مشهد سفر کرده و به عنوان سوغات از واحدهای صنفی پوشاک خرید می‌کنند که مزیتی برای تولیدکنندگان است. این در حالی است که احداث شهرک پوشاک برای تجمیع و مدیریت در زنجیره تولید تا مصرف پوشاک برای این شهر یک ضرورت است به طوری که دریافت تسهیلات و مدیریت فعالان این حوزه را آسان‌تر می‌کند. همچنین با ساماندهی تولید تا مصرف، قیمت تمام‌شده پوشاک کاهش می‌یابد. قاسم کیومرثی، سرپرست معاونت امور صنایع سازمان صنعت، معدن و تجارت استان خراسان رضوی با بیان این مطلب به صمت گفت: در داخل بافت شهری مشهد، زمینی با مالکیت شرکت شهرک‌های صنعتی (با توجه به اینکه فعالیت واحدهای تولیدی پوشاک در تعارض با موارد زیست‌محیطی نیست) برای احداث شهرک تخصصی پوشاک در نظر گرفته شده اما هنوز طرح توجیهی به این منظور از سوی شرکت شهرک‌های صنعتی استان دریافت نشده و این طرح در حال تهیه است. مراحل اجرایی در احداث شهرک پوشاک آغاز نشده پس نمی‌توان برآوردی از تعداد واحدهای صنعتی داشت اما در نظر داریم واحدهای تولیدی در کنار بازار فروش ایجاد و نیز مدرسه مد با سالن‌های مد در این شهرک احداث شود.

به همین منظور شرکت شهرک‌های صنعتی این استان با همکاری مشاور خصوصی در حال تهیه طرحی برای ساماندهی متقاضیان است. کیومرثی تاکید کرد: در تلاش هستیم تا با کسب مجوز از دولت، شهرک تخصصی پوشاک را منطقه ویژه اقتصادی تعریف کنیم تا فعالان بتوانند از تخفیف‌ها و معافیت‌های مصوبه آن استفاده کنند زیرا قیمت تمام‌شده بالا مشکل امروز صنعت پوشاک داخلی است در حالی که ارائه خدمات در این منطقه با هزینه‌های کم انجام خواهد شد و در نهایت هزینه تولید کاهش می‌یابد.

شهرک پوشاک روبه‌روی فرودگاه امام

علی ربیعی، وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در نشست تخصصی توسعه کسب و کار و اشتغال صنعت پوشاک تهران، از راه‌اندازی شهرک پوشاک در نزدیکی فرودگاه امام خمینی (ره) خبر داد و گفت: نیازمند تشویق افراد برای حضور در این شهرک هستیم و باید نظام حمایتی خوبی را برای آن تدوین کنیم. همچنین مدیریت بنگاه‌های پوشاک در کشور ما باید ارتقا یابد و نیروهای کار این صنعت از طریق سازمان آموزش فنی و حرفه‌ای بازآموزی شوند. وی تاکید کرد: رفع مشکلات بیرونی صنعت پوشاک و سیاست‌گذاری در این بخش وظیفه دولت است که وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت، سیاست‌های جهشی را برای توسعه صنعت پوشاک دنبال می‌کند. ربیعی معتقد است که صنعت نساجی به دلیل عقب‌ماندگی فناوری با رکود مواجه شد و بی‌تعهدی در تغییر به موقع فناوری موجب شد بسیاری از صنایع خود را از دست بدهیم اما اطمینان می‌دهم که با برنامه‌ریزی ۵ ساله و ۱۰ ساله کارخانه‌های نساجی ما قابل برگشت به رقابت‌های منطقه‌ای است.

کشور را به انفعال کامل بکشانند.

اکنون تولیدکننده داخلی برای ادامه فعالیت، به بازار نیاز دارد درحالی که ایران با ۸۰ میلیون نفر جمعیت بازار خوبی برای صنعت پوشاک است اما در تولید محدودیت دارد. همچنین حدود ۶۰ درصد پوشاک بازار داخل از مبادی قانونی یا قاچاق وارد کشور می‌شود با این حال هدف طرح تکاپو، اتصال تولیدکننده کوچک به تولیدکنندگان بزرگ است. صنعت نساجی در ایران بیشتر روی کالای خواب و فرش ماشینی متمرکز شده است در صورتی که رسته پوشاک ظرفیت بالایی برای توسعه دارد. صنعت پوشاک در جهان به گونه‌ای پیشرفت کرده که حتی نرم‌افزار برش لباس می‌تواند کار انسان را برعهده بگیرد، بنابراین ۲۰۰ تولیدکننده بزرگی که در کشور وجود دارد، می‌توانند از این فناوری یاری بگیرند.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی تصریح کرد: واردات و تعرفه دو موضوع اصلی در صنعت پوشاک است و در کنار این دو مقوله، مبارزه با قاچاق پوشاک نیز باید در دستور کار قرار گیرد؛ چراکه قاچاق پوشاک با حجم کم بوده و به همین دلیل مبارزه با قاچاق در این کالا بسیار دشوار است، در همین راستا یک شهرک تولید پوشاک در کنار فرودگاه بین‌المللی امام‌خمینی (ره) ایجاد می‌شود و برای متقاضیان حضور در این شهرک، مزیت‌های ویژه‌ای را در نظر می‌گیریم. این درحالی است که براساس گزارش مرکز پژوهش‌های اتحادیه پوشاک، اگر صنعت پوشاک کشور در ۳ سال آینده نتواند برنامه‌های خود را عملیاتی کند، رو به نابودی می‌رود و کشورهای ترکیه و چین با عرضه کالا با قیمت‌های اندک، می‌توانند صنعت پوشاک

صنعت پوشاک متاثر از رکود

تعطیلی واحدهای تولیدی یکی پس از دیگری

میزان تولیدات هر کشوری عامل مهمی در تعیین رونق اقتصادی آن محسوب می‌شود به طوریکه هرچه سهم این بخش با نگاه صادرات محور افزایش یابد چرخ‌های اقتصاد تندتر می‌چرخد؛ در مقابل اگر این موضوع محقق نشود بازاری برای دیگر کشورها خواهیم شد و این سرآغازی برای از دست دادن بازار داخلی و سپردن آن به بیگانگان است. حال اگر رکود را هم چاشنی این شرایط کنیم می‌شود آشفتگی بازار تولیدات که در سراسری و تعطیلی دست و پا می‌زند. رکودی که تحت تاثیر افزایش تورم و کاهش قدرت خرید مردم باعث شده تا کالاهای مختلف از جمله پوشاک در سبد خانوار اولویت نداشته باشد.

تنگی نفس بازار پوشاک

براساس گزارشات میدانی خبرنگار ما، فروشندگان این صنف نابسامانی در بازار را محدود به چند سال اخیر نمی‌دانند و معتقدند که شرایط سخت کاری از ۱۰ سال پیش آغاز شد، درست زمانی که قاچاق و واردات بی‌رویه دست به دست هم دادند تا رکود در سال‌های بعد بر این صنف سایه اندازد. علی‌فروشنده ۲۰ ساله‌ای که در راستای بازار، لباس مردانه می‌فروشد در این خصوص گفت: وضعیت بازار چند سالی است که بهم ریخته تا پیش از این با تغییر هر فصل مردم از ما خرید می‌کردند این در حالی است که در ایام خاصی مثل نوروز

هم فروش چندان مطلوبی نداریم. حسین فروشنده و تولیدکننده لباس مردانه و بچه‌گانه در ارتباط با کساد بازاری پوشاک گفت: طی ۱۰ سال اخیر در اثر افزایش هزینه‌ها و کاهش درآمد، قدرت خرید مردم به شدت کاهش یافته است. وی ادامه داد: در تابستان گذشته بیشتر پوشاک تولیدی خود را انبار کردیم و در صدد تولید برای فصل جدید هم نیستیم. این تولیدکننده در ادامه گفت: افزایش تعداد دست‌فروش‌ها که اتفاقاً برخی از آنها تولیدکنندگان ورشکسته هستند خود دلیلی بر فروش نرفتن اجناس تولیدکننده‌ها است. سبحان دیگر تولیدکننده نیز با بیان اینکه

در روزهای پایانی سال فقط به خاطر خالی شدن انبار خود تولیداتش را به دست فروشها می فروخته است، گفت: اجناس تولیدی با قیمتی سربه سر به دست فروشان فروخته می شود تا شاید جبران بخشی از هزینه های نظیر اجاره، استهلاک تولیدی، حقوق کارگران و... شود.

بازار پوشاک کساد است

عباس سلیمیان کارشناس اقتصادی در گفتگو با باشگاه خبرنگاران جوان با تایید بر کساد بازار پوشاک اظهار داشت: واردات رسمی و غیررسمی پوشاک آسیب های سنگینی به این بخش وارد کرده است. وی افزود: ادامه این روند در ابتدا واحدهای کوچک را از گردونه رقابت حذف و پس از آن واحدهای بزرگ را درگیر می کند. سلیمیان اظهار داشت: با تجمیع واحدهای تولیدی کوچک آنها را در مقابل واردات و قاچاق و آسیب های ناشی از آن مقاوم می کنیم. این کارشناس تصریح کرد: بهبود شرایط تولید نیازمند برنامه ریزی و حمایت همه جانبه ای از سوی دولت است.

قاچاق چه بر سر بازار پوشاک آورد

اما وقتی صحبت از صنعت پوشاک می شود نخستین نگاه برای حل معضلات آن مبارزه با قاچاق این کالا است. آراین از تولیدکنندگان و فروشندگان پیراهن مردانه، با گلایه از قاچاق بی رویه این کالا اظهار داشت: در حالی که تولیدات کشور جوابگوی نیاز مردم و از کیفیت مناسبی برخوردار است سهم عمده نیاز جامعه با پوشاک خارجی برطرف می شود. وی با بیان اینکه عمده پوشاک خارجی قاچاق است، افزود: بیشتر بازار مصرفی کشور توسط پوشاک وارداتی بی کیفیت چینی پر شده که این امر موجب رکود و کساد بازار تولیدات پوشاک شده است. این تولیدکننده ادامه داد: مسئولین مربوطه باید علاوه بر نظارت بر تولیدات داخلی بر روند واردات پوشاک هم

کسبه توان پرداخت آن را ندارند، علاوه بر این صاحبان ملک هم هرساله قیمت اجاره بها را آنطور که می خواهند بالا می برند. وی در ادامه اشاره داشت: سازمان ها و ارگان های مربوطه باید از تولیدکنندگان حمایت همه جانبه داشته باشد چراکه در شرایط نابرابر با محصولات کشورهای دیگر رقابت می کنند.

همچنین جواد درودیان رییس اتحادیه پیراهن دوزان و پیراهن فروشان در خصوص وضعیت تولیدی های کشور گفت: بیشتر واحدهای تولیدی تعطیل و بخشی دیگر هم با حداقل ظرفیت کار می کنند. وی با بیان اینکه واردات بی رویه پوشاک عمده دلیل کساد بازار است، افزود: تولیدات داخل پاسخگوی نیاز مردم است و احتیاجی به واردات پوشاک خارجی نداریم.

درودیان به توجه ویژه دولت به این بخش اشاره کرد و اظهار داشت: افزایش مالیات سالانه در کنار کساد بازار واحدهای تولیدی نیز از دیگر مشکلات است بطوری که مالیات ها بدون در نظر گرفتن شرایط بازار تعیین می شود. وی در پایان افزود: رونق بازار کشور نیازمند حمایت همه جانبه از سوی مردم و سازمان های مربوطه است.

نظارت همه جانبه ای داشته باشند تا به بقای صنعت پوشاک کشور، بتوان امید داشت. حمید گرمایی نماینده مجلس شورای اسلامی نیز در خصوص نقش تعرفه گمرکی برای مقابله با قاچاق پوشاک گفت: تعرفه گمرکی به تنهایی برای مقابله با قاچاق بازدارنده نیست و فقط در کنار برنامه های نظارتی دیگر می تواند کمک کننده باشد. وی با اشاره به اینکه برخورد با توزیع کنندگان جنس قاچاق به تنهایی کافی نیست، ادامه داد: این امر نیازمند شفاف سازی در سیستم مالی کشور است تا در صورت لزوم به آن رجوع و از صحت و سقم معامله کالا آگاه شویم.

تولیدی که حمایت نمی شود

اما روی دیگر زمین خوردن واحدهای تولیدی بحث مالیات و افزایش بی قاعده اجاره بها است؛ موضوعی که در شرایط رکود و نبود تقاضا سختی کار را دو چندان می کند. مهدی فروشنده کت و شلوار مردانه در این خصوص به خبرنگار ما گفت: مامور مالیاتی بدون در نظر گرفتن شرایط حال حاضر بازار و همچنین ارزش کالاها مالیات های سنگین برای مغازه ها در نظر می گیرند که هیچ کدام از

رییس اتحادیه صنف پوشاک تهران: با افزایش نرخ ارز پوشاک گران نمی‌شود

گفت: مطمئناً روند قاچاق پوشاک در سال جاری کاهش یافته است و اتحادیه پوشاک نیز در یک سال و نیم گذشته در بخش توزیع اقدامات مناسبی انجام داده و بعضی مشکلات آموزشی که در این زمینه وجود داشته حل شده است.

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک با اشاره به علاقه حضور سرمایه‌گذاران خارجی در صنعت پوشاک ایران گفت: اقداماتی انجام شده تا تولیدکنندگان داخلی بتوانند در بازارهای جهانی حضور داشته باشند، از طرف دیگر کشورهایی مثل ایتالیا و فرانسه علاقه‌مند هستند که در بازار پوشاک ایران مشارکت و سرمایه‌گذاری کنند و پوشاک ایرانی را در بازارهای جهانی عرضه کنند.

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک افزود: فروشگاه‌ها و عرضه‌کنندگان پوشاک در این زمینه آموزش‌های لازم را دیده‌اند، پوشاک خارجی که در مغازه‌ها وجود دارد حتماً باید فاکتور داشته باشد و مشخصات آن مشخص باشد. شيرازي اضافه کرد: طی بررسی و نظارتی که اتحادیه پوشاک در ماه گذشته در سطح عرضه داشت، وضعیت کالاهای قاچاق بررسی شد و بیشتر پوشاک خارجی دارای فاکتور بودند و آن‌هایی هم که هویت‌شان مشخص نبود جمع‌آوری شدند و به سازمان جمع‌آوری و فروش اموال تملیکی داده شد و متخلفان هم به سازمان تعزیرات حکومتی معرفی شدند.

ورود پوشاک غیرمجاز با اقدامات و تمهیداتی که دولت انجام داده، تنزل پیدا کرده است و بعید به نظر می‌رسد که در آینده نزدیک کسی به دنبال قاچاق پوشاک باشد چون برایش به صرفه نیست.

شيرازي اضافه کرد: امیدی به تخصیص تسهیلات به بازار پوشاک نیست. به طور کلی تسهیلات نمی‌تواند به بازار پوشاک رونق دهد بلکه حمایت‌های واقعی دولت و ثبات این حمایت‌هاست که باعث رونق خواهد شد و در این صورت حتی اگر تولیدکنندگان سرمایه‌اندکی داشته باشند باز هم تمایل به تولید و سرمایه‌گذاری دارند.

قاچاق پوشاک کم شده است

وی در بخش دیگری از صحبت‌هایش با اشاره به تشریح وضعیت قاچاق پوشاک پرداخت و

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک تاثیر افزایش نرخ ارز بر بازار پوشاک را تشریح و تصریح کرد: اگر قیمت ارز بالاتر هم برود با توجه به رکودی که در بازار پوشاک حاکم است، بعید است که در وضعیت قیمت‌ها تاثیری داشته باشد. ابوالقاسم شیرازی در گفتگو با ایسنا، اظهار کرد: وضعیت رکود به قدری در بازار پوشاک عمیق است که نوسان قیمت ارز نمی‌تواند باعث افزایش قیمت‌ها شود، مگر آنکه قدرت خرید مردم بالاتر برود و افزایش تقاضا رکود را کاهش دهد.

رییس اتحادیه تولیدکنندگان و فروشندگان پوشاک ضمن اظهار امیدواری نسبت به وضعیت بازار پوشاک در ماه‌های آینده گفت: این امیدواری وجود دارد که دولت با اندک نگاه مثبتی که نسبت به تولید پوشاک داخلی دارد، بازار پوشاک داخلی رونق پیدا کند و به ویژه

گزارش ماهانه کمیته مشورتی جهانی پنبه (اول دسامبر ۲۰۱۶)

تأثیر موقت هند بر بازار جهانی پنبه

خواهد رسید. البته این کشور که پنبه خود را عمدتاً از هند وارد می‌کند، احتمالاً برای تامین نیازهای ضروری خود به سایر کشورهای صادرکننده مراجعه خواهد کرد. پیش‌بینی می‌شود میزان صادرات پنبه توسط ایالات متحد آمریکا با ۲۹ درصد افزایش به ۲۶ میلیون تن برسد و این کشور همچنان به عنوان بزرگ‌ترین صادرکننده طلای سفید در جهان مطرح خواهد بود.

پیش‌بینی برداشت محصول قابل توجه در استرالیا احتمالاً منجر به افزایش ۲۱ درصدی صادرات پنبه این کشور و رسیدن آن به ۷۵۰ هزار تن خواهد شد. همچنین پیش‌بینی می‌شود صادرات پنبه از بوركینافاسو و مالی به عنوان ششمین و هفتمین صادرکننده بزرگ این محصول در جهان، به ترتیب با ۱۳ و ۱۷ درصد افزایش به ۲۹۵ هزار تن و ۲۵۵ هزار تن بالغ گردد که این رشد صادرات، از افزایش برداشت محصول در این کشورها نشئت می‌گیرد. چنانچه پنبه این کشورها قدری زودتر به بازار جهانی برسد، می‌تواند جایگزین بخشی از صادرات پنبه هند شود. برای فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ انتظار می‌رود صادرات پنبه هند با نزول ۳۴ درصدی به ۸۲۵ هزار تن بالغ گردد.

پیش‌بینی دبیرخانه کمیته مشورتی جهانی پنبه حاکی از آن است که مصرف جهانی پنبه توسط کارخانجات بعد از کاهش یک درصدی در فصل زراعی گذشته، در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ در رقم ۲۴,۲ میلیون تن ثابت باقی خواهد ماند. انتظار می‌رود مصرف پنبه در سه کشور اصلی مصرف‌کننده این محصول بدون تغییر باقی بماند: چین ۷,۴ میلیون تن؛ هند ۵,۲ میلیون تن؛ و پاکستان ۲,۳ میلیون تن. قیمت‌های بالاتر پنبه و کاهش تقاضا برای نخ پنبه‌ای از جانب چین، رشد مصرف کارخانجات را در هند و پاکستان محدود کرده است.

پیش‌بینی می‌شود تولید جهانی پنبه در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ با رشد ۷ درصدی به ۲۲,۵ میلیون تن برسد. در مورد هند، اگرچه سطح زیر کشت پنبه

با وجود کاهش تقاضای جهانی برای پنبه و افزایش تولید در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶، قیمت‌های بین‌المللی پنبه همچنان در سطوح بالایی باقی مانده‌اند به طوری که میانگین شاخص Cotlook A در چهارماهه اول این فصل زراعی، رقم ۷۹ سنت در هر پوند بوده است. کاهش پیش‌بینی‌نشده تولید در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵، به افت ۱۴ درصدی موجودی جهانی پنبه منجر گردید که همین موضوع عاملی برای افزایش قیمت‌ها در پایان فصل زراعی گذشته شد. از آن زمان تاکنون قیمت‌های پنبه همچنان در سطوح بالا قرار دارند چراکه بخش عمده‌ای از محصول فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ به تازگی به بازار بین‌المللی رسیده است. علاوه بر این، از آنجایی که هند در حال حاضر به عنوان بزرگ‌ترین تولیدکننده و دومین صادرکننده پنبه در جهان شناخته می‌شود، بحران ابطال و تعویض اسکناس در این کشور به طور موقت، وضعیت موجود و قیمت‌های بالا در بازار پنبه را تشدید کرده است.

بحران ابطال و تعویض اسکناس در هند از آنجهت در بازار تأثیر گذاشته که بخش عمده‌ای از اقتصاد این کشور به صورت نقدی فعالیت می‌کند که پرداخت‌های نقدی به کشاورزان نیز از آنجمله است. همین مسئله به تأخیر در فروش پنبه و حمل و نقل آن به بنادر منجر شده و ضمن ایجاد کمبود در بازار داخلی، عرضه پنبه به بازار جهانی را هم با کاهش مواجه کرده است. با این حال، تأثیر این بحران محدود خواهد بود چراکه احتمالاً در آینده نزدیک حل و فصل خواهد شد.

با توجه به تأخیر ایجادشده در عرضه پنبه هند به بازار جهانی، سایر کشورها ممکن است در کوتاه مدت از افزایش صادرات منتفع شوند. انتظار می‌رود بن‌گلادش برای دومین فصل متوالی، بزرگ‌ترین واردکننده پنبه در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ باشد چراکه مصرف کارخانجات این کشور همچنان با رشد مواجه است و میزان واردات این کشور احتمالاً با یک درصد افزایش به ۱,۴ میلیون تن

۱۷-۲۰۱۶ پیش‌بینی می‌شود. از سوی دیگر، مصرف جهانی پنبه اگرچه نسبت به فصل زراعی گذشته ثابت باقی می‌ماند اما پیش‌بینی می‌شود میزان مصرف ۱,۷ میلیون تن بیش از میزان تولید باشد. همین موضوع از جمله عوامل تثبیت قیمت‌های بالای پنبه در فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ خواهد بود. در نتیجه، انتظار می‌رود موجودی پایان دوره با کاهش ۹ درصدی به ۱۷,۴ میلیون تن برسد که این رقم، ۷۲ درصد از مصرف کارخانجات را در این فصل زراعی در بر می‌گیرد.

۸ درصد کاهش یافته و به زیر ۱۱ میلیون هکتار خواهد رسید، اما میزان تولید این کشور در رقم ۵,۸ میلیون تن ثابت باقی می‌ماند. بازده میانگین محصول در این کشور نیز با ۹ درصد افزایش معادل ۵۲۶ کیلوگرم در هکتار خواهد بود. در چین، میزان تولید پنبه با ۴ درصد کاهش به ۴,۶ میلیون تن می‌رسد در حالی که تولید ایالات متحد با رشد ۲۴ درصدی به ۳,۵ میلیون تن بالغ خواهد شد. در مورد پاکستان نیز میزان تولید پنبه با رشد ۲۴ درصدی به ۱,۹ میلیون تن می‌رسد و تولید پنبه در برزیل با افزایش ۸ درصدی، رقم ۱,۴ میلیون تن در فصل زراعی

پیش‌بینی میزان عرضه و تقاضای جهانی پنبه (همه ارقام به میلیون تن)

۲۰۱۶-۱۷		۲۰۱۵-۱۶		۲۰۱۴-۱۵		دوره
تغییرات ماهانه	میزان	تغییرات ماهانه	میزان	تغییرات ماهانه	میزان	شرح
۰,۰۸	۲۲,۴۸	۰,۰۰	۲۱,۰۳	۰,۰۰	۲۶,۲۰	تولید
۰,۴۴	۲۴,۲۰	۰,۳۶	۲۴,۱۷	۰,۲۷	۲۴,۴۷	مصرف
۰,۱۶	۷,۶۴	۰,۲۵	۷,۴۶	۰,۲۱	۷,۷۸	واردات
۰,۱۶	۷,۶۴	۰,۰۳	۷,۵۳	۰,۰۰	۷,۸۱	صادرات
-۰,۴۰	۱۷,۳۸	-۰,۰۴	۱۹,۱۰	۰,۰۷	۲۲,۳۲	موجودی آخر دوره
	۷۵		۷۰		۷۱	شاخص Cotlook A (سنت/پوند)

SUPPLY AND DISTRIBUTION OF COTTON

Seasons begin on August 1

	2011/12	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17
			Est.	Est.	Est.	Proj.
	Million Metric Tons					
BEGINNING STOCKS						
WORLD TOTAL	10.316	15.362	18.508	20.604	22.32	19.10
CHINA	2.087	6.181	9.607	12.109	12.92	11.16
USA	0.566	0.729	0.903	0.651	0.98	1.05
PRODUCTION						
WORLD TOTAL	27.848	26.785	26.175	26.201	21.03	22.48
INDIA	6.239	6.290	6.766	6.562	5.75	5.77
CHINA	7.400	7.300	6.950	6.500	4.75	4.55
USA	3.391	3.770	2.811	3.553	2.81	3.52
PAKISTAN	2.311	2.002	2.076	2.305	1.51	1.88
BRAZIL	1.877	1.310	1.734	1.563	1.29	1.41
UZBEKISTAN	0.880	1.000	0.910	0.885	0.83	0.82
OTHERS	5.750	5.113	4.929	4.834	4.09	4.53
CONSUMPTION						
WORLD TOTAL	22.819	23.780	24.004	24.465	24.17	24.20
CHINA	8.635	8.290	7.517	7.479	7.44	7.44
INDIA	4.231	4.731	5.057	5.261	5.24	5.25
PAKISTAN	2.121	2.216	2.470	2.492	2.27	2.28
EUROPE & TURKEY	1.498	1.560	1.611	1.692	1.69	1.63
VIETNAM	0.410	0.492	0.673	0.875	1.01	1.14
BANGLADESH	0.731	1.023	1.146	1.204	1.32	1.39
USA	0.718	0.762	0.773	0.778	0.75	0.76
BRAZIL	0.897	0.910	0.862	0.797	0.73	0.65
OTHERS	3.578	3.795	3.894	3.887	3.72	3.66
EXPORTS						
WORLD TOTAL	9.846	10.061	9.010	7.808	7.53	7.64
USA	2.526	2.836	2.293	2.449	1.99	2.58
INDIA	2.159	1.685	2.014	0.914	1.25	0.82
CFA ZONE	0.597	0.828	0.973	0.893	0.97	1.07
BRAZIL	1.043	0.938	0.485	0.851	0.94	0.76
UZBEKISTAN	0.550	0.690	0.615	0.550	0.54	0.46
AUSTRALIA	1.010	1.343	1.057	0.520	0.62	0.75
IMPORTS						
WORLD TOTAL	9.844	10.201	8.935	7.785	7.46	7.64
CHINA	5.342	4.426	3.075	1.804	0.96	0.99
VIETNAM	0.379	0.517	0.687	0.934	1.00	1.15
BANGLADESH	0.738	1.044	1.190	1.177	1.35	1.36
INDONESIA	0.540	0.686	0.651	0.728	0.64	0.65
TURKEY	0.519	0.803	0.924	0.800	0.92	0.91
TRADE IMBALANCE 1/	-0.001	0.140	-0.075	-0.023	-0.07	0.00
STOCKS ADJUSTMENT 2/	0.018	0.001	0.000	-0.002	-0.01	0.00
ENDING STOCKS						
WORLD TOTAL	15.362	18.508	20.604	22.315	19.10	17.38
CHINA	6.181	9.607	12.109	12.917	11.16	9.22
USA	0.729	0.903	0.651	0.980	1.05	1.23
ENDING STOCKS/MILL USE (%)						
WORLD-LESS-CHINA 3/	65	57	52	55	47	47
CHINA 4/	72	116	161	173	150	124
COTLOOK A INDEX 5/	100	88	91	71	70	

1/ The inclusion of linters and waste, changes in weight during transit, differences in reporting periods and measurement error account for differences between world imports and exports.

2/ Difference between calculated stocks and actual; amounts for forward seasons are anticipated.

3/ World-less-China's ending stocks divided by world-less-China's mill use, multiplied by 100.

4/ China's ending stocks divided by China's mill use, multiplied by 100.

5/ U.S. cents per pound.

انجمن پنبه پاک کنی های پاکستان گزارش داد:

افزایش تولید پنبه پاکستان در فصل زراعی جاری

درصدی به ۳ میلیون و ۶۱۹ هزار عدل تا اول دسامبر ۲۰۱۶ بالغ شده است.

از کل ۹ میلیون و ۷۷۸ هزار عدل پنبه تحویل شده به پنبه پاک کنی های پاکستان، ۸,۹ میلیون عدل تحت پرس عدل بندی قرار گرفته که از این میزان نیز ۷ میلیون و ۸۶۸ هزار عدل فروخته شده و یک میلیون و ۳۱ هزار عدل نیز به عنوان موجودی فروش نرفته پنبه پاک کنی ها به حساب می آید. کارخانجات نساجی پاکستان جمعاً ۷ میلیون و ۶۸۳ هزار عدل پنبه مصرف کرده اند و حدود ۱۸۵ هزار عدل نیز به صادرکنندگان فروخته شده است. تا اول دسامبر ۲۰۱۶ شرکت بازرگانی دولتی پاکستان هیچ میزان پنبه ای از کشاورزان به شکل تضمینی خریداری نکرده است.

طبق آمار موجود، مجموعاً ۵۶۶ کارخانه پنبه پاک کنی در استان پنجاب فعالیت می کنند که این تعداد در فصل زراعی گذشته ۶۹۱ کارخانه بوده است. همچنین در استان سند ۲۲۲ واحد پنبه پاک کنی مشغول فعالیت هستند که این تعداد در فصل زراعی گذشته ۲۲۸ واحد گزارش شده است. لازم به ذکر است در فصل زراعی ۱۶-۲۰۱۵ کل تولید پنبه پاکستان با کاهش ۳۴ درصدی به ۹ میلیون و ۷۶۸ هزار عدل رسید. (هر عدل معمولاً ۱۷۰ کیلوگرم در نظر گرفته می شود)

بار توسط PCGA با همکاری انجمن کارخانجات نساجی پاکستان و انجمن پنبه کراچی تهیه می شود، تا اول دسامبر ۲۰۱۶ میزان پنبه تحویل شده به پنبه پاک کنی ها در قیاس با مدت مشابه فصل زراعی گذشته رشد ۱۳ درصدی را نشان می دهد. در استان پنجاب به عنوان اصلی ترین منطقه تولید پنبه در پاکستان، مجموع وش پنبه تولیدی با افزایش سالانه ۲۱ درصد، به ۶ میلیون و ۱۵۸ هزار عدل رسیده است. در حالی که میزان برداشت در استان سند با افزایش ۲,۶

بر اساس اعلام انجمن پنبه پاک کنی های پاکستان (PCGA)، تولید پنبه این کشور در ماه های سپری شده از فصل زراعی ۱۷-۲۰۱۶ نسبت به کل تولید فصل زراعی گذشته با افزایش همراه بوده است. پنبه پاک کنی های پاکستان تا تاریخ اول دسامبر ۲۰۱۶ جمعاً ۹ میلیون و ۷۷۸ هزار عدل پنبه دریافت کرده اند در حالی که این رقم برای کل فصل زراعی ۱۵-۲۰۱۶ رقم ۹ میلیون و ۷۶۸ هزار عدل بوده است. بر اساس گزارشی که هر دو هفته یک

مروری بر فناوری نانو در تصفیه پساب صنعت نساجی

مقدمه

فناوری نانو علم و مهارت دستکاری مواد در مقیاس بسیار کوچک مانند ابعاد اتمی و مولکولی است. فناوری نانو سبز استفاده از محصولات و تجهیزات فناوری نانو در راستای ارتقای پایداری محیط زیست، مانند استفاده از انرژی کمتر در فرایندهای مختلف، توانایی بازیابی محصولات پس از مصرف و استفاده از ترکیبات دوستدار محیط زیست می‌باشد.

فناوری نانو سبز دو جنبه دارد: (۱) محصولات نانو که راه حلی برای مشکلات زیست محیطی ارائه می‌کند و غالباً این محصولات برای جلوگیری از خسارات ناشی از آلاینده‌ها بکار رفته و در فناوری‌های زیست محیطی برای زدودن آلاینده‌های خطرناک از آب استفاده می‌شود. (۲) محصولات نانو که برای کاهش میزان صدمات و خسارات وارده به سلامت انسان و محیط زیست استفاده می‌شوند. بنابراین تصفیه، بازیابی و تولید آب سالم از محورهای اصلی فناوری نانو سبز است.

۱- پساب نساجی و ضرورت تصفیه آن

صنعت نساجی با توجه به نوع مواد خام مورد استفاده از آن به سه بخش عمده پنبه، پشم و الیاف مصنوعی تقسیم می‌شود. در بین صنایع دارای فرایند تر، صنعت نساجی بیشترین حجم

آب را در بخش رنگرزی و تکمیل مصرف کرده و در نتیجه بیشترین حجم پساب را تولید می‌کند. پساب حاصل از صنعت نساجی عموماً حاوی رنگزا و ترکیبات آلی، مواد جامد معلق و فلزات سنگین با قابلیت تجزیه زیست‌محیطی کم بوده، pH پساب آن دارای نوسانات بسیاری است و شاخص COD (اکسیژن مورد نیاز شیمیایی) و BOD (اکسیژن مورد نیاز بیولوژیکی) آن نیز بسیار بالا می‌باشد. در جدول ۱ میانگین حجم پساب تولید شده در فرایندهای مختلف نساجی به همراه میانگین شاخص‌های BOD و TSS (کل ذرات جامد معلق) به تفکیک برای تولید پنبه، پشم و الیاف مصنوعی گزارش شده است.

با توجه به جدول ۱، مشهود است که تمامی فرایندهای نساجی به ازای هر تن محصول حجم قابل توجهی پساب با بار آلاینده‌گی بالا ایجاد می‌کنند. هر متر مکعب پساب تصفیه نشده می‌تواند حدود ۵۰ متر مکعب آب را آلوده سازد. رها شدن این حجم بالای پساب با بار آلودگی بسیار بالا پیش از تصفیه، در محیط زیست علاوه بر آثار منفی بر زیبایی طبیعت، باعث ایجاد ترکیبات جانبی خطرناک از طریق واکنش‌های شیمیایی خودبه‌خودی شده و به علت جلوگیری از نفوذ نور خورشید به داخل آب، سبب ایجاد اختلال در عمل فتوسنتز می‌گردد. ایجاد انواع بیماری‌ها در موجودات زنده از دیگر عواقب

ناشی از ورود آلاینده‌های خطرناک موجود در پساب به چرخه آبی می‌باشد.

بنابراین در چند سال گذشته قوانین زیست محیطی شدیدی به همراه افزایش محدودیت در تخلیه پساب در اکثر کشورها وضع شده است. سازمان محیط زیست برای تخلیه پساب‌ها بعد از انجام فرایندهای صنعتی استانداردهایی را وضع کرده است. در شکل ۲ میانگینی از شاخص‌های پساب خروجی چند کارخانه نساجی به همراه استاندارد تخلیه سازمان حفاظت از محیط زیست ایران نشان داده شده است. با توجه به این نمودارها، تمامی شاخص‌ها خارج از محدوده استاندارد تعریف شده هستند و تصفیه پساب نساجی پیش از تخلیه به محیط زیست کاملاً ضروری و حیاتی است.

از آنجایی که ایران و خاورمیانه از لحاظ جغرافیایی در کمربند خشک جهان قرار دارند و ایران در ده سال گذشته با خشکسالی روبه‌رو بوده است. بنابراین با توجه به کاهش ۷۵ درصدی میزان بارش‌ها و محدود بودن منابع آبی، تصفیه مناسب پساب پیش از ورود به محیط زیست امری اجتناب ناپذیر است [۲، ۴-۷].

۲- روش‌های تصفیه پساب نساجی

۲-۱- روش‌های متداول

تصفیه پساب به فرایندهایی اطلاق می‌شود که برای حذف آلاینده‌های موجود در پساب مورد

موجود در پساب را تخریب کرده و آنها را به دی اکسید کربن و آب تبدیل نماید. از جمله این روش‌ها می‌توان به فرایندهای فتوکاتالیستی بر پایه پرتو فرابنفش (UV) و یا نور مرئی، اکسیداسیون الکتروشیمیایی (الکترودهایی نظیر پلاتین، اکسیدهای فلزی و ...)، ازن‌دهی، روش فراصوت، فنتون و ... اشاره نمود.

تمام روش‌های ذکر شده اعم از متداول و پیشرفته دارای مزایا و معایبی هستند و بسیاری از آنها به دلایل اقتصادی، مشکلات دفع، زمان طولانی فرایند، بازده نامناسب، پیچیدگی فرایند و یا نیاز به فضای زیاد برای تجهیزات تصفیه پساب در مقیاس صنعتی قابل قبول نمی‌باشند. به همین دلیل معمولاً از ترکیبی از فرایندهای مختلف، برای دستیابی به بازده مناسب و کیفیت مطلوب استفاده می‌شود و تا کنون فرایندهای واحدی برای تصفیه مناسب و کارایی پساب ارائه نشده است.

۳- فناوری نانو در تصفیه پساب

امروزه با معرفی فناوری نانو به انواع فرایندهای تصفیه پساب مانند استفاده از نانو جاذب‌ها و یا اصلاح جاذب‌ها با نانو ساختارها، پوشش‌دهی سطح الکترودها با نانو مواد، نانو فیلترها، نانو فتوکاتالیست‌ها، نانو ذرات مغناطیسی و غیره، به دلیل تغییر در خواص فیزیکی، شیمیایی و زیستی مواد، بهبود چشمگیری در کارایی روش‌های مذکور حاصل شده‌است. به نظر می‌رسد که با به کارگیری فناوری نانو در تصفیه پساب نه تنها بتوان با بسیاری از مشکلات پیش روی فناوری‌های فعلی مقابله کرد، بلکه با افزایش توانایی تصفیه، امکان تصفیه منابع آبی غیر متداول و در نتیجه وسیع‌تر شدن ذخایر آبی نیز وجود خواهد داشت.

۳-۱- فرایند جذب

به دلیل سطح جانبی و مکان‌های فعال جذب کم و سرعت پایین، فرایند

جدول ۱. مشخصات پساب خروجی فرایندهای نساجی [۱]

فرایند نساجی	نام مرحله	حجم پساب (m ³ /ton)	BOD (kg/ton)	TSS (kg/ton)	سایر آلاینده‌ها
پشم (به ازای هر تن)	میانگین پشم خام شسته شده	۵۴۴	۳۱۴	۱۹۶	
	میانگین پشم خام شسته شده	۵۳۷	۸۷	۴۳	روغن‌ها
	فرایندهای خاص				آمونیاک
	شست و شوی اولیه	۱۷	۲۲۷	۱۵۳	
	رنگرزی	۲۵	۲۷	—	انواع سطح فعال: صابون، پکتواخت کننده، ریتارد و ...
	شست و شو	۳۶۲	۶۳	—	
	کربونیزه کردن	۱۲۸	۲	۴۴	
	سفیدگری	۱۲/۵	۱/۴	—	فل
	میانگین	۲۶۵	۱۱۵	۷۰	
	فرایندهای خاص				رزین‌ها
پنبه (به ازای هر تن)	آهارزنی نخ	۴/۲	۲/۸	—	
	آهارگیری	۲۲	۵۸	۳۰	نرم‌کن‌ها
	پخت	۱۰۰	۵۳	۲۲	
	سفیدگری	۱۰۰	۸	۵	ترکیبات کلردار
	مرسریزه کردن	۳۵	۸	۲/۵	
	رنگرزی	۵۰	۶۰	۲۵	حلال‌ها
	چاپ	۱۴	۵۴	۱۲	
	ریون	۴۲	۳۰	۵۵	انواع فلزات سنگین: کروم، روی، نیکل، مس، آهن، کادمیوم و ...
	استات	۷۵	۴۵	۴۰	
	نایلون	۱۲۵	۴۵	۳۰	
سایر الیاف مصنوعی (به ازای هر تن)	اکریلیک	۲۱۰	۱۲۵	۸۷	
	پلی استر	۱۰۰	۱۸۵	۹۵	

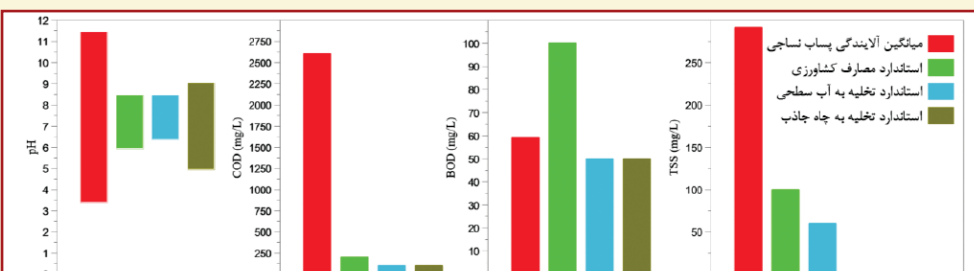
و حضور ترکیبات پیچیده و سمی در پساب، روش‌های متداول نام برده پاسخگوی دستیابی به استانداردهای تخلیه پساب در محیط زیست نبوده و از این رو معرفی روش‌های کارا و موثر در تصفیه پساب در راس کار پژوهشگران و صنعتگران قرار گرفته‌است و روش‌های پیشرفته تصفیه پساب برای حل این مشکل مطرح شده‌اند.

روش‌های اکسیداسیون پیشرفته (AOPs)، فرایندهایی بر پایه تولید رادیکال‌های بسیار فعال هستند که می‌توانند اکثر ترکیبات پیچیده

استفاده قرار می‌گیرد. روش‌های گوناگونی برای تصفیه پساب نساجی وجود دارد که می‌توان آنها را به سه بخش فیزیکی، شیمیایی و زیستی تقسیم نمود که از نظر بازده، هزینه‌های اقتصادی و آثار زیست محیطی با یکدیگر تفاوت دارند (شکل ۳). انتخاب روش مناسب برای تصفیه به خصوصیات پساب، صرفه اقتصادی، سهولت عملیات، استاندارد تخلیه و ... بستگی دارد:

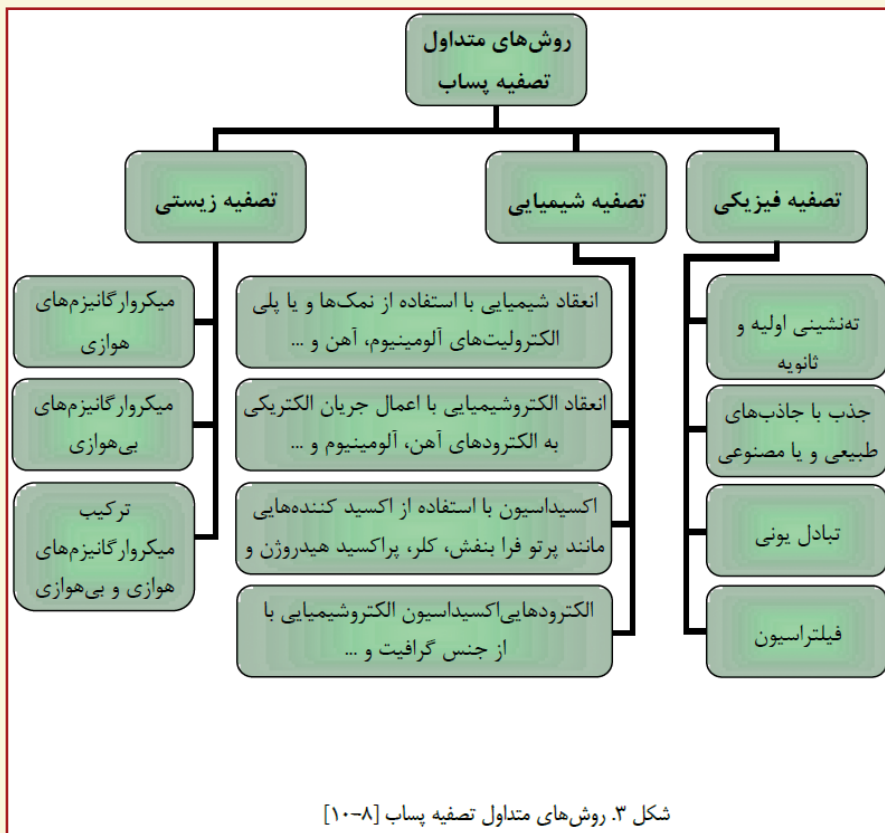
۲-۲- روش‌های پیشرفته

امروزه با توجه به نیازهای رو به رشد بشر

شکل ۲. مقایسه شاخص‌های پساب خروجی چند کارخانه و استاندارد تخلیه در ایران [۲، ۳]

از آنجایی که ایران و خاورمیانه از لحاظ جغرافیایی در کمربند خشک جهان قرار دارند و ایران در ده سال گذشته با خشکسالی روبه‌رو بوده است. بنابراین با توجه به کاهش ۷۵ درصدی میزان بارش‌ها و محدود بودن منابع آبی، تصفیه مناسب پساب پیش از ورود به محیط زیست امری اجتناب ناپذیر است [۲، ۴-۷].

جذب با استفاده از جاذب‌های متداول محدودیت زیادی دارد. استفاده از مواد نانو جاذب با دارا بودن سطح جانبی بیشتر، مکان‌های جذب بسیار زیاد، سرعت بالای نفوذ آلاینده در آنها و قابلیت تنظیم اندازه حفره‌های ساختاری، سبب افزایش کارایی فرایند جذب شده است. انواع مختلفی از نانو مواد جاذب برای حذف آلاینده‌ها از پساب مورد استفاده قرار گرفته اند که از پرکاربردترین آنها می‌توان نانو لوله‌های کربنی تک دیواره و چند دیواره، اکسید گرافن و گرافن را نام برد. به‌عنوان مثال هر گرم پودر گرافیت سطحی با مساحت ۰/۶ متر مربع را می‌پوشاند، در حالی که هر گرم پودر نانو لوله کربنی و گرافن به ترتیب سطوحی با مساحت ۲۵۴ و ۲۶۳۰ متر مربع را پوشش می‌دهند، بنابراین میزان مصرف این مواد برای حذف آلاینده‌ها بسیار کاهش می‌یابد. دلیل دیگر توجه به این مواد، امکان بازیابی و استفاده مجدد از آنها بدون کاهش چشمگیر بازده است. از دیگر جاذب‌های نانو می‌توان به پلیمرهای درخت‌سان و پرشاخه اشاره کرد که مورد توجه بسیاری از محققین قرار گرفته‌اند. حضور گروه‌های فعال انتهایی و همچنین حفره‌های میانی در ساختار این مواد، آنها را به ابر جاذب‌هایی برای حذف ترکیبات آلی و فلزات سنگین تبدیل کرده‌است. از پرکاربردترین پلیمرهای درخت‌سان در حوزه تصفیه پساب می‌توان به پلی آمیدو آمین (PAMAM) و پلی پروپیلن ایمین (PPI) اشاره کرد.

یکی دیگر از روش‌ها برای استفاده از فناوری نانو در فرایند جذب، اصلاح مواد جاذب با نانوساختارها و یا تهیه نانو کامپوزیت‌ها برای حذف آلاینده‌ها می‌باشد.

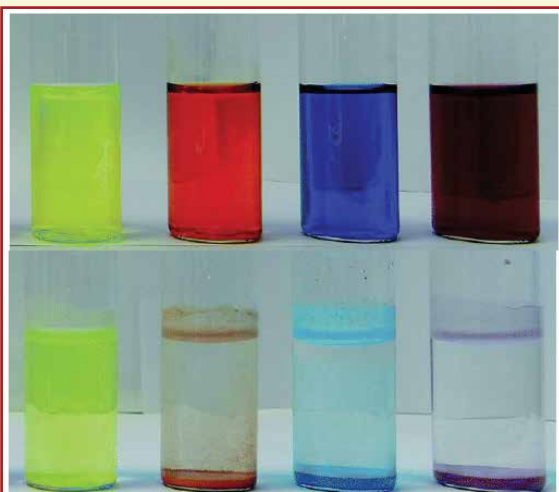
۳-۲- فرایند فیلتراسیون

در فرایند فیلتراسیون با قرار دادن مانعی بر سر راه جریان پساب، می‌توان آلاینده‌ها را بر اساس اندازه آنها جدا نمود. مصرف بالای انرژی، انسداد غشاهای و پیچیدگی طراحی فرایند از جمله معایب این روش به‌شمار می‌رود. استفاده از فرایند

کلی‌ها می‌توان آبدوستی غشاهای را افزایش داد و در نتیجه باعث انسداد کمتر آنها شد. نانو نقره و نانو لوله‌های کربنی برای ایجاد خواص ضد میکروبی در غشاهای مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نانو ذرات فتوکاتالیستی نیز برای تهیه غشاهای کامپوزیتی و تخریب آلاینده‌ها مورد مطالعه قرار

الکتروریسی برای تولید نانو الیاف روشی ساده، ارزان و موثر برای تولید فیلتر می‌باشد و نانو الیاف تولید شده دارای سطح مخصوص و خلل و فرج بسیار بالا هستند که می‌توان قطر، ساختار، ترکیب درصد و آرایش یافتگی آنها را با تنظیمات دستگاه الکتروریسی تغییر داد. این غشاهای معمولاً به عنوان فیلتراسیون اولیه پیش از اولترافیلتراسیون و یا اسمز معکوس بکار می‌روند. غشاهای نانو الیاف بدون آنکه از فشار آب بکاهند، می‌توانند ذرات درشت و یا باکتری‌ها را از پساب جدا کنند تا طول عمر غشاهایی مانند اسمز معکوس افزایش یابد.

امروزه تهیه غشاهای نانو کامپوزیتی نیز مورد توجه بسیاری از محققان است، بدین صورت که با استفاده از نانو ذرات اکسید فلزی (TiO_2 , Al_2O_3) یا نانو

شکل ۴. حذف رنگزا با استفاده از جاذب، قبل و بعد از فرایند جذب [۱۴]

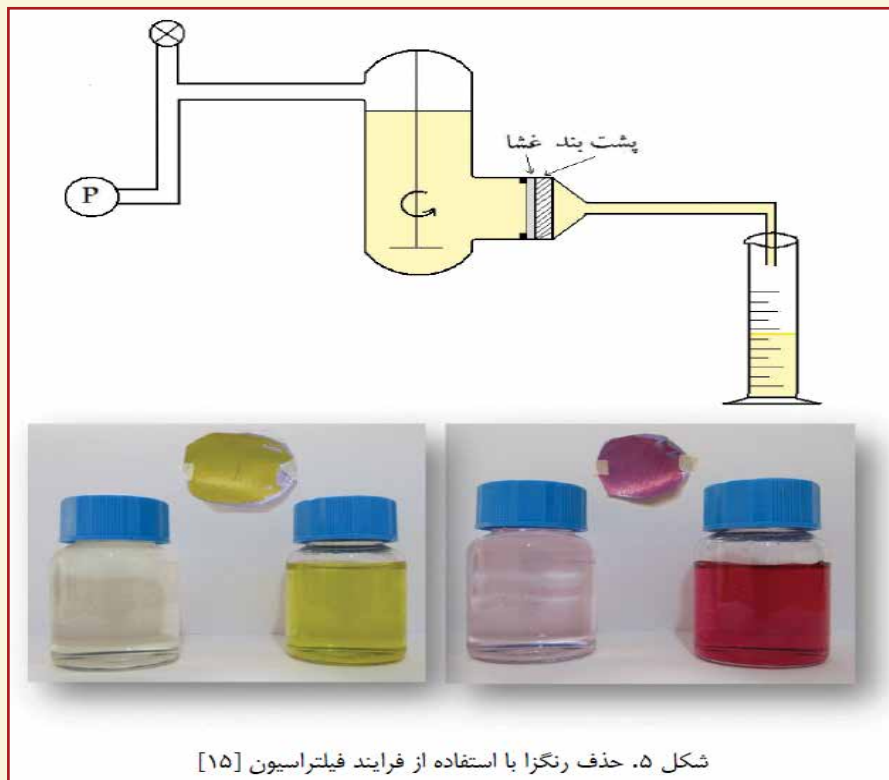

بر عملکرد کاتالیست‌ها در شرایط واکنش استفاده می‌شود، فرایند فتوکاتالیستی می‌گویند که در آن با تابش پرتوی فرابنفش امکان تخریب آلاینده‌ها به‌وجود می‌آید. این فرایند جزء روش‌های اکسیداسیون پیشرفته محسوب شده و رادیکال‌های اکسید کننده تولید شده در آن می‌تواند به‌سرعت به گروه‌های بسیاری از مواد شیمیایی آلی حمله کرده و آنها را به طور کامل تخریب و یا به ترکیبات ساده‌تر تبدیل کند.

از جمله کاتالیست‌های نیمه‌هادی می‌توان به نانو ذرات TiO_2 ، Fe_2O_3 ، ZnO و ... اشاره کرد که TiO_2 شاخص‌ترین و پرکاربردترین آنها به شمار می‌رود. نانو فتوکاتالیست‌ها را می‌توان روی سطوح شفاف (شیشه، سیلیکای ذوب شده و ...) و یا غیر شفاف (فلزات، کربن فعال و ...) به‌منظور جلوگیری از ورود آنها به عنوان آلاینده ثانویه به پساب تثبیت کرد. همچنین روش‌های مختلفی برای اصلاح TiO_2 با استفاده از فلزاتی مانند نیکل، روی، مس، کروم و آهن پیشنهاد شده‌است که امکان استفاده از نور مرئی را به‌جای فرابنفش فراهم می‌کند.

۳-۴- فرایند الکتروشیمیایی

فرایندهای اکسیداسیون الکتروشیمیایی پیشرفته (EAOPs) که براساس واکنش فتون عمل می‌کنند، روش‌های دوستدار محیط زیست هستند که اخیراً توجه بسیاری از محققین را در زمینه تصفیه پساب به خود جلب نموده‌اند. مزیت فرایند الکتروفنتون در مقایسه با روش معمول فتون، کنترل بهتر فرایند و جلوگیری از ذخیره و نقل و انتقال پراکسید هیدروژن می‌باشد. همچنین از آنجا که جریان الکتریسیته یک منبع سالم انرژی محسوب می‌شود، طی واکنش آلاینده ثانویه‌ای تولید نمی‌شود. از سویی عدم استفاده از مواد مضر در این فرایند، آن را به روشی دوستدار محیط زیست برای آب و تصفیه پساب تبدیل کرده‌است.

شکل ۵. حذف رنگزا با استفاده از فرایند فیلتراسیون [۱۵]

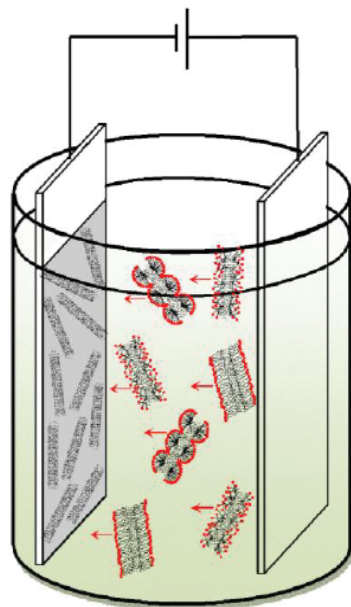
۳-۳- فرایند فتوکاتالیستی

به فرایندهایی که در آنها از تاثیر نور فرابنفش

گرفته‌اند. همچنین می‌توان با تهیه لایه نازک از ترکیبات نامبرده، سطح غشاها را اصلاح نمود.

شکل ۶. راکتور تصفیه فتوکاتالیستی با لامپ نور فرابنفش [۱۶]

ته‌نشینی الکتریکی

شکل ۷. طرح‌واره‌ای از اصلاح سطح الکتروود با نانو لوله‌های کربنی و سطح فعال در فرایند ته‌نشینی الکتریکی [۱۷]

می‌روند. نانو ذرات مغناطیس آهن، برای ایجاد خاصیت مغناطیسی در نانو ساختارها جهت جدا کردن آسان‌تر آنها از پساب تصفیه شده نیز کاربرد دارند.

شکل ۸. حذف رنگزا با استفاده از اکسید گرافن مغناطیس شده [۱۸]

ورقه های پلاتین، فولاد ضد زنگ، تیتانیوم و کاتدها از جنس مواد کربنی مانند ورقه کربن، گرافیت، الیاف کربن فعال (ACF) و غیره از جمله کاتدهایی هستند که اخیرا در تصفیه پساب استفاده شده اند. اخیرا استفاده از الکترودهای نانو کامپوزیتی در روش فنتون نیز روند رو به رشدی دارد. به عنوان مثال ابعاد نانو، سطح مخصوص بسیار بالا و بویژه خواص الکتریکی فوق العاده نانو لوله‌های کربنی، آنها را برای اصلاح سطح الکترودها به منظور استفاده در فرایندهای الکتروشیمیایی جهت کاربردهای متنوع مورد توجه بسیاری از محققین قرار داده است. روش‌های بکار گرفته شده جهت تهیه فیلم‌های CNTs بر روی سطوح مختلف عبارتند از: روش‌های تبخیر حلال، ته‌نشینی الکتریکی (شکل ۷)، رسوبدهی لایه لایه و غیره.

۳-۵- نانو ذرات مغناطیس

اخیرا بکارگیری ذرات اکسید آهن مغناطیسی به عنوان نانو موادی مهم با کاربردهای بسیار گسترده در زمینه‌های مختلف مشاهده می شود. از این رو تولید نانو ذرات اکسید آهن با خواص دلخواه و پتانسیل بالای کاربرد به طور عمده مدنظر می باشد.

اکسید آهن ماده‌ایست که به دلیل زیست سازگاری مناسب، مورد توجه و بررسی قرار گرفته است. نانو ذرات مغناطیس آهن می توانند جهت حذف آلاینده‌ها از پساب سمی به کار گرفته شوند. اکسید آهن می تواند به عنوان عامل احیا کننده و تخریب ترکیبات شیمیایی سمی و متنوع در محیط‌های آبی عمل کند. این نانو ذرات می توانند به عنوان جاذب، یون‌های سرب و کروم را از محلول‌های آبی جدا کنند. سهولت کاربرد، زیست سازگاری، غیرسمی بودن، امکان بازیابی آسان با میدان مغناطیسی و فعالیت کاتالیستی بالا در تخریب مواد آلی مختلف، از مزایای قابل توجه کاربرد اکسید آهن در زمینه تصفیه پساب به شمار

غشاء سرامیکی لوله‌ای شکل با حمایت ستاد ویژه فناوری نانو در مرکز تحقیقات مواد نانو ساختار دانشگاه صنعتی سهند به اجرا درآمده است. از جمله دستاوردهای اصلی این طرح می‌توان به طراحی تجهیزات مورد نیاز تولید غشا سرامیکی؛ ساخت سامانه‌های شکل‌دهی، قالب، سینترینگ، ماشین‌کاری و آماده‌سازی خط تولید؛ طراحی سامانه پالایشگاهی بر اساس غشا سرامیکی به سفارش پالایشگاه تبریز؛ تولید غشا سرامیکی لوله‌ای شکل با قابلیت استفاده در تصفیه آب در مقیاس آزمایشگاهی اشاره کرد [۱۹].

از دیگر شرکت‌های موفق را می‌توان شرکت مهندسی و ساخت آب روبش رسوب مهسار نام برد که دستگاه تصفیه پساب صنعتی نانو غشایی هارمودینامیکی وارد بازار کرده است (شکل ۹). این دستگاه، با به وجود آوردن تنش در سطح سیال مانع از رسوب آلودگی بر سطح غشایی نانویی گردیده و طول عمر غشاء افزایش می‌یابد [۲۰].

در ایران، فناوری نانو کویتاسیون با موفقیت در پایلوت‌های متعددی به اجرا درآمده است. یکی از شرکت‌های فعال در ایران را شرکت پیام‌آوران نانو فناوری فردانگر است [۲۱]. این شرکت موفق به معرفی یک فناوری نوین جهت توزیع نانو ذرات جامد در مایعات شده است (شکل ۱۰). این شرکت این قابلیت را دارا است که با توجه به شرایط هر منطقه و یا نوع آلودگی آب، فناوری نانو کویتاسیون مورد نیاز را راه اندازی نماید.

۵- تجاری‌سازی فناوری نانو

بازار جهانی برای محصولات فناوری نانو که در تصفیه آب مورد استفاده قرار گرفت، ۱/۴ میلیون دلار در سال ۲۰۱۰ ارزیابی شد. بخش عمده این بازار مربوط به فرایندهای فیلتراسیون غشایی مورد استفاده در اسمز معکوس، نانو فیلتراسیون و اولترا فیلتراسیون بوده که با رشد سالانه ۹/۷ درصد به ۲/۵ میلیون دلار

شکل ۹: دستگاه تصفیه پساب با استفاده از سیستم فیلتراسیون غشایی به روش هارمودینامیکی

اخیر در کشور ما هم استفاده از این غشاها برای تصفیه آب و پساب در حال گسترش است. طراحی تجهیزات مورد نیاز تولید نانو

۴- فعالیت‌های صورت گرفته در ایران
با توجه به رشد بسیار زیاد استفاده از غشاهای نانوفیلتراسیون در دنیا، در سال‌های

شکل ۱۰: دستگاه تولید کننده نانو/ میکروپ حباب ساخت شرکت پیام‌آوران نانو فناوری فردانگر

شکل ۱۱: ساخت غشاء تصفیه کننده پساب نساجی توسط شرکت Fraunhofer

شکل ۱۲: نانو غشای سرامیکی ساخت شرکت Inopor

شکل ۱۳: سامانه Purifics Photo-Cat^{TM} تجاری سازی شده برای تصفیه فتوکاتالیستی با استفاده از فناوری نانو

در سال ۲۰۱۵ رسیده است. نمونه های پر کاربرد بسیاری، نظیر نانو لوله های کربنی، نانو الیاف و نانو ذرات بسیاری دیگری هنوز به طور کامل تجاری سازی نشده اند [۲۲].

یکی از شرکت های موفق در زمینه تصفیه پساب های نساجی با استفاده از فناوری نانو، شرکت **Fraunhofer** آلمان می باشد که غشاهای سرامیکی نانوفیلتراسیونی به مرحله تولید رسانده که انواع آلاینده های رنگی حاصل از پساب نساجی را تصفیه می کند (شکل ۱۱) [۲۳].

از نمونه های تجاری سازی شده برای تصفیه غشایی با فناوری نانو می توان به نانو فیلترهای غشایی تولید شده توسط شرکت ها **inopor** اشاره کرد که برای حذف آلاینده های کاملا متفاوت مورد استفاده قرار می گیرد. یک نمونه از این غشاها در شکل ۱۲ مشاهده می شود [۲۴].

یک نمونه تجاری سازی شده برای تصفیه فتوکاتالیستی با بکارگیری فناوری نانو، سامانه **Purifics Photo-Cat^{TM}** (شکل ۱۳) می باشد که توسط شرکت **Purifics** در کشور کانادا ساخته شده و ظرفیت تصفیه آن ۷/۶ میلیون لیتر در روز است. این سامانه تنها ۲۰۷ متر مربع فضا اشغال کرده و ۴ kWh/m³ انرژی مصرف می کند، به علاوه هیچگونه آلاینده ثانویه ای تولید نمی کند [۲۵].

شکل ۱۶. نانو جاذب ArsenX^{np} تجاری سازی شده برای تصفیه پساب حاوی آرسنیک [۲۹]

شکل ۱۴: دستگاه نانوفتوکاتالیست جهت حذف آلاینده‌های آلی ساخت شرکت پوراکس

گسترده تصفیه کرد (شکل ۱۵) (۲۷ و ۲۸). از جمله نانو جاذب‌های تجاری سازی شده برای حذف فلز آرسنیک، می‌توان **ArsenXnp** ساخت شرکت **Systematix** در ایالات متحده را نام برد، که از ترکیبی از نانو ذرات اکسید آهن و یک نوع پلیمر ساخته شده است (شکل ۱۶). هزینه فرایند تصفیه با این نانو جاذب در حدود ۰/۰۷-۰/۰۹ دلار در هر ۱۰۰۰ لیتر پساب برآورد شده است [۲۹].

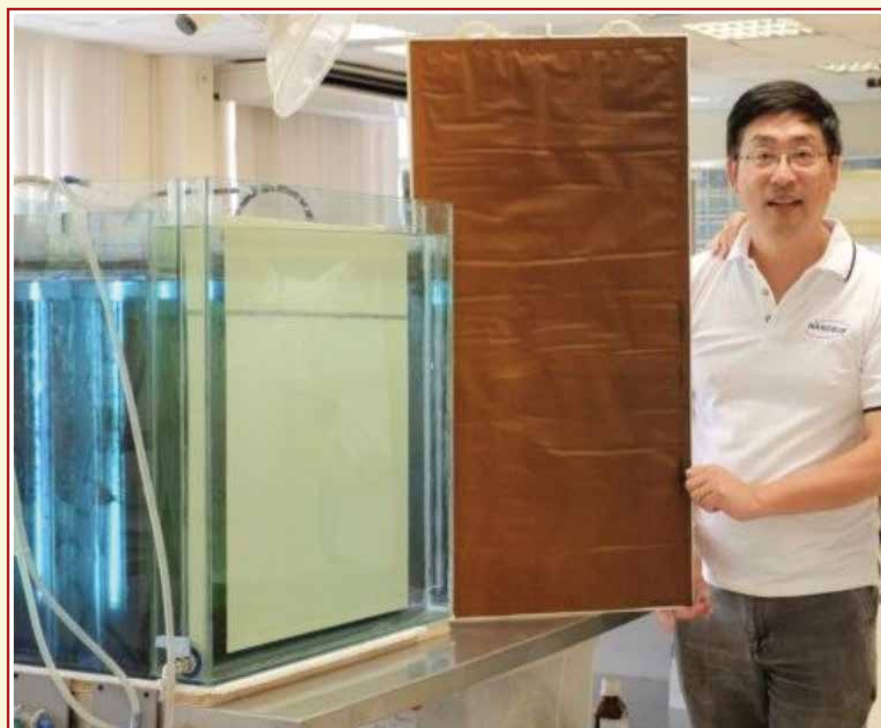
۶- جمع بندی

به نظر می‌رسد که یکی از بزرگترین مشکلات صنایع نساجی، از بین بردن آلودگی‌های ناشی از پساب خروجی از این صنایع می‌باشد. به دلیل تنوع زیاد آلاینده‌های این نوع صنایع، رفع این آلودگی‌ها بسیار دشوار و هزینه‌بر خواهد بود. فناوری نانو می‌تواند جهت افزایش بازدهی و طول عمر تجهیزات تصفیه‌خانه‌های شهرک‌های صنعتی نقش قابل توجهی ایفا کند. استفاده از فناوری نانو جهت حذف آلاینده‌های آلی و فلزات سنگین مثل کروم، بسیار کارآمد خواهد بود و می‌تواند از آلودگی‌های زیست محیطی ناشی از صنایع نساجی جلوگیری نماید.

منابع در دفتر نشریه موجود است.

محققان سنگاپوری با همکاری شرکت چینی **CCIEC** پروژه ۳ میلیون دلاری جهت تولید انبوه غشاء نانولایف با لایه‌های اکسید تیتانیوم به اجرا رسانده‌اند که قابلیت خود تمیزشوندگی دارد. با استفاده از این فناوری، می‌توان پساب‌های صنعتی به خصوص پساب نساجی را، در ابعاد

شرکت **puroxi** با استفاده از فناوری نورتابی توسط لامپ **LED** و همچنین استفاده از نانو مواد فتوکاتالیست، سیستمی را طراحی نموده که می‌تواند مقادیر بسیار زیادی از آلاینده‌های رنگی را در محیط آبی از بین ببرد (شکل ۱۴) [۲۶].

شکل ۱۵: سیستم غشاء نانوفیبر تصفیه کننده پساب ساخت شرکت CCIEC

بررسی روش های واكس گیری و شستشو و تأثیر آن در فام رنگ

نویسنده: اعظم فلاحتی

چکیده:

از دغدغه های اساسی هنرمندان و طراحان پارچه و لباس با روش نقاشی باتیک مرحله واكس گیری و تثبیت رنگرزا می باشد، به نحوی که در بسیاری از موارد به دلیل عدم آگاهی و روند غیرعلمی در مرحله آخر اثر دچار آسیب های رنگ پریدگی، لکه گذاری و نایکنواختی می گردد. از اینرو این مقاله با هدف بررسی روش های واكس گیری و شستشو و تأثیر آن در فام رنگ با روش گردآوری اطلاعات از مطالعات کتابخانه ای و تحقیقات میدانی به روش تحقیق تجربی این اطلاعات را تجزیه تحلیلی نموده و به صورت کمی آنها را گزارش می نماید. در مرحله اولیه نتایج نشان داده از روش های شستشوی برای پارچه پلی استر باتیک گیری بهترین روش شستشو با آب داغ و دترجنت می باشد.

کلمات کلیدی: واكس - شستشو - رنگ دیسپرس - باتیک

مقدمه:

امروزه هنر جایگاه پراهمیت و خاصی در جامعه دارد و از جمله این هنرها هنر باتیک می باشد. چاپ باتیک یا کلاکه ای به معنای مقاومت یا رزرو و ذخیره ی رنگ در سطح پارچه است که با مواد مقاوم قسمتی از طرح بر روی پارچه ذخیره می شود و از نفوذ رنگ به آن قسمت از پارچه که طرح نقش بسته می شود جلوگیری می کند.

واژه باتیک از کلمه Am Batick گرفته شده که به معنی تن پوشی با نقطه های ریز می باشد. باتیک را به گفته دیگر چاپ مقاوم گویند. کانون و خاستگاه این چاپ در اندونزی و از جزایر جاوه بوده است از سویی، هنر چاپ با شیوه باتیک پیش از رنگرزی پارچه پدید آمده است. پس از شناخته شدن رنگ های طبیعی گیاهی، مردم آن روزگار دریافته بودند که همراه با گره زدن - دوختن - چین دادن لایه لایه نمودن و تا کردن جاهایی ویژه و دل به خواه از پارچه، می توانند از نفوذ رنگ به درون آن بخش ها جلوگیری نمایند و در نتیجه یک طرح بسیار ساده و ابتدایی روی پارچه پدید آورند. تزئین این پارچه به وسیله هنر باتیک از سالهای بسیار دور رواج داشته و کسانی بودند که به کمک ابزار ساده ای مانند مهرها و قالب های چوبی و سنگی، پوشاک و دیگر پارچه های کاربردی خود را با رنگ های گیاهی بسیار متنوع نقش دار می نمودند. کاوش ها نشان داده، نخستین نمونه های باتیک در خاور میانه، آسیای میانی و هند به دست آمده است. (سهی زاده ابیانه - داودی رکن آبادی، ۱۳۸۴: ۷۶)

چاپ باتیک به روش های گوناگون انجام می گیرد یکی از روش های نقش نقش اندازی شیوه نقاشی باتیک است. در نقاشی باتیک تمام خطوط مورد نظر را با واكس باتیک مخصوص انجام می دهیم و مابین دو رنگ مرز ایجاد کرده تا دو رنگ در مقابل هم ماوم شوند. واكس باتیک در نقاشی باعث می شود دو رنگ با هم ترکیب نشوند. در این

مقاله نیز روش نقاشی باتیک مورد ارزیابی است.

بعد از آن مرحله برداشت واکس باتیک است. واکس گیری کار خیلی مهمی در انجام کار است و اگر بخواهیم پارچه چاپ شده را مستقیماً بشوئیم در اثر شستن مکرر رنگ پارچه بسیار ضعیف می شود، که یکی دیگر از دغدغه های اصلی برای هنرمندان طراحی و چاپ پارچه نیز مرحله تثبیت و واکس گیری پارچه می باشد که متأسفانه به دلیل نبود علم و شناخت کافی این مرحله به خوبی انجام نمی پذیرد. برای بهتر شدن نتیجه نقاشی و چاپ باتیک اولین نکته انتخاب رنگ و پارچه متناسب با هم است در این جا پارچه مورد استفاده پلی استر و رنگ مصرفی دیسپرس می باشد.

۱- پلی استر

پلی استر به پلیمرهایی اطلاق می گردد که دارای گروه استر -CO-O- در زنجیره اصلی خود باشند. این گروه استری، حاصل واکنش بین الکلها و دو ظرفیتی و کربوکسیلیک اسیدهای دو ظرفیتی می باشد. به هر حال در صنعت پلیمرسازی و همچنین صنعت نساجی معمولاً منظور از الیاف پلی استر (PES)، الیاف شده از پلی اتیلن ترفتالات (PET) است. [توانایی/۹۱/۱۳۷۷]

۱-۱- ویژگی های پلی استر

پلی استر به صورت الیاف بریده تهیه می شود، سطح این الیاف صاف و برش آن دایره شکل می باشد این الیاف به گونه های براق، نیمه براق و مات تهیه می گردد. از دید استحکام شبیه نایلون بوده و در شرایط استاندارد ۴ درصد رطوبت جذب می کند (جذب رطوبت نایلون در شرایط استاندارد ۷ درصد می باشد).

۱-۲- خصوصیات فیزیکی الیاف پلی استر

- ۱- مقدار منظم بودن مولکولها : ۶۵ درصد - ۸۵ درصد
- ۲- مقدار جهت یافتگی مولکولها : ۱۵ درصد - ۳۰ درصد
- ۳- طول الیاف (mm) : بریده ۳۷ - ۱۵۰
- ۴- نازکی الیاف (Decitex) : ۳,۵ - ۵,۷
- ۵- قطر الیاف (μm) : ۱۲ تا ۲۵ بستگی به نوع مصرف دراد..
- ۶- وزن مخصوص (g/cm^3) : ۱,۳۸
- ۷- قابلیت جذب رطوبت : در اتمسفر استاندارد ۰,۴۵، در شرایط معمولی ۰,۴۵.

۸- مقدار حمل آب پس از تر شدن کامل : ۴ درصد

۹- استحکام : خشک ۴۶ mN/Tex ، مرطوب ۴۴ mN/Tex

۱۰- مقاومت کششی : ۶۹۰ mN/m^۲

- ۱۱- ازدیاد طول پارگی : خشک ۱۵ درصد ، مرطوب ۱۶ درصد
- ۱۲- قابلیت بازیابی حالت اولیه : بعد از ۲۵ کشش ۱۰۰ درصد ، بعد از ۴ درصد کشش ۹۶۵ ، بعد از ۸ درصد کشش ۷۲ درصد
- ۱۳- اثر حرارت : در حرارت ۲۴۰ درجه سانتی گراد شروع به کوتاه شدن می کند، در ۲۵۵ درجه سانتی گراد نرم می شود و در ۲۶۰ درجه سانتی گراد ذوب می گردد.
- ۱۴- قابلیت احتراق : پایین
- ۱۵- خواص الکتریکی : هادی خوبی نیست و الکتریسته ساکن تولید می کند. (یزدان شناس-عبقری، ۹۷:۱۳۸۱-۹۵)

۱-۳- اثر دما

در برابر دما پایدار و مقاوم بوده و در دماهای بالا سبب تغییر رنگ در این الیاف می شود.

دمای مطمئن برای اتو ۲۰۰ درجه سانتی گراد و در دمای ۲۳۰ تا ۲۴۰ درجه سانتی گراد حالت چسبندگی پیدا می کند. داکرون در ۲۴۹ درجه سانتی گراد ذوب می شود، یک آزمایش نشان داده است که اگر پلی استر در زمان ۳۰ روز در ۳۰۰ درجه سانتی گراد در جای ثابت در مجاورت هوا نگهداری شود ۷۴ درصد از استحکام خود را نگاه خواهد داشت. به سبب بازگشت الاستیکی خوب آن، چین و چروک کمتر در مورد این پارچه ها مشاهده می شود. (سهی زاده، ۴۸:۱۳۷۲-۱۴۷)

۲- رنگزای دیسپرس:

رنگزای دیسپرس در سال ۱۹۵۱ به بازار عرضه شده که غیر محلول در آب بوده و تمایل جذب به الیاف غیر آبدوست مانند استات سلولز و پلی استر دارد و به همراه ماده دیسپرس و یکنواخت کننده در حمام رنگرزی، می توان رنگرزی یکنواختی روی کالا حاصل نمود.

رنگزای دیسپرس عموماً دارای ساختار شیمیایی امین های نوع اول، دوم، و سوم ساختارهای ۳-۸، ۴-۸، ۵-۸: آمینو ازو بنزنها، امینو انتراکینون ها و نیترو دی اریل امینه ها هستند که هیچ کدام آنها دارای گروههای سولفونیک اسید نمی باشند و بنابراین تمامی آنها نا محلول در آب می باشند. (نجفی، اصفی پور.....، ۱۳۸۸-۲۱۰)

۲- مواد

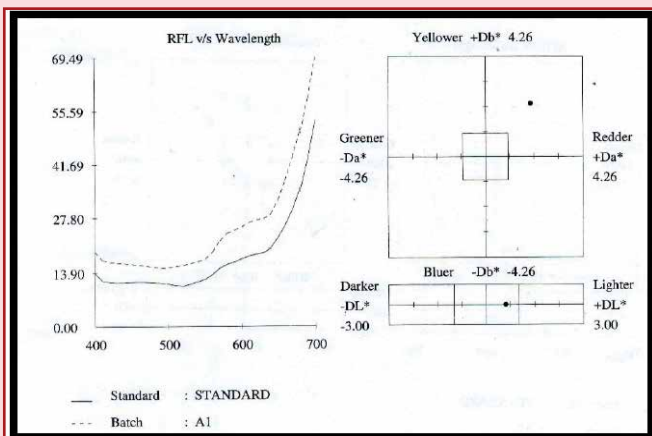
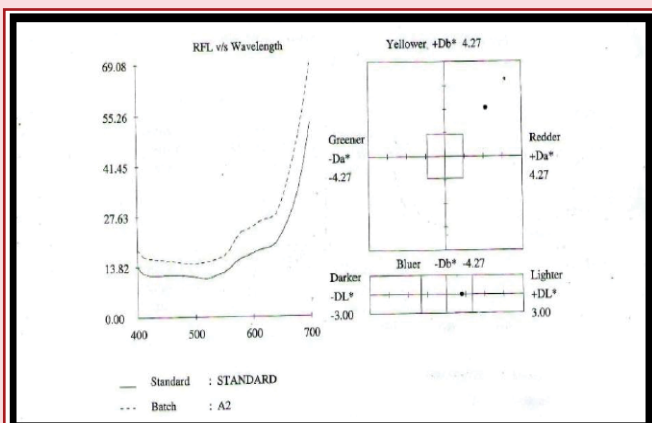
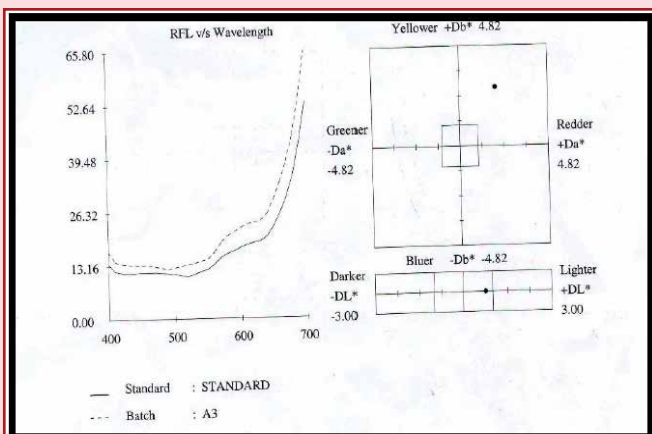
پارچه مورد استفاده در این آزمایش از جنس پلی استر می باشد با بافت ساتن. رنگزای مورد استفاده رنگزای دیسپرس قهوه ای با نام تجاری Brown P-NR از شرکت SINOSHEM چین نی باشد.

واکس باتیک متشکل از ۴۰ درصد پارافین جامد و ۶۰ درصد موم طبیعی

جدول شماره ۱: نمونه های چاپ شده		
توضیحات	تصویر اسکن شده نمونه ها	عنوان
فقط تثبیت با حرارت خشک		نمونه شاهد
روغن (پیه گوسفند) ۸۰ درجه ۱ دقیقه حرارت شستشو در آب در حال جوش + دترجنت		۳ نمونه اول
شستشو در ۶۰ سی سی بنزین شستشو در آب در حال جوش + دترجنت		۳ نمونه دوم
شستشو در آب در حال جوش + دترجنت		۳ نمونه سوم

نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch A₁)نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch A₂)نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch A₃)

می باشد. شرایط شستشو برای تمام نمونه ها یکسان بوده به این ترتیب که درجه حرارت آب ۹۵ درجه سانتی گراد و ۲ گرم دترجنت می باشد.

۳- روش کار:

در ابتدا ۱/۵ گرم پودر رنگ دیسپرس قهوه ای را درون ۱ لیوان ۱۰۰ میلی لیتر آب گرم ۶۰ درجه و نیم میلی لیتر سرکه سفید را در ظرفی ریخته و خوب مخلوط می کنیم.

پودر رنگ ۱/۵ گرم

آب گرم ۶۰ درجه ۱۰۰ میلی لیتر

سرکه ۰,۵ CC

باید توجه داشت که رنگ های دیسپرس امکان دارد ته نشین شوند بنابراین باید دام هم زده شوند.

بعد از آن به تهیه الگو می پردازیم به این صورت که پارچه را به اندازه کادر ده در ده اندازه گیری کرده و درون این مربع ها، مربع هایی به اندازه پنج در پنج سانتی متر کشیده و به کارگاه می بندیم و با استفاده از تیان واکس باتیک را دورتادور مربع های کوچک می کشیم.

بعد از خشک شدن با استفاده از قطره چکان مقدار ۰/۲ میلی لیتر محلول رنگ را به صورت یکنواخت داخل این مربع ها می کشیم.

پس از خشک شدن نمونه ها، آنها را با استفاده از اتوی پرس در ۱۰۰ درجه سانتی گراد به مدت ۷ دقیقه حرارت داده تا به صورت یکنواخت همگی آنها تثبیت گردند. برای اینکه تمام نمونه ها یکنواخت شود حجم رنگ و میزان حرارت و ... یک اندازه در نظر گرفته شده است.

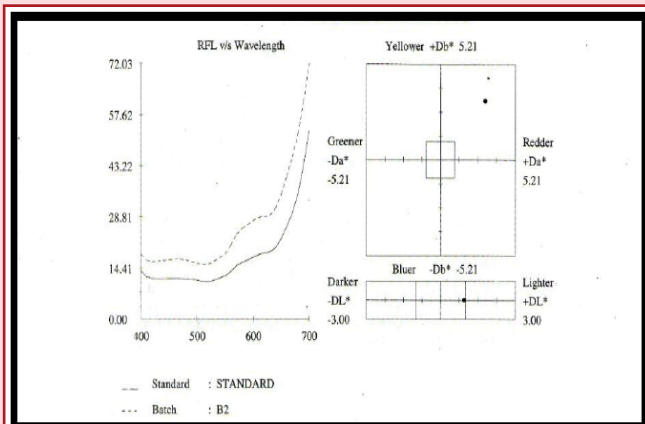
بعد از اتمام نقاشی نمونه های در دسترس، باید آنها را به ۳ روش شستشو داد. از این ۱۲ نمونه ۴ نمونه تثبیت شده به عنوان شاهد در نظر گرفته می شود که شستشو روی آن انجام نمی شود.

۳ نمونه اول را بعد از تثبیت با حرارت در روغن (شامل پیه آ شده گوسفند) ۸۰ درجه سانتی گراد و در ظرف مسی به مدت ۱ دقیقه حرارت داده و پس از آن در ۴۰۰ سی سی آب در حال جوش به اضافه ۲ سی سی دترجنت به مدت ۱ دقیقه می شوئیم و سپس از آن نمونه ها را خشک می کنیم.

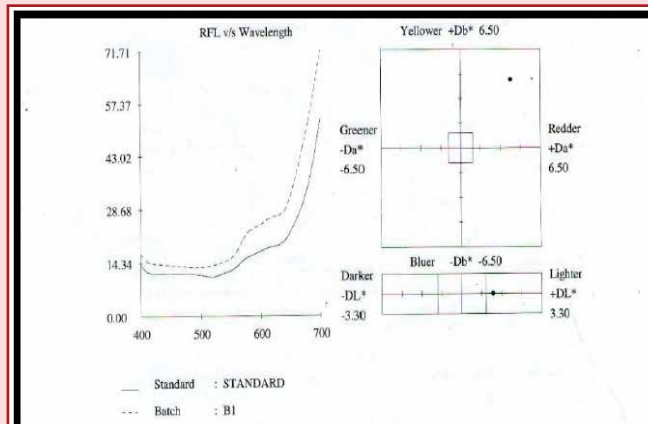
۳ نمونه دوم را بعد از تثبیت با حرارت در ۶۰ درجه بنزین شستشو می دهیم و پس از آن در آب در حال جوش و دترجنت شستشو می دهیم و نمونه ها را خشک می کنیم.

۳ نمونه سوم را بعد از تثبیت با حرارت در آب و دترجنت شستشو می دهیم. توجه داشته باشیم که در همه نمونه ها شرایط شستشو ثابت بوده است.

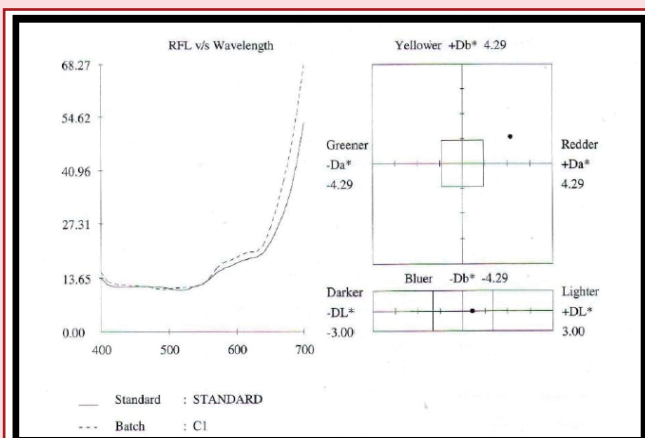
۴- نتایج اسپکتروفتومتر:

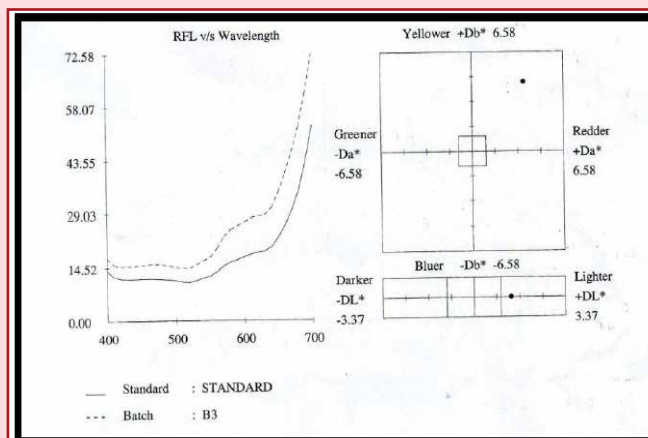
نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch B_۲)

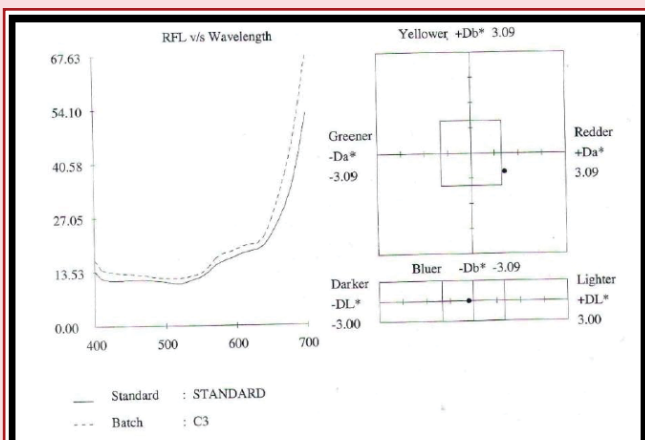
نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch B_۱)

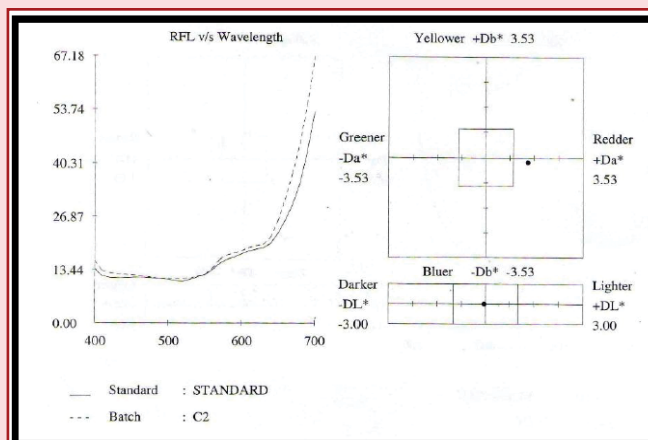
نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch C_۱)

نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch B_۳)

نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch C_۳)

نمودار تعیین رنگ پریدگی (Batch C_۲)

بحث

با توجه به نتایج به دست آمده از اسپکتروفتومتر مشاهده می کنید که در نمونه A، نمونه Batch A³، از نمونه شاهد دور شده است و روشن تر از نمونه شاهد است در نمونه A بهترین نمونه در واقع نزدیکترین نمونه، به نمونه شاهد ما A¹ است. می توان این نتیجه را از ΔE میانگین ΔL و Δa و Δb و Δc و ΔH می باشد گرفت که هر چه عدد بیشتر باشد نشان دهنده رنگ پریدگی بیشتر است. در اینجا نمونه $\Delta E = 3,064A^1$ است و $\Delta E = 3,516A^3$ است.

نمونه B

نمونه Batch B¹ از نمونه شاهد ما بسیار دور شده است و با توجه به ΔE آن هم می توان به این نکته پی برد که رنگ پریدگی در این نمونه بیشتر از نمونه های B² - Batch و B³ است.

نمونه C

ΔE در Batch C¹ از بین نمونه های گروه C عدد بیشتری را نشان می دهد که این نشانگر رنگ پریدگی بیشتری است نسبت به نمونه شاهد.

نتیجه گیری:

در این تحقیق نمونه های پلی استری با استفاده از ماده رنگزای دیسپرس قهوه ای، ۱۲ نمونه رنگزایی قرار گرفتند. ۳ مورد از نمونه های مذکور توسط بنزین شستشو شده، ۳ مورد دیگر از نمونه ها توسط روغن داغ شسته شده و ۳ مورد دیگر نیز با آب شستشو شده است و ۴ مورد نیز به عنوان شاهد در نظر گرفته شده است. نتایج نشان دهنده بالاترین رنگ پریدگی در نمونه شستشو با بنزین می باشد و کمترین رنگ پریدگی مربوط به نمونه شستشو با روغن است. نکته قابل توجه در این نمونه میزان نایکنواختی زیادتری نسبت به دیگر نمونه ها داشت. نمونه شسته شده با آب یکنواختی بهتر و رنگ پریدگی کمتر نسبت به نمونه بنزین دارد. بنابراین بهترین فرآیند شستشو بعد از تیبت و واکس گیری شستشو با آب و درجنت می باشد.

منابع

- ۱- توانایی-حسین، ۱۳۷۷، الیاف بشر ساخته، انتشارات اردکان
- ۲- سهی زاده ایبانه/داودی رکن آبادی، مرتضی/

ابوالفضل، ۱۳۸۴، تکمیل فرآورده های چاپ در صنعت نساجی، جلد دوم، انتشارات آرون، چاپ اول
 ۳- یزدان شناس-عبقری، محمداسماعیل/لامین، ۱۳۸۱، فیزیک مواد نساجی (الیاف نخ و پارچه) انتشارات دانشگاه آزاد اسلامی یزد، چاپ اول
 ۴- نجفی/آصفی پور/حکمتی/ولی پور/حسین/رضا/امیرهوشنگ/پیمان، ۱۳۸۸، رنگرزی الیاف مصنوعی و مخلوط، انتشارات جهاد دانشگاهی واحد صنعتی امیرکبیر

جدول شماره ۲:

Da_r	Da_r	Da_1	
۱,۹۶	۲,۲۷	۱,۹۷	A
۳,۷۲	۳,۱۱	۴,۰۸	B
۱,۰۹۳	۱,۵۳	۲,۲۹	C

جدول شماره ۳:

Db_r	Db_r	Db_1	
۲,۸	۲,۲۰	۲,۲۶	A
۴,۵۸۹	۳,۲۱	۴,۴۹	B
-۰,۵۶	-۰,۱۶	۱,۱۵	C

جدول شماره ۴:

Dc_r	Dc_r	Dc_1	
۳,۱۴۱	۳,۷۹	۲,۸۵	A
۵,۵۹	۴,۳۲	۵,۸۳	B
۰,۷۵۱	۱,۲۹	۲,۵۶	C

افزایش نرخ ارز، انعکاس طبیعی اقتصاد ایران

پدرام سلطانی نایب رییس اتاق ایران

سود می‌برند؛ زیرا رقابت‌پذیری آنها حفظ می‌شود. از آنجاکه ترکیب اقتصاد ایران بیشتر با تولید محصولات با ارزش افزوده پایین یا مواد خام است، عموماً از تغییر نرخ ارز، مجالی برای حفظ رقابت‌پذیری و صادرات بیشتر پیدا می‌کنند. به این نکته باید توجه کرد که افزایش نرخ ارز اگر به صورت جهشی و در مقاطع زمانی کوتاه‌مدت و به صورت نوسان‌های شدید کاهشی - افزایشی باشد، کمکی به هیچ بخش اقتصادی نمی‌کند؛ بنابراین مقصود، افزایش ملایم نرخ ارز در مسیر پوشش هزینه‌های ناشی از نرخ تورم، نامطلوب بودن محیط کسب‌وکار و نرخ سود بالای بانکی است. این افزایش ملایم موجب ایجاد تعادل در بازار می‌شود.

اگر موفق شویم پس از دهه‌ها نرخ تورم را زیر پنج درصد نگه داریم، اگر نرخ سود بانکی را تک‌رقمی کنیم و اگر بتوانیم انقلابی در محیط کسب‌وکار پدید بیاوریم، دیگر ابزار نرخ ارز کارایی کنونی خود را نخواهد داشت؛ اما چون در این شرایط نیستیم و به شرایط متناسب با رقباتی خارجی و متوسط نرخ جهانی نرسیده‌ایم، نرخ ارز جزو محدود اهرم‌ها و ابزارهایی است که می‌تواند اقتصاد ایران را رقابت‌پذیر نگه دارد و رکود و کساد بخشی تولید را تا حدی جبران کند.

اقتصاد ایران از نظر درجه توسعه‌یافتگی، اقتصاد در حال گذار از اتکا بر منابع، به کارایی است. ترکیب تولید و صادرات چنین اقتصادی بیشتر بر مواد اولیه، محصولات معدنی و کالاهای با ارزش افزوده نسبتاً پایین استوار است؛ بنابراین درجه پیچیدگی تولید و صادرات نسبتاً پایین است و چنین اقتصادی اهرم‌های متنوعی برای توسعه بهره‌وری و اتکا بر آن و همچنین تولید مبتنی بر نوآوری و فناوری‌های جدید ندارد. از طرف دیگر وضعیت کنونی اقتصاد ایران به نوعی است که دیگر ابزارهایی که می‌تواند به حفظ و تقویت رقابت‌پذیری تولید کمک کند، وجود ندارد. اقتصاد ایران مشخصاً اقتصادی است که نرخ سود بانکی آن بسیار بالاست و نرخ تورم با وجود کاهشی که در چند سال گذشته پیدا کرده، هنوز هم از متوسط جهانی بالاتر است؛ اقتصادی که وضعیت پیچیده‌ای از نظر مقررات و شرایط نامطلوبی در کسب‌وکار دارد؛ بنابراین در شرایطی که از اهرم‌های رقابت‌پذیری محروم یا در حداقل ممکن از آن بهره‌مند هستیم، مجبوریم به ابزارهای دیگر بیشتر توجه کنیم که یکی از این ابزارها نرخ ارز است.

نرخ ارز و به عبارتی تغییر نرخ ارز به سمت بالا به نوعی که اثرات تورم و نرخ سود بالا و محیط کسب‌وکار نامطلوب را بتواند تا حدی جبران کند، در شرایط فعلی برای اقتصاد ایران اجتناب‌ناپذیر است. تا زمانی که دولت با استفاده از ارز پر قدرت حاصل از فروش نفت به هر دلیلی نرخ ارز را کنترل می‌کند، این نرخ بعد از مدتی سرکوب و در نتیجه ثبات ناشی از آن در یک بازه زمانی چندساله، افزایش پیدا می‌کند. در چنین شرایطی تقریباً اکثر بخش‌های تولیدی از این تغییر بیش از آنکه متضرر شوند،

فرض ثبات اشتغال، افزایش نرخ ارز اثر محدودی روی بخشی از سبد خانوار می‌گذارد که وابستگی مستقیم به نرخ ارز دارد. به طور مشخص کالاهای مصرفی یا کالاهای سرمایه‌ای وارداتی خانوار. درباره کالاهای مصرفی باید گفت عموم کالاهای مصرفی وارداتی کالاهای لوکس یا نیمه‌لوکس هستند که معمولاً در سبد خانوارهای متوسط بسیار سهم کمی را به خود اختصاص می‌دهند؛ بنابراین سبد خانوار تأثیر جدی و بالایی از افزایش نرخ ارز نخواهد گرفت. اگر نرخ ارز به صورت جهشی افزایش یابد، آنچه موجب فشار بر اقشار آسیب‌پذیر خواهد بود، افزایش نرخ تورم است که می‌تواند اثر خود را به صورت عمومی بر تمام کالاها بگذارد؛ اما تا زمانی که تورم حاصل از سیاست‌های پولی بانک مرکزی و بودجه‌ای دولت کنترل شود، افزایش نرخ ارز اثر چشمگیری بر تورم و نهایتاً معیشت خانوار نخواهد گذاشت. اظهارنظر رییس کل محترم بانک مرکزی مبنی بر کاهش نرخ ارز در سه ماه آینده، به عقیده نگارنده بدون توجه به وضعیت اقتصاد کشور انجام شده است. تجربه نشان داده است که هیچ‌گاه، با وجود اظهارنظرهای رؤسای بانک مرکزی، افزایش نرخ ارز براساس واکنش واقعی اقتصاد، به بازه‌های قبلی باز نخواهد گشت. اگر دولت بخواهد با توسل به ارز نفتی دست به چنین عملی بزند، لطفاً آن به اقتصاد بیشتر خواهد بود. به همین دلیل این اظهارنظر را بیشتر نوعی اطمینان‌بخشی از سوی این نهاد به بازار و ایجاد ثبات و توقف افزایش نرخ ارز می‌دانم. در غیراین صورت اگر این تصمیم در بانک مرکزی به صورت جدی مطرح باشد، صرفاً آثار منفی بیشتری را برای آن می‌توان پیش‌بینی کرد. افزایش نرخ ارز در وضعیت کنونی، انعکاس طبیعی اقتصاد ایران و تعادلی درست و اصولی است و کاهش آن قطعاً نمی‌تواند اثر مثبتی داشته باشد. در واقع، اگر این نهاد در ماه‌های آینده موفق شود نرخ ارز را در همین محدوده نگه دارد، بهترین تصمیم را گرفته است.

در شرایطی که نرخ ارز از سطح اول خود برای رسیدن به سطح تعادل جدید حرکت می‌کند، ممکن است سوداگری‌ها و تصمیمات هیجانی در آن بازه تغییرات غیرواقعی را به نرخ ارز تحمیل کند؛ اما زمانی که نرخ ارز به سطح جدیدی از تعادل می‌رسد، سوداگری رخ نمی‌دهد و اگر مسئولان بانک مرکزی سوداگری را دلیل افزایش نرخ ارز اعلام کنند، هیجان بیشتری را در بازار ایجاد خواهند کرد. اگر به گذشته نگاهی داشته باشیم، در چند سال قبل که نرخ ارز یکباره افزایش شدیدی را تجربه کرد، اظهارات مسئولان مبنی بر دلالتی و سوداگری در بازار، تنش بیشتری را در بازار ایجاد کرد؛ اما خوشبختانه در این دوره چنین اظهارنظرهایی کمتر به چشم می‌خورد که نوعی حرفه‌ای‌گری در اظهارنظرهای مقامات محسوب می‌شود.

چنین سیاستی را نمی‌توان به صورت مداوم پیگیری کرد. اگر موفق شویم پس از دهه‌ها نرخ تورم را زیر پنج درصد نگه داریم، اگر نرخ سود بانکی را تک‌رقمی کنیم و اگر بتوانیم انقلابی در محیط کسب‌وکار پدید بیاوریم، دیگر ابزار نرخ ارز کارایی کنونی خود را نخواهد داشت؛ اما چون در این شرایط نیستیم و به شرایط متناسب با رقبای خارجی و متوسط نرخ جهانی نرسیده‌ایم، نرخ ارز جزو محدود اهرم‌ها و ابزارهایی است که می‌تواند اقتصاد ایران را رقابت‌پذیر نگه دارد و رکود و کساد بخش تولید را تا حدی جبران کند. از سوی دیگر، اثر افزایش نرخ ارز روی معیشت مردم نیز موضوعی است که همواره مدنظر سیاست‌گذاران اقتصادی کشور بوده است. معیشت مردم بیش از هر چیز و هر اتفاق، زمانی آسیب می‌بیند که درآمدی در آن خانواده نباشد و مشخصاً نان‌آور خانواده بیکار باشد. این بالاترین میزان آسیب‌پذیری است که می‌تواند بر اقشار متوسط و فرودست تحمیل شود. این حالت زمانی به وجود می‌آید که اقتصاد در وضعیت رکود یا رشد مستمر پایین و شرایط واحدهای تولیدی و اشتغال‌زا نامطلوب باشد. در نتیجه مهم‌ترین کمکی که می‌توان به اقشار آسیب‌پذیر کرد، آن است که شرایطی را فراهم کرد تا بهبودی در اقتصاد کشور حاصل شود و نرخ بیکاری کاهش یابد.

برای ایجاد اشتغال، باید وضعیت عمومی تولید با استفاده از ابزارهایی که به آنها اشاره کردم، در وضعیت حفظ اشتغال موجود و در ادامه ایجاد اشتغال جدید قرار بگیرد. البته شرایط مطلوب شرایط ایجاد اشتغال جدید است که نرخ بالای بیکاری را بتوان از آن طریق جبران کرد. با

معیشت مردم بیش از هر چیز و هر اتفاق، زمانی آسیب می‌بیند که درآمدی در آن خانواده نباشد و مشخصاً نان‌آور خانواده بیکار باشد. این بالاترین میزان آسیب‌پذیری است که می‌تواند بر اقشار متوسط و فرودست تحمیل شود. این حالت زمانی به وجود می‌آید که اقتصاد در وضعیت رکود یا رشد مستمر پایین و شرایط واحدهای تولیدی و اشتغال‌زا نامطلوب باشد. در نتیجه مهم‌ترین کمکی که می‌توان به اقشار آسیب‌پذیر کرد، آن است که شرایطی را فراهم کرد تا بهبودی در اقتصاد کشور حاصل شود و نرخ بیکاری کاهش یابد.

رشد اقتصادی بوی نفت می دهد

مرتضی لطفی عضو هیئت نمایندگان اتاق تهران

میزان تاثیر بخش‌های مختلف باید سهم هر فاکتور در سبب رشد اقتصادی و استانداردهای تعریف شده جدا بررسی شود. اما آنچه که مشخص است این است که عموماً رشد اقتصادی در حوزه نفت بوده است.

رشد ۸ درصدی اقتصاد در برنامه ششم توسعه هم از نفت خواهد بود؟ هم در افق ۱۴۰۴ و هم سیاست ابلاغیه رهبری رشد ۸ درصدی به عنوان یک برنامه راهبردی تدوین شده است. البته که این رشد امسال متاثر از نفت بوده است. اما سال آینده چون به هر حال نفت رشد و تاثیرش را در رشد اقتصادی داشته است، دیگر نمی‌تواند تاثیری در این شاخص بگذارد. به این ترتیب اگر رشد سرمایه‌گذاری که آثار مستقیمی در رشد اقتصادی دارد رخ ندهد، دیگر نفت هم نمی‌تواند رشد اقتصادی ایجاد کند. به این ترتیب اگر قرار رشد اقتصادی ادامه‌دار باشد یا باید سرمایه‌گذاری خارجی و داخلی صورت بگیرد یا قیمت نفت و میزان فروش آن بیشتر شود. در غیر این صورت با شرایط فعلی این رشد ۸ درصد رخ نخواهد داد. به هر حال رشد قیمت نفت اثرش را در رشد اقتصادی امسال گذاشته است. اگر قرار است رشد اقتصادی حاصل از نفت باز هم نصیب کشور شود باید میزان فروش بیشتر شود. قبل از برجام میزان فروش نفت کاهش پیدا کرده بود که الان افزایش پیدا کرده است. اگر این رشد فروش ادامه داشته باشد و مثلاً از دومیلیون و ۴۰۰ هزار بشکه به سه میلیون بشکه برسد، رشد اقتصادی ادامه‌دار خواهد بود که البته می‌دانیم چنین موضوعی رخ نخواهد داد.

رشد امسال متاثر از نفت بوده است. اما سال آینده چون به هر حال نفت رشد و تاثیرش را در رشد اقتصادی داشته است، دیگر نمی‌تواند تاثیری در این شاخص بگذارد. به این ترتیب اگر رشد سرمایه‌گذاری که آثار مستقیمی در رشد اقتصادی دارد رخ ندهد، دیگر نفت هم نمی‌تواند رشد اقتصادی ایجاد کند.

بانک مرکزی ماه گذشته رشد اقتصادی نیمه اول سال جاری را منتشر کرد. براساس این آمار، در شش ماه اول سال ۹۵ رشد ۷,۴ درصدی برای اقتصاد ایران رخ داده است. البته باید گفت که این رشد اقتصادی قابل پیش‌بینی بود. در واقع انتظار جامعه و وضعیت جدید هم این رشد را ایجاب می‌کرد. اما با توجه به اینکه بخش عمده‌ای از صنایع در رکود هستند و تقاضای جدید در داخل ایجاد نشده است، فکر می‌کنم که مثل سه ماه اول سال، عمده این رشد هم متاثر از نفت بوده باشد. به هر حال خوشبختانه نسبت به سه ماه اول سال هم افزایش قیمت و هم رشد صادرات نفت

را داشته‌ایم. به همین دلیل طبیعتاً هم این رشد باید نصیب کشور می‌شد. البته من دقیقاً نمی‌دانم چه بخشی از سبب تصویب شده در بانک مرکزی از رشد اقتصادی بوده است. اما با این حال حدود ۷۰ درصد این رشد باید متاثر از رشد نرخ نفت و صادرات آن باشد و باقی متاثر از بخش کشاورزی و صنعت و دیگر بخش‌ها.

آنچه در سه ماه اول شاهدش بودیم این بود که سهم رشد صنعت قابل توجه نبوده و قاعدتاً هم به همین شیوه در نیم سال اول هم باید باشد. به طوری که این رقم معادل سه ماه اول بوده است. همچنین کماکان شرایط نامساعد بر صنعت حاکم باشد. البته در این مدت نرخ جهانی فولاد افزایش داشته و این مسئله هم

می‌تواند در این بخش رشد قابل توجهی باشد. اما به دلیل کمبود تقاضا همچنان مشکل وجود دارد.

نکته ای که در سه ماه اول مطرح شد، این بود که صادرات میعانات گازی هم جزو صادرات غیرنفتی بیان شده است. بنابراین برای بررسی دقیق

ساختار نهادی ایران ضد تولید است

فرشاد مومنی عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

که وابستگی ایران را به همان استکباری که خودشان می‌گفتند، بیشتر می‌شد.

وضعیت اقتصاد ایران نگران‌کننده است اما یاس‌آور نیست

مؤمنی در خصوص وضعیت نگران‌کننده اقتصاد ایران یادآور شد: اینکه در حال حاضر این اندازه امیدواریم، ماجرا این است که وضع کنونی بسیار نگران‌کننده است اما به معنی یاس و سرخوردگی ما نیست. فرشاد مومنی با بیان اینکه اگر خرد متعارف را به کار گیریم، می‌توان برای به‌کارگیری ظرفیت‌های موجود کشور اقدام کرد، خاطرنشان کرد: وزارت جهاد کشاورزی در شرایط بحران آب قرار دارد و اگر بتواند اندکی دانایی را وارد تابع تولید خود کند، جهش بزرگی در آن ایجاد خواهد شد. وی افزود: به‌طور مثال در موردی از کاشت محصولات جالیزی با ورود دانایی و علم برای کاشت محصولات، میزان آب مصرفی ۹۰ درصد کاهش، میزان زمین‌بری ۸۵ درصد کاهش و بازدهی ۷ درصد افزایش یافت.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی با بیان اینکه در پنج سال گذشته ایران رتبه اول در فرار مغزها را داشته است، عنوان کرد: این همه برای آموزش فرزندانمان خرج می‌کنیم، بعد

از سال ۸۴ تا ۹۲ بی‌سابقه‌ترین سطح فساد و ناکارآمدی در اقتصاد کشور رقم خورد

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی با بیان اینکه آن میزان هزینه کرد دلار نفتی برای خلق تولید ناخالص ملی طی سال‌های ۸۴ تا ۹۲ بی‌سابقه‌ترین سطح فساد و ناکارآمدی در ۵۰ سال اخیر را رقم زد، گفت: از سال ۸۴ تا امروز دائم می‌گوییم ای کاش به رشد ۸ درصدی برسیم و اینجاست که تفاوت نزول ۴۰۰ درصدی از دوران اصلاحات را می‌فهمیم. اگر در حال حاضر علم‌محوری و تولیدمحوری را به همان اندازه دوران اصلاحات داشته باشیم، عملکردمان ۴۰۰ درصد بهبود می‌یابد.

مؤمنی گفت: با عملکرد اقتصادی دولت اصلاحات مخالفت جدی داشتیم اما با این‌حال طرفدار اصول این دولت بودم. یک فرمول‌هایی در همین چارچوب کنونی در آن زمان هم وجود داشت و در زمان دولت اصلاحات خیلی بهتر رعایت می‌شد، به‌طوری‌که مهرماه سال ۹۲ از جانب مرکز پژوهش‌های مجلس گزارش‌هایی تهیه شد که در آن عنوان شده بود وابستگی به ارز نفتی برای هر یک واحد تولید ناخالص داخلی در دوران احمدی‌نژاد پنج برابر دولت اصلاحات بوده است. مؤمنی ادامه داد: در زمینه اقتصادی در دولت قبل طوری عمل شده بود

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی در اختتامیه چهارمین همایش ملی صنعت و دانشگاه در مشهد با طرح این سؤال که چرا کار ایران در زمینه اقتصاد جلو نمی‌رود، یادآور شد: بستر نهادی به‌گونه‌ای سامان یافته که افراد عموماً وقتی منافع خود را حداکثر می‌کنند، این منافع در سطح فردی برای منافع جمعی اختلال ایجاد می‌کند.

فرشاد مؤمنی گفت: همچنین اقدامات کوتاه‌مدت در ایران هم‌راستایی با ملاحظات بلندمدت ندارد و فقط در دو حالت می‌شود این دو مورد هم‌راستای هم باشد؛ به این شکل که در فرایندهای تصمیم‌گیری و تخصیص منابع، باید علم فصل‌الخطاب باشد. مومنی با بیان اینکه در اقتصاد می‌گوییم دانایی یک نهادی است که در آن استهلاک وجود ندارد، عنوان کرد: در همه نهادها مسئله حیاتی مسئله کمپایی است اما در علم و دانایی مسئله وفور آن است اما باید توجه داشت علم لازم است اما کافی نیست. باید زور اجتماعی علم از زور غیرعلم بیشتر باشد و این یک گرفتاری بزرگ است که زور علم از زور غیرعلم کمتر است. علم باید محور باشد و متأسفانه در این زمینه نسبت به آنچه که تصور ماست و آنچه در دنیای واقعی وجود دارد، بسیار پر فاصله است.

آن‌ها را سرخورده کرده و تقدیمشان می‌کنیم به همان استکبار جهانی؛ در اصل در ایران نباید لاف زدن‌ها را جدی بگیریم و باید طرز عمل را فقط نگاه کنیم. مؤمنی اظهار کرد: در حال حاضر اقتصاد ایران شرایط پیچیده و پرتبوتایی دارد که در این شرایط می‌بینیم به‌ندرت می‌شود نهادی خوب کار کند زیرا با یکسری مشکلات بنیادی روبه‌رو هستیم. مؤمنی افزود: مسائل بنیادی هم مسائلی نیستند که بشود با تعامل حل شود بلکه با برخوردهای سهل‌انگارانه و دور زدن باعث شده این مسائل شکل بدتری پیدا کند. در حال حاضر طبق اسنادی که در حالت‌های خوش‌بینانه تعریف شده‌اند، برای اقتصاد ایران وضعیت بحرانی اعلام شده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی خاطرنشان کرد: یکی از مسائل بنیادی ما که بعد از انقلاب تقریباً هر شیوه‌ای برای حل آن در دستور کار قرار گرفته است، پیوند ساخت داناوی و ساخت عمل است. تمام استانداردها، تعاریفات، موعظه‌ها و... در دستور کار برای این پیوند قرار گرفته اما این مسئله یعنی جدایی داناوی از عمل به قوت خود باقی است. وی با بیان اینکه پیوند زدن علم و صنعت باید به شکل بنیادی مورد توجه قرار گیرد، یادآور شد: باید این موضوع را از دیدگاه توسعه و توسعه‌نیافتگی نگاه کنیم. شاید از زاویه صورت‌بندی نظری این ماجرا به نکته‌هایی برسیم که در نگاه چشم‌های غیر مسلح مسئله اساسی در نظر قرار نمی‌گیرد. مؤمنی ادامه داد: وقتی مسئله را در مسائل توسعه‌ای نگاه کنیم، می‌بینیم که دو موضوع هم‌راستایی منافع فردی با منافع جمعی و هم‌راستایی ملاحظات کوتاه‌مدت با ملاحظات بلندمدت مطرح می‌شود.

ایران در خلق ارزش افزوده توسط علم، وضعیت فاجعه‌آمیزی دارد

وی تصریح کرد: ایران یکی از فاجعه‌آمیزترین اوضاع و احوال را در خصوص خلق ارزش افزوده

توسط علم دارد. متأسفانه همیشه در ایران ظواهر شکل و شمایل بیش‌ازحد مورد توجه قرار می‌گیرد. مؤمنی با بیان اینکه شرط دیگر برای هم‌راستایی منافع این است که ساختارهای نهادی باید مشوق تولید باشد، افزود: در حال حاضر ساختار نهادی ایران دقیقاً پشت به تولید کرده است. آن‌هایی که سراغ تولید می‌روند، بیشتر رنج و خطر و آسیب می‌بینند اما افرادی که به سمت فعالیت‌های غیرمولد می‌روند، برخوردارترند.

در همه نهادها مسئله حیاتی مسئله کمیابی است اما در علم و داناوی مسئله وفور آن است اما باید توجه داشت علم لازم است اما کافی نیست. باید زور اجتماعی علم از زور غیر علم بیشتر باشد و این یک گرفتاری بزرگ است که زور علم از زور غیر علم کمتر است. علم باید محور باشد و متأسفانه در این زمینه نسبت به آنچه که تصور ماست و آنچه در دنیای واقعی وجود دارد، بسیار پر فاصله است.

عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی یادآور شد: در حال حاضر جوامع بشری به این جمع‌بندی رسیده‌اند که چهره اصلی خدا گونه انسان، خلاقیت آن است و مسئله تولید نیز در اقتصاد همان شکل دیگر خلاقیت است. وی با بیان اینکه گزینه رقیب خلاقیت را توزیع مجدد می‌گویند، عنوان کرد: توزیع مجدد یعنی چیزی که خلق شده و موجود است، مجدداً اجرا و توزیع شود. توزیع مجدد می‌تواند بحران‌آفرینی کند و به شکل رانت، ربا و فساد ایجاد شود. مؤمنی ادامه داد: در جامعه‌ای که عده‌ای زور

بیشتری دارند، چیزی را خلق نمی‌کنند اما قدرت جابه‌جا کردن آن را دارند. وقتی توزیع مجدد در جامعه بیش‌ازحد بسط پیدا کند، بقای جامعه تهدید می‌شود. بحران کمیابی تشدید شده و به دنبال آن رقابت‌ها به شکل حذفی و مخرب پیش می‌رود به طوری که الگوی جامعه به سمت ستیز رفته و هرکسی که دست بیندازد برای دارایی، باید دیگری را حذف کند. عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی اضافه کرد: در دنیا به اقتصاددانان جایزه نوبل می‌دهند چون در حال حاضر دغدغه آنان امنیت حقوق مالکیت است اما در کشور ما هنوز بحران حادی مانند زمین‌خواری وجود دارد و هنوز برای دارایی‌های ملموس خود مشکل داریم.

وضع امنیت حقوق مالکیت در ایران نگران‌کننده است

وی خاطرنشان کرد: باید بپذیریم که در این خصوص کار جدی انجام نشده و علائمی وجود دارد که نشان می‌دهد کشور ما از لحاظ امنیت حقوق مالکیت وضعیت نگران‌کننده‌ای دارد. مؤمنی ادامه داد: در مقایسه با پاکستان، افغانستان، سوریه و عراق کشور ما از امنیت بالایی برخوردار است اما با وجود این امنیت کسی حاضر به سرمایه‌گذاری تولیدی نیست. بیش از ۹۰ درصد از بنگاه‌های اقتصادی یک نفره اداره می‌شود و اگر امنیت داشتیم، این فرهنگ منحط و فردی وجود نداشت. امروز در بازار همه شراکت را مسئله نامیمونی می‌دانند. وی با بیان اینکه در حال حاضر بیش از دو دهه است که متوسط نرخ بهره در ایران ۳ تا ۵ برابر میانگین جهانی است، گفت: در حاضر بخش‌های غیررسمی بسیار گسترش یافته که این موضوع یکی از شیوه‌های تعرض به حقوق افراد است. مؤمنی خاطرنشان کرد: حلقه وصل تولیدمحوری و توسعه‌محوری، امنیت حقوق مالکیت است. همچنین علم و تولید در ایران زور کافی ندارند و پشتیبان هم نمی‌شوند.

مالیات بر ارزش افزوده؛ چالش‌ها و موانع صنعت

محمد رضا ظهیر امامی عضو هیئت نمایندگان اتاق ایران

لایحه اصلاح قانون مالیات بر ارزش افزوده، در کمیسیون اقتصاد هیئت دولت و کمیسیون اقتصادی مجلس در حال پیگیری است. پرداختن به این موضوع از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بطور قطع وصول مالیات یکی از مهم‌ترین ابزارهای درآمد دولت‌ها برای هزینه و ارائه خدمات است و شکی نیست برقراری مالیات بر ارزش افزوده، نوعی مالیات بر مصرف که اقشار مختلف جامعه به تناسب مصرفشان پرداخت می‌کند، امری است تجربه شده که در برخی اقتصادهای جهان نیز نتایج مثبتی به همراه داشته است.

در این نوشتار تلاش بر آن است تا ضمن تشریح مشکلات و موانعی که بطور خاص صنایع و شرکت‌های پیمانکاری با آن مواجه هستند و از سوی دیگر زبان‌هایی که این شیوه وصول مالیات متوجه دولت می‌کند، راهکاری مشخص و کاملاً عملی برای خروج از این موانع و دشواری‌ها ارائه شود.

چرا که شرکت‌های صنعتی و به طور مشخص، بخش خصوصی واقعی، به عنوان شرکایی قابل اعتماد، در اقتصاد کشور همواره عملکردی شفاف‌تر از سایر بخش‌های اقتصاد از خود بروز داده و با کمک به بنیه مالی دولت همواره در شرایط دشوار تحریم‌ها و در شرایط رکود

تورمی یاری‌گر دولت بوده و هستند و با قانع بودن به حاشیه سودی کمتر، نسبت به سایر بخش‌ها بیشترین نقش را در ایجاد اشتغال و کارآفرینی به عهده گرفته‌اند. اما متأسفانه این گروه امروزه با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند.

در روند اجرای قانون مالیات بر ارزش افزوده به طور طبیعی ندهایی بر آن وارد شده است. نقد مورد نظر نگارنده، در این مقاله از دو منظر

باید در اندیشه تنظیم یک نظام مالیاتی کارآمد و منصفانه باشیم تا هم به درآمد دولت جهت تأمین مخارج جامعه مدد رساند و هم کارگزاران اقتصادی را برای فعالیت بی‌انگیزه نکند. نظام مالیاتی معقولی که ضمن عدم تمایز ماهوی با نظام مالیاتی سایر کشورها به خود ویژگی‌های کشور و شرایط فعالین عرصه اقتصاد کشور نیز توجه نماید.

با تمرکز بر مصالح دولت و بخش خصوصی در حوزه اجرا و محدود به شرکت‌های خصوصی مورد اشاره در این پژوهش است.

در منظر اول ابتدا اشاره می‌شود به روند طولانی و بسیار تدریجی بازگشت مالیات ارزش افزوده به صندوق دولت و گرفتار شدن هم کارگزاران امور و هم بخش خصوصی، در چنبره بوروکراتیک این روند طولانی و هزینه‌های این چرخه معیوب ناشی از بوروکراسی ذاتی روش فعلی وصول مالیات ارزش افزوده، هزینه استهلاک و خواب سرمایه که کاملاً قابل محاسبه است، به جای دریافت یک جا و وصول سریع آن که در طرح ارائه شده کاملاً مقدور و عملی خواهد بود. در منظر دوم و به اختصار به چالش‌های موجود و تبعات آن در حوزه شرکت‌های صنعتی و پروژه‌های عمرانی که بعضاً نیز قابل تعمیم در سایر حوزه‌ها می‌باشد اشاره می‌کنم:

حتماً می‌دانید پرداخت مالیات بر ارزش افزوده، توسط شرکت‌ها منوط به دریافت مطالبات و اصل تحقق درآمد است. وصول مطالبات نیز اغلب شامل مرور زمان شده و گاه نیز از وجه نقد به اوراق مشارکت و تهاتر، در قالب املاک و ... می‌شود. بنابراین سبب خالی

شرکت‌های صنعتی و به طور مشخص، بخش خصوصی واقعی، به عنوان شرکایی قابل اعتماد، در اقتصاد کشور همواره عملکردی شفاف‌تر از سایر بخش‌های اقتصاد از خود بروز داده و با کمک به بنیة مالی دولت همواره در شرایط دشوار تحریم‌ها و در شرایط رکود تورمی یاری‌گر دولت بوده و هستند و با قانع بودن به حاشیه سودی کمتر، نسبت به سایر بخش‌ها بیشترین نقش را در ایجاد اشتغال و کارآفرینی به عهده گرفته‌اند. اما متأسفانه این گروه امروزه با مشکلات عدیده‌ای روبه‌رو هستند.

پیشنهاد می‌نماید: به جای عملیاتی کردن وصول مالیات ارزش افزوده به شکل کنونی بیاییم کار را از اصل و سرچشمه، مبدأ سامان‌دهی کنیم. یعنی به جای اینکه دولت به عنوان کارفرمای اصلی ابتدا اعتباری را به پروژه عمرانی تخصیص و بعداً بخشی از آن را طبق فرمول یا درصدی معین از پیمانکار یا فروشنده اخذ کند، از همان هنگام تخصیص اعتبار و یا پرداخت کلان وجوه به وزارتخانه‌ها، جهت این یا آن پروژه عمرانی، مالیات بر ارزش افزوده را به صورت یکجا محاسبه، کسر و به حساب دارایی واریز کند.

انجام این کار براساس مصوبه‌ای قانونی تمام عوارض و تبعات را حذف کرده و شرکت‌ها را دچار معضلات بعدی نمی‌کند. از سوی دیگر بنیة نقدینگی دولت را تقویت نموده و باعث افزایش ارزش پولی کشور، کاهش دامنه استقراض دولت و امکان هزینه کردن مناسب‌تر و اساسی‌تر وجوه در توسعه خدمات و رفاه کشور خواهد شد. با اجرای این طرح و در بیان عامیانه از این جیب به آن جیب شدن مبالغی قابل ملاحظه، به صورت یکجا به جای وصول جزء جزء و به دفعات و روندی طولانی، دولت خواهد توانست در هزینه بجا یا سرمایه‌گذاری وجوه به شکل مطلوب‌تر و لحاظ نمودن مصالح عموم، با ابتکار عمل بیشتر و به نحو بهینه‌تری عمل کند.

گاه دچار گلوگاه‌ها و معضلاتی می‌شوند که جز نومییدی و دلسردی از فعالیت ارزش‌آفرین و مولد به بار نمی‌آورد.

چه باید کرد؟

– باید در فرآیند جذب مالیات، به گونه‌ای عمل کنیم که نه تنها ارزش پول ملی کشورمان حفظ شود بلکه ارتقا یابد.

– باید در اندیشه تنظیم یک نظام مالیاتی کارآمد و منصفانه باشیم تا هم به درآمد دولت جهت تأمین مخارج جامعه مدد رساند و هم کارگزاران اقتصادی را برای فعالیت بی‌انگیزه نکند. نظام مالیاتی معقولی که ضمن عدم تمایز ماهوی با نظام مالیاتی سایر کشورها به خود ویژگی‌های کشور و شرایط فعالین عرصه اقتصاد کشور نیز توجه نماید.

طرحی نو در فرایند

وصول مالیات ارزش افزوده

در نگاهی کلی علی‌الخصوص در کشور ما که کارفرمای عمده و اصلی شرکت‌ها در پروژه‌های عمرانی دولت است، به منظور تسهیل و روان‌سازی امور، سرعت بخشیدن به وصول مالیات ارزش افزوده، جلوگیری از اتلاف منابع، در چنبره مناسبات بوروکراتیک بعدی و دلایل بر شمرده دیگر، نگارنده

از نقدینگی شرکت‌ها اغلب پرداخت مالیات ارزش افزوده را در موعد مقرر دچار مشکل اساسی می‌کند. عدم پرداخت به موقع مالیات نیز پیامدهای بدی از جمله: تعلیق یا ابطال کارت بازرگانی، قفل شدن حساب‌های بانکی تولیدکننده یا پیمانکار، ممنوع الخروج شدن مدیران شرکت‌ها و ... دارد.

این نتایج تلخ موجبی برای:

بی‌انگیزگی تولیدکننده، دلسردی سرمایه‌گذار، ایجاد اخلال در پروسه ارزش‌آفرینی و اساساً تولید ارزش افزوده در عمل می‌شود. به عبارت ساده‌تر اتکای صرف به صدور فاکتور برای ملزم نمودن شرکت و پیمانکار به پرداخت مالیات ارزش افزوده کافی نیست، چرا که گاه وصول مطالبات، خود پروسه‌ای بسیار طولانی و پیچیده خواهد بود و در واقعیت امر پیمانکار، ملزم به پرداخت دیونی به اداره دارائی می‌شود که اساساً اصل آن پرداخت نشده است و مطالبات یادشده و پروسه گاه طولانی دچار استهلاک محسوس می‌شود. از سویی فرآیند اظهار، بررسی و رسیدگی و وصول در سازمان ذیربط دارایی، خود بوروکراسی وقت‌گیر و هزینه‌بری را به دولت تحمیل می‌کند که با ضرورت چابک‌سازی، ایجاد شفافیت، کاهش تصدی‌گری و کوچک نمودن دولت منافات داشته و مغایر با آن است.

این بررسی مختصر نشان می‌دهد در این میان هیچکس سودی نمی‌برد؛ نه شرکت‌ها که در روند تمدید کارت بازرگانی‌شان اخلال ایجاد می‌شود و با موانع عدیده‌ای دست و پنجه نرم می‌کنند، و نه دولت که در تلاش آن است که در بنگاه‌های اقتصادی انگیزه ایجاد نماید تا تولیدکننده ارزش افزوده، ایجاد کننده اشتغال و توسعه‌دهنده صنعت و اقتصاد باشند.

نتیجه کار این می‌شود که شرکت‌ها در بازار رقابتی کنونی، به جای دستیابی به مزیت رقابتی

بودجه خوب چه مشخصاتی دارد؟

مهدی پازوکی اقتصاددان

در سال‌هایی که دولت خود را بی‌نیاز از وجود و فعالیت این سازمان می‌دانست، بی‌انضباطی گریبان‌گیر اقتصاد ایران شد. اما در شرایط فعلی سازمان برنامه و بودجه سعی بر حاکم شدن انضباط مالی بر اقتصاد ایران می‌کنند. البته در این مهم همه ارکان دولت تأثیرگذار است.

بودجه در کشورهای توسعه‌یافته چه مشخصاتی دارد؟

بودجه عبارت است از حساب دخل و خرج دولت؛ نظام بودجه‌ریزی در کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه دنیا اهمیت خاصی دارد. آن‌ها در تلاش هستند تا نظام بودجه‌ریزی خود را در یک فرایند بهبود یا تغییر به یک نظام عملکردمحور نزدیک کنند؛ عملیاتی که در آن ارتباط بین اعتبارات بودجه‌ای و عملکرد دستگاه‌های اجرائی شفاف و قابل‌درک است.

درآمدهای بودجه دو دسته هستند: مالیات و پول نفت. اگر خواهان این هستیم که وابستگی به درآمدهای حاصل از فروش نفت کم شود باید بخش عمده درآمد بودجه از مالیات تأمین شود؛ اما متأسفانه فرار مالیاتی در ایران بالاست. از قانون برنامه سوم به بعد، تأکید بر این بود که بودجه جاری دولت باید از محل مالیات تأمین شود و بودجه نفت صرف امور عمرانی و زیربنایی شود. اما حدود نیمی از بودجه جاری از محل مالیات تأمین می‌شود. ایران بهشت دلان است؛ ما سیستم مالیاتی کارآمد نداریم. اگر از تجارب بشری، استفاده کنیم، باید سیستم بانکی و گردش مالی افراد شفاف باشد تا بر اساس درآمد، سطح مالیات تعیین شود.

نسبت مالیات به تولید ناخالص داخلی ۷,۳ درصد است ولی در ترکیه این نسبت ۲۵ درصد، در مالزی ۲۱ درصد و در کشورهای اسکاندیناوی

ماه گذشته رییس‌جمهوری لایحه بودجه سال ۹۶ را تقدیم مجلس کرد. حسن روحانی به شش مشخصه اصلی بودجه سال ۹۶ اشاره کرد؛ این مشخصات عبارتند از: کاهش کسری تراز عملیاتی بودجه؛ استمرار برنامه تجدید ساختار و توسعه بازار بدهی‌های دولت؛ تدوین بودجه بر مبنای نرخ ارز واحد؛ بهره‌برداری اهرمی از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای و جلب مشارکت بخش خصوصی؛ استفاده از ظرفیت‌های ایجادشده در پسابرجام و حفظ و گسترش سطح خدمات عمومی. مهدی پازوکی اقتصاددان درباره مشخصات برنامه بودجه خوب در گفتگو با پایگاه خبری اتاق ایران، اینطور گرفته است:

یکی از مشکلات اصلی اقتصاد ایران بی‌انضباطی در اقتصاد است؛ این مشکل در سال‌های ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۲ تشدید شده است. بی‌انضباطی اقتصادی را به سه دسته اصلی می‌توان تقسیم کرد. بی‌انضباطی پولی اولین بی‌انضباطی در کشور است؛ بدهی‌های بالای افراد و دولت به بانک‌ها در این دسته از بی‌انضباطی قرار می‌گیرد. در اینجا سیاست‌های درست بانک مرکزی می‌تواند راهگشا باشد. دسته دوم بی‌انضباطی، بی‌انضباطی اداری است؛ فیش حقوقی و پرداخت‌های ناعادلانه شامل این دسته می‌شود. مسئولیت این بی‌انضباطی با سازمان امور اداری است. اخیراً دوباره این سازمان که در زمان دولت دهم منحل شده بود، تأسیس شد. سازمان امور اداری می‌تواند به سلامت اداری و سالم‌سازی نظام دستمزد کمک کند. بی‌انضباطی مالی، دسته سوم بی‌انضباطی در اقتصاد ایران است که به سند بودجه برمی‌گردد.

برای رفع بی‌انضباطی مالی چه باید کرد؟

مسئول اصلی این بی‌انضباطی، سازمان برنامه و بودجه است؛ البته

غیره باعث بزرگ شدن این بودجه می‌شود. باید دولت کوچک، چابک و کارا باشد. بودجه خوب باید هر سال به کوچک شدن دولت کمک کند نه به بزرگ شدن آن. این مسئله به بی‌انضباطی مالی دولت می‌انجامد. در بررسی بودجه سال ۹۶ به این شاخص‌ها توجه شود و اگر این شاخص‌ها رعایت شده باشد پس این برنامه، بودجه خوبی است. البته اتهام بی‌انضباطی مالی به دولت یازدهم بی‌انصافی است. اگر مستندات را بررسی کنند متوجه می‌شوند که این دولت به سمت بودجه‌ریزی مبتنی بر عملکرد حرکت کرده است. اما این سیستم فرآیندی است و اجرای کامل مراحل آن نیاز به زمان دارد. باید دولت برنامه‌ریزی دقیقی برای این هدف‌گذاری داشته باشد؛ اما به نظر می‌رسد با این برنامه حصول به هدف، آسان نخواهد بود.

حدود ۵۰ درصد است. برای داشتن بودجه خوب، باید جلوی فرار مالیاتی گرفته شود؛ راه حل افزایش این مسئله، مالیات نیست، بلکه باید گستره مالیاتی افزایش یابد و در جاهایی برای مدتی نرخ مالیات صفر شود. تأکید بر مالیات از ویژگی‌های بودجه خوب است؛ از زمان برنامه سوم به بعد این گفته به آن صورتی که باید مورد تأکید قرار بگیرد، در عمل به کار گرفته نشده است. مالیات باید منبع اصلی بودجه جاری باشد؛ ولی چقدر در بودجه سال ۹۶ به این مسئله توجه شده است؟

دولت باید کوچک شود

بزرگ شدن بودجه دولت از مهم‌ترین مشکلات بودجه در کشور است. قدرت چانه‌زنی نمایندگان مجلس، نهادهای صاحب قدرت و

نظام تامین اجتماعی، صنعت کشور را گرفتار کرده

سید حامد واحدی عضو هیئت رئیسه اتاق تهران.....

جهان گره خورده است. آنچه رخ داده نیز دوگانه‌ای ناگوار را می‌سازد. از سویی محیط کسب و کار ایران با وجود تمام پتانسیل‌های نهفته در آن، برای سرمایه‌گذار بین‌المللی جذاب نیست و از سوی دیگر اقتصاد کشور در تب جذب این سرمایه‌ها گرفتار است. اما راهکار چیست؟

در حال حاضر تصور اینکه سرمایه‌های خارجی به سرعت و سهولت روانه اقتصاد ایران می‌شود، کمی خوشبینانه است. فرآیند جذب سرمایه‌گذاری خارجی بسیار پیچیده و طولانی است در حالی که نیازهای اقتصاد

در کشور چندان امیدبخش نیست و البته که این بدترین خبر برای تولید و کسب و کار است. فعالان اقتصادی انتظار داشتند دولتی که با موانع سخت موفق به انجام مذاکراتی هنرمندانه برای رفع تحریم‌ها شد، زمینه‌ها برای تغییر شرایط نامناسب کسب و کار در کشور را نیز ایجاد کند.

اما چرا امروز باید به همین اندازه قاطعانه در مورد وضعیت داخلی و فضای اداری کشور اظهار نظر کرد. متأسفانه فرآیند جذب سرمایه‌گذاران خارجی هم به وضعیت عمومی اقتصاد ایران و حتی شرایط سیاسی

بخش خصوصی همیشه سعی کرده تا روحیه خود برای ادامه کار را حفظ کند و گواهی این ادعا نیز مرور روزهایی است که اقتصاد ایران در چنگال تحریم گرفتار بود و باز هم در آن شرایط سخت بخش خصوصی ایران دست از کار نکشید. امروز هم همان قاعده باقی است ولی قطعا در پس اجرای برجام و حضور دولتی اعتدالی، می‌توان و باید انتظار بیشتری برای بهبود روندهای حاکم بر محیط کسب و کار داشت. اما امروز درحالی که تنها ۴ ماه به پایان سال باقی مانده، پایش فضای کسب و کار

ایران آنی و لحظه‌ای شده است. بنابراین تنها گزینه پیش روی اقتصاد ایران برای خروج از این چرخه، تشویق سرمایه‌گذاران داخلی به کار بیشتر است. اما واقعیت این است که فضای کسب‌وکار داخلی اساساً مناسب این حضور نیست.

در مورد فضای حاکم بر کسب‌وکار کشور باید به چند شاخص مهم به عنوان نمونه‌های واقع‌گرایانه توجه داشت. نظام بانکی، نظام تأمین اجتماعی و نظام مالیاتی نشان می‌دهند که اساساً فضای بروکراتیک کشور برای سرمایه‌گذاران چقدر جذاب است. اصلاح این فضا هم به نفع سرمایه‌گذاران داخلی و هم به مصلحت برای جذب سرمایه‌گذاران خارجی است. اما جای حسرت است که باید به صراحت بیان داشت، ساختار دولتی ایران راه را گم کرده است. نمونه قابل بحث و مثال در این زمینه وضعیت سازمان تأمین اجتماعی است.

سؤال این است که نهادی مانند سازمان تأمین اجتماعی با چه فلسفه‌ای تشکیل شده و قرار است در این سازمان چه اتفاقی رخ دهد؟ قطعاً این سازمان باید تأمین‌کننده

منافع کارگران و نهادی برای گسترش رفاه در کشور باشد. با این تفسیر هیچ تحلیلگر باانصافی نمی‌تواند که ذات حضور این سازمان را رد کند. اساساً بخش خصوصی هم طی تمامی سال‌های گذشته همراه نظام تأمین اجتماعی در کشور و طرفدار گسترش ایده تأمین رفاه عمومی آتیه مردم بوده است. اما آنچه موجب نگرانی است، برخی تفسیرها و رفتارهاست که عملاً عدم‌دقت به قانون و یا عدم رعایت قانون است. این برداشت از قوانین در نهایت به اینجا رسیده که عملاً نظام تأمین اجتماعی، صنعت کشور را گرفتار کرده است. اما به‌طور خاص در مورد سازمان تأمین اجتماعی، اعتراض روشن بخش خصوصی به سه حوزه مربوط است.

اول بازرسی از کارگاه‌ها: در این مورد آنچه در سازمان تأمین اجتماعی رخ می‌دهد، استناد به دستورالعمل فنی است که در واقع تفسیر به رأی قانون را انجام داده است. در قانون ذکر شده که سازمان تأمین اجتماعی تا شش ماه اجازه بازرسی از کارگاه‌ها را دارد ولی در دستورالعمل فنی و روند اجرایی این مدت را به ۱۰ سال بسط داده‌اند. آنچه رخ

می‌دهد ریشه قانونی ندارد و عملاً فضا را به سمت تولید فساد پیش می‌برد.

دوم دریافت بیمه از خریدوفروش کالا: خریدوفروش مشمول بیمه نیست ولی سازمان تأمین اجتماعی در بررسی دفاتر به‌طور مثال از طرف خریدار یک قرارداد، می‌خواهد که از طرف فروشنده، مفاصاحساب بیمه دریافت کند.

سوم ترکیب هیئت‌های حل اختلاف: در این مورد اعتراض بخش خصوصی به ترکیب هیئت‌هاست. در این هیئت‌ها عملاً برخی نماینده‌ها از یک منشأ هستند و بنابراین رأی نماینده بخش خصوصی یا صنف، بی‌اثر می‌شود.

درخواست بخش خصوصی از دولت و تأمین اجتماعی، پایبندی به قانون است. امروز اقتصاد ایران نیاز به تشویق سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای حضور مؤثر در عرصه تولید دارد و اگر رفتارها به همین شکل باقی بماند، نمی‌توان انتظار بهبود داشت. امید بخش خصوصی این است که با بهبود فضای کسب‌وکار، رونق دوباره به اقتصاد ایران بازگردد. جامعه ایران نیز به انتظار نشسته که از پس طلوع دوباره رونق، اشتغال برای جوانان جویای کار ایجاد شود. امروز اعتراض به برخی روندهای ناصواب تنها یک خواسته اقتصادی نیست بلکه به مطالبه‌ای اجتماعی تبدیل شده است. امید بخش خصوصی این است که دلسوزان کشور هرچه سریع‌تر فکری به حال این وضعیت کنند و راه نجاتی را به تولید و پس‌از آن جامعه نشان دهند.

درخواست بخش خصوصی از دولت و تأمین اجتماعی، پایبندی به قانون است. امروز اقتصاد ایران نیاز به تشویق سرمایه‌گذاران داخلی و خارجی برای حضور مؤثر در عرصه تولید دارد و اگر رفتارها به همین شکل باقی بماند، نمی‌توان انتظار بهبود داشت. امید بخش خصوصی این است که با بهبود فضای کسب‌وکار، رونق دوباره به اقتصاد ایران بازگردد. جامعه ایران نیز به انتظار نشسته که از پس طلوع دوباره رونق، اشتغال برای جوانان جویای کار ایجاد شود. امروز اعتراض به برخی روندهای ناصواب تنها یک خواسته اقتصادی نیست بلکه به مطالبه‌ای اجتماعی تبدیل شده است.

قانون کار فعلی ناکارآمد است

حمید حاجی اسماعیلی کارشناس بازار کار

قوی و سازمانی که همان تشکل‌های واقعی و استاندارد کارگری و کارفرمایی هستند، خلاء این مسئولیت را پر کنیم.

البته به طور قطع برای تحصیل مطلوب قانون کار نیازمند لوازم و امکانات دیگری هستیم که باید در کنار اصلاح قانون کار به آن پرداخته شود. پذیرش کنوانسیون‌های بنیادین کار، رعایت استانداردها و حقوق کار در بازار کار کشور، فرهنگ کار و آموزش آن و تقویت گفتگوهای اجتماعی از مهم‌ترین این لوازم است که جز با اهتمام دولت و مجلس میسر و محقق نمی‌شود. بر این اساس، باید در پروسه اصلاح قانون کار به چالش‌ها و اهداف اصلی توجه داشته باشیم.

موضوع قراردادهای کار، تعیین حداقل دستمزد کارگران در شورای عالی کار، تاسیس سازمان‌های کارگری و کارفرمایی و توسعه شمول قانون کار در اصلاح قانون مطرح است که در نگرش دولت و شرکای اجتماعی او، با تفاوت‌هایی روبه‌رو است. مخالفان اصلاح قانون کار به جای تلاش، مذاکره و پیشنهاد مطلوب در مسیر اصلاح قانون کار، در جهت رفع تنش‌ها در روابط کار، حفظ قانون را گزینه مطلوب می‌دانند.

جذب نیروی کار و پرداخت دستمزد به او در شرایط جدید باید بدون دخالت مستقیم دولت و مطابق سازوکار بازار و نظر کارفرمایان صورت گیرد. این واقعیت از چالش‌های بزرگ و جدی قانون کار و بازار کار کشور در وضعیت فعلی است و متأسفانه قانون کار فعلی برای برون‌رفت از این وضعیت راهگشا نیست.

بدون تردید هر قانونی پس از مدتی متناسب با شرایط، مورد بازنگری و نقد قرار می‌گیرد و قانون کار ایران از این موارد مستثنا نیست. بیش از ۲۵ سال از تصویب و اجرای قانون کار در کشور گذشته است و از زوایای مختلف می‌توان آن را مورد بررسی و تامل قرار داد. شاید مسئله تغییر شرایط اقتصادی و بازار کار در کشور در مقایسه با زمان تصویب قانون کار و مساله ناکارآمدی قانون طی سال‌های گذشته، از مهم‌ترین این نکات باشد.

متأسفانه برخی به جای پرداختن به مسئله اصلی که همان ضرورت اصلاح قانون کار است، با تمسک به بهانه‌های غیرمنطقی و منفعلانه و با نگرانی از اصلاح بد و یا لایحه بد، از قانون ناکارآمد فعلی دفاع و صورت مسئله را پاک می‌کنند. باید بپذیریم که شرایط بازار کار و نوع حمایت و دخالت دولت در بازار کار با گذشته تفاوت کرده است و ما با شرایط جدیدی مواجه هستیم.

براساس قوانین و برنامه‌های میان‌مدت و بلندمدت کشور، اقتصاد باید به سمت بخش خصوصی و تعاونی سوق داده شود و به تبع آن، سهم دولت در تصدی‌گری روز به روز کاهش یابد که این شرایط با زمان تصویب قانون کار که کشور صاحب یک اقتصاد کاملاً دولتی بود و نیروی کار را در استخدام داشت، تفاوت معناداری دارد. جذب نیروی کار و پرداخت دستمزد به او در شرایط جدید باید بدون دخالت مستقیم دولت و مطابق سازوکار بازار و نظر کارفرمایان صورت گیرد. این واقعیت از چالش‌های بزرگ و جدی قانون کار و بازار کار کشور در وضعیت فعلی است و متأسفانه قانون کار فعلی برای برون‌رفت از این وضعیت راهگشا نیست.

باید اذعان کرد که پذیرش مسئولیت حمایت و پیگیری مطالعات نیروی کار با تغییر شرایط اقتصادی و بازار کار، همچون گذشته دیگر متوجه دولت نیست، بنابراین نیازمند سازوکاری هستیم تا با تشکیل یک ساختار

۵ توصیه به مدیران پر مشغله!

مترجم: سیدحسین علوی لنگرودی

شدن به مدیرانی بزرگ و تاثیرگذار را در سر می‌پرورانند ذکر شده است.

(۱) به افرادتان اعتماد داشته باشید و به آنها تفویض اختیار کنید

یکی از اشتباهات مهلک و جبران‌ناپذیر اغلب مدیران کم‌تجربه در این است که آنها می‌کوشند به‌طور مستقیم در تمام کارها دخالت کنند و تمام تصمیمات را خودشان بگیرند تا به این وسیله اختیار امور از دست‌شان خارج نشود، غافل از اینکه با این کار هم سرشان را بیش از حد شلوغ می‌کنند و هم تصمیمات نادرست و غیرکارشناسی اتخاذ می‌کنند. در اینجا چاره کار این است که به افرادتان اعتماد کنید و با واگذاری اختیارات و مسوولیت‌ها به آنها به گونه‌ای عمل کنید که آنها از آزادی عمل و اختیار کافی برای نشان دادن لیاقت و توانمندی‌ها برخوردار شوند و در نتیجه بسیاری از ناممکن‌ها را ممکن سازند. یک بار خود من که در سن ۲۴ سالگی به‌عنوان مدیرعامل یک شرکت بحران‌زده انتخاب شده بودم و موظف بودم کشتی به گل نشسته شرکت را از بدترین شرایط اقتصادی ممکن نجات دهم، در معرض چنین انتخابی قرار گرفتم. در آن زمان از من خواسته شده بود از هر طریق ممکن از جمله کاستن از تعداد پرسنل شرکت و کاهش چشمگیر هزینه‌ها در جهت بهبود

می‌کنند و فقط تعداد اندکی از این مدیران هستند که می‌توانند با مدیریت کردن اوضاع و کمک گرفتن از دیگران عملکرد درخشانی از خود بروز داده و تهدیدها را به فرصت‌هایی ارزشمند برای پیشرفت خود و شرکتشان تبدیل می‌کنند.

در نتیجه نردبان ترقی را با موفقیت طی کرده و به مدیرانی بزرگ تبدیل می‌شوند. در اینجا پنج توصیه طلایی برای مدیران جوان و تازه‌کاری که نمی‌خواهند در برابر مشکلات ماه‌ها و سال‌های اول کار مدیریتی تسلیم شوند و سودای تبدیل

وقتی یک فرد برای نخستین بار به‌عنوان مدیر یک شرکت یا سازمان انتخاب می‌شود، به‌طور ناخواسته‌ای تحت فشار سنگین و پیش‌بینی نشده‌ای قرار می‌گیرد که تحمل آن برای آن فرد به‌خصوص اگر جوان و کم‌تجربه هم باشد، بسیار دشوار و گاه غیرممکن خواهد بود. در چنین شرایطی است که بسیاری از این مدیران کم‌تجربه زیر بار مشکلات له می‌شوند و عملکردی ناامیدکننده از خود بروز می‌دهند یا اینکه کلا قید مدیر بودن را زده و پس از مدتی استعفای خود را تقدیم هیات‌مدیره

شرایط شرکت گام بردارم. من در آن شرایط در وضعیت بسیار بدی قرار داشتم، با این همه نمی‌خواستم بسیاری از نیروهای توانمند و لایق شرکت را اخراج کنم. به همین دلیل ترتیب جلسه‌ای عمومی و صمیمانه را با تمام پرسنل شرکت دادم و مشکلات و چالش‌های فراروی شرکت را خیلی صادقانه و ساده برای آنها توضیح دادم و به آنها تاکید کردم که تا حد امکان می‌خواهم کاهش هزینه‌های شرکت را از طریق راه‌هایی غیر از اخراج افراد تحقق دهم. تنها چند روز پس از این جلسه بود که سیلی از پیشنهادها و طرح‌های ابتکاری ناب و موثر به سمت من سرازیر شد و شرکت توانست بدون اخراج حتی یک نفر از بحران خارج شود.

۲) از افرادتان نظر بخواهید و از آنها مشاوره بگیرید

یکی دیگر از اشتباهاتی که از بیشتر مدیران تازه‌کار سر می‌زند به غرور کاذب آنها برمی‌گردد و اینکه آنها به اشتباه فکر می‌کنند بیشتر و بهتر از افرادشان می‌دانند. یک مدیر هر چقدر هم دارای تحصیلات و توانمندی‌های بالایی باشد، باز هم به مشورت و کمک‌های فنی و فکری دیگران نیاز دارد و چه مشاوره بهتر از کارکنان باتجربه و آگاه از شرایط موجود در شرکت. مشورت گرفتن از افراد نه تنها باعث افزایش آگاهی مدیر و کمک به آنها برای اتخاذ تصمیمات بهتر می‌شود، بلکه زمینه مساعدی را برای آشکار شدن پتانسیل‌ها و توانایی‌های کارکنان برای مدیران فراهم می‌آورد تا در مراحل بعدی کار بتوان از کارکنان نخبه در پست‌های کلیدی استفاده کرد. مدیران تازه‌کار نباید هیچ‌گاه فراموش کنند که هستند بسیاری از کارکنان که به تغییر مدیریت شرکت به‌عنوان فرصتی ارزشمند برای نشان دادن توانایی‌ها و پتانسیل‌های خود و عرض اندام در برابر مدیریت جدید می‌نگرند. پس باید به این فرصت با دقت و خردمندانه نگاه کرد و از طریق مشورت گرفتن از کارکنان با یک تیر دو نشان زد.

است، واجب است که اجازه هر گونه ریسک کردن معقول را به خود و افرادشان بدهند، چرا که تجربه نشان داده اعتماد کردن به گزینه و نترسیدن از اشتباه می‌تواند از مدیران تازه‌کار و کم تجربه مدیرانی بزرگ و توانمند بسازد.

۵) هیچ کدام از پله‌های پشت سرتان را خراب نکنید

گاهی اوقات مدیران تازه‌کار به خاطر کم تجربه بودن دست به اقداماتی می‌زنند و تصمیماتی را اتخاذ می‌کنند که موجب خراب شدن پله‌های پشت سرشان می‌شود، درحالی‌که این کار کاملاً اشتباه است و به آینده کاری آنها لطمه می‌زند. مدیران تازه‌کار باید به تمام مشتریان، تامین‌کنندگان، کارکنان و حتی رقبایشان به‌عنوان شرکای بالقوه خود و شرکتشان در آینده نگاه کنند و در نتیجه نباید به گونه‌ای عمل کنند که آنها را از خود برنجانند و همکاری‌های بالقوه آنها را در آینده از دست بدهند.

منبع: entrepreneur

۳) با ارائه بهترین عملکردتان، الگویی عملی برای کارکنان خود باشید
اگرچه مدیران ارشد نباید نسبت به عملکردشان به کارکنان پاسخگو باشند، اما باید به یاد داشته باشند که کاملاً زیر ذره‌بین آنها قرار دارند و نحوه گفتار و کردارشان مورد توجه کارکنانشان قرار دارد. در واقع مدیران یک سازمان بهترین و در دسترس‌ترین الگوی کاری افرادشان هستند و به شکل شگفت‌انگیزی بر آنها تاثیر می‌گذارند. این تاثیرگذاری در مورد مدیران تازه‌کاری که کارکنان هنوز در مورد آنها ذهنیت خاص و پیش‌قضوتی ندارند بیشتر است.

۴) به خود و افرادتان اجازه و جسارت ریسک کردن بدهید

موفق‌ترین مدیران و رهبران دنیا کسانی بوده‌اند که دل را به دریا زده و ریسک کرده‌اند. بنابراین بر مدیران تازه‌کار که یکی از ویژگی‌های بارزشان جسارت و متهور بودن

۶ سوالی که کار آفرینان موفق برای آنها پاسخ دارند

مترجم: سیده محبوبه حسینی

۲) آیا بخش‌های بازار به اندازه کافی بزرگ هستند که برای این تفاوت ارزش قائل شوند؟

مشخص کنید که کدام بخش از بازار برای تفاوت محصول شما، ارزش قائل است. اندازه این بخش از بازار را تخمین بزنید. حال باید اندازه این بخش را به میزان درصد افرادی که حاضر نیستند هزینه سودآوری کسب‌وکار شما را پرداخت کنند، کاهش دهید. آیا هنوز می‌توانید به‌طور منطقی حجم کافی برای اینکه کسب‌وکارتان از نظر اقتصادی عملی شود، داشته باشید؟

۳) آیا چیزی که محصول شما را متفاوت کرده، قابل دفاع است؟

اگر ایده شما بسیار خوب باشد بهتر است بدانید که رقیبان حاضر در بازار که جیب پرپولی دارند به‌راحتی می‌توانند محصول شما را کپی کرده و شما را از بازار بیرون کنند. نمونه‌های زیادی وجود دارد که در آن، کپی‌کنندگان از افراد با ایده‌های خوب سبقت گرفته‌اند. شما به طرحی نیاز دارید که خود را از این اتفاق محافظت کنید. شاید بتوانید از طریق ثبت اختراع، از مالکیت معنوی محصول خود حفاظت کنید یا شاید به برخی دلایل، ایده شما قابل کپی کردن نباشد. چه موانعی برای محافظت از محصول

را در آن سرمایه‌گذاری کنید. سوالاتی که باید به آنها پاسخ دهید عبارتند از:

۱) چه چیزی محصول شما را متفاوت می‌کند؟

ما فرض می‌کنیم که محصول شما خواسته، نیاز یا علاقه‌ای را تامین می‌کند. اما اگر این‌طور نباشد در ایده خود تجدیدنظر کنید. اگر جنبه‌های منحصر به فرد محصول شما در برابر رقبای مشابه قابل دفاع نیست، وقت آن رسیده است که بساط خود را جمع کرده و به خانه برگردید. گاهی بازار نمی‌داند که به محصول شما نیاز دارد و این مشکلی ایجاد نمی‌کند. هنری فورد جمله معروفی دارد که: «اگر من از آنها بپرسم چه چیزی نیاز دارند، آنها پاسخ می‌دهند که به اسب‌های سریع‌تر نیاز دارند.» اولین قدم مشخص کردن نیازی است که با استفاده از محصول شما برطرف خواهد شد. سپس باید مشخص کرد که آیا این نیاز هم‌اکنون برطرف می‌شود یا خیر؛ اگر این‌طور است، چگونه و توسط چه کسی؟ اولین سوال مهمی که ما همیشه می‌پرسیم این است که چرا مشتریان آینده‌نگر محصول شما را به جای محصولات رقیب می‌خرند؟ در صورتی که قادر نباشید این سوال را به‌درستی و با قطعیت پاسخ دهید، پس باید یک مرحله به عقب بازگردید.

برخی از ما در اینکه بودجه یا وقت کافی برای شروع کسب و کار مان نداریم، هم‌صدا هستیم. با این حال، اگر یک روحیه کارآفرینی، استعدادی متوسط و اشتیاق زیادی دارید، می‌توانید بدون کمک مالی یک کسب‌وکار را شروع کنید. برای پشتیبانی این موضوع، یک بررسی سریع انجام دادیم و ده‌ها مقاله و ایده کسب‌وکار بدون هزینه یا با هزینه ناچیز را پیدا کردیم؛ کسب و کارهایی که حتی می‌توان با هزینه کمتر از ۱۰۰ دلار شروع کنید. باید توجه داشت برخی سرمایه‌گذاری‌ها در میانه راه شکست می‌خورند، درحالی که برای شروع به مقداری بودجه نیاز دارند.

به گزارش نشریه آنترپرندر اگر قصد دارید برای تحقق رویای‌تان روی حساب بانکی یا قرض بانکی خود حساب کنید، باید دقیقاً بدانید که وارد چه کاری می‌شوید. یک طرح کسب‌وکار قوی، عامل مهمی است و بسیاری از قالب‌های رایگان در دسترس هستند. یکی را که دوست دارید انتخاب کرده و استفاده کنید. در ادامه چند سوال که طرح کسب‌وکار شما باید به آن پاسخ دهد وجود دارد. ما به شما اخطار می‌دهیم که به‌طور سختگیرانه‌ای با خودتان صادق باشید. اگر ایده شما قابلیت اجرایی ندارد، بهتر است که الان با این واقعیت مواجه شوید تا اینکه همه پس‌انداز زندگی خود

خود در این گونه مسائل در نظر گرفته‌اید؟

۴) چگونه می‌توانید با پیام بازاریابی موثر، به بخش مشتریان هدف دست یابید؟

اینکه در بازاریابی گفته شده: «اگر یک تله‌موش بهتر بسازید، مردم دنیا خودشان مسیر خانه شما را پیدا می‌کنند» غلط است. اگر کسی از تله‌موش شما مطلع نباشد، هیچ‌کس به سراغ شما نیامده و در خانه شما را نمی‌زند. در مورد این مساله که به‌وضوح با پیام‌های بازاریابی خود به بخش مشتریان هدف خواهید رسید، اطمینان حاصل کنید. شما به یک برنامه واضح از هزینه‌های موثر برای دستیابی به مشتریان نیاز دارید. اگر عایدی شما از هر مشتری تنها ۴۰ دلار است، هزینه بازاریابی ۵۰ دلاری به ازای هر مشتری، منطقی نیست.

۵) چگونه می‌توانید عملی بودن ایده خود را به سرعت و ارزان، ثابت کنید؟

اگر می‌ترسید که برای راه‌اندازی محصول به سرمایه‌گذاری زیاد نیاز پیدا کنید، راهی را پیدا کنید تا این ذهنیت را به چالش بکشید. راه‌های زیادی وجود دارند که عملی بودن محصول شما را بدون صرف هزینه‌های گزاف، ثابت می‌کنند. روش‌هایی نیز وجود دارد که از طریق آن می‌توانید از تولیدکننده‌های شخص ثالث استفاده کنید یا اینکه نسخه اول را با دست و بدون نیاز به تجهیزات گران‌قیمت، تولید کنید. روش دیگر چیست؟ روش دیگر این است که محصول خود را در یک محدوده جغرافیایی راه‌اندازی کنید. برای مثال، می‌توانید با

۶) جریان وجه نقد شما به چه صورت است؟

باید اطمینان حاصل کنید که الگوی مالی‌تان برای پیش‌روی، از تصمیمات شما پشتیبانی می‌کند. ما پیشنهاد می‌کنیم که محافظه‌کارانه عمل کنید. راه‌اندازی محصولات جدید، بیشتر از آنچه فکر می‌کنید به زمان و پول نیاز دارد؛ مگر اینکه در زمینه راه‌اندازی محصول جدید تجربه داشته باشید. پس حتماً باید برآوردهای سخت‌گیرانه‌ای را در نظر بگیرید. اگر جنبه اقتصادی محصول شما نتواند تمامی جوانب را پشتیبانی کند، باید ایده‌ها را بازبینی کنید. یک سرمایه‌گذاری جدید می‌تواند هیجان‌انگیز و پربازده باشد؛ هرچند که خالی از ریسک نخواهد بود. پاسخ صادقانه به این سوالات، می‌تواند در تصمیم‌گیری آگاهانه به شما کمک کند.

شرکتی که یک نرم‌افزار را برای صنعت مدیریت املاک توسعه می‌دهد، کار کنید. از طریق همکاری با چند شرکت مدیریت املاک محلی شروع به کار کنید تا ایده را ثابت کنید و با چالش‌ها مواجه شوید. سپس می‌توانید به دیگر مناطق جغرافیایی بروید. این احتمال که نسخه اولیه از محصول شما، با شکست مواجه شود، خوب است. پیشنهاد می‌کنیم که هر چه سریع‌تر و ارزان‌تر، شکست بخورید. تا حد ممکن، هزینه راه‌اندازی را کاهش دهید. از بازخوردهای بازار، استفاده کنید. تغییرات ضروری را لحاظ کنید؛ همانند چیزی که برای شرکت‌های نرم‌افزاری اتفاق می‌افتد. قبل از اینکه به‌طور کامل روی آن سرمایه‌گذاری کنید، ثابت کنید که ایده شما موفق خواهد بود. گاهی اوقات مجبور می‌شوید نسخه‌های اولیه را زیر قیمت اصلی، به فروش برسانید.

اشتراک

- هزینه ارسال عادی از مشترکان دریافت نمی‌شود.
- افزایش قیمت نشریه در طول دوره اشتراک مشمول مشترکان قبلی نمی‌شود.
- تسهیلات اشتراک برای روزنامه‌ها مجلات عمومی و مجلات تخصصی به ترتیب تا سقف ۵۰۰، ۲۵۰۰ و ۵۰۰۰ تومان به ازای هر نسخه.
- برای ثبت اشتراک کافی است به سایت www.eshterak.ir مراجعه نمایید.

مشترک شوید

صنعت نساجی
پژوهش و توسعه
ماهنامه علمی، فنی و اقتصادی

www.eshterak.ir

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی
با هدف گسترش فرهنگ مطالعه
و حمایت از مطبوعات طرح تخفیف اشتراک
تا سقف ۵۰ درصد را اجرا می‌کند.